Culemborg

Jaarstukken 2025

25 juni 2026

Gemeente Culemborg

Inhoudsopgave

Voorwoord 3
Leeswijzer 6
Financiële samenvatting 8
Programma's 18
Programma 1. Bestuur en Ondersteuning 19
Programma 2. Veiligheid 35
Programma 3. Verkeer, Vervoer en Waterstaat 43
Programma 4. Economie 51
Programma 5. Onderwijs 57
Programma 6. Sport, Cultuur en Recreatie 65
Programma 7. Sociaal domein en Gezondheid 77
Programma 8. Duurzaamheid 103
Programma 9. Wonen, Stedelijke vernieuwing en Ruimte 112
Programma 99. Financiering en Algemene dekkingsmiddelen 125
Paragrafen 132
Bedrijfsvoering 133
Lokale heffingen 145
Weerstandsvermogen en risicobeheersing 152
Onderhoud kapitaalgoederen 167
Financiering 174
Verbonden partijen 183
Grondbeleid 200
Subsidieplafonds 207
Wet open overheid 208
Jaarrekening 210
Overzicht van baten en lasten 211
Balans 220
Rechtmatigheidsverantwoording 245
Overzicht van taakvelden 247
Verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (SiSa) 250
Overige Gegevens 257
Bijlage Financiële Spelregels 266

Voorwoord

Terwijl de temperaturen stijgen en de zomer zich aandient, presenteren wij u de Jaarstukken 2025 van de gemeente Culemborg. Traditiegetrouw leggen wij halverwege het nieuwe begrotingsjaar verantwoording af over het afgelopen jaar. Met deze jaarstukken sluiten wij tevens de planning- en controlcyclus 2025 af.

In deze stukken legt het college verantwoording af over het gevoerde beleid en de uitvoering daarvan. In het jaarverslag leest u in hoeverre de beleidsdoelen uit de begroting 2025 zijn gerealiseerd en op welke wijze hier invulling aan is gegeven. De jaarrekening bevat de financiële verantwoording en geeft inzicht in de besteding van de beschikbare middelen.

Bestuurlijke context

De resultaten over 2025 kunnen niet los worden gezien van de context waarin zij tot stand zijn gekomen. Op landelijk niveau werd het jaar gekenmerkt door bestuurlijke instabiliteit, waaronder de (dubbele) val van het kabinet. Dit leidde tot onzekerheid over afspraken tussen Rijk en gemeenten en de beschikbaarheid van financiële middelen. Pas in de loop van het jaar werd duidelijk of en in hoeverre gemeenten hiervoor gecompenseerd zouden worden.

In deze omstandigheden heeft het college samen met de raad en partners in de stad koers gehouden. De samenwerking binnen Culemborg bleef constructief en gericht op het realiseren van maatschappelijke opgaven. Daar zijn wij trots op. Wie de situatie en het politiek bestuurlijke samenspel in Den Haag vergeleek met Culemborg kon niet anders dan concluderen dat het in ons stadhuis nog lukt om samen te werken en elkaar te overtuigen.

Voor Culemborg was 2025 in nog een ander opzicht bestuurlijk bijzonder. In het begin van het jaar namen we afscheid van burgemeester Van Grootheest. Na twee waarnemend burgemeesters, Jaco Geurts en aansluitend Gerard Renkema, verwelkomde Culemborg op 3 december 2025 Marinka Mulder als kroonbenoemde burgemeester.

Financiële positie en ombuigingen

De begroting 2025 werd gekenmerkt door de financiële situatie van de gemeente, die onder druk staat. Enerzijds door de financiële kortingen op het gemeentefonds en anderzijds door de grote opgaven waarvoor Culemborg staat, zoals de huisvesting van scholen, de duurzaamheidsambities en onze vastgoedopgave.

De ombuigingsoperatie die raad en college in 2024 hebben ingezet, heeft in 2025 zichtbaar effect gehad. Het merendeel van de maatregelen is gerealiseerd en draagt bij aan het versterken van de structurele financiële positie.

Tegelijkertijd zien we ook dat we er nog niet zijn en dat er nog verschillende maatregelen te nemen zijn voor de opgaven die op ons af komen.

Financieel resultaat

De jaarrekening 2025 sluit met een positief bruto resultaat van € 8,3 miljoen. Na verwerking van de voorgestelde bestemmingen resteert een netto resultaat van € 4,4 miljoen. Dit resultaat wordt grotendeels verklaard door vier factoren:

- **Rijksmiddelen:** aanvullende bijdragen en compensaties vanuit het Rijk van € 2,8 miljoen, die laat in het jaar beschikbaar kwamen en daardoor niet volledig konden worden ingezet;
- **Grondexploitaties:** tussentijdse winstnemingen van ongeveer € 2,6 miljoen, die conform beleid worden toegevoegd aan bestemmingsreserves;
- **Verbeterde sturing op budgetten en prestaties:** met name binnen het sociaal domein hebben gerichte maatregelen in het tweede halfjaar geleid tot lagere uitgaven, vooral in de jeugdzorg;
- **Planning en uitvoering:** een deel van de voorgenomen activiteiten is later in uitvoering gekomen dan vooraf voorzien. Dat komt onder andere doordat steviger is gestuurd op inhuur. Omdat medewerkers bij ziekte of vertrek niet altijd tijdelijk vervangen werden, zijn bepaalde middelen nog niet in 2025 besteed en worden deze doorgeschoven naar 2026.

Hoewel het resultaat positief is, blijft de structurele druk op de gemeentelijke begroting onverminderd aanwezig. Daarom stellen we voor een belangrijk deel van het resultaat doelgericht te bestemmen voor reeds aangegane verplichtingen en lopende trajecten. Voor het resterende deel stellen we voor dit toe te voegen aan de algemene reserve. Hiermee versterken wij de financiële robuustheid van de gemeente en creëren wij een buffer voor toekomstige onzekerheden en opgaven.

Bereikte resultaten

In 2025 zijn op uiteenlopende beleidsterreinen resultaten geboekt. Zo is onder meer invulling gegeven aan de opvang van vluchtelingen en ontheemden, waarbij de gemeente haar verantwoordelijkheid heeft genomen in deze complexe maatschappelijke opgave. Daarnaast zijn stappen gezet binnen het sociaal domein, ruimtelijke ontwikkeling en duurzaamheid. Zo werkten we intensief samen met ondernemers rond netcongestie, dat in 2025 een urgenter vraagstuk bleek dan bij de begroting was voorzien.

Voor de Brede School West is gewerkt aan een oplossing om het groeiende aantal leerlingen een plek te geven: eind 2025 heeft de raad besloten om het gebouw te laten 'optoppen'. De eerste stappen op weg naar levendige wijkcentra is gezet met de vaststelling van het beleidsplan hiervoor. En op verschillende locaties zijn nieuwe woningen gerealiseerd of in voorbereiding.

In de jaarstukken is onder elk programma uitgebreid aangegeven wat we wilden bereiken, wat daarvoor is gedaan en wat dit heeft gekost.

Tot slot

Met het vaststellen van de Jaarstukken 2025 wordt ook de bestuursperiode 2022–2026 afgesloten. Vier jaren die voorbij gevlogen zijn. En vier jaren waarin raad en college samen vorm en inhoud hebben gegeven aan het bestuur van onze mooie stad. Vaak door samen op te trekken en elkaar te versterken, soms door elkaar te confronteren ter verbetering. Maar altijd in het volle besef dat we werken voor de stad en haar inwoners. Het college kijkt daar met veel voldoening op terug en dankt uw raad voor het samenspel.

Het college van burgemeester en wethouders

Leeswijzer

De wettelijke basis voor het samenstellen van de jaarstukken ligt in artikel 197 van de Gemeentewet: 'Het college legt aan de gemeenteraad over elk begrotingsjaar verantwoording af over het door hem gevoerde bestuur, onder overlegging van de jaarrekening en het jaarverslag.' Wet- en regelgeving schrijft voor dat de opzet van de jaarstukken gelijk moet zijn aan die van de bijbehorende begroting. Deze jaarstukken hebben dus eenzelfde opzet als de Programmabegroting 2025.

Jaarverslag

Het jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording en de paragrafen.

Programmaverantwoording

Dit hoofdstuk bevat dus van de verschillende programma's een verantwoording van het beleid dat wij in 2025 uitvoerden. De programma's zijn verdeeld in taakvelden. Deze indeling in taakvelden is voor iedere gemeente in Nederland gelijk. Bij de begroting is aangegeven welke prestaties wij willen gaan leveren om de doelen binnen een taak te gaan realiseren. Bij de jaarrekening geven wij per voorgenomen prestatie aan:

Gerealiseerd	
In uitvoering/ volgens plan	
Gedeeltelijk gerealiseerd/ vertraagd	
Niet gerealiseerd	

Als prestaties gedeeltelijk of niet zijn gerealiseerd – en dus een oranje of rood symbool hebben – dan wordt hierop een toelichting gegeven. Prestaties die gerealiseerd zijn of in uitvoering volgens plan, hebben geen toelichting gekregen.

Om de effecten van beleid op de programma's toe te lichten gebruiken gemeenten de zogeheten beleidsindicatoren. Sinds 2017 zijn alle gemeenten verplicht dit in ieder geval te doen aan de hand van een vaste set beleidsindicatoren (verplichte indicatoren). Door deze vaste set is het eenvoudiger om gemeenten te vergelijken met andere gemeenten. Zie ook de website: www.waarstaatjegemeente.nl. Omdat in de programmabegroting 2025 ook enkele aanvullende indicatoren waren opgenomen, zijn deze ook verantwoord in deze jaarstukken.

Ten slotte is per programma een financiële verantwoording opgenomen, waaronder een overzicht van gerealiseerde baten en lasten, een verschillenanalyse en de reservemutaties.

Bij de verschillenanalyse worden alleen afwijkingen toegelicht als er meer dan € 50.000 verschil is tussen de bijgestelde begroting en de realisatie.

Alle getallen in deze jaarstukken zijn afgerond op duizendtallen. Dat brengt met zich mee dat er afrondingsverschillen kunnen ontstaan: in sommige optellingen kan een verschil van duizend, tweeduizend of drieduizend euro zitten. De totaalbedragen kloppen echter wel altijd.

Paragrafen

In dit hoofdstuk is de verantwoording van de paragrafen uit de programmabegroting terug te vinden. De paragrafen geven een dwarsdoorsnede door alle programma's van bepaalde beleids- en beheersaspecten.

Jaarrekening

Overzicht van baten en lasten 2025

Dit hoofdstuk bevat het totaaloverzicht van de baten en lasten op programmaniveau, de mutaties op de reserves en de gegevens voor de Wet normering topinkomens (Wnt).

Balans

In de balans met de bijbehorende toelichting op hoofdlijnen zijn onder meer weergegeven: de bezittingen, de schulden en de reserves en voorzieningen. Ook zijn hier de algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening opgenomen.

Overzicht naar taakvelden

De jaarrekening omvat ook een overzicht waarin alle baten en lasten zijn uitgesplitst naar taakvelden.

Verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (SiSa)

Bij de jaarrekening hoort de bijlage met de 'single informatie, single audit' (SISA). Hierin verantwoordt de gemeente de besteding van specifieke uitkeringen van het Rijk op de voorgeschreven manier.

Bijlage: Financiële spelregels

De jaarstukken worden afgesloten met een herhaling van de financiële spelregels die we sinds de Programmabegroting 2025 hanteren.

Financiële samenvatting

Dit hoofdstuk geeft een beknopt en samenhangend inzicht in de financiële uitkomsten over 2025. De focus ligt op het gerealiseerde resultaat, de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de begroting en de bestuurlijke duiding daarvan.

Saldoverloop begroting 2025

De raad stelde in oktober 2024 de Programmabegroting 2025 vast met een nagenoeg sluitend saldo van € 6.000 positief. Gedurende het jaar is de begroting tweemaal bijgesteld: in de voorjaarsrapportage (juli) en de najaarsrapportage (november). Hiermee kwam het gewijzigde begrotingssaldo uit op € 66.000 positief.

(Bedragen x € 1.000)	Saldo
Primitieve begroting 2025	**6**
Voorjaarsrapportage 2025	291
Najaarsrapportage 2025	-230
Gewijzigde begroting 2025	**66**

Realisatie 2025

De jaarrekening 2025 sluit uiteindelijk met een positief bruto resultaat van € 8.296.734. Dit betekent een voordeel ten opzichte van de gewijzigde begroting.

(Bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2025	Voorjaars rapportage 2025	Najaars rapportage 2025	Gewijzigde begroting 2025	Rekening 2025	Verschil 2025
Lasten	-104.617	-110.277	-118.119	-118.119	-107.401	10.718
Baten	103.674	109.526	116.357	116.357	114.384	-1.973
Saldo van baten en lasten	-944	-751	-1.762	-1.762	6.983	8.745
Stortingen in reserves	-30	-1.570	-2.002	-14.602	-14.602	0
Onttrekkingen aan reserves	980	2.618	3.830	16.430	15.915	-515
Mutatie reserves	950	1.048	1.828	1.828	1.314	-515
Resultaat	**6**	**291**	**-230**	**66**	**8.297**	**8.230**

Bestuurlijke en financiële context

De uitkomsten over 2025 zien wij nadrukkelijk in hun bestuurlijke en financiële context. Het jaar werd landelijk gekenmerkt door bestuurlijke instabiliteit, waaronder de (dubbele) val van het kabinet. Dit leidde tot onzekerheid over afspraken tussen Rijk en gemeenten en de beschikbaarheid van financiële middelen.

Gedurende het jaar bestond bovendien onduidelijkheid over de omvang en timing van rijksbijdragen. Compensaties vanuit het Rijk (zowel via circulaires als via specifieke toezeggingen over onder meer de jeugdzorg) zijn grotendeels pas in de loop van het jaar beschikbaar gekomen. Hierdoor waren de sturingsmogelijkheden binnen het begrotingsjaar beperkt en zijn timingsverschillen ontstaan tussen ontvangst en besteding van middelen.

Ombuigingsoperatie

In het najaar van 2023 zijn raad en college gestart met meerjarig ‘ombuigen’. Dat is meer dan bezuinigen: het gaat om besparen op uitgaven, vergroten van inkomsten en vooral: keuzes maken. De maatregelen die zijn ingezet, zorgden ervoor dat het saldo van de gemeentelijke begroting voor de komende jaren weer boven nul is. In totaal omvat het pakket dat de raad in de Kadernota 2025 heeft vastgesteld en in de Programmabegroting 2025 heeft aangevuld ruim € 2,5 miljoen in 2025, oplopend naar bijna € 4,5 miljoen structureel vanaf 2028.

Niet alle ombuigingen bleken (volledig) realiseerbaar. In de Najaarsrapportage 2025 en de Programmabegroting 2026 heeft het college hierover uitgebreid gerapporteerd. Daarin is toegelicht dat de raad in 2025 vier ombuigingen gedeeltelijk heeft teruggedraaid en dat de start van een aantal ombuigingen wordt uitgesteld. In de najaarsrapportage is ook becijferd dat het totaalbedrag aan niet (volledig) realiseerbare of uitgestelde ombuigingen € 150.000 bedraagt. Dit betekent dat circa € 2,3 miljoen (94%) van de geraamde ombuigingen en maatregelen in 2025 wel is gerealiseerd.

Deze structurele maatregelen zien wij overigens los van het resultaat van deze jaarstukken. Factoren zoals aankomende kortingen op het gemeentefonds en omvangrijke maatschappelijke opgaven (zoals onderwijshuisvesting, duurzaamheid en vastgoed) vragen blijvend om financiële ruimte. Met andere woorden: de structurele druk op de gemeentelijke begroting blijft onverminderd groot.

Belangrijkste financiële ontwikkelingen

Voor het totaalbeeld zijn de belangrijkste financiële afwijkingen hieronder gecategoriseerd weergegeven.

Het brutoresultaat over 2025 bedraagt € 8,3 miljoen. Na verwerking van voorgestelde bestemmingen resteert een netto resultaat van € 4,4 miljoen.

Afwijkingen per categorie (Bedragen x € 1.000)	Bruto Resultaat 2025	Bestemmings-voorstel 2026	Netto resultaat 2025
A. In het najaar hebben we niet-geraamde extra rijksmiddelen ontvangen; een deel van de besteding loopt door in 2026	2.778	453	2.325
B. Ook dit jaar waren er verschillende ontwikkelingen in grondexploitaties, die conform afspraak volledig worden toegevoegd aan de bestemmingsreserves grondexploitaties	2.628	2.628	0
C. Met de Hervormingsagenda hebben we (met name in het tweede halfjaar) stevig gestuurd op uitgaven voor jeugd	1.556	26	1.530
D. De uitgaven en inkomsten voor Wmo, armoedebeleid en inkomensvoorzieningen vielen mee t.o.v. de ramingen	341	76	265
E. Onze gemeentelijke inkomsten vielen per saldo hoger uit dan begroot (en daarvan analyseren we nog de structurele effecten)	392	0	392
F. Uitvoering van eerder besloten trajecten die doorlopen in 2026 (netto budgettair neutraal)	474	474	0
G. Overig mee- en tegenvallers leveren per saldo een voordeel op	127	258	-131
	8.297	**3.915**	**4.382**

Deze ontwikkelingen lichten we hierna toe.

A. In het najaar hebben we niet-geraamde extra rijksmiddelen ontvangen; een deel van de besteding loopt door in 2026 (€ 2,3 miljoen netto)

In 2025 heeft het Rijk via de september- en decembercirculaire alsnog aanvullende middelen beschikbaar gesteld. Deze middelen volgden laat in het jaar, waardoor gerichte inzet binnen het begrotingsjaar beperkt mogelijk was. Dit gaat onder meer over middelen voor opvang (waaronder de Hotel- en Accommodatieregeling, HAR), de definitieve vaststelling van de BUIG-middelen en ontvangen IZA-gelden. Met deze IZA-middelen is onder andere preventieve inzet gefinancierd van bijvoorbeeld de gezondheidsmakelaar, waardoor minder aanspraak hoefde te worden gemaakt op gemeentelijke middelen.

Daarnaast heeft het kabinet-Schoof in 2025 een toezegging gedaan om gemeenten tegemoet te komen in tekorten op de jeugdzorg over 2023 en 2024. De financiële verwerking van deze compensatie – die in de septembercirculaire was meegenomen – kon niet eerder in de p&c-cyclus worden meegenomen.

B. Ook dit jaar waren er verschillende ontwikkelingen in grondexploitaties, die conform afspraak volledig worden verrekenend met bestemmingsreserves (budgettair neutraal)
De tussentijdse winstnemingen binnen de grondexploitaties leveren een substantiële bijdrage aan het brutoresultaat (circa € 2,6 miljoen). Deze winsten zijn onder andere gerealiseerd op projecten zoals Pavijen, Lanxmeer en Parijsch. Conform het geldende beleid worden deze middelen niet vrij besteedbaar ingezet, maar toegevoegd aan de daarvoor bestemde reserves voor grondexploitaties en woningbouw. Hiermee blijven deze middelen beschikbaar voor toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen.

Specifiek voor 2025 is dat ook de (verwachte) opbrengst uit de realisatiestimulans samenhangt met het realiseren van gewenste woningbouwprojecten.

C. Met de Hervormingsagenda hebben we (met name in het tweede halfjaar) stevig gestuurd op uitgaven voor jeugd (€ 1,5 miljoen netto)
Binnen de jeugdzorg is in 2025 zichtbaar effect bereikt door intensievere sturing, mede in het kader van de Hervormingsagenda Jeugd. Deze sturing heeft zich met name in de tweede helft van het jaar vertaald in lagere uitgaven. Concreet zien we:

- een verschuiving in verwijzingen: waar de huisarts eerder de primaire verwijzer was, verloopt een groeiend deel van de instroom via de gemeentelijke toegang. In 2025 zijn voor het eerst meer cliënten via de gemeente verwezen dan via de huisarts;
- een daling van het aantal jeugdigen in verblijfszorg (voor het derde jaar op rij);
- een beweging richting kleinschalige en gezinsgerichte oplossingen dichtbij huis. Binnen deze ontwikkeling neemt het gebruik van pleegzorg af, terwijl het aantal plaatsingen in gezinshuizen licht groeit. Gezinshuizen bieden een stabielere en meer duurzame woonomgeving dan residentiële opvang en sluiten beter aan bij de beleidslijn om uithuisplaatsingen waar mogelijk te voorkomen. Een deel van deze ontwikkeling is direct toe te schrijven aan de ingezette hervormingsagenda.

D. De uitgaven en inkomsten voor Wmo, armoedebeleid en inkomensvoorzieningen vielen mee t.o.v. de ramingen (€ 0,3 miljoen netto)
De uitgaven binnen de Wmo vallen lager uit dan begroot. Dit komt enerzijds door aanpassingen in langlopende onderhoudscontracten, die hebben geleid tot lagere lasten. Anderzijds is de verwachte volumegroei achtergebleven, waardoor minder beroep is gedaan op voorzieningen dan vooraf geraamd.

Het beperkt positief resultaat voor armoedebeleid en inkomensvoorzieningen hangt deels samen met het tempo waarin middelen zijn ingezet en de mate waarin regelingen zijn benut. Voorgesteld wordt een deel van de middelen door te schuiven om ook in 2026 beschikbaar te blijven voor deze doelgroep.

E. Onze gemeentelijke inkomsten vielen per saldo hoger uit dan begroot (en daarvan analyseren we nog de structurele effecten) (€ 0,4 miljoen netto)
De hogere inkomsten zijn met name het gevolg van incidenteel hogere legesopbrengsten. Het gaat daarbij onder andere om:

- leges voor zonneparken, waarbij sprake was van omvangrijke en complexe vergunningprocedures;
- bijzondere vergunningaanvragen, waaronder ook geweigerde aanvragen met substantiële legesbedragen (waartegen momenteel bezwaarprocedures lopen);
- extra inkomsten uit opstalrechten, met name in de laatste maanden van het jaar (o.a. Liander). Deze opbrengsten hebben een incidenteel karakter en zijn niet structureel van aard.

F. Uitvoering van eerder besloten trajecten die doorlopen in 2026 (netto budgettair neutraal)
Een aantal projecten en implementatietrajecten waarvoor eerder al middelen beschikbaar zijn gesteld worden grotendeels na 2025 uitgevoerd. Het gaat onder meer om SMVC Fair Play, de padelbaan op sportpark Terweyde en de implementatie van de Omgevingswet. Daarom wordt voorgesteld de resterende budgetten over te hevelen naar 2026

G. Overige mee- en tegenvallers (- € 0,1 miljoen netto)
Onder deze categorie vallen diverse kleinere afwijkingen. Per saldo is sprake van een licht negatief effect op het resultaat.

Resultaat per programma

Onderstaand het overzicht per programma.

Nr	Programma (Bedragen x € 1.000)	Primitief 2025	Begrotings-wijzigingen	Begroot 2025	Werkelijk 2025	Resultaat 2025
01	Bestuur en Ondersteuning	-15.433	-1.676	-17.109	-16.098	1.011
02	Veiligheid	-3.913	-34	-3.947	-3.914	33
03	Verkeer, Vervoer en Waterstaat	-3.881	-685	-4.566	-4.438	128
04	Economie	-759	-70	-829	-563	267
05	Onderwijs	-3.990	-53	-4.043	-3.809	234
06	Sport, Cultuur en Recreatie	-4.861	-327	-5.188	-4.634	555
07	Sociaal domein en Gezondheid	-39.031	71	-38.960	-36.263	2.697
08	Duurzaamheid	1.701	-664	1.037	786	-251
09	Wonen, Stedelijke vernieuwing en Ruimte	-5.534	-38	-5.572	-2.361	3.211
99	Financiering en Algemene dekkingsmiddelen	75.708	3.537	79.244	79.590	346
Totaal		**6**	**60**	**66**	**8.297**	**8.230**

Voorstellen voor resultaatbestemming

Op basis van het gerealiseerde resultaat wordt voorgesteld om het saldo doelgericht te bestemmen, conform de geldende financiële spelregels en met oog voor zowel lopende verplichtingen als toekomstige opgaven.

Samengevat is het voorstel als volgt.

	Resultaatbestemming Jaarrekening 2025 (Bedragen x € 1.000)	
Saldo		**8.297**
1	Toevoegen aan bestemmingsreserve resultaatbestemmingen 2025 ten behoeve van overheveling 2026	1.287
2	Toevoegen aan Bestemmingsreserve grondexploitaties	2.198
3	Toevoegen aan Bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen	178
4	Toevoegen aan Bestemmingsreserve vereveningsfonds volkshuisvesting	252
Jaarresultaat 2025 netto, na resultaatbestemming (algemene reserve)		**4.382**

1. Bestemmingsreserve resultaatbestemmingen 2025 ten behoeve van overheveling 2026
In 2025 is een deel van de beschikbare budgetten nog niet volledig tot besteding gekomen. Voor de betreffende middelen geldt dat deze samenhangen met vastgestelde beleidsvoornemens en veelal reeds in uitvoering zijn genomen. Om continuïteit in de uitvoering te waarborgen, wordt voorgesteld deze middelen over te hevelen naar 2026 via de bestemmingsreserve resultaatbestemmingen. Zonder deze overheveling ontbreekt in latere jaren het budgettaire kader voor afronding van deze activiteiten. De omvang van de voorgestelde resultaatbestemmingen ligt hoger dan in voorgaande jaren. Dit hangt samen met het feit dat in 2025 relatief veel aanvullende rijksmiddelen beschikbaar zijn gekomen, grotendeels laat in het jaar. Hierna is een overzicht weergegeven van de budgetten waar dit over gaat.

2. Toevoegen aan Bestemmingsreserve grondexploitaties:
Conform het vastgestelde financiële beleid worden tussentijdse resultaten binnen de grondexploitaties verrekend met de bestemmingsreserve grondexploitaties. Positieve en negatieve resultaten worden daarmee niet vrij besteedbaar, maar blijven beschikbaar voor toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen. De specificatie van deze mutaties is opgenomen in de tabel onder het onderdeel grondexploitaties.

3. Toevoegen aan Bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen:
In het kader van het Stationskwartier zijn substantiële subsidies ontvangen, die conform de regels van schatkistbankieren tijdelijk bij het Rijk zijn ondergebracht. De hieruit voortvloeiende renteopbrengsten houden direct verband met deze middelen. Gelet op deze samenhang en de omvang wordt voorgesteld de renteopbrengsten toe te voegen aan de bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen, zodat deze beschikbaar blijven voor het beoogde doel.

4. Toevoegen aan Bestemmingsreserve vereveningsfonds volkshuisvesting:
De gemeente komt naar verwachting in aanmerking voor een bijdrage uit de regeling realisatiestimulans, waarmee het Rijk gemeenten ondersteunt bij het realiseren van betaalbare woningbouw. Op grond van de geldende verslaggevingsregels dient de verwachte opbrengst reeds in de jaarrekening 2025 te worden verwerkt.

Voorgesteld wordt deze middelen toe te voegen aan de bestemmingsreserve vereveningsfonds volkshuisvesting, zodat zij gericht kunnen worden ingezet voor het bevorderen van betaalbare woningbouw binnen de gemeente. Na definitieve beschikking zal een nadere uitwerking plaatsvinden in de vorm van een bestedingsplan, dat ter besluitvorming aan de raad wordt voorgelegd.

We stellen voor om het overschot conform onze financiële uitgangspunten te storten in de algemene reserve. Bij de besluitvorming over de Programmabegroting 2027 dit najaar kan de raad vervolgens bezien of een deel van deze middelen aan de reserve Grote opgaven wordt toegevoegd.

Voorstellen voor resultaatbestemming 2025 (Bedragen x € 1.000)	
1. Organisatieontwikkeling	116
2. Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp	10
3. Septembercirculaire/ Rijksvaccinatieprogramma	4
4. Septembercirculaire / Implementatie Participatiewet in balans	46
5. Decembercirculaire / Kinderopvang pleegouders	20
6. Decembercirculaire / Vreemdelingen (inburgering): implementatieniveau 2	13
7. Transitie 0-4 jarige naar GGD	26
8. Decentralisatiemiddelen bibliotheken	26
9. Opstellen cultuurvisie	15
10. UPV zwerfafvalvergoeding	60
11. Klein materieel Buitendienst < 10.000	50
12. Bijdrage aan SMVC Fair Play o.b.v. vaststellingsovereenkomst	114
13. Realisatie padelbaan drie en vier op sportpark Terweyde	40
14. Cultuureducatie met Kwaliteit	28
15. Zwembad de Waterlinie – herstel ventilatieprobleem	15
16. Decembercirculaire: Wet versterking Regie VHV	67
17. HAR-regeling	200
18. Wijkbudget	8
19. Omgevingswet	320
20. Wet Betaalbare huur	33
21. Alleen verdienersproblematiek	53
22. Problematische schulden	23
Totaal	**1.287**

Toelichtingen op deze voorstellen voor budgetoverhevelingen

1. Organisatieontwikkeling (€ 116.000)
Het budget bestaat uit een incidenteel en een structureel deel. In 2025 zijn verplichtingen aangegaan (waaronder het Preventief Medisch Onderzoek) waarvan de uitvoering in 2026 plaatsvindt. Daarnaast kent het organisatieontwikkelingstraject een niet-lineaire fasering, waardoor de benodigde inzet in 2026 hoger is dan de beschikbare jaarschijf. Overheveling is noodzakelijk om het traject integraal en conform planning voort te zetten.

2. Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp (€ 10.000)
Deze middelen zijn via een late decentralisatie-uitkering beschikbaar gesteld voor de aanpak van energiearmoede. Door het moment van ontvangst konden deze in 2025 niet meer doelmatig worden ingezet. In 2026 worden de middelen benut voor verdere uitwerking en uitvoering van een gerichte aanpak, mede gericht op het beter bereiken van de doelgroep.

3. Septembercirculaire / Rijksvaccinatieprogramma (€ 4.000)
De middelen zijn beschikbaar gesteld voor uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma. Gelet op het moment van beschikbaarstelling en uitvoeringsplanning worden deze middelen, conform advies van de VNG, ingezet in 2026.

4. Septembercirculaire / Implementatie Participatiewet in balans (€ 46.000)
De middelen zijn bedoeld voor de implementatie van een omvangrijk pakket aan wetswijzigingen binnen de Participatiewet. De uitvoering hiervan is meerjarig en loopt door in 2026. De middelen worden ingezet voor aanpassing van beleid, werkprocessen, samenwerking met uitvoeringspartners en communicatie richting inwoners.

5. Decembercirculaire / Kinderopvang pleegouders (€ 20.000)
De middelen zijn beschikbaar gesteld als bijdrage in de kosten van kinderopvang voor pleegouders. De nadere uitwerking en uitvoering van deze regeling vindt plaats in 2026, in afstemming met betrokken partners.

6. Decembercirculaire / Inburgering implementatieniveau 2 (€ 13.000)
Deze middelen zijn bestemd voor regionale implementatie van gegevensuitwisseling binnen het inburgeringsstelsel. De uitvoering vindt plaats in 2026 via regionale samenwerking. Overheveling is noodzakelijk om aan deze verplichting bij te dragen.

7. Transitie jeugdgezondheidszorg 0–4 jaar (€ 26.000)
De transitie naar de GGD is grotendeels in 2025 gerealiseerd, maar wordt in 2026 afgerond. De resterende middelen zijn nodig voor afronding van de implementatie en financiële afwikkeling.

8. Decentralisatiemiddelen bibliotheken (€ 26.000)
De middelen maken onderdeel uit van een meerjarige aanpak gericht op versterking en toekomstbestendigheid van de bibliotheekvoorziening. In 2026 worden deze middelen ingezet voor onder meer doorontwikkeling van functies, uitbreiding van doelgroepen en onderzoek naar huisvesting.

9. Opstellen cultuurvisie (€ 15.000)
De ontwikkeling van de cultuurvisie is in 2025 gestart en wordt in 2026 afgerond. De middelen worden ingezet voor participatie, inhoudelijke uitwerking en besluitvorming.

10. UPV zwerfafvalvergoeding (€ 60.000)
De middelen zijn laat in 2025 beschikbaar gekomen en deels ingezet. Het restant wordt in 2026 benut voor de verdere uitvoering van het zwerfafvalbeleid, waaronder beheer, preventie, educatie en inzet van uitvoerende capaciteit.

11. Klein materieel buitendienst (€ 50.000)
Door doelmatig beheer en reparaties is vervanging in 2025 beperkt gebleven. In 2026 is vervanging noodzakelijk om de continuïteit van de buitendienst te waarborgen. Overheveling voorkomt onnodige vervanging en sluit aan bij het vervangingsritme.

12. Bijdrage SMVC Fair Play (€ 114.000)
De bijdrage vloeit voort uit een vaststellingsovereenkomst. De resterende tranches worden in 2026 uitgekeerd, afhankelijk van de voortgang van de realisatie. Overheveling is noodzakelijk om aan deze contractuele verplichting te voldoen.

13. Realisatie padelbanen Terweijde (€ 40.000)
De uitvoering is vertraagd door vergunningprocedures en nadere planvorming, waaronder afstemming over ruimtelijke en geluidstechnische aspecten. Realisatie vindt plaats in 2026.

14. Cultuureducatie met Kwaliteit (€ 28.000)
De regeling kent een meerjarige uitvoering. De niet-bestede middelen uit 2025 worden in 2026 ingezet voor voortzetting en afronding van lopende activiteiten binnen het programma.

15. Zwembad De Waterlinie – herstel ventilatieprobleem (€ 15.000)
De werkzaamheden zijn in 2025 gestart, maar een deel van de voorbereiding en uitvoering loopt door in 2026. De middelen zijn nodig voor afronding van het traject en het duurzaam oplossen van de problematiek.

16. Decembercirculaire / Wet versterking regie volkshuisvesting (€ 67.000)
De middelen zijn bestemd voor de voorbereiding en uitvoering van nieuwe wettelijke taken, waaronder het opstellen van een volkshuisvestingsprogramma en regionale afstemming over doelgroepen. De uitvoering vindt plaats in 2026.

17. HAR-regeling (€ 200.000)
De Hotel- en accommodatieregeling (HAR) voor huisvesting van hervestigde vluchtelingen is in 2025 gestart en loopt door in 2026. De middelen worden ingezet voor tijdelijke huisvesting en aanvullende begeleiding, gericht op integratie en participatie. Overheveling is noodzakelijk om deze inzet te continueren.

18. Wijkbudget (€ 8.020)
De uitvoering (plaatsing voorzieningen bij het skatepark) is vertraagd door uitvoeringsomstandigheden, met name in de voorbereiding van het terrein. Realisatie vindt plaats in 2026.

19. Omgevingswet (€ 320.000)
De implementatie van de Omgevingswet is een meerjarig traject. In 2026 wordt gestart met het opstellen van het gemeentebrede omgevingsplan. Dit is een wettelijke verplichting die meerdere jaren doorloopt.

20. Wet betaalbare huur (€ 33.000)
De middelen zijn bestemd voor de implementatie van nieuwe regelgeving rondom betaalbare huur. De uitvoering, waaronder beleidsuitwerking en eventuele uitvoeringsmaatregelen, vindt plaats in 2026.

21. Alleenverdienersproblematiek (€ 53.000)
De middelen zijn in 2025 beschikbaar gesteld, maar door capaciteitsbeperkingen nog niet volledig ingezet. In 2026 worden deze middelen benut voor aanvullende ondersteuning, onder andere via een pilot met sociaal raadslieden.

22. Problematische schulden (€ 23.000)
De inzet van deze middelen is in 2025 vertraagd door personele wisselingen. In 2026 worden deze middelen ingezet voor ondersteuning van inwoners met schuldenproblematiek, in samenhang met andere armoedemaatregelen.

Grondexploitaties

Het saldo van de grondexploitaties is als volgt tot stand gekomen

Grondexploitaties (Bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2025	N/V
Winstneming CV Parijsch	1.125	V
Verlagen voorziening Lanxmeer	663	V
Tussentijdse winst Pavijen	256	V
Exploitatie Gispen	389	V
Exploitatie Carrier	97	V
Project Driehoek/Honddijk	75	N
Vennootschapsbelasting	256	N
Totaal	**2.198**	**V**

Programma's

Programma 1. Bestuur en Ondersteuning

Visie

Om de plannen die we met elkaar hebben waar te kunnen maken, is het van belang dat Culemborg goed bestuurd wordt, op een wijze die past bij de stad en aansluit op het ritme van de samenleving. Met een dienstbaar gemeentebestuur dat werkt voor Culemborg en bijdraagt aan een stevige regionale positie om de Culemborgse belangen ook daar naar voren te brengen.

Inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners kunnen de gemeente benaderen zoals dat hen het beste past. Als iemand persoonlijk contact zoekt, wordt hij of zij ook persoonlijk geholpen. Mensen voelen zich welkom bij de gemeente, in het stadhuis, het stadskantoor, de gemeentewerf en in de voorzieningen waar de gemeente voor zorgt.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

Binnen dit programma streven we verschillende doelen na, waaraan we in 2025 (verder) hebben gewerkt. Hieronder volgen die doelen en de activiteiten, verdeeld over zes thema's:

1. Participatie
2. Communicatie
3. Wijkgericht werken
4. Bestuurlijke samenwerking
5. Personeel & organisatie
6. Dienstverlening

1. Participatie

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Inwoners oefenen invloed uit op gemeentelijke plannen en beleid in hun buurt, wijk of stad	We versterken de rol van de Kinderraad door een nieuwe werkwijze. Daarbij is de zittingsduur verlengd naar een heel schooljaar. En worden kinderen beter betrokken bij wat de gemeente doet. *(Ontwikkeling)*
	We geven uitvoering aan de participatievisie en -verordening. Per project en traject onderzoeken we welke vorm van participatie het beste past. Onze participatie past bij de vraag die voorligt en de doelgroepen die we willen bereiken. Daardoor kunnen meer Culemborgers meedenken en meebeslissen over hun eigen leefomgeving en wordt hun kracht en kennis beter benut. *(Doorlopend)*
	We versterken online participatie via het Platform Culemborg en breiden het huidige aanbod op ons digitale platform verder uit. Inwoners kunnen via het platform hun mening laten horen waar en wanneer hen dat het beste uitkomt. Daarmee verlagen we voor veel inwoners de drempel om mee te denken en doen. *(Doorlopend)*
	We zetten online én fysieke participatievormen in, zodat iedereen mee kan doen. *(Doorlopend)*
	We werken volgens het Culemborgs Stappenplan Participatie en ontwikkelen onze medewerkers op het gebied van participatie door trainingen, advies en kennisbijeenkomsten. *(Doorlopend)*

2. Communicatie

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	
We zorgen dat we inwoners beter bereiken met doel- en doelgroepgerichte communicatie	We versterken onze kanalenstrategie. In 2024 brachten we de gemeentepagina's in het Kontakt terug tot één, krachtige en herkenbare pagina mét nieuwsrubrieken en zonder bekendmakingen, en met minder kosten. In 2025 ligt de focus op de ontwikkeling van onze online kanalen (websites, socials) vanuit de uitgangspunten effectief, doelgroepgericht, inclusief, toegankelijk en beeldend. *(Ontwikkeling)*	
	We intensiveren het (online) gesprek met inwoners. Zo kunnen we nog beter wensen en behoeften van inwoners en ondernemers ophalen en beter inspelen op de actualiteit. *(Ontwikkeling)*	
	In 2025 willen we meer visuele communicatie inzetten om onze boodschap over te brengen. Denk hierbij aan video's, foto's en infographics. Zo kunnen we andere, minder talige doelgroepen beter bereiken. *(Ontwikkeling)*	
	Al onze communicatie, zoals brieven en e-mails zijn in begrijpelijke taal geformuleerd. *(Doorlopend)*	
We zorgen voor een betere aansluiting tussen inwoners/ ondernemers en de overheid	In 2025 plaatsen we meer digitale formulieren op de website om de digitale dienstverlening verder uit te breiden en voor iedereen toegankelijk te maken. *(Ontwikkeling)*	
	We maken in onze communicatie zichtbaar dat Culemborg een gemeente is waar iedereen welkom is, een stad die we samen maken en een stad die samenwerkt in de regio. *(Doorlopend)*	
	We blijven onderzoeken via welke kanalen en netwerken we de verschillende inwoners en ondernemers kunnen bereiken. En we vertellen waar we mee bezig zijn. *(Doorlopend)*	

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
We zorgen voor kennisdeling en verbinding binnen de organisatie om de organisatie naar buiten toe te verstevigen	We ontwikkelen in 2025 een communicatievisie die al onze werkterreinen omvat, en dragen deze uit. *(Ontwikkeling)*
	Door de nieuwe teamindeling en de komst van meerdere nieuwe collega's lag de focus in 2025 vooral op het inwerken en stabiliseren van het team. Daardoor was er onvoldoende ruimte om een goed onderbouwde en breed gedragen communicatievisie te ontwikkelen en uit te dragen.
	We faciliteren de organisatie in de (interne) communicatie door onder meer kennissessies te organiseren en (nieuwe) communicatiekanalen en -middelen te (door)ontwikkelen. *(Ontwikkeling)*

3. Wijkgericht werken

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Leefbare, veerkrachtige en toekomstbestendige buurten en wijken.	We actualiseren de wijkprofielen aan de hand van de uitkomsten van de Gemeentelijke Beleidsmonitor (GBM) 2024. *(Ontwikkeling)*
	Door beperkte capaciteit is dit niet voor alle wijken in Culemborg gelukt.
	We continueren de huidige structuur van de wijkteams en werken volgens de integrale wijkplannen Oost en West. *(Doorlopend)*
	De wijkplannen zijn nog in ontwikkeling. Hierin nemen we de nieuwe resultaten van de Gemeentelijke Belevingsmonitor mee.
	We werken met onze maatschappelijke partners volgens het in 2023 ondertekende convenant. *(Doorlopend)*
	De wijkplannen zijn nog in ontwikkeling vanwege beperkte capaciteit.
	We monitoren tweejaarlijks de beleving van de leefbaarheid in de wijken met de Gemeentelijke Beleidsmonitor (GBM) en integreren de resultaten in de p&c-cyclus en nieuw beleid. De nieuwe meting is in 2026. *(Doorlopend)*
	We zorgen dat de programma in de wijkcentra (Salaamander en Bonvie) aansluit op de behoeften en wensen van de wijk. *(Doorlopend)*
Signalen, wensen en behoeften uit de wijk worden meegenomen in gemeentelijk beleid en uitvoeringsplannen.	We zetten het wijkactiebudget (voorheen het budget Buurt Bestuurt) in voor kleinschalige acties en maatregelen in de buurt(en)/wijken ter verbetering van de leefbaarheid, dit is gekoppeld aan de wijkplannen. *(Ontwikkeling)*
	De wijkplannen zijn nog in ontwikkeling.
	We organiseren een keer per jaar een wijkschouw in Oost en West. *(Ontwikkeling)*
	Door capaciteitstekort is dit niet gelukt.
	Leefbaarheid en kennis van de buurt zijn onderdeel van beleidsafwegingen in het ruimtelijke domein. *(Doorlopend)*
	We introduceren de wijkprofielen als basis voor alles wat we in de wijk doen. *(Doorlopend)*
	We gebruiken het Buurtpanel en de wijkteams als klankbordgroep voor leefbaarheidsvraagstukken. *(Doorlopend)*

Inwoners zijn betrokken bij elkaar en de eigen leefomgeving door actief te zijn in hun buurt, wijk of stad.	We faciliteren inwoners en organisaties bij hun initiatieven in buurt, wijk of stad met een laagdrempelige toegang tot ondersteuning. Door de heroriëntatie1 hebben we een nieuwe ingang voor initiatieven. Met het nieuwe loket stimuleren we mensen om zich vrijwillig in te zetten voor elkaar en de directe leefomgeving. Eigen inzet en eigenaarschap zijn daarbij belangrijke pijlers. *(Ontwikkeling)*	
	We versterken de rol van het buurtpanel door een nieuwe werkwijze voor het loket. Het buurtpanel bepaalt voor welke plannen en ideeën budget beschikbaar is. De gemeente adviseert over uitvoerbaarheid en controleert of initiatieven niet in strijd zijn met gemeentelijk beleid. *(Ontwikkeling)*	
	We zorgen ervoor dat inwoners bekend zijn met het nieuwe loket en weten waar zij terecht kunnen met hun initiatief. We richten een nieuwe webpagina in en zetten verschillende communicatiemiddelen in om de zichtbaarheid van het nieuwe loket te vergroten. *(Ontwikkeling)*	
	We monitoren de werkwijze van het nieuwe loket, de samenwerking tussen de gemeente en het buurtpanel en voeren tussentijds verbeteringen door waar nodig. *(Ontwikkeling)*	

4. Bestuurlijk samenwerking

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Een stevige regionale positie om de Culemborgse belangen ook daar naar voren te brengen.	We gaan verder met het versterken van onze grip op de samenwerkingsverbanden. Onze basisafspraken en uitgangspunten voor regionale samenwerking zijn vastgelegd in de nota verbonden partijen. Deze nota herijken we in 2025 en wordt ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad. *(Ontwikkeling)*
	Er wordt gewerkt aan een regionale nota van uitgangspunten die aan het nieuwe bestuur wordt voorgelegd in 2026.
	We werken waar mogelijk met gemeenten in de regio's Utrecht en Rivierenland aan gezamenlijke projecten en wisselen kennis uit over diverse onderwerpen. *(Doorlopend)*
	We hebben een pro-actieve rol en behartigen de belangen van Culemborg in regionale verbanden, de provincie, de VNG en het platform van middelgrote gemeenten (M50). *(Doorlopend)*

5. Personeel en Organisatie

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
	We ontwikkelen een programma voor alle medewerkers in de organisatie om de onderlinge verbinding en samenwerking te versterken. *(Ontwikkeling)*
	Deze ontwikkeling is vertraagd, door het project 'taken en personeel in balans'. Dit project was nodig om de werkdruk en capaciteitsknelpunten bij (uitvoerende) teams te verlichten door herschikking binnen de beschikbare formatie. Gezien de krappe financiële situatie in de komende jaren zijn formatie-uitbreidingen niet/nauwelijks ingediend.
	In de teamplannen voor 2025 geven we richting aan de ontwikkeling van de teams en de individuele medewerkers. En maken we inzichtelijk op welke manier we in het aankomend jaar bijdragen aan de uitvoering van het bestuursakkoord 2022- 2026. *(Ontwikkeling)*
De werkorganisatie is een professionele, lerende en aantrekkelijke organisatie.	Medio 2024 zijn zes nieuwe teamleiders begonnen en in 2025 nog drie. Het jaar 2025 is besteed aan kennismaking, oriëntatie en het project 'taken en personeel in balans'. Er zijn teamplannen gemaakt voor 2026, die begin van het jaar 2026 zijn gepresenteerd.
	In deze krappe arbeidsmarkt blijven we ons inspannen om vacatures snel in te vullen, waardoor we minder gebruik hoeven te maken van externe inhuur. In 2025 brengen we de inhuur terug, waarbij we streven naar het landelijk gemiddelde. *(Ontwikkeling)*
	Ondanks onze inspanningen is het niet gelukt om het aantal vacatures substantieel terug te dringen ten opzichte van eind 2024 (ca. 9%). Voor een deel werd dit veroorzaakt door de krappe arbeidsmarkt maar ook het project 'taken en personeel in balans' speelde een rol. Voordat vacatures werden opengesteld is steeds kritisch gekeken naar de taken en de benodigde capaciteit. Hierdoor nam de doorlooptijd van uit- en instroom toe. Verder is er ingehuurd voor projecten zoals het stationskwartier en opvang, waarvoor extra budgetten beschikbaar waren.
	We verbeteren in 2025 ons onboardingsprogramma, zodat nieuwe medewerkers zich snel thuis voelen. *(Ontwikkeling)*

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	
(vervolg) De werkorganisatie is een professionele, lerende en aantrekkelijke organisatie.	Bij de doorontwikkeling van de organisatie bewaken we de cultuur van de organisatie, zodat we een herkenbare organisatie zijn en blijven, waar medewerkers zich prettig en veilig voelen. *(Doorlopend)*	
	Bij het uitzetten en invullen van vacatures is diversiteit van personeel een belangrijk speerpunt. *(Doorlopend)*	
Medewerkers zijn betrokken en werken gezamenlijk vanuit strategische doelen aan de taken en ambities van de gemeente.	We stellen in 2025 een vitaliteitsplan op. Gericht op een prettige werkomgeving voor medewerkers met verschillende achtergronden en levensfasen en aandacht voor weerbaarheid en veiligheid. Dit moet bijdragen aan het verminderen van het ziekteverzuim. *(Ontwikkeling)*	
	We faciliteren ontmoeting, reflectie, feedback en (immateriële) waardering. *(Doorlopend)*	
	We binden en boeien de medewerkers door duidelijke kaders te stellen waarbinnen wij onze werkzaamheden verrichten. En stellen daarbij haalbare doelen op. *(Doorlopend)*	

6. Dienstverlening

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	
Toegankelijke en gebruikersvriendelijke dienstverlening.	We ontwikkelen een visie op de dienstverlening van de gemeente Culemborg. Daarna werken we de principes van dienstverlening verder uit zodat duidelijk wordt wat er nodig is om de principes uit te voeren. *(Ontwikkeling)*	
	We vragen inwoners en partners welke verbeteringen in de dienstverlening als eerste doorgevoerd moeten worden. *(Ontwikkeling)*	
	In 2025 stelden we de visie op dienstverlening vast. In de uitvoeringsagenda 2026-2027 staat omschreven wat we gaan doen. Gebruikersonderzoek is daar een onderdeel van.	
	We communiceren persoonlijk, laagdrempelig en in eenvoudige taal en handelen aanvragen snel af. (*Doorlopend)*	

Welke ontwikkelingen waren er verder in 2025?

In dit programma waren er in 2025 verder geen ontwikkelingen.

Welke verbonden partijen leverden een bijdrage aan dit programma?

Regio Rivierenland	
Betrokkenheid bij doelen uit dit programma	Regio Rivierenland is een samenwerkingsverband van acht gemeenten in de Betuwe, Bommelerwaard, Culemborgerwaard, Tielerwaard en het westen van het Land van Maas en Waal. De gemeenten die in de gemeenschappelijke regeling (GR) deelnemen zijn Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel. Regio Rivierenland is opgericht om gemeenschappelijke belangen van gemeenten op diverse gebieden te behartigen, onder andere op het gebied van verkeer & vervoer, economische zaken, ruimtelijke ordening, volkshuisvesting en onderwijs. Daarnaast voert Regio Rivierenland via dienstverleningsovereenkomsten voor de gemeenten taken uit die door samenwerking effectiever, efficiënter en/of minder kwetsbaar uitgevoerd kunnen worden. Voorbeeld daarvan zijn leerplichttaken, sociale recherche, leerlingenvervoer, Wmo vervoer, inkoopondersteuning (in het algemeen en specifiek voor de uitvoering van de Wmo en Jeugdwet) en inburgering. Regio Rivierenland is het overheidsonderdeel van FruitDelta Rivierenland, een overkoepelende samenwerking tussen overheid, ondernemers, onderwijs/onderzoek, organisaties en ondernemende inwoners. FruitDelta Rivierenland heeft als doel om de economische speerpunten Agribusiness, Economie & Logistiek en Recreatie & Toerisme te stimuleren en te versterken.

Belangrijkste ontwikkelingen in 2025	In 2025 zijn verdere stappen gezet in de doorontwikkeling van de gemeenschappelijke regeling, met als doel te komen tot een meer samenhangende regionale koers. Deze ontwikkeling is nog gaande, maar door scherpere prioritering en gerichtere inzet wordt toegewerkt naar een regio die sterker en eenduidiger optreedt. Dit is van belang voor het vergroten van de slagkracht en het effectief aanpakken van opgaven zoals de energietransitie, arbeidsmarkt en een klimaatbestendige leefomgeving. De regio heeft zich daarbij actief gepositioneerd richting Rijk, provincie en andere partners, wat heeft geleid tot versterkte samenwerking en benutting van kansen, onder meer via het Regionaal Stimuleringsfonds en de energietransitie. Ook op het gebied van arbeidsmarkt en talentontwikkeling zijn stappen gezet, onder andere met het Doorstroompunt en intensievere samenwerking tussen onderwijs, werkgevers en gemeenten. Binnen het ruimtelijk domein is gestart met het voorbereiden van keuzes die bijdragen aan een toekomstbestendige inrichting van de regio. Financieel wordt positief afgesloten en blijven middelen doelgericht ingezet worden, mede dankzij externe financiering zoals de Regio Deal van € 45 miljoen, gericht op het versterken van de brede welvaart.

Bedrijfsvoeringsorganisatie West Betuwe (BvoWB)	
Betrokkenheid bij doelen uit dit programma	De Bedrijfsvoeringsorganisatie West Betuwe voert een groot deel van de bedrijfsvoeringstaken van de gemeente Culemborg uit. Daarmee ondersteunt ze de gemeente om haar maatschappelijke doelen te bereiken. De financiële administratie en interne controle zijn essentieel voor het verbeteren van de grip op financiën. Informatiemanagement zorgt voor een goede uitvoering van de digitalisering, en daarnaast goede archivering en beheer van onze relevante dossiers. Een goede huisvesting van de gemeentelijke organisatie en arbozorg zorgen voor het welbevinden van onze medewerkers en bezoekers van onze accommodaties. Met juridisch advies zorgen we voor een goede, objectieve klachten- en bezwarenprocedure. Dat draagt bij aan de betrouwbaarheid van onze gemeente, en aan het vertrouwen dat de bewoners daarin hebben.

Belangrijkste ontwikkelingen in 2025	2025 was voor de Bedrijfsvoeringsorganisatie West Betuwe een jaar met verschillende interne en externe ontwikkelingen. Een belangrijk deel van het jaar stond in het teken van de voorbereidingen op het definitieve besluit omtrent de voorgenomen uittreding van Tiel, terwijl de dienstverlening aan de deelnemende gemeenten onverminderd is gecontinueerd. Daarnaast is ingezet op de verdere professionalisering van de digitale dienstverlening, de introductie en verkenning van AI-toepassingen – waaronder de pilot Copilot Pro – en de versterking van de informatieveiligheid. Landelijke vertragingen in wet- en regelgeving, waaronder de uitgestelde implementatie van de NIS2-richtlijn, hebben ertoe geleid dat diverse projecten zijn doorgeschoven naar 2026.

Rekenkamer Rivierenland	
Betrokkenheid bij doelen uit dit programma	De Rekenkamer Rivierenland heeft tot taak de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het bestuur van de deelnemende gemeenten gevoerde beleid te onderzoeken.
Belangrijkste ontwikkelingen in 2025	In 2025 zijn een aantal onderzoeken voor een groot deel afgerond in de vier deelnemende gemeenten, zoals een onderzoek naar de energiebesparingsplicht en de informatieplicht energiebesparing. Dit onderzoek is gehouden in samenwerking met de Vereniging van Rekenkamers en de Algemene Rekenkamer. Daarnaast is een onderzoek naar de toegankelijkheid van stemlokalen in 2025 afgerond en aangeboden aan de gemeenteraad. Naast een aantal andere onderzoeken in andere gemeenten is in Culemborg in 2025 gestart met een onderzoek naar Brede Welvaart evenals een DoeMee onderzoek in samenwerking met de Vereniging van Rekenkamers over onderbesteding. Dit laatste onderzoek wordt in alle vier de gemeenten uitgevoerd. Behalve aan onderzoeken heeft de Rekenkamer contacten onderhouden met de gemeenteraden en in april 2025 was men in Culemborg en is gesproken over de voortgang van de onderzoeken en de longlist van mogelijke onderwerpen. Tevens is gedurende 2025 een lid van de Rekenkamer vertrokken, maar daarvoor in de plaats is een nieuw lid van de Rekenkamer Rivierenland geworven, te weten mevrouw Donatz-Fest.

Beleidsindicatoren

Indicator	Werkelijk 2024	Begroot 2025	Werkelijk 2025	Meetinstrument
Verplichte indicatoren				
Zie paragraaf Bedrijfsvoering				
Aanvullende indicatoren				
Percentage digitale aangifte geboorte, huwelijk en Overlijden	80%	85%	93,3%	Geautomatiseerd systeem
Voldoen aan normen BRP en BIG	97,2%	95%	98,7%	Kwaliteitsmonitor BRP van Ministerie van Binnenlandse zaken RvIG interne audits
Voldoen aan normen PUN en BIG	94%	95%	99,7%	Kwaliteitsmonitor BRP van Ministerie van Binnenlandse zaken RvIG interne audits

Actueel beleid en regelgeving

- Gemeentewet
- Wet gemeenschappelijke regelingen
- Nota verbonden partijen
- Reglement van Orde raad en commissies 2021
- Participatieverordening 2022
- Participatievisie gemeente Culemborg (2022)
- Visie op Wijkgericht Werken 2021
- Visie op dienstverlening
- Wet- en regelgeving op het gebied van burgerlijke stand (Burgerlijk wetboek 1 BRP) Reisdocumenten, rijbewijzen, Kieswet, Wmo, minima
- PUN: Paspoortuitvoeringsregeling Nederland.
- Regeling beheer en toezicht BRP
- Verordening BRP
- Reglement BRP
- Kieswet
- Wet op de lijkbezorging

Wat heeft het gekost?

Onderstaande tabel laat het resultaat van dit programma zien over het jaar 2025.

(Bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2025	Gewijzigde begroting 2025	Rekening 2025	Verschil 2025
Lasten	-16.574	-18.693	-17.463	1.230
Baten	1.060	1.153	1.176	24
Saldo van baten en lasten	**-15.514**	**-17.540**	**-16.287**	**1.254**
Stortingen in reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	81	431	189	-242
Mutaties reserves	**81**	**431**	**189**	**-242**
Totaal resultaat	**-15.433**	**-17.109**	**-16.098**	**1.011**

Toelichting op de afwijkingen

Wet toekomst pensioenen (Wtp) (tekort van € 121.000)

De Commissie BBV heeft in december 2025 een uitspraak gedaan over de uitgangspunten en het Appa-fonds. Vervolgens heeft het Ministerie van BZK een circulaire gepubliceerd gebaseerd op deze uitspraak. Het resultaat is dat de gemeente een voorziening op basis van grondslagen voor individuele waardeoverdrachten én aanvullend een voorziening voor het Appa-fonds dient aan te houden. De redenering is dat de gemeente tot de overdrachtsdatum van het Appa-fonds individuele waardeoverdracht moet blijven faciliteren. Tegelijkertijd dient de gemeente rekening te houden met opslagen die horen bij een collectieve overdracht naar het Appa-fonds. In de najaarsrapportage 2025 is hiervoor een bijstelling gedaan. Op basis wettelijke kader en de rekenmethodes is er een aanvullende dotatie noodzakelijk voor de opgebouwde pensioenrechten per 31 december2025.

Bedrijfsvoering en overhead (overschot van € 1.300.000)

Binnen de bedrijfsvoering en overhead doen zich meerdere positieve ontwikkelingen voor. Op de personele lasten, inclusief inhuur, is een voordeel gerealiseerd van € 420.000.

In de najaarsrapportage 2025 werd op basis van de cijfers over het eerste halfjaar nog een nadeel verwacht. In de tweede helft van het jaar is echter nadrukkelijk gestuurd op het beperken van inhuurkosten. Dit is onder andere gerealiseerd door inhuur primair te richten op uitvoerende functies en door scherp te onderhandelen over zowel het aantal uren als de gehanteerde tarieven. Hierdoor zijn de uiteindelijke inhuurkosten lager uitgevallen dan begroot.

Daarnaast zijn een aantal vacatures nog niet ingevuld. Dit heeft geleid tot een voordeel, doordat de begrote salarislasten niet volledig tot besteding zijn gekomen. Tevens is vanuit het UWV compensatie ontvangen voor een aantal transitievergoedingen.

Het positieve resultaat hangt mede samen met het organisatieontwikkelingstraject dat in 2024 is gestart, gebaseerd op het eerder uitgebrachte advies van Rijnconsult. In dit traject is gewerkt aan de invoering van een nieuw sturingsconcept en een aangepaste managementstructuur. Deze structuur is grotendeels gerealiseerd binnen de bestaande budgetten voor bedrijfsvoering en overhead.

In de begroting 2025 was incidenteel budget beschikbaar gesteld voor organisatieontwikkeling. Aangezien organisatieontwikkeling een meerjarig proces is en ook in de komende periode verdere stappen noodzakelijk zijn, wordt voorgesteld een deel van het overschot (€ 116.000) over te hevelen naar 2026.

Een deel van het voordeel heeft daarnaast een technisch karakter. De doorbelasting van salarislasten aan andere programma's vindt plaats op basis van voorcalculatie. Wanneer de werkelijke salarislasten lager uitvallen dan geraamd, resulteert dit in een administratief voordeel binnen de bedrijfsvoering en overhead.

Daarnaast is vanuit de bedrijfsvoeringsorganisatie West Betuwe een positieve afrekening ontvangen van € 243.000, zowel voor de generieke als de specifieke dienstverlening. Dit voordeel wordt voornamelijk veroorzaakt door minder inzet van inhuurkrachten, landelijke vertraging van informatiebeveiliging en posten onvoorzien die onbenut zijn bleven. In de jaarstukken van de bedrijfsvoeringsorganisatie zelf is dit verder toegelicht.

Onderzoekskosten (overschot van € 242.000)

Bij de jaarrekening van 2024 is een budget beschikbaar gesteld om verschillende noodzakelijke onderzoeken te doen om de gewenste ombuigingen te kunnen realiseren. Daarvoor zijn in 2025 een aantal onderzoeken uitgevoerd die de basis leggen voor te maken keuzes en ombuigingen. Een groot deel van die onderzoeken is nog bezig, en leiden tot vervolgstappen die uitgevoerd moeten worden om de ombuiging te realiseren.
Er is onderzoek afgerond naar het beheer openbare ruimte, het beheer voor buitensport en het beheer van ons gemeentelijke vastgoed. Ook wordt gewerkt aan de verzelfstandiging van de kinderboerderij, aan een plan voor de noodzakelijke vervangingsinvesteringen sport en aan een onderzoek naar de mogelijkheden om vastgoed af te stoten en de functies op termijn op een andere passende manier te huisvesten (in eerste instantie voor het Stadskantoor en de Salaamander).
Tot nu toe is er 108.000,- uitgegeven, en we verwachting dat we de overige 242.000.- nodig hebben om deze onderzoeken af te ronden en de goede voorstellen voor u uit te werken. Dat zal grotendeels worden afgerond in 2026.

Onttrekkingen aan reserves (tekort van € 242.000)

Er wordt minder onttrokken uit de bestemmingsreserve onderzoek, plannen van grote investeringsplannen.

Investeringen

Onderstaande tabel geeft inzicht in de uitputting van de investeringskredieten over het jaar 2025 en de mate waarin deze kredieten doorlopen naar 2026.

(Bedragen x € 1.000)	Krediet 2025	Besteding 2025	Stand 31/12/2025	Overhevelen naar 2026
Vervanging toegangsverleningssysteem Stadskantoor	-22	0	-22	Ja
Stadskantoor: AV middelen / Audio	46	0	46	Nee
Stadskantoor: Meubilair	13	0	13	Ja
Overname leaseauto V-636-XT	17	16	1	Nee
Overname leaseauto V-637-XT	17	16	1	Nee
Stadskantoor: Pinautomaat	24	0	24	Nee
Vervanging noodstroomvoorziening stadskantoor	230	236	-6	Nee
Aanv. toegangsverlening, inbraaksyst. stadskantoor	55	0	55	Ja

Vervanging toegangsverleningssysteem Stadskantoor en Aanvulling toegangsverlening inbraaksysteem stadskantoor

De vervanging van het toegangsverleningssysteem voor het stadskantoor, het stadhuis en de Triosingel is voorzien in 2026. Hierbij wordt rekening gehouden met mogelijke toekomstige ontwikkelingen ten aanzien van het stadskantoor, zodat investeringen hierop kunnen worden afgestemd.

Stadskantoor AV middelen

In 2024 is een deel van de audiovisuele middelen reeds vervangen en bekostigd vanuit beschikbare budgetten binnen de exploitatie. De resterende middelen blijken niet langer noodzakelijk, waardoor het investeringskrediet niet wordt aangewend.

Stadskantoor: pinautomaat

De kosten voor de vervanging van de pinautomaat blijven onder de drempel van € 10.000. Om die reden worden deze kosten gedekt binnen de reguliere exploitatiebudgetten en wordt geen beroep gedaan op het investeringskrediet

Vervanging noodstroomvoorziening stadskantoor

De vervanging van de noodstroomvoorziening is afgerond. Het project is succesvol gerealiseerd, waarmee de continuïteit van de energievoorziening voor de komende jaren is geborgd.

Programma 2. Veiligheid

Visie

Veiligheid is een basisvoorwaarde voor geluk en welzijn van voor de Culemborgers. Het veiliger maken van de stad is daarmee een belangrijke doelstelling van de gemeente Culemborg. We willen dat:

- onze inwoners veilig zijn en zich veilig voelen in hun buurt en daar prettig kunnen wonen.
- onze ondernemers succesvol kunnen zijn en ondernemen in een veilige stad.
- bezoekers met plezier de binnenstad kunnen bezoeken om te winkelen of te ontspannen.
- Culemborg voor werknemers een fijne plek is om te werken.

Kortom, de Gemeente Culemborg werkt aan een veilig Culemborg voor iedereen.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

Binnen dit programma richten we ons op verschillende doelen, waaraan we in 2025 (verder) hebben gewerkt. Hieronder volgen deze doelen en de bijbehorende activiteiten, verdeeld over vijf thema's:

1. Zorg en Veiligheid
2. Jeugd
3. Drugs
4. Digitale veiligheid
5. Crisisbeheersing

1. Zorg en veiligheid

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	
De ambitie is om meer inwoners te helpen en de kwetsbaren in onze samenleving te beschermen.	Het Zorg- en Veiligheidshuis wordt effectiever gepositioneerd, zodat we meer inwoners kunnen helpen. *(Ontwikkeling)*	
	We integreren het Programma Maatwerk Multiprobleemhuishoudens (PMM) in onze dagelijkse werkwijze. *(Ontwikkeling)*	
	We scherpen regionaal beleid en samenwerkingsafspraken aan op het gebied van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz). *(Ontwikkeling)*	
	Dit is in samenwerking met de regio opgepakt en krijgt een vervolg.	
De gemeente voorkomt escalatie en recidive waar mogelijk.	We dragen de Aanpak Voorkoming Escalatie (AVE) verder uit en trainen ambtenaren periodiek. *(Ontwikkeling)*	
	We pakken met het team Doorbraak casuïstiek in Culemborg aan. We zetten voor complexe situaties de doorbraakmethode in om tot duurzame oplossingen te komen. *(Ontwikkeling)*	

2. Jeugd

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Groepsdruk inperken	We bouwen voort op ons jeugdbeleid en versterken het jongerenwerk (onder andere door de inzet van Soccerstars) verder. Om de aanwas van jongeren te beperken die risico lopen op criminaliteit, probleemgedrag en sociale risico's. *(Ontwikkeling)*
	Budget is beperkt voor Soccer Stars waardoor deze inzet verminderd is. Jongerenwerk is in algemeen niet uitgebreid, wel is middels project Maatschappelijke Opgaven opnieuw gekeken naar jongerenwerk en de inzet hiervan. Hierbij kwam het opdrachtgeverschap ook aan bod.
	We versterken het JIC door deskundigheidsbevordering aan de hand van training op het gebied van online jongerenwerk en outreachend straatwerk. *(Ontwikkeling)*
	We passen Intensief Casemanagement (ICM) en Switch toe op scholen en bij individuele gevallen via Jeugd Interventieteam Culemborg (JIC) om gerichte ondersteuning te bieden. *(Doorlopend)*
Overlast beheersen	In 2025 zoeken we verder naar structurele financiering voor het JIC. Deze financiële basis is essentieel om de aanpak van jeugdoverlast en -criminaliteit voort te zetten en verder te versterken. *(Ontwikkeling)*
	Financiering Jongeren werk op school! is deels gerealiseerd, ICM is gerealiseerd. Beide voor de duur van 2 jaar. Structurele financiering is nog steeds nodig vanaf 2028.
	We zetten intensief casemanagement (ICM) in voor gezinnen met complexe problemen, waarbij we directe ondersteuning bieden door huisbezoeken en maatwerkoplossingen. *(Doorlopend)*
	We houden zichtbaar toezicht, onderhouden korte lijnen met bewoners en ketenpartners voor (snelle) afstemming, handhaven de regels waar nodig en evalueren onze inzet maandelijks in verschillende overleggen met partners. *(Doorlopend)*

3. Drugs

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
De weerbaarheid van overheid en samenleving vergroten	We geven voorlichting aan inwoners, ondernemers en overige doelgroepen over de risico's van drugs gerelateerde zaken en hoe dit gemeld kan worden. Via onder andere een 'drugslokbus' vergroten we de bewustwording. *(Ontwikkeling)*
	We informeren gemeentelijke organisaties door bewustwordingsbijeenkomsten, opleidingen en trainingen te organiseren. *(Ontwikkeling)*
Criminele netwerken bestrijden met ketenpartners	We voeren integrale controles uit met de politie en andere instanties om verschillende vormen van criminaliteit aan te pakken. *(Ontwikkeling)*
	We nemen deel aan project Feniks om Bibob-procedures te optimaliseren en aan project Theseus voor controles op bedrijfsterreinen. *(Doorlopend)*

4. Digitale Veiligheid

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Vergroten van digitale weerbaarheid voor zowel inwoners, ondernemers als gemeentelijke medewerkers.	We zetten het project Hackshield voort, door verder te bouwen op de resultaten van het eerste jaar. *(Ontwikkeling)*
	We communiceren via alle beschikbare kanalen en werken samen met partners, zoals de politie, ondernemersverenigingen en seniorenorganisaties om bewustzijn en kennis over digitale (on)veiligheid te vergroten. *(Doorlopend)*
	We organiseren trainingen en oefeningen voor medewerkers van de gemeente en bieden instructies en handreikingen voor digitale veiligheid. *(Doorlopend)*

5. Crisisbeheersing

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	
Een sterk netwerk	We monitoren of de operationele werking van de Meldkamer Oost-Nederland goed aansluit bij de geplande doelen uit het regionaal beleidsplan 2024-2027. *(Ontwikkeling)*	
	We versterken de samenwerking binnen het netwerk van het Regionaal Overleg Acute Zorg, mede voor het borgen van de zorgcontinuïteit bij langdurige crises. *(Ontwikkeling)*	
Versterking crisisbeheersing	We implementeren de Wet Crisisbeheersing en Brandweerzorg, als opvolger van de huidige Wet Veiligheidsregio's. *(Ontwikkeling)*	
	We monitoren wat de exacte gevolgen zijn van de toegekende brede doeluitkering rampenbestrijding (BDUR) middelen. En we bezien of deze volledig zullen volstaan voor de nieuwe taken die voortkomen uit de nieuwe wet. *(Ontwikkeling)*	
	Onze lokaal opgeleide en inzetbare crisisfunctionarissen worden continu getraind en geoefend om rampen en crises 24 uur per dag effectief te bestrijden of te beheersen. *(Ontwikkeling)*	
Informatie management verbeteren	Het Veiligheidsinformatieknooppunt (VIK) wordt doorontwikkeld. *(Ontwikkeling)*	
	We bevorderen interregionale en landelijke samenwerking. *(Ontwikkeling)*	
Vergroten weerbaarheid	Als gevolg van de geopolitieke spanningen en de mogelijke gevolgen voor Nederland, gaan we in 2025 verder aan de slag om de weerbaarheid van inwoners en ondernemers te vergroten. Ook onze gemeentelijke continuïteitsplannen worden tegen het licht gehouden. *(Ontwikkeling)*	

Welke ontwikkelingen waren er verder in 2025?

Het doel van de Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams) is het wegnemen van knelpunten die gemeenten en andere organisaties in het sociaal domein ervaren als zij persoonsgegevens uitwisselen bij het aanpakken van meervoudige problematiek. Over de Wams is recent een nota naar de Tweede Kamer gestuurd. Dit najaar volgt naar verwachting een internetconsultatie over het concept-Amvb (Algemene maatregel van bestuur) bij de wet.

Welke verbonden partijen leverden een bijdrage aan dit programma?

Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ)	
Betrokkenheid bij doelen uit dit programma	De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid is een dagelijkse partner bij rampenbestrijding en crisisbeheersing. De brandweer wordt bijna dagelijks ingezet voor hulpverlening, het bestrijden van brand maar ook bij integrale controles. Op het gebied van pro-actie, preventie en preparatie is ook dagelijks contact op het gebied van evenementen, voorlichting, opleiding en oefening.
Belangrijkste ontwikkelingen in 2025	De veiligheidsregio richt zich meer op het vergroten van de wendbaarheid en weerbaarheid tegen complexe, multidisciplinaire (landelijke) crisissituaties. Daarnaast is een actuele strategie van informatie veiligheid van belang.

Beleidsindicatoren

Indicator	Werkelijk 2024	Begroot 2025	Werkelijk 2025	Meetinstrument
Verplichte indicatoren				
6. Verwijzing Halt	0,6	15	9	Bureau Halt
8. Winkeldiefstallen	1,2	25	47	CBS
9. Geweldsmisdrijven	1,0	50	80	CBS
10. Diefstallen uit woningen	0,6	32	31	CBS
11. Vernielingen	3,1	115	95	CBS
Aanvullende indicatoren				
Verward gedrag	160	95	180	CBS / Opendata.politie.nl
Cybercrime	5	17	5	CBS / Opendata.politie.nl
Drugshandel	11	13	9	CBS / Opendata.politie.nl
Jeugdoverlast	233	180	237	CBS / Opendata.politie.nl

NB. de nummers voor de verplichte indicatoren komen overeen met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), ontbrekende nummers zijn niet meer in gebruik.

Actueel beleid en regelgeving

Wetgeving

- Alcoholwet, Alcoholbesluit en Alcoholregeling
- Algemene plaatselijke verordening Culemborg (APV)
- Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)
- Algemene wet bestuursrecht (Awb)
- Gemeentewet
- Omgevingswet (vanaf 1 januari 2023)
- Opiumwet
- Politiewet
- Wegenverkeerswet 1994
- Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob)
- Programmabegroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028
- Wetboek van Strafvordering / Regeling domeinlijsten buitengewoon opsporingsambtenaar / Beleidsregels buitengewoon opsporingsambtenaar
- Wet Gemeenschappelijke Regelingen
- Wet goed verhuurderschap
- Wet op de veiligheidsregio's
- Wet op de kansspelen
- Wet ruimtelijke ordening
- Wet verplichte ggz

- Wet zorg en dwang

Beleidskaders

- Beleidsregel artikel 13b van de Opiumwet
- Beleidsregels drugshandel op straat
- Beleidsregels Wet Bibob Culemborg
- Detailhandelsvisie
- Evenementenvisie en handboek evenementen
- Gemeentelijk verkeer- en vervoerplan 2021-2030 (GVVP)
- Horecavisie en handboek horeca
- Kadernota Integrale Veiligheid (in 2023 gezamenlijk op- en vastgesteld binnen de Gezagsdriehoek De Waarden) en uitvoeringsplannen
- Meerjarenbeleidsplan politie 2024-2027
- Notitie wijkgericht werken
- Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030
- Toezicht- en handhavingsbeleid Culemborg en uitvoeringsplannen
- Veiligheidsstrategie Oost-Nederland

Wat heeft het gekost?

Onderstaande tabel laat het resultaat van dit programma zien over het jaar 2025.

(Bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2025	Gewijzigde begroting 2025	Rekening 2025	Verschil 2025
Lasten	-3.956	-4.009	-3.982	27
Baten	43	62	68	6
Saldo van baten en lasten	**-3.913**	**-3.947**	**-3.914**	**33**
Totaal resultaat	**-3.913**	**-3.947**	**-3.914**	**33**

Toelichting op de afwijkingen

Binnen dit programma zijn zich geen noemenswaardige verschillen te vermelden.

Investeringen

In dit programma zijn er geen investeringen.

Programma 3. Verkeer, Vervoer en Waterstaat

Visie

De behoefte aan mobiliteit groeit en tegelijkertijd verandert de vraag. Bewoners willen zich makkelijk en veilig kunnen verplaatsen van A naar B, maar de auto is niet altijd meer leidend en alternatieve vormen van vervoer krijgen een grotere rol. Het delen van voorzieningen als een auto of een laadpaal wordt steeds gebruikelijker. Ook duurzame mobiliteit binnen het openbaar vervoer en bedrijven wordt steeds belangrijker. Mede door ontwikkelingen als een e-bike, worden bestemmingen beter bereikbaar. Fietsen en wandelen hebben een positieve invloed op de gezondheid. Door aanleg van comfortabele en veilige infrastructuur stimuleren we langzaam verkeer en verkleinen we het risico op een ongeval.
Het hierboven genoemde biedt ook kansen en ruimte als het gaat om het realiseren van andere opgaven (groen, spelen, klimaatadaptatie).

Om op de toekomst voorbereid te zijn, is het noodzakelijk om een goede visie te hebben op deel- en duurzame mobiliteit, parkeren en laadinfra. Waar dat kan, pakken we mobiliteitsopgaven gezamenlijk in de regio op.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

Binnen dit programma richten we ons op verschillende doelen, waaraan we in 2025 (verder) hebben gewerkt. Hieronder volgen deze doelen en de bijbehorende activiteiten, verdeeld over vier thema's:

1. Verkeer, wegen en water
2. Parkeren
3. Recreatieve haven
4. Openbaar vervoer

1. Verkeer, wegen en water

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Culemborg veilig en bereikbaar houden voor alle verkeersmodaliteiten door de verkeersruimte zo in te richten dat er een optimale balans ontstaat tussen bereikbaarheid, veiligheid en doorstroming op wegen.	We werken de maatregelen uit het Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan (GVVP) verder uit, die onderdeel vormen van de ontwikkelingen in de Stationsomgeving: langzaam verkeer tunnel, rotonde N320, station als regionale HUB. *(Ontwikkeling)*
	Samen met de gemeente Houten en de provincies Utrecht en Gelderland onderzoeken we een hoogwaardige fietsroute tussen Culemborg en Houten (verdiepend onderzoek van tracé verkenning). Dit is een langetermijndoelstelling uit het GVVP. *(Ontwikkeling)*
	We realiseren delen van de fietsstraat Parijsch-Centrum, conform GVVP. *(Ontwikkeling)*
	We maken een integraal ontwerp voor de Dr. Hockesingel conform GVVP. *(Ontwikkeling)*
	We bereiden de invoering van duurzame mobiliteitsconcepten uit voor Culemborg (op basis van het GVVP). *(Doorlopend)*
	We monitoren de verkeersgegevens en stellen een jaarlijkse rapportage op van de ongevallen en verkeersveiligheidsrisico's in Culemborg. *(Doorlopend)*
	We pakken verkeersknelpunten aan door maatwerk maatregelen. Dat kan bestaan uit fysieke maatregelen, gedragsbeïnvloeding en handhaving. We hebben hierbij specifieke aandacht voor kwetsbare verkeersdeelnemers. *(Doorlopend)*
	We voeren een scholenproject uit en zetten in op verkeerseducatie bij scholen. *(Doorlopend)*

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	
Culemborg bereikbaar en begaanbaar te houden door de wegen, openbare verlichting en civieltechnische kunstwerken in voldoende staat van onderhoud te houden.	We stellen nieuwe beheerplannen voor wegen, civiele kunstwerken en openbare verlichting op. *(Ontwikkeling)*	
	Vanwege personele wisselingen is dit in 2025 niet gelukt.	
	Op basis van de schouwgegevens uit 2024 stellen we een nieuw meerjarenbeheerplan op voor civieltechnische kunstwerken. *(Ontwikkeling)*	
	Vanwege personele wisselingen is dit in 2025 niet gelukt.	
	We voeren groot onderhoud aan wegen uit (revitalisering en reconstructies) volgens het meerjarenonderhoudsprogramma. *(Doorlopend)*	
	We ontwerpen wegen en verkeersknelpunten op een onderhoudsarme wijze. *(Doorlopend)*	
	Bij het vervangen van openbare verlichting vervangen we de verlichting voor een duurzame LED-variant. *(Doorlopend)*	

2. Parkeren

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Voldoende en goed bereikbare (fiets)parkeerplaatsen	We besteden het e-loket opnieuw aan zodat bewoners en ondernemers een parkeervergunningen en ontheffingen op een eenvoudige, klantvriendelijke en efficiënte manier kunnen aanvragen. *(Ontwikkeling)*
	We zetten het parkeercompensatiefonds om naar een mobiliteitsfonds om zo een betere invulling te kunnen geven aan andere vormen van (deel)mobiliteit. *(Ontwikkeling)*
	We stellen beleidsregels op voor het toewijzen van gehandicaptenparkeerplaatsen, met het oog op de verwachte toenemende vraag door de vergrijzing. *(Ontwikkeling)*
	In verband met andere prioriteiten en knelpunten rondom verkeer en mobiliteit is dit onderwerp niet opgepakt in 2025.
	We stellen een nieuwe parkeernota op, waarin ook mobiliteitsconcepten een plaats krijgen. *(Ontwikkeling)*
	We zijn een nieuwe parkeernota aan het opstellen waarin alle recentelijke ontwikkelingen binnen parkeren worden meegenomen.
	We bieden blijvend voldoende kwalitatief goede (fiets-) parkeerfaciliteiten voor alle verkeersdeelnemers aan. *(Doorlopend)*
	We monitoren het gebruik van de parkeerplaatsen in het gereguleerde parkeergebied en herzien de beleidsregels. *(Doorlopend)*
	We zetten in op het vergroenen van parkeerplaatsen. *(Doorlopend)*

3. Recreatieve haven

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
De haven en de camping langs de Lek moeten een mooie toeristische trekpleister zijn.	We verpachten de jachthaven en de camping aan de Stichting jachthaven en camping De Helling. *(Doorlopend)*

4. Openbaar vervoer

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Iedereen kan zich zo zelfstandig mogelijk en tegen een redelijk tarief met een vorm van (openbaar) vervoer verplaatsen binnen en buiten de regio	We adviseren voor de aanbesteding regiecentrale en gunning aan de vervoerders (basismobiliteit). *(Doorlopend)*
	We werken aan plannen voor herinrichting van de stationsomgeving met het station als regionale HUB voor alle vormen van mobiliteit. *(Ontwikkeling)*
	We adviseren de vervoersautoriteit en behartigen de Culemborgse belangen waarbij we inzetten op behoud van een betaalbaar openbaar vervoer. *(Doorlopend)*
	We onderzoeken de mogelijkheden voor alternatieve vormen van vervoer. *(Doorlopend)*
	We zorgen voor toegankelijke haltes. *(Doorlopend)*

Welke ontwikkelingen waren er verder in 2025?

In dit programma waren er in 2025 verder geen ontwikkelingen.

Beleidsindicatoren

In dit programma zijn er geen beleidsindicatoren.

Actueel beleid en regelgeving

- Gemeentewet
- Provinciale verordening
- Omgevingswet
- Wegenverkeerswet 1994
- Veiligheidsstrategie Oost-Nederland
- Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan (GVVP) 2021-2030
- Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV) 2030
- Uitvoeringsplan Mobiliteit Regio Rivierenland 2023-2026
- Wegenbeheerplan 2021-2025
- Beheerplan civiele kunstwerken 2015-2020
- Beheerplan openbare verlichting 2019-2023

Wat heeft het gekost?

Onderstaande tabel laat het resultaat van dit programma zien over het jaar 2025.

(Bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2025	Gewijzigde begroting 2025	Rekening 2025	Verschil 2025
Lasten	-4.451	-4.319	-4.375	-56
Baten	376	403	587	184
Saldo van baten en lasten	**-4.075**	**-3.916**	**-3.788**	**128**
Stortingen in reserves	0	-798	-798	0
Onttrekkingen aan reserves	194	148	148	0
Mutaties reserves	**194**	**-650**	**-650**	**0**
Totaal resultaat	**-3.881**	**-4.566**	**-4.438**	**128**

Toelichting op de afwijkingen

Zwerfafval en prullenbakken (overschot van € 120.000)
Vanuit Verpact is de UPV-zwerfafvalvergoeding (Uitgebreide producentenverantwoordelijkheid) eind 2025 binnengekomen. Gezien dit moment, was er onvoldoende tijd om deze volledige vergoeding in te zetten met als gevolg een overschot.

Kabels en leidingen, degeneratievergoeding (overschot van € 43.000)
De vergoeding van de netwerkbeheerders ter compensatie voor de versnelde slijtage en verminderde levensduur van bestrating na graafwerkzaamheden voor kabels en leidingen, is hoger geweest dan de benodigde kosten voor herstel.

Kosten BSR waterschapsheffingen 2023 en 2024 (tekort van € 41.000)
Eind 2025 zijn er nagekomen waterschapsheffingen voor 2023 en 2024 gekomen waardoor er een tekort is ontstaan.

Toegerekende rente (overschot van € 51.000)
De afwijking op de toegerekende rente houdt verband met hogere rentebaten en lagere rentelasten dan geraamd. Voor een inhoudelijke toelichting wordt verwezen naar programma Financiering en Algemene dekkingsmiddelen. Het effect is over alle programma's budgetneutraal.

Investeringen

Onderstaande tabel geeft inzicht in de uitputting van de investeringskredieten over het jaar 2025 en de mate waarin deze kredieten doorlopen naar 2026

(Bedragen x € 1.000)	Krediet 2025	Besteding 2025	Stand 31/12/2025	Overhevelen naar 2026
GVVP Vianense Poort	312	1	311	Ja
Verkeersveiligheid Beethovenlaan	188	188	0	Nee
Civiel techn. kunstwerken jaarschijf 2019	93	19	74	Nee
Investering binnenstad	88	-10	97	Ja
Uitvoeringsplan openb. verlichting jaarschijf 2022	119	119	0	Nee
Uitvoeringsplan onderhoud openb. verlichting 2023	135	25	110	Ja
Uitvoeringsplan onderhoud openb. verlichting 2024	135	0	135	Ja
Veerkade, Veerweg en Steenovenlaan	285	1	284	Ja
Meidoornpad	135	100	35	Nee
Breedsteeg	197	7	190	Ja
Brug Oostersingel	300	9	291	Ja
Verkeer: Meetapparatuur Verkeer	39	0	39	Ja
Aanleg fietsroute Centrum - Parijsch	775	25	750	Ja
Uitvoeringsplan openbare verlichting	135	0	135	Ja
Civiel technische kunstwerken	172	0	172	Ja
Rehabilitatie wegen	360	79	281	Ja
Rehabilitatie jan van Riebeeck	495	0	495	Ja
Aanpak verkeersveiligheid Multatulilaan	250	0	250	Ja
E-loket vergunningensysteem parkeerbeheer	28	26	1	Nee

GVVP Vianense Poort
Er worden nog een paar facturen voor afrondende werkzaamheden verwacht. Het restant op dit krediet vloeit terug naar de reserve GVVP

Verkeersveiligheid Beethovenlaan en Meidoornpad
Beide projecten zijn in 2025 afgerond. De aanbesteding van het project Meidoornpad is voordeliger uitgevallen dan geraamd, waardoor het beschikbare krediet niet volledig is benut.

Uitvoeringsplan onderhoud openbare verlichting
Op diverse locaties is onderhoud uitgevoerd en zijn armaturen en masten vervangen. Momenteel wordt gewerkt aan het opstellen van een beheerplan openbare verlichting. Op basis van de uitkomsten hiervan zal nadere invulling worden gegeven aan de beschikbare kredieten. Een deel van het krediet zal in ieder geval worden ingezet voor de vervanging van openbare verlichting in de wijk Molenzicht-Dijkzicht.

Veerkade, Veerweg en Steenovenlaan en Breedsteeg
In 2025 is gestart met de voorbereidende werkzaamheden voor deze projecten. De verwachting is dat de werkzaamheden aan Veerkade, Veerweg en Steenovenlaan in het derde kwartaal worden afgerond. Het project Breedsteeg wordt naar verwachting in het tweede kwartaal afgerond.

Brug Oostersingel
In 2025 hebben voorbereidende werkzaamheden plaatsgevonden. De aanbesteding is in 2026 afgerond. De uitvoering van de werkzaamheden vindt plaats in 2026.

Verkeer: Meetapparatuur Verkeer
Het beschikbare krediet voor het vervangen van maatapparatuur ten behoeve van het verkeer is tot op heden nog niet besteed. Mede als gevolg van personele wijzigingen is de uitvoering vertraagd.

Aanpak verkeersveiligheid Multatulilaan
Het project is gestart. De aanbesteding is afgerond en opdracht is verstrekt voor de aanleg van een autobrug en het verplaatsen van een fietsbrug. De uitvoering staat gepland in de herfstvakantie

E-loket vergunningensysteem parkeerbeheer
In 2025 is het nieuwe parkeervergunningsysteem ParQ aangeschaft. Aanvragen en reserveringen voor parkeervergunningen en parkeerontheffingen verlopen inmiddels via dit systeem

Rehabilitatie wegen en civieltechnische kunstwerken
Momenteel worden beheerplannen voor wegen en civieltechnische kunstwerken opgesteld. Op basis van de uitkomsten hiervan wordt invulling gegeven aan de beschikbare kredieten.

Aanleg fietsroute Centrum - Parijsch en Rehabilitatie jan van Riebeeck
Beide investeringen hebben betrekking op de aanleg van de fietsroute Centrum – Parijsch. De werkzaamheden zijn in voorbereiding en starten naar verwachting in het tweede kwartaal van 2026.

Programma 4. Economie

Visie

Culemborg is een levendige stad, die aantrekkelijk is voor bewoners, ondernemers en bezoekers. Er is voldoende werk voor bewoners die graag dicht bij huis werken. De overstap van school naar werk is makkelijk te maken. We zetten in op lokale werkgelegenheid, duurzame ondernemers en een goede economische ontwikkeling. Hiervoor ontwikkelen we een toekomstbestendig en robuust economisch klimaat in samenwerking met bedrijven en de gemeenschap. Ondernemers en bedrijven, van het midden- en kleinbedrijf (MKB) tot grote familiebedrijven en van winkeliers tot de meubelindustrie, spelen een belangrijke rol in onze stad. Zij creëren werkgelegenheid, stimuleren innovatie en dragen bij aan de welvaart en het welzijn van de inwoners van Culemborg. Een goed bereikbare stad met een aantrekkelijk vestigingsklimaat vormt hiervoor de basis.

De aantrekkelijkheid van de omgeving en de binnenstad van Culemborg stimuleert toerisme en recreatie en is de economische basis voor verblijfsrecreatieve horecaondernemingen.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

Binnen dit programma streven we verschillende doelen na, waaraan we in 2025 (verder) hebben gewerkt. Hieronder volgen die doelen en de activiteiten, verdeeld over drie thema's:

1. Economische ontwikkeling
2. Fysieke bedrijfsinfrastructuur
3. Economische promotie

1. Economisch ontwikkeling

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	
Een vitaal ondernemersklimaat in Culemborg.	We zijn faciliterend voor bestaande en nieuwe winkels en (kennis)bedrijven in Culemborg in zowel de binnenstad, buitengebied, winkelcentra als op het bedrijventerrein Pavijen. We onderzoeken hoe we de transitie van de agrarische sector kunnen ondersteunen en welke regiemogelijkheden we kunnen pakken. *(Doorlopend)*	
	Regionale afstemming van bedrijfsvestigingen en toeristische initiatieven. *(Doorlopend)*	
	We ondersteunen ondernemers in de mogelijkheden om te verduurzamen, ook als dat lastig te vergunnen blijkt. (energie, klimaatadaptatie, circulariteit). *(Doorlopend)*	
	Wij stimuleren innovaties, proeftuinprojecten en broedplaatsen. Ook bevorderen we eigenaarschap bij ondernemers. *(Ontwikkeling)*	
	De binnenstadregisseur en de parkmanager voor Pavijen vervullen een verbindende rol tussen gemeente en ondernemers en onderling. *(Doorlopend)*	
	We zoeken (financiële) ondersteuning voor onze lokale stimuleringsprojecten via samenwerkingsverbanden regionaal, provinciaal en Europees. *(Doorlopend)*	
Culemborg heeft een levendige en aantrekkelijke binnenstad.	We bouwen de samenwerking in het Collectief Centrum Culemborg verder uit (juridische entiteit, convenant met stakeholders). *(Ontwikkeling)*	
	Samen met het Collectief Centrum Culemborg voeren we het regieplan Binnenstad uit met onder meer grotere projecten zoals de Lekpoort en de Prijssepoort. *(Ontwikkeling)*	
	Samen met het Collectief Centrum Culemborg voeren we de detailhandels- en horecavisie uit. Met aandacht voor een compacte binnenstad, tegengaan leegstand, branchering, marketing en (culturele) programmering. *(Doorlopend)*	

Het bedrijventerrein Pavijen is een aantrekkelijke vestigingsplaats voor bedrijven.	Samen met de Kring Culemborgse Bedrijven zijn we bezig met projecten die voortvloeien uit de visie voor Pavijen. Dit doen we door het genereren van subsidies, zo kunnen we meer doen, dan de gemeentelijke financiële kaders op dit moment toelaten. *(Ontwikkeling)*	
	Met klimaatadaptatie vergroenen wij de openbare ruimte van het bedrijventerrein en stimuleren ondernemers ook op eigen terrein maatregelen te nemen, zoals in de buitenruimte of groen op dak. Daarmee willen we het bedrijventerrein minder kwetsbaar maken voor de gevolgen van klimaatverandering, zoals hittestress, wateroverlast, droogte en de economische schade die daaruit voortvloeit. *(Ontwikkeling)*	
	We ondersteunen ondernemers op Pavijen in de ontwikkeling van een decentraal energienetwerk. Ook stimuleren we de ontwikkeling van mobiliteit- en energiehubs, laadpleinen en andere energieopwek en -opslagmogelijkheden. *(Ontwikkeling)*	

2. Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	
Efficiënt grondgebruik en een aantrekkelijk vestigingsklimaat	We richten ons op het faciliteren van (lokale) bedrijven bij verplaatsen of uitbreiden op Pavijen. Dit gebeurt aan de hand van het Transitie en Transformatie plan (TTP) en de visie van Pavijen. Verwachte vaststelling eind 2024. *(Ontwikkeling)*	
	We faciliteren het meervoudig en duurzaam ruimtegebruik op het bedrijventerrein Pavijen vanwege het nijpende ruimtegebrek. *(Ontwikkeling)*	
	We ondersteunen alle ondernemers bij ruimtelijke, economische, milieu- en duurzaamheidsvraagstukken, via onze bedrijfscontactpersoon. *(Doorlopend)*	

3. Economische promotie

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Een aantrekkelijke gemeente op het gebied van economie, recreatie en toerisme.	We beheren toeristische infrastructuur: wandelroutes, fietsroutes, fietsknooppunten, klompenpaden, meeliften op landelijke routes, Toeristisch Informatie Punt, Bureau voor Toerisme, bewegwijzering, informatieborden, promotie via sociale media, analoge informatie (brochures), stadsgidsen, platform Culemborg Klopt. Het platform bestaat uit een samenwerking tussen ondernemers, winkeliers, cultuur, TIP, horeca, gemeente. *(Doorlopend)*
	We zorgen voor marketing en promotie van de verhaallijnen van Hollandse Waterlinies, cultuurhistorische landmarks en gastvrije binnensteden. *(Doorlopend)*
	We stimuleren het economische klimaat van Culemborg via (digitale) communicatie, netwerken, parkmanager en binnenstadregisseur. *(Doorlopend)*

Welke ontwikkelingen waren er verder in 2025?

In 2025 werd duidelijk dat de urgentie rondom netcongestie aanzienlijk groter is dan vooraf voorzien. Dit heeft grote impact op de ondernemers in Culemborg en vraagt blijvend om intensieve aandacht. De samenwerking met de KCB, de ondernemersvereniging van Pavijen, is hierbij zeer waardevol gebleken. Naast de twee omvangrijke projecten Vergroenen van Pavijen en Verduurzamen van Pavijen, voeren we regelmatig gesprekken over de ontwikkeling van het Stationskwartier en de verhouding hiervan tot de bestaande en toekomstige bedrijvigheid. Daarmee borgen we dat er, naast de woningbouwopgave, nadrukkelijk oog blijft voor de belangen van ondernemers. Ook de provincie stimuleert ons om deze samenhang te verkennen, waardoor we intensief samenwerken, zowel met de provincie als met de regio.

Welke verbonden partijen leverden een bijdrage aan dit programma?

Uitvoeringsorganisatie Breedbandnetwerk Rivierenland (UBR)	
Betrokkenheid bij doelen uit dit programma	Met de aanleg van een snel glasvezelnetwerk in het buitengebied worden de ondernemers en thuiswerkenden gefaciliteerd.
Belangrijkste ontwikkelingen in 2025	In 2026 worden de laatste 170 aansluitingen (in West Betuwe) voltooid daarmee komt het project tot een einde en gaan we de beheerfase in. In Culemborg is de aanleg in 2025 al voltooid.

Beleidsindicatoren

De gerealiseerde cijfers van 2025 zijn op het moment van schrijven nog onbekend.

Indicator	Werkelijk 2024	Begroot 2025	Werkelijk 2025	Meetinstrument
Verplichte indicatoren				
14. Functiemenging	50,6		N.n.b	www.waarstaatjegemeente.nl
16. Vestiging van bedrijven (per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-74 jaar)	183		N.n.b	www.waarstaatjegemeente.nl
Aanvullende indicatoren				
Stadswandelingen voor toeristen	3	3	3	Aanbod bij TIP
Routes met landelijke uitstraling	8	8	8	Websites van de betreffende organisaties: Fietsplatform, Klompenpaden.nl, Bureau toerisme
Toeristisch Overstappunt	2	2	2	Openstelling infopost stadhuis (TIP) en Gelderlandfabriek

NB. de nummers voor de verplichte indicatoren komen overeen met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), ontbrekende nummers zijn niet meer in gebruik.

Actueel beleid en regelgeving

- Regionaal Ambitiedocument 2022-2025 Regio Rivierenland
- Regionale Planning Werklocaties 2025-2029 Regio Rivierenland
- Visie voor Pavijen 2024
- Ontwikkelingsprogramma Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) Culemborg
- Detailhandelsvisie 2021
- Evenementenvisie 2021
- Horecavisie 2021
- Kaders voor de Compacte Binnenstad 2021

Wat heeft het gekost?

Onderstaande tabel laat het resultaat van dit programma zien over het jaar 2025.

(Bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2025	Gewijzigde begroting 2025	Rekening 2025	Verschil 2025
Lasten	-899	-1.034	-965	70
Baten	140	205	402	197
Saldo van baten en lasten	**-759**	**-829**	**-563**	**267**
Totaal resultaat	**-759**	**-829**	**-563**	**267**

Toelichting op de afwijkingen

Tussentijdse winstneming Pavijen (overschot van € 256.000)
In het raadsvoorstel herziening van de grondexploitaties per 1-1-2026 en de paragraaf grondbeleid vindt u meer informatie over deze grondexploitatie.

Overige verschillen (overschot € 11.000)
De overige budgetten geven een positief verschil van € 11.000.

Investeringen

In dit programma zijn er geen investeringen.

Programma 5. Onderwijs

Visie

Alle kinderen in Culemborg hebben recht op een goede, gezonde en positieve ontwikkeling. Thuis, bij een vorm van kinderopvang, bij peuterspeelzalen en vanaf vier jaar op een van de vele basisscholen die onze stad rijk is.

Goed onderwijs levert een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van iedereen in Culemborg. Met het programma Onderwijs willen we eraan bijdragen dat iedereen het onderwijs krijgt dat nodig is. Goed onderwijs begint al vroeg. Als het nodig is zelfs voordat kinderen normaal gesproken naar school zouden gaan. Kinderen gaan naar school om zich te ontwikkelen tot fysiek, mentaal en sociaal gezonde en weerbare jongeren, die klaar zijn om volop deel te nemen aan de samenleving, hun talenten te ontdekken en aan het werk te gaan. Dat alles doen we buiten op schoolpleinen die uitnodigen om buiten te spelen en dingen te ontdekken. En in duurzame gebouwen met een gezond binnenklimaat. Leren houdt niet op na een startkwalificatie. Leren duurt een heel leven lang. Een goede verbinding tussen onderwijs en de arbeidsmarkt is hierbij van groot belang.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

Binnen dit programma streven we verschillende doelen na, waaraan we in 2025 (verder) hebben gewerkt. Hieronder volgen die doelen en de activiteiten, verdeeld over twee thema's:

1. Onderwijsbeleid en leerlingzaken
2. Onderwijshuisvesting

1. Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	
In stand houden van (kwalitatief goed) openbaar onderwijs (PO en VO)	Jaarlijks zijn er gesprekken met de bestuurders van respectievelijk OPO-R (openbaar basisonderwijs) en O.R.S. Lek en Linge (voortgezet onderwijs) over de staat van het openbaar onderwijs. *(Doorlopend)*	
	De gemeenteraad benoemt – indien aan de orde - nieuwe leden voor de Raad van Toezicht van respectievelijk OPO-R en O.R.S. Lek en Linge. De raden van toezicht volgen hierbij een rooster van aftreden. *(Doorlopend)*	
Kansengelijkheid van Culemborgse jeugdigen	Samen met de jeugdgezondheidszorg en de peuteropvang werken we aan verbetering van het bereik van doelgroep peuters met een VVE-indicatie. *(Doorlopend)*	
	We werken samen met het onderwijs rondom vroegschoolse educatie, zodat kinderen bij de start van groep 3 met een zo klein mogelijke achterstand beginnen aan het onderwijs. *(Doorlopend)*	
	Samen met samenwerkingspartners binnen het onderwijskansenbeleid (jeugdgezondheidszorg, kinderopvang, onderwijs, bibliotheek, Brede School en ElkWelzijn) zorgen we voor een verrijkte leeromgeving. Dat wil zeggen: een jaarlijks uitvoeringsprogramma onderwijskansenbeleid, als aanvulling op het curriculum van de voor- en vroegschoolse educatie. *(Doorlopend)*	
	We geven uitvoering aan de wettelijke taken van leerplicht en Doorstroompunt-functie voortijdig schoolverlaten (voorheen RMC-regio's) en aan het organiseren van het leerlingenvervoer. Daarmee zetten we in op het verminderen van ziekteverzuim en voorkomen van schoolverlaters zonder startkwalificatie. *(Doorlopend)*	
	De inzet voor kansengelijkheid in samenwerking met partners buiten het onderwijs wordt beschreven in het programma Sociaal Domein en Gezondheid.	

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Jeugdigen hebben geen last van de grenzen tussen onderwijs en jeugdhulp	Inzicht krijgen in het jeugdhulpgebruik per school door het (anoniem) koppelen van jeugdhulpdata en leerplichtdata. Dit doen we op regionaal niveau. *(Ontwikkeling)*
	Samen met de samenwerkingsverbanden passend onderwijs verkennen in hoeverre we jeugdhulp op zorgintensieve scholen efficiënter kunnen organiseren, bijvoorbeeld door jeugdhulp collectief te organiseren. *(Ontwikkeling)*
Nieuwkomersonderwijs / onderwijs voor vluchtelingen	Bij de start van de nieuwe vluchtelingenopvang (tot 176 bewoners) is onderwijs nodig voor deze kinderen. Vanuit de gemeente overleggen we met COA en de schoolbesturen hoe we daarin kunnen voorzien. *(Ontwikkeling)*
	Nieuwkomerkinderen in het primair onderwijs kunnen gebruik maken van de lokale nieuwkomersklas, die de PO-besturen verzorgen. Voor deze kinderen is een traumatherapeute beschikbaar; deze is georganiseerd als een voorliggende voorziening. De gemeente draagt financieel bij. *(Doorlopend)*
	Voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs aan nieuwkomerkinderen is een regionale verantwoordelijkheid. Culemborg voert met andere gemeenten en scholen in Rivierenland (PO, VO, MBO) regelmatig overleg over het nieuwkomersonderwijs (taalklas en schakelklas). *(Doorlopend)*

2. Onderwijshuisvesting

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Leerlingen volgen onderwijs in duurzame schoolgebouwen met groene schoolpleinen	We stellen de volgende twee businesscases op voor de uitvoering van het integraal huisvesting plan (IHP). De reeds vastgestelde businesscase KWC werken we uit. *(Ontwikkeling)*
	In september 2025 hebben we u in een informatienotitie geïnformeerd dat door diverse omstandigheden de uitvoering deels is herzien. De uitvoering van het KWC en de uitbreiding in West blijven doorgaan.
	We volgen de trends van leerlingenaantallen en spelen in op de gevolgen van deze trends door te zorgen voor voldoende huisvesting en om onze schoolgebouwen zo optimaal mogelijk in te zetten voor het Culemborgs onderwijs. *(Doorlopend)*
	We hadden groei en een verschuiving van leerlingenaantallen. Groei in west door woningbouw, maar ook verschuivingen van leerlingen over de stad heen. Hierdoor is er besloten middels optoppen op de Brede school West 3 lokalen extra te realiseren. In overleg met de schoolbesturen wordt het maximaal benutten van het beschikbare onderwijshuisvesting afgestemd.
	We stimuleren de vergroening van schoolpleinen. We adviseren en ondersteunen vanuit NME bij het aanleggen, uitbreiden en benutten van de groene pleinen en de directe schoolomgeving. *(Doorlopend)*

Welke ontwikkelingen waren er verder in 2025?

Hoewel het Integraal Huisvestingsplan (IHP) pas twee jaar geleden is vastgesteld, hebben zich sindsdien diverse ontwikkelingen voorgedaan waarop de gemeente beperkt invloed heeft. Deze ontwikkelingen hebben wel directe gevolgen gehad voor de keuzes en de uitvoering binnen het IHP.

Belangrijkste ontwikkelingen

- Een sterke groei van het aantal leerlingen in het westelijk deel van de gemeente en een daling van het aantal leerlingen in het oostelijk deel.
- Verschuivingen van leerlingen tussen verschillende scholen.
- De voorgenomen komst van een Islamitische basisschool.

De groei van het aantal leerlingen in West heeft geleid tot de noodzaak om de beschikbare capaciteit structureel te vergroten. Voor de middellange termijn is daarom gekozen voor een permanente uitbreiding door het optoppen van de Brede School.

Daarnaast heeft stichting Al Amana een aanvraag ingediend voor het starten van een Islamitische basisschool in postcodegebied 4102. Het ministerie van OCW heeft deze aanvraag goedgekeurd. Dit betekent dat de gemeente de wettelijke taak heeft om per 1 augustus 2026 passende huisvesting voor deze nieuwe school te realiseren.

Welke verbonden partijen leverden een bijdrage aan dit programma?

Stichting Accommodatiebedrijf Culemborg	
Betrokkenheid bij doelen uit dit programma	De stichting Accommodatiebedrijf Culemborg is eigenaar van de Brede School Culemborg Oost en voorziet daarmee in (een deel van) de behoefte aan onderwijscapaciteit in de gemeente Culemborg. Hiermee vervult zij (een deel van) de zorgplicht voor het huisvesten van leerlingen in de gemeente Culemborg.
Belangrijkste ontwikkelingen in 2025	In 2025 hebben zich geen noemenswaardige ontwikkelingen voorgedaan.

Beleidsindicatoren

Indicator	Werkelijk 2024	Begroot 2025	Werkelijk 2025	Meetinstrument
Verplichte indicatoren				
17. Absoluut verzuim (per 1.000 leerlingen)	6,1	-	n.n.b.	Wsjg.nl - BBV (DUO/Ingrado)
18. Relatief verzuim (Per 1.000 leerlingen)	19	-	n.n.b.	Wsjg.nl - BBV (DUO/Ingrado)
19. Voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie	1,9%	-	n.n.b.	Wsjg.nl - BBV (DUO/Ingrado)

NB. De nummers voor de verplichte indicatoren komen overeen met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Toelichting op de indicatoren

Absoluut verzuim
Dit betreft het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 inwoners in de leeftijd 5-18 jaar.

Relatief verzuim

Dit betreft het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 inwoners in de leeftijd 5-18 jaar. Het relatief verzuim is gestegen doordat scholen eerder schoolverzuim zijn gaan melden.

Vroegtijdige schoolverlaters, zonder startkwalificatie

Dit betreft het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.

Actueel beleid en regelgeving

Wettelijke kaders

- Wet Kinderopvang (WKo)
- Wet Primair Onderwijs (WPO)
- Wet Voortgezet Onderwijs (WVO)
- Wet op de expertisecentra (WEC)
- Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB)
- Leerplichtwet

Beleidskaders

- Uitvoeringsbesluit voorzieningen in de huisvesting PO/VO
- Regionaal programma vroegtijdig schoolverlaten 2021-2024
- Onderwijsachterstandenbeleid
- Actieplan Jeugdwerkloosheid regio Rivierenland 2021-2025

Wat heeft het gekost?

Onderstaande tabel laat het resultaat van dit programma zien over het jaar 2025.

(Bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2025	Gewijzigde begroting 2025	Rekening 2025	Verschil 2025
Lasten	-4.404	-5.694	-5.060	633
Baten	356	1.593	1.194	-400
Saldo van baten en lasten	**-4.048**	**-4.100**	**-3.867**	**234**
Onttrekkingen aan reserves	58	58	58	0
Mutaties reserves	**58**	**58**	**58**	**0**
Totaal resultaat	**-3.990**	**-4.043**	**-3.809**	**234**

Toelichting op de afwijkingen

Toegerekende rente (overschot van € 320.000)

De afwijking op de toegerekende rente houdt verband met hogere rentebaten en lagere rentelasten dan geraamd. Voor een inhoudelijke toelichting wordt verwezen naar programma Financiering en Algemene dekkingsmiddelen. Het effect is over alle programma's budgetneutraal.

Onderhoud Brede School West (tekort van € 61.000)

Er is een financieel tekort van € 61.000 ontstaan doordat een aantal onvoorziene noodzakelijke werkzaamheden uit de exploitatie zijn bekostigd:

- Herstel van een daklekkage. Omdat na onderzoek niet kon worden vastgesteld waar de lekkage precies zat, moesten 62 zonnepanelen tijdelijk worden gedemonteerd en na het dakherstel weer worden teruggeplaatst.
- Plaatsing van een dauwpuntsregeling in de klimaatinstallatie ter verbetering van het binnenklimaat na klachten van gebruikers.
- Installatie van een dynamische vermogensregelaar om te voorkomen dat het gecontracteerde terugleververmogen wordt overschreden, naar aanleiding van een bericht van Liander.
- Uitvoering van intensief vloeronderhoud in de vakantieperiode in alle leslokalen, dat niet was opgenomen in het MJOP.

Deze werkzaamheden waren niet vooraf begroot, maar bleken noodzakelijk om het gebouw veilig en functioneel te houden. Hierdoor is een tekort ontstaan binnen de exploitatie.

Onderhoud Augustinusschool (tekort van € 25.000)

De gevelplaten zijn vervangen omdat het achterhout waaraan ze hingen van dermate slechte kwaliteit was. Hierdoor vielen bij wind tegels eraf en kon de veiligheid van de kinderen niet meer gegarandeerd worden.

Investeringen

Onderstaande tabel geeft inzicht in de uitputting van de investeringskredieten over het jaar 2025 en de mate waarin deze kredieten doorlopen naar 2026

(Bedragen x € 1.000)	Krediet 2025	Besteding 2025	Stand 31/12/2025	Overhevelen naar 2026
Voorbereidingskrediet nieuwbouw KWC (IHP)	3.598	406	3.192	Ja
Investering Islamitische basisschool	351	0	351	Ja
Brede School West vloerbedekking	52	0	52	Ja

Voorbereidingskrediet nieuwbouw KWC (IHP)

De opstart van het project heeft, mede als gevolg van aanbestedingsprocedures, meer tijd in beslag genomen dan voorzien. Hierdoor is in 2025 minder van het krediet benut dan oorspronkelijk geraamd. In 2026 ligt de focus op de ontwerpfase en verdere aanbestedingen. Naar verwachting zal ook in dat jaar de uitputting van het krediet achterblijven bij de eerdere planning.

Investering Islamitische basisschool.

Voor de zomer van 2026 worden verbouwingswerkzaamheden uitgevoerd aan het schoolgebouw aan de Oranje Nassaulaan, waar de Al Amanaschool zich zal vestigen. Binnen het bestaande gebouw zal sprake zijn van medegebruik met de Koning Julianaschool. Dit vraagt om de benodigde bouwkundige en functionele aanpassingen.

Brede School West vloerbedekking

In 2025 heeft een grondige reiniging van de vloer plaatsgevonden, waardoor vervanging van de vloerbedekking nog niet noodzakelijk was. Het beschikbare krediet wordt ingezet na realisatie van de optopping van het schoolgebouw.

Programma 6. Sport, Cultuur en Recreatie

Visie

Culemborg is een prachtige stad om in te wonen, te werken en je vrije tijd door te brengen. We zijn trots op de bruisende culturele initiatieven, ons cultureel erfgoed, het rijke verenigingsleven en de vele mogelijkheden om te sporten, ontspannen en recreëren. Met het programma voor sport, cultuur en recreatie willen we dit behouden en verder versterken.

We zetten in op de ondersteuning van (sport)verenigingen en vrijwilligers, cultuuronderwijs binnen en buiten de scholen, het behoud van het cultuurfonds en cultureel erfgoed en we creëren kansen voor iedereen om mee te doen. We willen de sportinfrastructuur in onze stad versterken, zodat faciliteiten multifunctioneel, breed toegankelijk en geschikt zijn voor diverse gebruikers.

We houden ons erfgoed in stand en maken het toekomstbestendig voor volgende generaties. De zichtbare historie, aanwezig in monumenten, landschappen en verhalen maakt ons trots op de historische stad. Met het programma binnenstad, de kerkenvisie en het werelderfgoed Hollandse Waterlinie is de zichtbare historie de sleutel om het gebied beleefbaar te maken en te ontsluiten voor toerisme.

Door afnemende financiële mogelijkheden binnen de gemeente is het belangrijk om de toekomstbestendigheid van zowel de cultuur als de buitensportaccommodaties te waarborgen. Dit doen we door creatief om te gaan met beschikbare middelen, het delen van faciliteiten te bevorderen en samenwerking tussen verenigingen en culturele partijen te stimuleren.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

Binnen dit programma streven we verschillende doelen na, waaraan we in 2025 (verder) hebben gewerkt. Hieronder volgen die doelen en de activiteiten, verdeeld over vier thema's:

1. Sport
2. Sportaccommodaties
3. Cultuur
4. Cultureel erfgoed

1. Sport

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	
Sporten en bewegen maakt een vanzelfsprekend onderdeel uit van het leven van iedere inwoner, en levert daarmee een bijdrage aan de gezondheid van Culemborgers.	Uitvoeren van lokaal sportakkoord II voor de jaren 2023-2026. Het plan kent vijf speerpunten: 1 passend beweegaanbod 2 sociaal veilig sporten 3 samenwerken aan sport en bewegen 4 vitale sportaanbieders 5 sport inspireert. *(Ontwikkeling)*	
	We realiseren met inzet van een buurtsportcoach en een beweegcoach (in 2025 en 2026) een beweegprogrammering voor alle Culemborgers. Dit betreffen laagdrempelige beweegactiviteiten voor inwoners, jong tot oud, die niet aan regulier beweeg- en of sportaanbod (kunnen) deelnemen. *(Ontwikkeling)*	
	We versterken met inzet van een clubkadercoach/ verenigingsondersteuner (in 2025 en 2026) sportverenigingen en andere beweegaanbieders. Om beweegprogrammering voor niet-leden te verbinden aan deze aanbieders en/of kwetsbare doelgroepen mee te laten doen aan regulier aanbod *(Ontwikkeling)*	
	Kinderen kunnen gebruik maken van het Jeugdfonds Sport en Cultuur en volwassenen van het Volwassenenfonds Sport en Cultuur. *(Doorlopend)*	

2. Sportaccommodaties

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Een aantrekkelijk aanbod van buitensport-accommodaties voor de planperiode 2025-2040 binnen de (afnemende) financiële mogelijkheden van de gemeente	Het is wenselijk om voor buitensportaccommodaties (vier)jaarlijks tactische keuzes te maken binnen een meerjarig strategisch financieel beleidskader. In de planperiode 2019-2022 zijn meerdere toplagen van diverse sportvelden vervangen met een afschrijvingstermijn van 12 jaar. Voor de planperiode 2028- 2031 verwachten we wederom aanzienlijke vervangingsinvesteringen. We werken aan een meerjarenplan voor de sportinfrastructuur met een horizon van 2040. *(Ontwikkeling)*
	Door beperkte capaciteit is dit in 2025 nog niet afgerond. Naar verwachting volgt dit in 2026. Dit wordt behandeld in de nieuwe bestuursperiode.
Multifunctioneel gebruik van een nieuwbouw binnensportaccommodatie in Culemborg Oost	We stellen een programma van wensen en een programma van eisen op voor de realisatie van een multifunctionele sportaccommodatie (MFA) in Culemborg Oost, met meerdere soorten gebruikers; leerlingen van het Koningin Wilhelminacollege, leerlingen van het primair onderwijs en de huidige sportverenigingen van sporthal Interweij. Een multifunctionele sportaccommodatie betekent ook dat we een samenwerkingsverband inrichten. Waarbij verschillende maatschappelijke organisaties vanuit een centrale locatie hun voorzieningen, producten en diensten aanbieden. *(Ontwikkeling)*
Een toekomstbestendige en veilige zwembadvoorziening De Waterlinie	In 2022 is door Stichting Zwembad Culemborg corrosie geconstateerd in de stalen zwembadwand van zwembad De Waterlinie. In 2023 en de eerste helft van 2024 zijn meerdere onderzoeken uitgevoerd naar de corrosieschade en is een herstelplan gemaakt. We voeren in 2025 (en 2026) het herstelplan uit. In 2025 stellen we hiervoor een investeringskrediet van € 191.000 beschikbaar. Daarnaast hebben we over de planperiode 2024-2039 het beschikbare onderhoudsbudget verhoogd van € 110.000 naar € 190.000. *(Ontwikkeling)*

3. Cultuur

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	
Cultuur is toegankelijk voor alle Culemborgers.	We continueren de Uitagenda vanuit het nieuwe Podiumplan. *(Doorlopend)*	
	Kinderen en volwassenen kunnen gebruik maken van respectievelijk het Jeugdfonds Sport en Cultuur en het Volwassenenfonds Sport en Cultuur. *(Doorlopend)*	
De aantrekkelijkheid van Culemborg voor inwoners, bezoekers en ondernemers vergroten en het stimuleren van creativiteit en talentontwikkeling via cultuur	We verlenen structureel subsidie aan Cultuurfonds Culemborg en andere culturele voorzieningen zoals Theater de Fransche School, het Elisabeth Weeshuismuseum, Kunst Educatie Culemborg en Bibliotheek Rivierenland ter ondersteuning van culturele activiteiten. Ook subsidiëren we diverse culturele evenementen. *(Doorlopend)*	
	We faciliteren de Brede School Culemborg, waarin docenten cultuur werken aan de (talent)ontwikkeling van kinderen, tijdens en na schooltijd. *(Doorlopend)*	
Toekomstbestendige culturele infrastructuur in het licht van de financiële mogelijkheden.	We stellen met de culturele sector een uitvoeringsplan Cultuurvisie op. Om zo bij te dragen aan de levendige stad die we willen zijn, gezien de afnemende financiële mogelijkheden. *(Ontwikkeling)*	
	We monitoren de uitvoering van het plan ‘Samenwerkende Podia Culemborg 2024-2026' en sturen waar nodig bij om te komen tot een toekomstbestendige podia-infrastructuur. *(Doorlopend)*	

4. Cultureel erfgoed

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Een levendige en aantrekkelijke binnenstad	We onderzoeken de mogelijkheid voor een nieuwe erfgoedvisie waarin we ambities voor de komende tien tot vijftien jaar opnemen. *(Ontwikkeling)*
	Op basis van de vastgestelde kerkenvisie vervolgen we de dialoog met de kerken over hun toekomst in de binnenstad. We ondersteunen de Stichting Grote Barbara met een jaarlijkse erfgoedsubsidie. We faciliteren de eigenaar en initiatiefnemer in het zoeken van een passende herbestemming voor de Heilige Barbarakerk. *(Doorlopend)*
	We ondersteunen particuliere eigenaren en erfgoedorganisaties over de instandhouding van erfgoed en het uitdragen van de geschiedenis van de stad. *(Doorlopend)*
	We adviseren pandeigenaren via de werkgroep duurzame monumentenzorg Culemborg bij het verduurzamen van hun monumentale woning. *(Doorlopend)*
Een versterkte en beter uitgedragen historisch culturele identiteit	We actualiseren en digitaliseren erfgoedinformatie in het kader van de Omgevingswet. *(Ontwikkeling)*
	We onderzoeken met het Stichtingsbestuur van de Kasteeltuin hoe we de (in 2023 geconserveerde) archeologische collectie uit de Groene Schuur het beste kunnen bewaren en tonen aan het publiek. *(Ontwikkeling)*
	De collectie is gerestaureerd, en wordt tentoongesteld. Alleen zou een klimaatkast wel wenselijk zijn om de collectie voor de toekomst te kunnen bewaren.
	De commissie omgevingskwaliteit wordt onafhankelijk en integraal geadviseerd over cultureel erfgoed. *(Doorlopend)*
	We geven cultuurhistorie een plek in nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. *(Doorlopend)*

Welke ontwikkelingen waren er verder in 2025?

In dit programma waren er in 2025 verder geen ontwikkelingen.

Welke verbonden partijen leverden een bijdrage aan dit programma?

Regionaal Archief Rivierenland (RAR)	
Betrokkenheid bij doelen uit dit programma	Het Regionaal Archief Rivierenland (RAR) is een gemeenschappelijke regeling met Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe en Zaltbommel als deelnemende gemeenten. Het Regionaal Archief heeft tot doel het binnen het samenwerkingsgebied vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis en daarvoor bewaard en beheert het RAR de in de archiefbewaarplaats opgenomen archiefbescheiden van de deelnemers. Zij voert de wettelijke taken uit die bij een goed archiefbeheer horen en stimuleert de lokale en regionale geschiedbeoefening door het beheren van een zo compleet mogelijke collectie van lokaal en regionaal bronnenmateriaal. Ook zorgt het RAR dat deze bronnen zo laagdrempelig mogelijk beschikbaar wordt gesteld aan de inwoners via een studiezaal, website en diverse educatieve programma's. Daarnaast ondersteunt en adviseert het RAR de gemeenten op het gebied van informatie- en archiefbeheer binnen de aangesloten gemeenten.
Belangrijkste ontwikkelingen in 2025	Het Regionaal Archief Rivierenland heeft in 2025 het beleidsplan RAR 2026-2029 vastgesteld onder de titel Betrouwbaar, Betrokken, Bekwaam. De focus ligt op duurzaam beheer en verder toegankelijk maken van gemeentelijke, kerkelijke en particuliere archieven. Tegelijkertijd wordt ingezet op verdere digitalisering, de ontwikkeling van het e-depot en ondersteuning van gemeenten bij digitaal informatiebeheer. Voor het publiek wordt de digitale dienstverlening verder uitgebreid via de website, beeldbank en gemeentelijke viewer, aangevuld met educatieprogramma's, publieksactiviteiten en samenwerking met regionale partners. Hiermee borgt het RAR zowel de wettelijke archieftaken voor de deelnemers als de brede maatschappelijke toegankelijkheid van historische informatie in het Rivierengebied.

Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal	
Betrokkenheid bij doelen uit dit programma	De kernactiviteit bestaat uit het in stand houden, verbeteren en uitbreiden van de openbare recreatief toeristische infrastructuur. Die infrastructuur kan in hoofdlijnen in twee typen van voorzieningen worden onderscheiden: de land- en routegebonden voorzieningen (zoals paden, routes en veerpontjes) en de dagrecreatiegebieden. Alle overige activiteiten zijn ondersteunend aan deze ene kernactiviteit. Zij worden ondernomen opdat voldoende middelen gegenereerd kunnen worden om bij te dragen aan de realisering van de hoofddoelstelling.
Belangrijkste ontwikkelingen in 2025	In 2025 is de gewijzigde gemeenschappelijke regeling (GR) vastgesteld door de gemeenteraad van Culemborg. Ook alle andere gemeenten hebben ingestemd met de wijziging. Hiermee is in het derde kwartaal de GR definitief gewijzigd.

Beleidsindicatoren

Indicator	Werkelijk 2024	Begroot 2025	Werkelijk 2025	Meetinstrument
Verplichte indicatoren				
20. Niet-sporters	37%	-	n.n.b.	Gezondheids-monitor volwassenen (GGD, CBS, RIVM)

NB. het nummer voor de verplichte indicator komt overeen met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Toelichting op de indicatoren

Niet-sporters

Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens een keer per week aan sport doet.

Actueel beleid en regelgeving

- Algemene Subsidieverordening gemeente Culemborg (2014, NB. Deze is begin 2026 opnieuw vastgesteld)
- Cultuurvisie 2020 'Cultuur voor iedereen'
- Sportakkoord Culemborg 'In Culemborg beweegt iedereen met plezier, want sport versterkt' (2023)
- Gezond en Actief Culemborg (2023)
- Beleidsplan 'Culemborg in Beweging' (2025)
- Rijk verleden, Sterke toekomst. Cultuurhistorisch beleid (2006)
- Nota kerkenvisie (2023)
- Cultuurhistorische waardenkaart (2012)
- Archeologisch beleidsplan Culemborg (2017)

Wat heeft het gekost?

Onderstaande tabel laat het resultaat van dit programma zien over het jaar 2025.

(Bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2025	Gewijzigde begroting 2025	Rekening 2025	Verschil 2025
Lasten	-6.038	-6.609	-6.185	424
Baten	959	1.203	1.334	131
Saldo van baten en lasten	**-5.079**	**-5.406**	**-4.852**	**555**
Onttrekkingen aan reserves	218	218	218	0
Mutaties reserves	**218**	**218**	**218**	**0**
Totaal resultaat	**-4.861**	**-5.188**	**-4.634**	**555**

Toelichting op de afwijkingen

Kunst en Cultuur (overschot van € 47.000)
Het Kunst en Cultuurbudget heeft een overschot van € 47.000 voornamelijk wegens lagere kosten voor het opstellen van het nieuwe uitvoeringsprogramma Cultuur; van het in 2025 beschikbaar gestelde bedrag van € 50.000 is € 23.500 ingezet en resteert € 26.500. Daarom stellen we voor om het overschot uit 2025 mee te nemen naar 2026 van € 15.000. Diverse kleine posten waaronder een bedrag van € 10.000 aan te veel ontvangen subsidie uit 2024 verrekend.

Bibliotheken (overschot van € 26.000)
Door de Rijksoverheid is in 2025 een decentralisatie-uitkering openbare bibliotheken van € 100.000 beschikbaar gesteld. Het doel van de inzet van de middelen is bestaande bibliotheken te verbeteren in opmars naar de wettelijke zorgplicht en zo te komen tot een toekomstig bestendige bibliotheek.

In 2025 is van deze middelen € 20.000 ingezet voor herstel van een eerdere bezuiniging van de leescoachfunctie en is tijdens de najaarsrapportage € 54.000 teruggevloeid naar het gemeentefonds. Het restant € 26.000 is nodig voor een haalbaarheidsonderzoek verhuizing bibliotheek naar de RK Barbarakerk en voor een Adviesdag Bibliotheek van de Toekomst. Daarom stellen we voor om het overschot uit 2025 mee te nemen naar 2026 van € 26.000.

Cultureel Erfgoed (overschot van € 9.000)
Middels een collegevoorstel was het plan om het € 9.000 overschot op het archeologie budget in te zetten voor de cofinanciering van de restauratie van de Kogelvanger in het buitengebied. Helaas waren de voorbereidende onderzoeken en offertes niet op tijd gereed om al een opdracht te kunnen verstrekken in 2025 waardoor het budget niet is besteed.

Lagere onderhouds - en exploitatiekosten stadhuis (overschot van € 32.000)
Dit komt doordat de onderhoudsbehoefte dit jaar lager was dan verwacht. Het aantal dagelijkse klachten en kleine herstelwerkzaamheden was beperkt. Er waren geen grote storingen en enkele geplande werkzaamheden zijn verschoven naar volgend jaar in verband met grotere onderhoudsactiviteiten die dan al op de planning staan. Hierdoor zijn de kosten in 2025 tijdelijk lager uitgevallen.

Toegerekende rente (overschot van € 192.000)
De afwijking op de toegerekende rente houdt verband met hogere rentebaten en lagere rentelasten dan geraamd. Voor een inhoudelijke toelichting wordt verwezen naar programma Financiering en Algemene dekkingsmiddelen. Het effect is over alle programma's budgetneutraal.

Overschot Zwembad Waterlinie aanpak ventilatie (overschot van € 15.000)
In de herfstvakantie van 2025 zijn werkzaamheden uitgevoerd om de ventilatie te verbeteren, zowel in de technische ruimte (waar de RVS-zwembadwand zich bevindt) als in de zwembadzaal. Het aangepaste ventilatiesysteem zorgt ervoor dat de oorzaak van de corrosievorming in het gebouw is weggenomen.
Eind vorig jaar is gestart met een onderzoek naar de verdere aanpak van de corrosie aan de zwembadwand. Dit onderzoek loopt en moet nog worden afgerond. Voor de afronding wordt onder andere het beschikbare budget van € 15.000 ingezet.

Gemeentelijke bijdrage aan SMVC Fair Play o.b.v. vaststellingsovereenkomst (overschot van € 114.000)
Op 28 mei 2020 heeft de gemeenteraad besloten om de aanbevelingen van het rapport van Twijnstra en Gudde over te nemen en op 4 juni 2020 heeft de gemeenteraad de motie aangenomen waarin ze het college oproepen om het SMVC Fair Play mogelijk te maken om een clubaccommodatie te realiseren. Op 28 maart 2023 heeft het college ingestemd met ondertekening van een vaststellingsovereenkomst met betrekking tot de realisatie van een clubaccommodatie van SMVC Fair Play. Daarin is vastgelegd dat de club SMVC Fair Play een gemeentelijke bijdrage van 190.000 euro ontvangt in drie tranches.

De club heeft de eerste tranche ontvangen, de resterende twee tranches (samen 114.000 euro) in het realisatieproces (en de uitvoering van vaststellingsovereenkomst) moeten nog volgen.

Budget ondersteuning realisatie derde-vierde padelbaan (overschot van € 40.000)
In april 2022 heeft tennisvereniging Terweyde twee padelbanen gerealiseerd op het tennispark. Begin 2023 heeft TV Terweyde de wens geuit voor de aanleg van een derde en vierde padelbaan op een - voor omwonenden geluidsvriendelijke – dislocatie. Daarmee kan de druk op de eerste twee padelbanen afnemen, ook omdat de gemeente de gebruikseindtijd van de eerste twee padelbanen kan verkorten.

De combinatie van beiden geeft perspectief aan zowel de omwonenden als de club. Het college heeft in de zomer 2025 besloten om medewerking te verlenen aan de realisatie van twee nieuwe padelbanen op de kavel tussen de korfbalvelden en de N320, en om een budget ter hoogte van 40.000 euro beschikbaar te stellen, conform de kadernota 2025, gericht op de ‘aanpak geluidsoverlast padelbanen en ondersteuning realisatie derde-vierde padelbaan’. De realisatie staat nu gepland in 2026.

Hogere baten Specifieke Uitkering (SPUK) Sportregeling (overschot van € 69.000)
De gemeente heeft meer recht op een bijdrage uit de SPUK-Sportregeling. Via de SPUK-Sport kan de gemeente een vergoeding krijgen voor de btw die zij niet via het Btw-Compensatiefonds kan verhalen. Door onder andere investeringen die niet waren meegenomen in de begroting is het bedrag hoger uitgevallen.

Investeringen

Onderstaande tabel geeft inzicht in de uitputting van de investeringskredieten over het jaar 2025 en de mate waarin deze kredieten doorlopen naar 2026

(Bedragen x € 1.000)	Krediet 2025	Besteding 2025	Stand 31/12/2025	Overhevelen naar 2026
Zitbanken en tribune (8 stuks)	68	0	68	Nee
Verv. Sporthal Parijsch: afdekmatten 600 m2	21	0	21	Nee
Springkasten/planken en div. materieel Interweij	75	24	50	Ja
Verlichting Hockeyvelden	15	22	-7	Nee
Verlichting Kynologenclub	46	41	5	Nee
AV middelen Huis van de Stad	300	28	273	Ja
Huis van de Stad: Lichtwering Zijkant	25	0	25	Ja
Huis van de Stad: Overige inventaris (keukenapp)	71	0	71	Nee
HVDS: Toegangsverlening en inbraaksysteem	117	0	117	Ja
Huis van de Stad patchkast	19	0	19	Ja
Huis van de Stad meubilair	179	0	179	Ja
Serrewand Fort t Spoel	14	14	0	Nee

Zitbanken en tribune (8 stuks)

Met het oog op de nieuwbouw van een nieuwe gymzaal bij KWC, zal niet meer geïnvesteerd worden in een nieuwe tribune.

Vervanging Sporthal Parijsch: afdekmatten 600 m2

De afdekmatten worden op korte termijn niet vervangen. Krediet kan afgesloten worden.

Springkasten/planken en diverse materieel Interweij

Er zullen nog keuringen van de huidige inventaris van de sporthal plaatsvinden. Als inventaris en materieel niet meer voldoet aan de veiligheidseisen, zal het vervangen moeten worden.

Verlichting hockeyvelden en kynologenclub

Er waren veel klachten over de verlichting van de buitensportvelden, deze vielen steeds vaker uit en er waren ook overlastmeldingen van omwonenden. Na inspectie bleek dat een deel van de verlichting vervangen moest worden. Het project is gerealiseerd in 2025.

AV middelen Huis van de Stad/Lichtwering/meubilair/patchkast

In 2025 is men begonnen met het project. Tezamen met het project van de aanschaf nieuwe AV-middelen zal ook het meubilair vervangen worden. In 2026 zal het project worden afgerond.

Huis van de Stad: toegangsverlening en inbraaksysteem

In 2026 zal de uitvoering van het project voor de vervanging van het toegangsverleningssysteem voor stadskantoor, stadhuis en Triosingel gaan plaatsvinden.

Huis van de Stad: Overige inventaris (keukenapparatuur)

De keukenapparatuur zal niet grootschalig vervangen worden. Als er apparatuur vervangen moet worden zal getracht worden dit binnen het huidige exploitatiebudget op te vangen. Als toch blijkt dat een grotere investering nodig is, zal dat via een nieuwe kredietaanvraag bij de begroting gebeuren.

Serrewand Fort 't Spoel

De vervanging van de serrewand door een duurzame schuifpui is begin 2025 afgerond. Door deze investering zal het energieverbruik voor de uitbater flink naar beneden gaan. De kapitaallasten van deze investering worden via verhoging van de huuropbrengsten verhaald op de uitbater.

Programma 7. Sociaal domein en Gezondheid

Visie

Kinderen en jongeren groeien op in een gezond opgroeiklimaat en veilige omgeving en kunnen zo hun talenten ontwikkelen. Culemborgers zijn in de basis gezond en hebben een gezonde leefstijl. Inwoners hebben een betekenisvolle invulling van hun dag. Zij werken of participeren op een andere manier in de maatschappij. Bijvoorbeeld door vrijwilligerswerk te doen of door zich te ontwikkelen. Op deze manier zijn steeds meer inwoners duurzaam aan het werk en vinden nieuwkomers hun plek in de samenleving.

In Culemborg willen we dat inwoners zich geen zorgen hoeven te maken over hun bestaanszekerheid. Daar doen we als gemeente alles aan dat binnen onze macht ligt. Ook willen we dat alle inwoners mee kunnen doen, ongeacht leeftijd, beperking, culturele achtergrond of financiële mogelijkheden. Meedoen is namelijk niet alleen leuk, maar ook goed voor sociale verbindingen, gezondheid en welzijn. Inwoners ontmoeten elkaar in buurten, (sport)verenigingen en bij culturele activiteiten.

Op verschillende momenten in het leven kan een mens extra zorg of ondersteuning nodig hebben. Bijvoorbeeld een jongere die hulp nodig heeft om een weerbare jongvolwassene te worden. Of iemand die plotseling zijn baan verliest. Of ieder die simpelweg ouder wordt en meer hulp nodig heeft om zelfstandig te kunnen blijven leven. Mantelzorgers, buren, vrijwilligers en verenigingen geven elkaar steun. We staan als gemeente naast onze inwoners en zorgen waar nodig voor aanvullende hulp of professionele zorg.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

Binnen dit programma streven we verschillende doelen na, waaraan we in 2025 (verder) hebben gewerkt. Hieronder volgen die doelen en de activiteiten, verdeeld over zeven thema's:

1. Sociaal Team Culemborg
2. Opgroeien
3. Gezondheid
4. Samen leven & ondersteunen
5. Rondkomen
6. Werk & Maatschappelijke bijdrage
7. Wonen voor doelgroepen

1. Sociaal Team Culemborg

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
We bieden één duidelijke toegang voor inwoners met ondersteuningsvragen.	Het toepassen van de AVE en doorbraakmethode wordt geborgd. Vorig jaar zijn die geïmplementeerd voor de verbetering van de kwaliteit en effectiviteit van onze dienstverlening. *(Ontwikkeling)*
	We investeren in een robuust en wendbaar lokaal team om ons voor te bereiden op alle ontwikkelingen (Hervormingsagenda Jeugd, vergrijzing, toekomstscenario verbeterde kind- en gezinsbescherming, kwetsbare bestaanszekerheid) en bezuinigingen die op ons afkomen. Dit vraagt om het op orde brengen van de vaste formatie (Wmo en jeugd), zodat we geen externe inhuur meer nodig hebben en duurzaam kunnen ontwikkelen in kennisopbouw en actieve regievoering. *(Ontwikkeling)*
	Inwoners kunnen bij het Sociaal Team Culemborg terecht voor informatie, advies, lichte ondersteuning en toeleiding naar voorzieningen vanuit Wmo, Jeugdwet, armoedebeleid en schuldhulpverlening. Hiertoe wordt in netwerkverband samengewerkt met onze maatschappelijke partners (Santé Partners, MEE Vivenz en ElkWelzijn). *(Doorlopend)*
	Inwoners snel en deskundig helpen. *(Doorlopend)*
	Inwoners weten het Sociaal Team Culemborg te vinden en zijn tevreden over de dienstverlening. *(Doorlopend)*

2. Opgroeien

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	
Kansrijk opgroeien. Meer jeugdigen kunnen hun talenten ontwikkelen en opgroeien tot volwassenen die volwaardig deelnemen aan de samenleving	Voor alle Culemborgers t/m 17 jaar is een gratis bibliotheekpas beschikbaar. Jeugdigen uit gezinnen met minimale financiën kunnen een beroep doen op Stichting Leergeld in de ondersteuning van het aanschaffen van schoolmaterialen. Ook kunnen zij gebruik maken van het Jeugdfonds Sport en Cultuur en de tegemoetkoming voor ouders die geen kinderopvangtoeslag (KOT) krijgen voor peuteropvang. *(Doorlopend)*	
	Talentontwikkeling van Culemborgse jeugdigen stimuleren via onder meer de Brede School Culemborg, de doorgaande leeslijn 0-18 jaar (bibliotheek Rivierenland), HUB Rivierenland en Speaking Minds. *(Doorlopend)*	
	Het pedagogisch opgroeiklimaat en ondersteunen van gezinnen versterken. Ouders en opvoeders hebben toegang tot laagdrempelige opvoedondersteuning. Respijtzorg mogelijkheden inzetten wanneer ouders/opvoeders overbelast zijn. *(Doorlopend)*	
	De inzet voor kansengelijkheid in samenwerking met het onderwijs wordt beschreven in programma 05 Onderwijs.	
Goed in je vel. Meer jeugdigen zitten fysiek en mentaal goed in hun vel en groeien op in een gezond opgroeiklimaat.	We bereiden ons voor op het overdragen van de taken Jeugdgezondheidszorg Santé Partners 0–4 jaar naar een andere partner per 2026. *(Ontwikkeling)*	
	In samenwerking met de huisartsen, jeugdartsen, het onderwijs en de GGD werken we uit wat normaliseren van professionals vraagt in de praktijk. En hoe we hier gezamenlijk handen en voeten aan kunnen geven. *(Ontwikkeling)*	

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
(vervolg) **Goed in je vel.** Meer jeugdigen zitten fysiek en mentaal goed in hun vel en groeien op in een gezond opgroeiklimaat.	We werken via het programma Hervormingsagenda Jeugd aan: - Het verstevigen van de pedagogische basis (het informele netwerk een prominente rol geven door het implementeren van de methodiek Jouw ingebrachte Mentor) - Domeinoverstijgende samenwerking (investeren in bestaanszekerheid om opvoedproblemen te voorkomen, overgang van 18- naar 18+) - Een stevig lokaal team (jeugdondersteuner huisartsen, maatwerkaanbod vrij toegankelijk organiseren) - Kwaliteitsverbetering, blijven leren en datagestuurd werken *(Ontwikkeling)*
	Via de Jeugdgezondheidszorg (consultatiebureau, gezondheidsonderzoeken op school en de uitvoering van het rijksvaccinatieprogramma) stimuleren we een gezonde ontwikkeling. Daarmee signaleren we ook waar dit mogelijk niet goed loopt. *(Doorlopend)*
	We geven uitvoering aan onze wettelijke taken rondom registratie-, toezicht en handhaving kinderopvang, om daarmee onze kwalitatief goede kindvoorzieningen te behouden. *(Doorlopend)*
	We stimuleren (via ketenpartners) voorlichting en laagdrempelige ondersteuning rondom mentale weerbaarheid en het voorkomen middelengebruik onder jeugdigen (en opvoeders). *(Doorlopend)*
	Inzet van schoolmaatschappelijk werk op het primair en voortgezet onderwijs voor korte, preventieve en laagdrempelige ondersteuning aan kinderen, jongeren en ouders. *(Doorlopend)*
	Via de jeugdconsulenten van het Sociaal Team Culemborg ontvangen jeugdigen en hun ouders/opvoeders de jeugdhulp (maatwerkvoorzieningen) die zij nodig hebben. Multidisciplinair overleg wordt in voorkomende gevallen (meervoudige problemen in gezinnen) ingezet om de hulpverlening af te stemmen en te versterken. *(Doorlopend)*
	Onderdeel van het Sociaal Team Culemborg is een relatiedesk, waarin ouders in een vroeg stadium worden ondersteund bij echtscheidingsproblematiek. De ondersteuning is onder meer om de gevolgen voor de kinderen zo veel mogelijk te beperken. *(Doorlopend)*

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
	In de Bommelerwaard loopt de proeftuin jeugdbescherming Bommelerwaard (een veiligheidsteam met onder meer jeugdbeschermers, Raad voor de Kinderbescherming, lokaal team) af in 2024. Er wordt nagedacht over voortzetting van dit team en de mogelijkheid voor andere gemeenten hierbij aan te haken. Deze ontwikkeling zal in de loop van 2025 duidelijk worden en zo ook een deelname van Culemborg aan zo'n team. *(Ontwikkeling)*
	Landelijk is er nog geen duidelijkheid over de regionale veiligheidsteams, de daar bijbehorende stelselwijziging en middelen die hiervoor nodig zijn. Dat de inhoudelijke beweging door moet gaan, zijn alle partijen het over eens. In Zaltbommel is de proeftuin Samen Verder voor 2026 en 2027 verlengd. De gemeenten in Regio Rivierenland trekken gezamenlijk hun lering uit de deze proeftuin voor de inrichting van regionale veiligheidsteams. Ondertussen versterken we lokaal ons Sociaal Team.
Veilig opgroeien. Meer jeugdigen groeien op in een veilige omgeving (thuis, op school, op straat) en maken veilige keuzes.	Switch is een project op het voortgezet onderwijs waarin het jongerenwerk voorlichting en ondersteuning aan jongeren geeft op het KWC en O.R.S. Lek en Linge. Voortzetting na 2025 is afhankelijk van financiële mogelijkheden. *(Ontwikkeling)*
	Er heeft een evaluatie plaatsgevonden van het jongerenwerk op school. Hier zijn een aantal verbeterpunten uit voort gekomen voor de betrokken partijen (Elk Welzijn, gemeente en KWC en Lek en Linge). Switch kan met inzet van tijdelijke middelen voor twee jaar gedeeltelijk voortgezet worden.
	In het Sociaal Team Culemborg zitten aandachtsfunctionarissen huiselijk geweld en kindermishandeling. Zij dragen bij aan de aanpak hiervan door voorlichting, training collega's, etc. *(Doorlopend)*
	Vanwege een toename van complexe problematiek is er een lokale overlegtafel jeugd en gezin voor vastgelopen casuïstiek. Veilig Thuis, Jeugdbescherming Gelderland, het Sociaal Team en de procesregisseur jeugd en gezin sluiten hierbij aan. *(Doorlopend)*

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
(vervolg) **Veilig opgroeien.** Meer jeugdigen groeien op in een veilige omgeving (thuis, op school, op straat) en maken veilige keuzes.	De regisseur jeugdbescherming is vanuit het Sociaal Team een vast aanspreekpunt voor de Gecertificeerde Instellingen (GI). Het is de schakel tussen vrijwillig- en gedwongen jeugdhulp. Dit sluit aan bij de Gelderse verbeteragenda voor de Jeugdbescherming. De Regisseur werkt nauw samen met de GI's en is betrokken bij alle gezinnen met jeugdigen die een jeugdbeschermingsmaatregel hebben. *(Doorlopend)*
	De inzet voor veiligheid thuis en op straat wordt beschreven in programma 02 Veiligheid.

3. Gezondheid

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Gezond leven en gezond zijn. Meer inwoners hebben een gezonde leefstijl. En meer inwoners zijn fysiek en mentaal gezond.	Uitvoeren van het plan 'Gezond en Actief Culemborg' met alle partners uit de stad. Het plan kent vijf speerpunten: 1. Passend beweegaanbod: sportakkoord 2.0, inzet van de combinatiefunctionarissen als buurtsportcoach/ beweegcoach/ verenigingsondersteuning, Feel Alife Event. 2. Gezondheidsbevordering: Gezondheidsverschillen terugdringen, bevorderen mentale gezondheid volwassenen/ouderen, ketenaanpak voor volwassen met overgewicht en opzetten virtueel gezondheidsloket. 3. Gezond opgroeien: kansrijke start voor alle kinderen, ketenaanpak voor bevordering van de mentale gezondheid van kinderen in het voorgezet onderwijs, ketenaanpak voor kinderen met overgewicht/ obesitas in het primair en voorgezet onderwijs, vroeg signaleren van middelengebruik onder jongeren binnen het onderwijs, sport en sociaal welzijn. 4. Vitaal ouder worden: Culemborg dementievriendelijk, ketenaanpak valpreventie, seniorenbeurs, ondersteuningsaanbod voor ouderen is inzichtelijk en toegankelijk in de wijk. 5. Sterke sociale basis: inzetten op Een tegen eenzaamheid, Welzijn op recept, mantelzorgondersteuning. Culturele activiteiten krijgen plaats in bestaande Culemborgse activiteiten in de sociale basis. *(Ontwikkeling)*

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
(vervolg) **Gezond leven en gezond zijn.** Meer inwoners hebben een gezonde leefstijl. En meer inwoners zijn fysiek en mentaal gezond.	Monitoren van de inzet en uitvoering van publieke gezondheidstaken door GGD Gelderland-Zuid in de gemeente Culemborg, conform de Gemeenschappelijke Regeling GGD Gelderland-Zuid. *(Doorlopend)*
	We zorgen voor een goede uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma en dragen daarmee bij aan een hoge vaccinatiegraad in de stad. *(Doorlopend)*
	Inwoners voorlichten en preventieve ondersteuning bieden bij middelengebruik en mentale gezondheid voor zowel jeugdigen als volwassen inwoners. *(Doorlopend)*
Gezonde leefomgeving. Meer inwoners wonen in een prettige leefomgeving, die uitnodigt tot gezond gedrag	Deze inzet voor deze doelstelling vindt voornamelijk plaats binnen het fysieke domein, zie programma 09 Wonen, Stedelijke vernieuwing en Ruimte.
	Vanuit het project Gezond en Actief Culemborg worden dementievriendelijke looproutes gerealiseerd. *(Ontwikkeling)*
	Vanuit het thema gezondheidsbevordering van Gezond en Actief Culemborg (GAC) houden we bij besluitvorming over de fysieke leefomgeving rekening met beweeg-, gezondheid-, en sociale aspecten. We maken daarbij gebruik van gezondheidskundige kennis, ondersteund door de GGD. *(Doorlopend)*

4. Samen leven & ondersteunen

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	
Sociale verbinding. Meer inwoners ontmoeten elkaar, voelen zich verbonden en minder inwoners ervaren eenzaamheid.	Inwoners kunnen terecht in verschillende buurthuizen. BonVie en de Salaamander worden doorontwikkeld tot bruisende locaties voor ontmoeting, activiteiten, informatie, advies en laagdrempelige ondersteuning door de Sociaal Teams. (Doorlopend + ontwikkeling)	
	ElkWelzijn op meedoen & ontmoeten: ondersteunen van buurtactiviteiten en activiteiten in de buurthuizen, wijkcoaches en buurtbemiddeling. *(Doorlopend)*	
	Diverse evenementensubsidies en ondersteuning van het verenigingsleven dragen bij aan de sociale verbinding in de stad. *(Doorlopend)*	
	Vanuit het project Gezond en Actief Culemborg werkt de coalitie Een tegen eenzaamheid aan het tegengaan van eenzaamheid van ouderen en sinds 2024 ook van andere inwoners. *(Doorlopend)*	
	We subsidiëren Vizier als antidiscriminatievoorziening in Culemborg. *(Doorlopend)*	
Omzien naar elkaar. Meer inwoners zetten zich in voor elkaar en voor de directe leefomgeving.	ElkWelzijn: coördinatie, scholing en ondersteuning van vrijwilligers, maatjesproject, mantelzorgondersteuning en mantelzorgcompliment. *(Doorlopend)*	
	Stichting Buurtgezinnen koppelt gezinnen die steun kunnen gebruiken aan steungezinnen in de buurt. *(Doorlopend)*	
	Stichting Present koppelt vrijwilligers aan hulpvragen in de buurt. *(Doorlopend)*	
	Wijkgericht werken en de inzet van het Initiatievenloket/Buurtpanel. Meer hierover is opgenomen in programma 1. Bestuur en Ondersteuning.	

Meedoen & zelfredzaamheid. Meer inwoners kunnen meedoen in de samenleving én wonen zo veel en zo lang mogelijk thuis, zo nodig met ondersteuning	In het kader van de vergrijzing investeren we in onze voorzieningen: • we werken een plan uit om aan laagdrempelige dagactiviteiten voor mensen met dementie te ontwikkelen in Oost Culemborg. • we versterken het programma Vitaal ouderen (uit het GAC)	
	We ondersteunen diverse projecten en voorliggende voorzieningen voor het meedoen en zelfredzaamheid van ouderen, zoals: Culemborg Dementievriendelijk, Odensehuis, Alzheimer café, seniorenbeurs, onze buurthuizen met dagactiviteiten, dagactiviteiten voor migrantenouderen en de wijkcoaches met aandachtsgebied ouderen. *(Doorlopend)*	
	We ondersteunen diverse projecten en voorliggende voorzieningen voor psychisch kwetsbare inwoners, zoals onze buurthuizen, Wijk-GGZ en Inloop-GGZ, de crisisbeoordelingskamer en het Meldpunt Bijzondere Zorg. *(Doorlopend)*	
	Volwassen inwoners kunnen aan hun basisvaardigheden werken, bijvoorbeeld via het Leerhuis Culemborg. *(Doorlopend)*	
	Via de Wmo-consulenten van het Sociaal Team Culemborg kunnen inwoners op verschillende manieren ondersteund worden: Fysieke hulpmiddelen en overige voorzieningen voor mensen met een fysieke beperking. Dienstverlening voor de ondersteuning van zelfstandig wonen, zoals huishoudelijke ondersteuning, individuele en groepsbegeleiding en vervoer. *(Doorlopend)*	

5. Rondkomen

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	
Grip op financiën. Meer inwoners hebben grip op hun financiën of krijgen hulp daarbij.	We faciliteren ondersteunende maatschappelijke voorzieningen zoals de Formulierenbrigade, het Leerhuis (werken aan basisvaardigheden) en SchuldHulpMaatje Culemborg. Inwoners kunnen ook ondersteund worden door de budgetcoach vanuit het STC. Professionele en vrijwilligersorganisaties werken samen en stemmen de dienstverlening op elkaar af. *(Doorlopend)*	
	We geven informatie en voorlichting over grip op financiën: verjaardagskaart 18-jarigen, week van de armoede in middelbaar onderwijs, Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) vanuit de bibliotheek, voorlichting gerelateerd aan landelijke campagnes. En we zijn aangesloten bij gezondverzekerd.nl, Geldfit.nl en de potjescheck.nl. *(Doorlopend)*	
Minder armoede. Minder inwoners leven in armoede.	Onze inkomensondersteunende maatregelen sluiten beter aan op de behoefte van de doelgroep. We scherpen deze aan op basis van de Minima-effectrapportage van het Nibud (eind 2023) en de Benchmark Armoede en Schulden. *(Ontwikkeling)*	
	Samen met een aantal regiogemeenten en zorgverzekeraars werken we aan de pilot voorkomen vermijden mondzorg van VWS. *(Ontwikkeling)*	
	We voeren via het Sociaal Team Culemborg verschillende inkomensondersteunende maatregelen uit waaronder de bijzondere bijstand en de individuele inkomenstoeslag. *(Doorlopend)*	
	Werkzaak Rivierenland verstrekt bijstandsuitkeringen aan onze inwoners. Daarnaast voert Werkzaak het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) uit. *(Doorlopend)*	
	We faciliteren een uitgebreid pakket aan regelingen en voorzieningen, waardoor inwoners met een laag inkomen mee kunnen doen in de samenleving: Jeugd- en Volwassenenfonds Sport en Cultuur, Doe mee(r) regeling, Stichting Leergeld West Betuwe, voedselvoorzieningen, kleding- en speelgoedbank,	

	collectieve ziektekostenverzekering, kwijtschelding gemeentelijke belastingen. *(Doorlopend)*	
Schuldenvrij. Meer inwoners zijn schuldenvrij	Een aanbod voor een saneringskrediet voor jongvolwassenen is in ontwikkeling, als hernieuwde inzet van het perspectief traject jongvolwassenen. *(Ontwikkeling)*	
	Signalen van beginnende schulden worden vroeg gedeeld (vroegsignalering). Inwoners met betalingsachterstanden worden actief benaderd door Team Vroeg Eropaf (vanuit het STC). *(Doorlopend)*	
	Inwoners met geldzorgen of schulden wordt door Schuldhulpverlening (vanuit het STC) passende begeleiding en hulpverlening geboden gericht op financiële zelfredzaamheid op de lange termijn. Inwoners met problematische schulden worden een schuldregeling geboden. *(Doorlopend)*	
	Ons hulpaanbod aan ondernemers met schulden wordt bestendigd met het Ondernemersloket (vanuit het STC). *(Doorlopend)*	

6. Werk & maatschappelijke bijdragen

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	
Arbeidsparticipatie Meer inwoners werken of participeren, waar nodig met ondersteuning.	Voor de landelijke hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur wordt ook in de Rivierenland een Regionaal Werkcentrum opgericht. Dit wordt het centrale loket voor werkgevers, werkzoekenden en werkenden. *(Ontwikkeling)*	
	Werkzaak Rivierenland ondersteunt onze (kwetsbare) inwoners bij deelname aan de arbeidsmarkt. *(Doorlopend)*	
	Voor inwoners die dat nodig hebben zijn er beschutte werkplekken beschikbaar. *(Doorlopend)*	

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Ontwikkeling Meer inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt ontwikkelen zich.	Inwoners die zich langdurig in een uitkeringssituatie bevinden ontvangen persoonlijke begeleiding van een participatiecoach (vanuit het Sociaal Team Culemborg). *(Doorlopend)*
	Laaggeletterde inwoners kunnen terecht bij het Leerhuis (voor het versterken van de basisvaardigheden), ROC Rivor (taalcursussen NT1, NT2) en de bibliotheek voor taal- en rekenlessen en het verbeteren van de digitale vaardigheden. *(Doorlopend)*
	Het inburgeringsaanbod in Culemborg bestaat uit: intake door Regio Rivierenland, praktische begeleiding (eerste half jaar door Vluchtelingenwerk, daarna door ElkWelzijn) en de inburgeringsroutes door ROC Rivor. *(Doorlopend)*

7. Wonen voor doelgroepen

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Prettig en passend wonen. Meer inwoners hebben een passende woonruimte in een passende woonomgeving.	We sturen op voldoende woningen voor doelgroepen. Meer hierover is opgenomen in begrotingsprogramma programma 9. Wonen, Stedelijke vernieuwing en Ruimte.
	In 2025 ontwikkelen we samen met onze partners een woonwelzijn-zorgvisie voor Culemborg, inclusief een sociaal toetsingskader voor nieuwe woon-zorginitiatieven. *(Ontwikkeling)*
	We ontwikkelen samen met andere gemeenten een visie op de Maatschappelijke Opvang in Gelderland-Zuid. *(Ontwikkeling)*
	We gaan door met de inrichting van Beschermd Thuis in Rivierenland. We werken het stappenplan uit het advies van het Transitieteam Beschermd Thuis (in opdracht van het ministerie van VWS) uit en verkennen de scenario's voor de inrichting van Beschermd Thuis in Rivierenland. *(Ontwikkeling)*
	Via de Wmo-consulenten van het Sociaal Team Culemborg kunnen inwoners woningaanpassingen aanvragen. *(Doorlopend)*
	Op het gebied van wonen en zorg zorgen we voor: • Voldoende plekken voor Beschermd Wonen, Beschermd Thuis en de Maatschappelijke Opvang. • Indicering van Beschermd Wonen, Beschermd Thuis en de Maatschappelijke Opvang door GGD Gelderland-Zuid • Uitstroompunt Beschermd Wonen Rivierenland door Regio Rivierenland. • Beschikbaarheid van geclusterde woningen • Vanuit STC: afstemming met CIZ over indicatiestelling voor verpleeghuizen (overgang van Wmo naar Wlz) *(Doorlopend)*

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Dak boven je hoofd. Minder inwoners zijn dak- of thuisloos.	Op basis van de visie op de Maatschappelijke Opvang ontwikkelen we in 2025 een plan van aanpak voor dak – en thuisloosheid voor Gelderland-Zuid. Dit plan wordt in lijn gebracht met de ambities uit de Woonladder en de doelen en actiepunten uit het Nationaal Actieplan Dakloosheid. *(Ontwikkeling)*
	We bieden begeleiding aan dakloze EU-arbeidsmigranten via de inzet van stichting Barka. Deze stichting richt zich op de terugkeer naar werk en ondersteuning bij remigratie. *(Doorlopend)*

Welke ontwikkelingen waren er verder in 2025?

Residentiele jeugdzorg:
Het aantal jeugdigen in verblijfszorg is in 2025 opnieuw gedaald. Dit sluit aan bij de ambitie van Culemborg om uithuisplaatsingen zoveel mogelijk te voorkomen. Wanneer verblijf toch nodig is, geven we de voorkeur aan kleinschalige, gezinsgerichte opvang in de eigen omgeving. Het aantal plaatsingen in gezinshuizen is in 2025 licht toegenomen, passend bij de koers van de Hervormingsagenda Jeugd.

Tegelijkertijd is de druk op het Sociaal Team verder toegenomen. Meer gezinnen met complexe problematiek meldden zich aan, waardoor jeugdprofessionals langer en intensiever betrokken zijn, soms vanwege veiligheidsrisico's. Dit vraagt om verdere professionalisering in regievoering binnen een gezinsgerichte aanpak en om een formatie die aansluit bij de groeiende intensiteit en complexiteit van de casuïstiek.

Participatiewet in balans:
De invoering van de wetswijziging Participatiewet in Balans heeft in 2025 nog niet plaatsgevonden, doordat het wetsvoorstel nog in behandeling was en de oorspronkelijke planning is verschoven. Hierdoor heeft de wijziging nog geen directe gevolgen gehad voor de uitvoering. Naar verwachting treedt de wet op zijn vroegst in 2026 in werking.
Tegelijkertijd heeft Werkzaak Rivierenland in 2025 al voorbereidingen getroffen om aan te sluiten bij de beoogde richting van de wet. In de uitvoering is nadrukkelijker ingezet op het bieden van maatwerk binnen de bestaande kaders, bijvoorbeeld door in individuele situaties bewuster te kijken naar wat iemand nodig heeft om stappen te kunnen zetten richting werk of participatie.

Daarnaast is binnen Werkzaak gewerkt aan het vergroten van de professionele ruimte voor consulenten, onder andere door het gesprek met de inwoner centraler te stellen en minder strikt te sturen op standaardprocessen waar dat niet passend is. Ook is in de uitvoering meer aandacht gekomen voor het voorkomen van onnodige escalatie, bijvoorbeeld door eerder in gesprek te gaan bij knelpunten.

Verder heeft Werkzaak in 2025 in beeld gebracht welke onderdelen van de voorgenomen wetswijziging impact hebben op de uitvoering, zodat bij inwerkingtreding van de wet sneller kan worden aangesloten. Dit betreft onder andere de manier waarop maatwerk wordt toegepast en hoe de ondersteuning beter kan worden afgestemd op de mogelijkheden van de inwoner.

Welke verbonden partijen leverden een bijdrage aan dit programma?

Werkzaak Rivierenland	
Betrokkenheid bij doelen uit dit programma	Werkzaak streeft naar een zo hoog mogelijke arbeidsparticipatie van de inwoners van de deelnemende gemeenten en, indien nodig, het verstrekken van uitkeringen aan de doelgroep voor de kosten van levensonderhoud. De gemeenschappelijke regeling voert de wettelijke taken uit die deelnemers hebben op grond van de Participatiewet, met uitzondering van bijzondere bijstand (deze ligt in het beheer van de gemeente zelf).
Belangrijkste ontwikkelingen in 2025	In 2025 stond Werkzaak in het teken van stabilisatie en doorontwikkeling binnen een veranderend sociaal en financieel kader. De instroom in de Participatiewet bleef relatief hoog, terwijl de complexiteit van de doelgroep toenam. Tegelijkertijd is ingezet op participatie en uitstroom naar werk, waarbij de krapte op de arbeidsmarkt kansen bood, maar niet voor alle doelgroepen direct benut kon worden. Daarnaast is gewerkt aan de verdere ontwikkeling van een toekomstbestendige sociale infrastructuur, onder andere via regionale pilots en versterking van de samenwerking tussen gemeenten, zorg en werk. Voor gemeenten, waaronder Culemborg, bleef de financiële druk een belangrijk aandachtspunt, mede door stijgende uitvoeringskosten en landelijke onzekerheden.

GGD Gelderland-Zuid	
Betrokkenheid bij doelen uit dit programma	In 2025 is uitvoering gegeven aan de geformuleerde speerpunten van de begroting 2025 in de samenwerking met de GGD. 1. Reactie op het zorginfarct In het jaar heeft de GGD haar rol als schakel tussen het sociaal en medisch domein verder versterkt. Er is ingezet op preventie, gezondheidsbevordering en -bescherming, in lijn met de GALA en het IZA. De verbinding tussen zorg en welzijn is verstevigd, onder meer door intensievere samenwerking met lokale partners in het sociaal domein. Daarbij is gewerkt aan het versterken van de sociale basis, met aandacht voor vroegsignalering en het voorkomen van zwaardere zorg. 2. Versterking van het samenspel tussen gemeenten en GGD Tussen 2023 en 2025 hebben de 14 gemeenten en de GGD intensief samengewerkt om het samenspel tussen gemeenten en GGD te verbeteren. Dit traject heeft verschillende positieve resultaten opgeleverd, zoals betere voorbereiding van overleggen, efficiënter samenwerken tussen gemeenten, op tijd met elkaar meedenken, voorstellen beter toetsen en meer duidelijkheid over hoe we samenwerken.
Belangrijkste ontwikkelingen in 2025	De maatschappelijke opgaven en doelen van verbonden gemeenten, de gezondheidssituatie van inwoners, en ontwikkelingen op lokaal, regionaal en landelijk niveau vormen de basis voor de Meerjarenstrategie van de GGD Gelderland-Zuid 2024–2027.

Beleidsindicatoren

Indicator	Werkelijk 2024	Begroot 2025	Werkelijk 2025	Meetinstrument
Verplichte indicatoren				
Opgroeien				
23. Kinderen in uitkeringsgezin	5%	-	n.n.b.	Waarstaatje gemeente.nl
30. Jongeren met jeugdbescherming	0,6%	-	0,4% *	Waarstaatje gemeente.nl
22. Jongeren met een delict voor de rechter	n.n.b.	-	n.n.b.	Waarstaatje gemeente.nl
29. Jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp	13,7%	-	10,7%*	Waarstaatje gemeente.nl
31. Jongeren met jeugdreclassering	0,2%	-	0%*	Waarstaatje gemeente.nl
Samen leven en ondersteunen				
32. Cliënten met een maatwerkarrangement WMO (Per 10.000 inwoners)	620	-	610	Waarstaatje gemeente.nl
Werk & maatschappelijke bijdrage				
21. Banen (Per 1.000 inwoners 15-64 jaar, deze indicator is onlangs gewijzigd in 15-74)	610	-	n.n.b.	Waarstaatje gemeente.nl
24. Netto arbeidsparticipatie	74,1%	-	n.n.b.	Waarstaatje gemeente.nl
26. Werkloze jongeren	1%	-	n.n.b.	Waarstaatje gemeente.nl
27. Personen met een bijstandsuitkering (Per 10.000 inwoners)	230,4	-	227,8	Waarstaatje gemeente.nl
28. Lopende re-integratievoorzieningen (Per 10.000 inwoners)	63	-	76	Waarstaatje gemeente.nl

NB. de nummers voor de verplichte indicatoren komen overeen met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), ontbrekende nummers zijn niet meer in gebruik.

** Het betreft cijfers over het eerste half jaar, de betreffende cijfers kunnen daarmee nog wel hoger worden, maar niet lager.*

Toelichting op de indicatoren

Opgroeien

Kinderen in uitkeringsgezin
Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.

Jongeren met jeugdbescherming

Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.

Jongeren met een delict voor de rechter

Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.

Jongeren met jeugdhulp

Hulp en zorg zoals deze bedoeld is in de Jeugdwet.

Jongeren met jeugdreclassering

Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).

Samenleven en ondersteunen

Cliënten met een maatwerkarrangement WMO
Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de WMO. Voor de WMO gegevens geldt dat een referentiegemiddelde gebaseerd is op het aantal deelnemende gemeenten.

Werk & maatschappelijke bijdrage

Banen

Deze indicator betreft het aantal banen per 1000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.

Netto arbeidsparticipatie

Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.

Werkloze jongeren

Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV Werkbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer.

Personen met een bijstandsuitkering

Deze indicator meet het aantal huishoudens of personen dat een uitkering ontvangt op grond van de Participatiewet.

Lopende re-integratievoorzieningen (28)
Deze indicator toont het aantal inwoners dat gebruik maakt van een re-integratievoorziening op basis van de Participatiewet. Dit is een voorziening die door de gemeente wordt ingezet om de afstand tot de arbeidsmarkt van een cliënt te verkleinen, waarbij het doel op de langere termijn altijd arbeidsinschakeling is.

Actueel beleid en regelgeving

Wettelijke kaders

- Jeugdwet (2015)
- Wet Maatschappelijke Ondersteuning (2015)
- Participatiewet (2015)
- Wet Publieke Gezondheid
- Wet Inburgering (2021)
- Wet Kinderopvang
- Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening (2021)
- Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB)
- Integraal Zorgakkoord (IZA, 2022)
- Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord (AZWA, 2025)
- Hoofdlijnenakkoord Ouderen (HLO, 2025)

Beleidskaders, verordeningen en beleidsregels

- Algemene Subsidieverordening gemeente Culemborg 2014
- Meerjaren Ontwikkelingsplan Subsidiebeleid 2023-2025
- Beleidsnota WMO-Jeugd 2021-2024
- Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp Culemborg 2020
- Beleidsregels Wmo/jeugd 2021
- Beleidsregels Wmo 2022
- Besluit maatschappelijke ondersteuning Culemborg 2024
- Beleidsplan Rondkomen 2019
- Verordening beslistermijn schuldhulpverlening 2021
- Beleidsregels Schuldhulpverlening 2019
- Beleidsregels Saneringskrediet 2021
- Verordening kwijtschelding 2023
- Verordening langdurigheidstoeslag 2012
- Beleidsregels bijzondere bijstand 2021
- Beleidsregels tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek 2025-2027
- Beleidsregels debiteuren bijzondere bijstand Culemborg 2021
- Meerjarenstrategie GGD Gelderland-Zuid
- Beleidsplan Jeugd Kansrijk Opgroeien 0-12 jaar (2022)
- Beleidsplan Jeugd Kansrijk Opgroeien 12+ (2023)
- Verordening Tegemoetkoming Sociaal Medische Indicatie Kinderopvang gemeente Culemborg (2021)
- Besluit om te anticiperen op de Verzamelwet hersteloperatie toeslagen 2021
- Beleidsregels Jeugdhulp gemeente Culemborg 2022

- Beleidsregels handhaving Wet kinderopvang Culemborg 2021
- Regioaanpak 'Samenwerken voor een sluitende aanpak jongeren' 2019 -2021
- Actieplan Aanpak jeugdwerkloosheid 2021-2025
- Meerjarenbeleidsplan Werkzaak Rivierenland 2024-2027
- Programmabegroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028
- Verordening Cliëntenparticipatie Werkzaak Rivierenland 2016
- Beleidsregels algemene en bijzondere bijstand, Participatiewet, IOAW, IOAZ en BBZ 2004
- Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2019
- Re-integratieverordening Participatiewet 2017
- Verordening tegenprestatie Participatiewet gemeente Culemborg 2016
- Verordening loonkostensubsidie Participatiewet 2017
- Verordening individuele inkomenstoeslag Participatiewet Culemborg 2017
- Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive 2017
- Doe mee(r) regeling
- Verordening inrichting antidiscriminatievoorziening gemeente Culemborg 2009
- Regionaal beleidsplan beschermd wonen/maatschappelijke opvang 'Samen dichtbij'
- Sluitende aanpak psychisch kwetsbare mensen 2018/2019
- Actieplan (visie) Dak -en Thuisloosheid Gelderland-Zuid
- Gelderse Verbeteragenda Jeugdbescherming
- Verordening bekostiging leerlingenvervoer gemeente Culemborg 2022

Wat heeft het gekost?

Onderstaande tabel laat het resultaat van dit programma zien over het jaar 2025.

(Bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2025	Gewijzigde begroting 2025	Rekening 2025	Verschil 2025
Lasten	-48.814	-49.964	-47.168	2.796
Baten	9.780	11.000	10.924	-77
Saldo van baten en lasten	**-39.035**	**-38.964**	**-36.244**	**2.719**
Stortingen in reserves	-30	-30	-30	0
Onttrekkingen aan reserves	33	33	11	-22
Mutaties reserves	**3**	**3**	**-19**	**-22**
Totaal resultaat	**-39.031**	**-38.960**	**-36.263**	**2.697**

Toelichting op de afwijkingen

In dit hoofdstuk worden de uitgaven weergegeven die voornamelijk betrekking hebben op de Jeugdwet, Wmo, Participatiewet en Volksgezondheid. De diverse onderdelen worden (zie onderstaande tabel) afzonderlijk toegelicht.

Saldo van Baten en lasten (Bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2025	Gewijzigde begroting 2025	Rekening 2025	Verschil 2025
Jeugd	-9.801	-10.149	-8.632	1.517
Wmo	-12.001	-11.667	-11.272	395
Participatiewet	-13.124	-12.947	-12.524	423
Volksgezondheid	-2.252	-2.445	-2.150	295
Overig	-1.853	-1.752	-1.685	67
Totaal Sociaal domein en Gezondheid	**-39.031**	**-38.960**	**-36.263**	**2.697**

De realisatie 2025 voor programma 7 Sociaal Domein en Gezondheid komt uit op € 36,3 miljoen, ten opzichte van de begroting van € 39,0 miljoen. Dat levert een voordelig saldo op van € 2,7 miljoen. De belangrijkste ontwikkelingen laten zich als volgt samenvatten.

Jeugd (€ 8,6 miljoen; 24% relatief aandeel) sluit met een voordeel van € 1,5 miljoen. Na de sterke uitgavenstijging in 2024 laten de uitgaven in 2025 over de volle breedte van het zorgaanbod een daling zien, zowel bij ambulante zorg als bij verblijf. Wmo (€ 11,3 miljoen; 31% relatief aandeel) sluit met een voordeel van € 0,4 miljoen, ondanks een structureel stijgend cliëntvolume dat samenhangt met de vergrijzing. Participatiewet, schulden en armoede (€ 12,2 miljoen; 35% relatief aandeel) laat een voordeel zien van € 0,4 miljoen, met de grootste uitgaven gericht op re-integratie en sociale werkvoorziening. Volksgezondheid (€ 2,2 miljoen; 6% relatief aandeel) sluit met een voordeel van € 0,3 miljoen. Overig (€ 1,7 miljoen; 5% relatief aandeel) sluit met een voordeel van € 0,07 miljoen.

Jeugd (overschot van € 1.517.000)

Jeugdhulp sluit 2025 met een voordeel van € 1,5 miljoen ten opzichte van de begroting 2025. Dit beeld is een kentering ten opzichte van 2024, toen de uitgaven nog sterk toenamen door een intensivering van de zorgvraag per cliënt. In 2025 dalen de uitgaven juist over de volle breedte, zowel bij ambulante zorg als bij verblijf.

Mede door de aanvullende, incidentele middelen van de hervormingsagenda en de extra middelen die vanuit het rijk in dat kader aan de gemeente zijn toegekend, is het resultaat in 2025 positief. De afname van de uitgaven maakt onderdeel uit van de opgave om de uitgaven vanaf 2028 structureel te verlagen. In onderstaande tabel is deze opgave zichtbaar gemaakt wat de resterende opgave is om een sluitende begroting te hebben in 2028.

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Uitgaven	8.977	9.859	8.632	8.632*	8.632*	8.632*	8.632
Begroot			10.149	10.727	9.862	8.330	8.372
Verschil			**1.517**	**2.095**	**1.230**	**-302**	**-260**

Toelichting: Dit betreft een rekenvoorbeeld waarbij de uitgaven voor 2026 en verder op het niveau van 2025 blijven.

Jeugdhulp ambulant (overschot van € 860.000)

Het overschot op de ambulante jeugdhulp hangt samen met twee ontwikkelingen. Ten eerste lijkt de hoge inzet van specialistische ambulante zorg in 2024 zich niet te hebben doorgezet, veel zorg is in 2025 afgerond; de uitgaven in 2025 komen lager uit dan het voorgaande jaar. Ten tweede is er een structurele verschuiving zichtbaar in de verwijzingen. Waar de huisarts in eerdere jaren de dominante verwijzer was, verloopt inmiddels een groeiend deel van de aanmeldingen via de gemeentelijke toegang, mede dankzij de inzet van de huisarts-ondersteuner jeugd en gezin. In 2025 werden meer cliënten via de gemeente verwezen dan via de huisarts. Deze verschuiving vergroot de mogelijkheid voor de gemeente om te sturen op de toeleiding en de inzet van passende ondersteuning, maar brengt ook een hogere werkdruk mee voor de gemeentelijke teams: de totale instroom groeide van 293 cliënten in 2024 naar 392 in 2025. Om deze werkwijze uit te kunnen voeren, wordt onder andere de ondersteuner huisartsen ingezet vanuit de hervormingsagenda jeugd.

Jeugdhulp met verblijf (overschot van € 515.000)

Het aantal jeugdigen in verblijfszorg daalt voor het derde jaar op rij: van 63 in 2023 naar 59 in 2024 en 54 in 2025. Dit is in lijn met de ingezette koers om uithuisplaatsingen zo veel mogelijk te voorkomen en, wanneer verblijf toch noodzakelijk is, te kiezen voor kleinschalige gezinsgerichte vormen dicht bij huis. Binnen de verblijfszorg verschuift het beeld enigszins: pleegzorg neemt af (van 30 cliënten in 2023 naar 24 in 2025), terwijl het aantal plaatsingen in gezinshuizen licht groeit (van 5 naar 7). Een gezinshuisplaatsing biedt een stabielere omgeving dan residentiële groepsopvang en past daarmee bij de beleidslijn.
Een deel van afname van verblijfszorg wordt ook gerealiseerd door de sturing vanuit de hervormingsagenda jeugd. Daarbij gaat het bijvoorbeeld over het terugbrengen van de verlengde Jeugdwet en inzet van een JIM.

Hervormingsagenda jeugd (HAJ) (overschot van € 107.000)

Het overschot op de programmakosten HAJ hangt samen met het startjaar van het programma. In de eerste periode lag de nadruk op het uitwerken en opstarten van interventies. De daadwerkelijke uitvoering is hierdoor niet vanaf 1 januari, maar later in het jaar gestart. Dit heeft ertoe geleid dat een deel van het programmabudget niet is besteed.

Wmo (overschot van 395.000)

De Wmo sluit 2025 af met een voordeel van € 395.000. De uitgaven voor zorg in natura stegen ten opzichte van 2024, maar minder hard dan waar rekening mee is gehouden in de begroting.

Vervoer- en hulpmiddelen (overschot van € 139.000)

Net als in 2024 sluit 2025 af met een positief resultaat ten opzichte van de begroting (+ € 139.000. Het betreft de uitgaven die gedaan worden voor de inzet van o.a. (elektrische) rolstoelen. Aanpassing van langlopende onderhoudscontracten heeft geleid tot een daling van de lasten.

Vervoer collectief (tekort van € 46.000)
Collectief vervoer sluit 2025 af met een tekort van € 46.000. Dit vervoer wordt uitgevoerd door Versis Regiovervoer en is een maatwerkvoorziening voor cliënten die niet zelfstandig gebruik kunnen maken van het reguliere openbaar vervoer. De uitgaven stegen opnieuw door een toename van het gebruik, al was de groei minder sterk dan in 2024. De begroting bleek desondanks te krap.

Hulp bij huishouden (overschot van € 99.000)
Hulp bij het huishouden sluit 2025 af met een voordeel. Het aantal cliënten steeg, met name in de oudere leeftijdsgroepen; een verwachte ontwikkeling gezien de vergrijzing. De groei bleef echter achter bij de begroting, waardoor de uitgaven lager uitvielen dan voorzien.

WMO - Begeleiding (tekort van € 88.000)
In 2025 is meer begeleiding uitgevoerd dan er begroot was. Een toename van het aantal cliënten heeft geleid tot een overschrijding van € 88.000. Anders dan bij bijvoorbeeld de hulp bij het huishouden, speelt de vergrijzing in mindere mate een rol. De groei zit vooral in de leeftijdsgroep 40 - 65 jaar.

Pgb’s WMO (overschot van € 70.000)
De realisatie op Pgb’s blijft onder het begrote niveau. Nader te specificeren zodra de definitieve afrekening van de SVB beschikbaar is.

Sociale teams / wijkteams (overschot van € 85.000)
Betreft een begrote post inhuur. De resultaten op inhuur worden toegelicht in programma bestuur en ondersteuning.

Vergrijzing (overschot van € 62.000)
Dit jaar is er budget vrijgekomen voor het uitvoeringsplan ´vergrijzing´, mede door de verwachting van een sterke toename 80 - plussers. Het uitvoeringsplan en het beleid daar op moet ervoor zorgen dat Culemborg een toegankelijke en leefbare stad blijft voor haar vergrijzende bevolking. De focus van het uitvoeringsprogramma ligt op preventie, zelfredzaamheid, geschikte huisvesting en het samenvoegen van taken door de beperkte financiële middelen.
Het uitvoeringsplan is medio 2025 van start gegaan waardoor niet alle activiteiten het hele jaar uitgevoerd zijn en het budget pas medio 2025 is aangesproken. Hierdoor is er nu een (incidenteel) overschot ontstaan van 62.000 euro.

Beschermd wonen (overschot van € 50.000)
Het positieve saldo komt voort uit een combinatie van hogere baten (€ 90.000) en hogere lasten (€ 33.000). De hogere baten worden voornamelijk veroorzaakt door een hoger uitvallende integratie-uitkering van het Rijk vanwege een hogere indexering en door lagere uitgaven op de PGB-zorg. De hogere lasten zijn voornamelijk het gevolg van hogere kosten voor de Centrale Toegang vanwege de Pilot Beschermd Wonen en hogere kosten voor de Maatschappelijke Opvang vanwege een uitbreiding van het aantal opvangplekken en de uitbreiding van het aantal plekken voor winternachtopvang.

Participatie (overschot van € 423.000)

Werkzaak Rivierenland (overschot van € 198.000)

Dit overschot bestaat voor €376.000 uit de definitieve vaststelling van de BUIG-middelen (Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening Gemeenten). Dit is de rijksbijdrage die gemeenten ontvangen voor het betalen van bijstandsuitkeringen uitgevoerd door Werkzaak Rivierenlanden. In de totale verrekening met Werkzaak Rivierenland zijn de voorschot betalingen hoger dan de lasten bij Werkzaak Rivierenland, waardoor deze middelen niet meer nodig zijn ter dekking van de totale lasten bij Werkzaak Rivierenland.
Het gaat hierbij om een incidenteel voordeel.
Daarnaast wordt jaarlijks de post debiteuren binnen Werkzaak Rivierenland beoordeeld en wordt vastgesteld hoe hoog de voorziening dubieuze debiteuren moet worden. Voor 2025 is dit een nadeel van € 168.000.

Armoedebeleid (overschot van € 124.000)

In 2025 is de financiering van het armoedebeleid aangepast. Daarmee sluiten de verwachte uitgaven en de bijbehorende middelen beter op elkaar aan. Het positieve resultaat (€ 124.00) wordt bijna volledig veroorzaakt door het vrijval van € 103.000 uit een reserve die in 2025 voor het laatste jaar beschikbaar is en door de ophoging van het armoedebeleid in 2025 niet meer nodig is. De overige uitgaven in het kader van het armoedebeleid verlopen volgens het in 2025 vastgestelde kader.

Schuldhulpverlening (overschot van € 117.000)

In 2025 zijn incidentele aanvullende middelen uitgekeerd in de meicirculaire in het kader van de alleenverdienersproblematiek (€53.000) en problematische schulden(€ 23.000).
De regeling voor alleenverdieners hebben wij uitgevoerd, binnen de reguliere middelen. Aanvullende maatregelen voor deze doelgroep hebben we door uitval van beleidscapaciteit nog niet kunnen realiseren. In 2026 gaan we met deze middelen een pilot met de inzet van sociaal raadslieden uitvoeren waardoor onder andere alleenverdieners beter ondersteund kunnen worden omdat het vinden van regelingen waarvoor zij in aanmerking komen lastig is en zij vaak tussen wal en schip vallen.

Voor de problematische schulden is door wisseling van beleidsadviseurs niet mogelijk geweest om deze middelen in te zetten in 2025. Echter, we willen in 2026 deze middelen in combinatie met de uitkering voor energiearmoede inzetten voor de mensen die hieraan lijden hetgeen de afgelopen maanden door de koude winter en laatste weken met oplopende kosten voor energie en brandstof verergert.

Daarom stellen we voor om het incidentele gedeelte van het overschot uit 2025 mee te nemen naar 2026 van € 76.000.

Volksgezondheid (overschot van € 295.000)

Openbare gezondheidszorg (overschot van € 168.000)
Voordeel van € 168.000 op openbare gezondheidszorg. We hebben in 2025 IZA-middelen ontvangen waarmee we preventieve inzet zoals de inzet van o.a. gezondheidsmakelaar hebben bekostigd waardoor we minder eigen middelen hebben hoeven inzetten.

Jeugdgezondheidszorg 0-18 jaar (overschot van € 123.000)
Het overschot op het budget jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar komt voort uit lagere kosten voor de realisatie van de overgang van Santé naar de GGD. Voor de implementatie werd €193.000 begroot. In 2025 is hiervan € 83.000 uitgegeven. O.b.v. de prognose eindafrekening van de implementatie wordt voorgesteld om € 26.000 door te schuiven naar 2026 om aan de verplichtingen te kunnen voldoen. Dit betekent dat in 2025 het restant van € 84.000 kan vrijvallen. Lagere kosten zaten o.a. in uren HR, functioneel beheer en minder aanpassingen die nodig waren op de consultatiebureaulocaties.

September- en decembercirculaire
Door de Rijksoverheid zijn decentralisatie-uitkeringen beschikbaar gesteld.
Voor de implementatie Participatiewet in balans zijn deze middelen (€ 46.000) bedoeld om gemeenten te ondersteunen bij de implementatie van ruim twintig maatregelen die de Participatiewet vereenvoudigen en meer maatwerk mogelijk maken, zodat de bestaanszekerheid van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt versterkt wordt. Daarom stellen we voor om het overschot uit 2025 mee te nemen naar 2026 van € 46.000.

Voor Inburgering zijn middelen beschikbaar gesteld (€ 13.000) voor de softwareontwikkeling voor de inburgering (gegevensuitwisseling) implementatie niveau 2. Deze implementatie staat gepland in 2026. Daarom stellen we voor om het overschot uit 2025 mee te nemen naar 2026 van € 13.000.

Voor de kosten die pleegouders maken voor kinderopvang en buitenschoolse opvang van hun pleegkinderen is extra geld beschikbaar gesteld (€ 20.000). Deze bijdrage geldt voor alle pleegouders die gebruik maken van (vormen van formele) kinderopvang en buitenschoolse opvang (BSO), ook in het vrijwillig kader. Pleegouders betalen nu een eigen bijdrage in de kosten van kinderopvang en buitenschoolse opvang; dit zijn kosten die overblijven na het ontvangen van de eventuele kinderopvangtoeslag.

Besloten is om alsnog voor 2025 deze middelen eenmalig € 10,7 miljoen toe te voegen aan de algemene uitkering van het gemeentefonds. De middelen worden verdeeld via het cluster Individuele voorzieningen Jeugd op basis van de maatstaf jongeren. Gemeenten en pleegzorgaanbieders spreken met elkaar af hoe pleegouders aanspraak kunnen maken op deze bijdrage. Het Culemborgse deel is € 20.000. Daarom stellen we voor om het overschot uit 2025 mee te nemen naar 2026 van € 20.000.

Voor het uitvoeren van het Rijksvaccinatieprogramma zijn middelen beschikbaar gesteld (€ 4.000) om aan te kunnen bieden aan kinderen in hun gemeente. Daarom stellen we advies van de VNG voor om het overschot uit 2025 mee te nemen naar 2026 van € 4.000.

Daarnaast diverse kleine posten met een voordeel van € 20.000 in het onderdeel jeugdgezondheidzorg 0-18 jaar.

Overige (overschot van € 67.000)

Voornamelijk door een hogere opbrengst verhuur en horeca van de Salaamander € 52.000.

Investeringen

Onderstaande tabel geeft inzicht in de uitputting van de investeringskredieten over het jaar 2025 en de mate waarin deze kredieten doorlopen naar 2026

(Bedragen x € 1.000)	Krediet 2025	Besteding 2025	Stand 31/12/2025	Overhevelen naar 2026
Salaamander vervanging keukenapparatuur	26	0	26	Ja
Salaamander vervanging deel meubilair	38	0	38	Ja

Salaamander vervanging keukenapparatuur

De keukenapparatuur is in februari 2026 vervangen en in gebruik genomen

Salaamander vervanging deel meubilair

In 2026 wordt beoordeeld of vervanging van (een deel van) het meubilair noodzakelijk is en, zo ja, in welke omvang.

Programma 8. Duurzaamheid

Visie

We werken aan een duurzame gemeenschap die bestand is tegen de gevolgen van klimaatverandering. We komen tegemoet aan de behoeften van nu, zonder dat dit ten koste gaat van de kansen van generaties in de toekomst. In 2025 gaan we verdere stappen zetten in de duurzame ontwikkeling van Culemborg. Tegelijkertijd zijn we realistisch: we kunnen niet alles tegelijkertijd aanpakken. We hechten waarde aan het gesprek met inwoners en het gezamenlijke eigenaarschap. Verduurzamen en vergroenen kunnen we alleen als we het samen doen, en daar zetten we actief op in.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

De vier pijlers uit het programma (energietransitie, klimaatadaptatie, circulariteit en milieukwaliteit) zijn ondergebracht onder de onderstaande drie thema's. Daarnaast staat biodiversiteit in begrotingsprogramma 9: Wonen, stedelijke vernieuwing en ruimte. De verdere uitwerking van specifieke inspanningen is terug te vinden in het programma Duurzaamheid en de daarbij behorende uitvoeringsprogramma's.

1. Riolering
2. Afval
3. Milieubeheer

1. Riolering

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	
Een gezond en veerkrachtig stedelijk watersysteem waarbij Culemborg is voorbereid op de klimaat-veranderingen.	Samen met Waterschap Rivierenland zorgen we ervoor dat de kwaliteit van het oppervlaktewater op peil blijft. *(Doorlopend)*	
	We bieden een goed werkend, beheerd en onderhouden rioolstelsel vanuit de zorgplicht uit de Omgevingswet voor de inzameling stedelijk afvalwater. *(Doorlopend)*	
	We verzorgen een doelmatige inzameling en transport van hemelwater en voorkomen structurele (grond)wateroverlast vanuit de zorgplicht voor hemelwater en grondwater uit de Omgevingswet. *(Doorlopend)*	
	We houden het water langer vast in de zomer om droogte te verminderen. *(Doorlopend)*	
	We voeren het Water- en rioleringsprogramma uit. *(Doorlopend)*	

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
We richten Culemborg zo in dat deze klimaatbestendig en waterrobuust is.	We werken aan de implementatie en borging van klimaatadaptief werken. *(Ontwikkeling)*
	Op basis van het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie gaan we locaties van de prioriteitenlijst onderzoeken en deze klimaatbestendiger maken. *(Ontwikkeling)*
	We ontwikkelen een subsidieregeling voor inwoners die financiële ondersteuning kunnen ontvangen voor het treffen van watergerelateerde maatregelen aan hun woning. *(Ontwikkeling)*
	Subsidieregeling is in 2025 voorbereid en in maart 2026 vastgesteld en in werking getreden.
	We werken aan de aanpak van hitte in de binnenstad door vergroening mee te koppelen bij de binnenstadsprojecten (Prijssepoort, Mariakroon, Lekpoort) *(Ontwikkeling)*
	In nieuwbouw- en transitieprojecten en als meekoppel-mogelijkheid bij het groot onderhoud van wegen richten we parkeervakken waar mogelijk klimaatadaptief in. *(Doorlopend)*
	We gebruiken het Kader voor leefbare verstedelijking Gelderland voor een passende inrichting van de openbare ruimte Culemborg. *(Doorlopend)*
	We werken binnen de werkregio (Klimaat Actief Rivierenland) vanuit een samenwerkingsagenda aan een waterrobuuste en klimaatbestendige regio. *(Doorlopend)*
	We creëren meer bewustzijn over biodiversiteit en klimaatadaptatie. (website en socials Culemborg Duurzaam). We zetten duurzaamheidseducatie in om bewustwording te stimuleren. (De financiële middelen hiervoor komen uit het Lokaal Onderwijs budget) *(Doorlopend)*

2. Afval

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Culemborg heeft een schone leefomgeving	De Avri richt een inwonerspanel op en doet een inwonersonderzoek naar grondstoffenscheiding en dienstverlening. *(Ontwikkeling)*
	Geen capaciteit voor in verband met uitval door ziekte bij de Avri.
	De besturingsstructuur van AVRI wordt onder de loep genomen. *(Ontwikkeling)*
	Het onderzoek wordt in 2026 afgerond. Besluitvorming aanpassingen besturingsstructuur gebeurt in de volgende bestuursperiode
	We gaan bijplaatsingen aanpakken volgens een gericht actieplan. *(Ontwikkeling)*
	We dragen bij aan bewustwording, en ondersteuning om zwerfafval tegen te gaan. *(Doorlopend)*
	We beperken hondenpoep. *(Doorlopend)*
We streven naar een hoeveelheid te verbranden restafval van maximaal 30 kg per inwoner per jaar in 2030 en een verbetering van de kwaliteit van de grondstoffen.	We zijn betrokken bij en leveren input voor het opstellen van het beleidsplan ‘van afval naar grondstoffen’, met daarin concrete acties om de doelstelling te halen. *(Ontwikkeling)*
	Evaluatie is in 2025 opgesteld. Voorstel nieuw grondstoffenplan volgt in nieuwe bestuursperiode.
	We faciliteren inwoners om hun restafval te verminderen. *(Doorlopend)*
	We sturen op kostenefficiëntie bij de AVRI. *(Doorlopend)*

3. Milieubeheer

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Culemborg is energieneutraal in 2040	We helpen inwoners financieel bij het verduurzamen van hun huis. *(Ontwikkeling)*
	We betrekken inwoners actief bij de energietransitie. *(Doorlopend)*
	We bestrijden energiearmoede actief. *(Doorlopend)*
	We werken aan efficiënt gebruik van het elektriciteitsnet. *(Doorlopend)*
	We voeren de Regionale energiestrategie uit. *(Doorlopend)*
Culemborg is aardgasvrij in 2050.	We verkennen de mogelijkheden voor een duurzame energievoorziening voor nieuwbouw. *(Ontwikkeling)*
	We stellen wijkuitvoeringsplannen op naar aanleiding van de transitievisie warmte 1.0 voor bestaande wijken. *(Ontwikkeling)*
	Netcongestie blijkt van grote invloed op de warmtetransitie. Er is meer analyse nodig om keuzes te kunnen maken. In 2026 werken we hieraan. De verplichte onderdelen van het verplichte warmteprogramma worden opgenomen in het omgevingsprogramma Energiesysteem dat eind 2026 wordt vastgesteld.
	We betrekken inwoners actief bij de warmtetransitie. *(Ontwikkeling)*
	We werken aan de verduurzaming van ons maatschappelijk vastgoed. *(Doorlopend)*
We realiseren duurzame mobiliteit.	In het gemeentelijke verkeers- en vervoersplan werken we de verduurzaming van het verkeer in Culemborg uit. *(Ontwikkeling)*
	We ontwikkelen een duurzaam mobiliteitsconcept voor Culemborg en voeren dit gefaseerd uit. *(Ontwikkeling)*
	We werken aan de ontwikkeling van een openbaarvervoershub en de verbetering van het station om duurzame mobiliteit vanuit de regio naar de Randstad en vice versa te stimuleren. *(Ontwikkeling)*

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
(vervolg) We realiseren duurzame mobiliteit.	We zetten in op het pro-actief plaatsen van laadinfra door het faciliteren van marktpartijen en dragen zorg voor een goede verdeling van de laadinfra over de gehele gemeente. *(Doorlopend)*
Behoud en versterking van de fysieke leefomgevingskwaliteit.	We adviseren integraal over diverse milieuthema's in het kader van beleidsvoorbereiding, Omgevingsplanprocedures en Omgevingsvergunningen. *(Doorlopend)*
	We voeren maatregelen in het kader van het Schone Lucht Akkoord uit. *(Doorlopend)*
Culemborg is 100% circulair in 2050	We verhogen systematisch het circulaire aandeel in onze eigen inkoop en aanbesteding *(Ontwikkeling)*
	We ondersteunen ondernemers actief om meer circulair te ondernemen *(Ontwikkeling)*
	Er was geen capaciteit beschikbaar op circulariteit. Er is prioriteit gegeven aan de problematiek van netcongestie.
	We pakken een actieve rol bij de inzet op circulair bouwen en zorgen voor een regelmatig geactualiseerde bijlage 'circulair bouwen' van de woonvisie *(Doorlopend)*
	Bij de ontwikkelingen binnen het Stationskwartier wordt er ingezet op circulariteit bij diverse ontwikkelingen. Bij overige woningbouwprojecten wordt dit minder gedaan i.v.m. beschikbare kwaliteit.
	We verwerken de relevante acties uit de startnotitie 'Naar een circulair Culemborg' samen met input die opgehaald wordt bij de raad naar aanleiding van de beeldvormende avond rondom dit onderwerp in een Uitvoeringsprogramma *(Ontwikkeling)*
	Er was in 2025 geen capaciteit beschikbaar om dit uit te werken. Er is prioriteit gegeven aan de problematiek van netcongestie.

Welke ontwikkelingen waren er verder in 2025?

In 2025 is het steeds meer duidelijk geworden wat de gevolgen van netcongestie zijn voor de gemeente. Hier zetten we in 2026 verder op in.

Welke verbonden partijen leverden een bijdrage aan dit programma?

Avri	
Betrokkenheid bij doelen uit dit programma	De regio Rivierenland heeft de ambitie om in 2050 volledig circulair te zijn. Als uitvoeringsorganisatie van de gemeenten in deze regio heeft Avri de opdracht om hieraan bij te dragen.
Belangrijkste ontwikkelingen in 2025	In 2025 is een evaluatie van het grondstoffenplan opgesteld. Deze evaluatie wordt eerste helft 2026 ter consultatie aan de raden voorgelegd. We zijn gestart met een gerichte aanpak van een locatie met veel bijplaatsingen bij de afvalcontainers. Eerste concrete resultaat is dat een bewoner containerbeheerder is geworden die deze locatie samen met de Avri netjes houdt. In 2025 heeft de Avri veel geïnvesteerd in de ontwikkeling van het circulair ambachtscentrum op Medel in Tiel. Een voorstel hierover komt in 2026 voor zienswijze in de raad. Het oprichten van een inwonerpanel is niet gebeurd. Het algemeen bestuur heeft besluit genomen over een aantal ombuigingsvoorstellen om de verhoging van de afvalstoffenheffing te beperken.

Beleidsindicatoren

Indicator	Werkelijk 2024	Begroot 2025	Werkelijk 2025	Meetinstrument
Verplichte indicatoren				
33. Omvang van huishoudelijke afval (Kg per inwoner)	73	60kg	72	CBS
34. Hernieuwbare Elektriciteit (In percentage)	31,2%	33,39%	n.n.b.	RWS

NB. de nummers voor de verplichte indicatoren komen overeen met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Actueel beleid en regelgeving

- De Omgevingswet
- Uitvoeringsagenda Duurzaamheid
- Programma Energietransitie
- Windvisie gemeente Culemborg
- Startnotitie Circulaire Economie
- Met NME naar een groener en duurzamer Culemborg
- Groenbeleidsplan Culemborg
- Biodiversiteitsplan
- Hondenbeleid
- Schone Lucht Akkoord
- De Transitievisie Warmte
- De regionale energiestrategie
- De regionale adaptatiestrategie
- De regionale samenwerkingsagenda
- Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie
- Kader leefbare verstedelijking
- Notitie toekomstbestendig bouwen (onderdeel van de woonvisie)
- Water- en rioleringsprogramma 2025-2029
- Avri strategisch koersplan 2024-2030

Wat heeft het gekost?

Onderstaande tabel laat het resultaat van dit programma zien over het jaar 2025.

(Bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2025	Gewijzigde begroting 2025	Rekening 2025	Verschil 2025
Lasten	-8.055	-13.287	-10.588	2.699
Baten	9.538	14.037	11.127	-2.910
Saldo van baten en lasten	**1.484**	**750**	**538**	**-211**
Onttrekkingen aan reserves	218	288	248	-40
Mutaties reserves	**218**	**288**	**248**	**-40**
Totaal resultaat	**1.701**	**1.037**	**786**	**-251**

Toelichting op de afwijkingen

Salarissen en inhuur (tekort van € 95.000)
Voor salarissen en inhuur is een tekort ontstaan op dit programma. Voor meerdere programma's geldt een afwijking voor dit budget. Meer hierover is toegelicht onder 'Wat heeft het gekost' in programma 1 Bestuur en Dienstverlening.

Riolering (tekort van € 86.000)
Een nadere toelichting over de uitgaven die onder de rioolheffing vallen vindt u in de paragraaf lokale heffingen, onderdeel 2.2.3. rioolheffing.

Budget beheer van ervaren overlast door dieren (tekort van € 41.000)
Ondanks dat er in de voorjaarsrapportage 2025 en kadernota 2026 al € 20.000 extra middelen beschikbaar zijn gesteld is er in 2025 € 41.000 meer uitgegeven op het budget voor het beheer van ervaren overlast door dieren.

Budget energietransitie (overschot € 40.000)
Op het budget voor energietransitie zijn minder uitgaven gedaan, als gevolg hiervan is er ook € 40.000 minder onttrokken uit de reserve energietransitie, per saldo budgetneutraal.

Overige verschillen (tekort van € 29.000)
Op de overige budgetten zit een tekort van € 29.000

Mutaties reserves
Er is € 40.000 minder uit de reserve energietransitie onttrokken, hier staan ook lagere uitgaven tegenover.

Investeringen

Onderstaande tabel geeft inzicht in de uitputting van de investeringskredieten over het jaar 2025 en de mate waarin deze kredieten doorlopen naar 2026

(Bedragen x € 1.000)	Krediet 2025	Besteding 2025	Stand 31/12/2025	Overhevelen naar 2026
GRP Griegplein	150	0	150	Ja
GRP Parkstrook	32	0	32	Ja
GRP Waterdoorlatende parkeerplaats Beethovenlaan	17	17	0	Nee
GRP Het Jack GRP Hoofdposten gemalen inc modems	262	107	155	Nee
GRP aanleg persleiding Belle van Zuilenlaan	83	71	12	Nee
GRP Aanleg hemelwaterriool Beethovenlaan	7	6	0	Nee
GRP Vervangen riolering Mandelastraat	58	60	-2	Nee
GRP Relinen Het Jach	50	50	0	Nee
GRP Aanleg hemelwaterriool Jan van Riebeeckstraat	129	0	129	Ja
GRP Vervangen riool/aanleg hemelwater Goilberdingen	70	57	14	Ja
GRP Verv. riool/aanleg hemelwater A. Kuyperstr. e.o.	95	14	81	Ja

(Bedragen x € 1.000)	Krediet 2025	Besteding 2025	Stand 31/12/2025	Overhevelen naar 2026
GRP Renov Asbest cem. persl. Schaepmanln Beesdseweg	68	72	-4	Nee
GRP Renov gemln Schaepmanln-Beesdseweg budget aanv.	113	42	71	Nee
Vervangen riool Goilberdingen (Molenzicht en Dijkz	480	0	480	Ja
Vervangen riool Terweijde (Staatsliedenbuurt fase1	444	0	444	Ja
Vervangen riool Terweijde (Componistenbuurt)	163	159	4	Nee
Mechanische / elektrische renovatie rioolgemalen	120	114	6	Nee
Klimaatadaptatie meekoppel-krediet 2025	109	0	109	Ja
Klimaatadaptatie solo projecten 2025	0	0	0	Nee

Een deel van de geplande vervangingsinvesteringen voor de riolering in 2025 is nog niet of maar gedeeltelijk uitgevoerd. Dit komt vooral doordat projecten meer voorbereidingstijd vroegen, er extra afstemming nodig was met andere werkzaamheden en er beperkte capaciteit is. De werkzaamheden schuiven grotendeels door naar 2026. Waar mogelijk combineren we deze met andere projecten om efficiënter te werken en overlast te beperken.

Programma 9. Wonen, Stedelijke vernieuwing en Ruimte

Visie

Culemborg is Nederland in het klein. De uitdagingen waarmee we in Nederland worden geconfronteerd, vinden we ook terug in Culemborg. Denk bijvoorbeeld aan het zorgen voor voldoende woningen, de overgang naar duurzame energiebronnen zoals zon en wind, en kwesties rondom veiligheid (sociaal, verkeer en milieu), gezondheid, en verkeer en vervoer. De ruimte voor deze opgaven is schaars, waardoor de uitdaging is om slimme combinaties van oplossingen te bedenken. Ook regionale opgaven, zoals het de Gelderse puzzel, kunnen in Culemborg landen.

We willen onze woningbouwopgave zo snel, integraal en kwalitatief hoogwaardig mogelijk realiseren. Daarbij richten we ons niet alleen op het bouwen van woningen, maar ook op het ontwikkelen van nieuwe buurten en het verbeteren van bestaande buurten. We zorgen ervoor dat buurten aangename plekken blijven en worden om te wonen. Bijvoorbeeld in de Stationsomgeving, waar we minimaal de komende 10 jaar werken aan de ontwikkeling van een nieuwe buurt. Dit betekent dat we ervoor zorgen dat elke Culemborger een woning kan vinden die past bij zijn of haar budget.

We streven naar een gezonde en sociale woonomgeving die beweging en spel stimuleert, waar bewoners zich betrokken voelen en naar elkaar omkijken. Prettig wonen in een omgeving omvat immers meer dan alleen het hebben van een fijne woning. Daarnaast richten we wijken toekomstbestendig in door natuurinclusief, klimaatadaptief, energieneutraal en steeds meer circulair te ontwikkelen. Bij nieuwe ontwikkelingen staat de beleving van de leefomgeving van de inwoners centraal. Ook bieden we meer ruimte voor maatwerk en nieuwe ideeën, en waarborgen we de kwaliteit van de leefomgeving.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

Binnen dit programma streven we verschillende doelen na, waaraan we in 2025 (verder) hebben gewerkt. Hieronder volgen die doelen en de bijbehorende activiteiten, verdeeld over vijf thema's:

1. Ruimte en leefomgeving
2. Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)
3. Wonen en bouwen
4. Openbaar groen en (openlucht) recreatie
5. Begraafplaatsen en crematoria

1. Ruimte en leefomgeving

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Een stad waarin iedereen zich thuis voelt in de fysieke leefomgeving en waarbij sprake is van een fijne, prettige, sociale woonomgeving, met woonruimte die passend is bij de verschillende budgetten van inwoners.	We maken nieuwe initiatieven onder de Omgevingswet mogelijk met omgevingsplanactiviteiten. *(Doorlopend)*
	We begeleiden het proces van initiatieven die aansluiten bij de gemeentelijke doelen en maken daarbij afspraken over de rollen van de initiatiefnemer en de gemeente. *(Doorlopend)*
	We ondersteunen partners in facilitaire grondexploitaties. Waar nodig geven we invulling aan het verplichte kostenverhaal. De rapportage hierover vindt plaats via het Meerjaren Programma Grondexploitaties (MPG). *(Doorlopend)*
	We hanteren een intake- en omgevingstafel voor het in behandeling nemen van nieuwe initiatieven en verbeteren deze werkwijze door te leren van de opgedane ervaringen. *(Doorlopend)*
Onze dienstverlening is transparant, laagdrempelig en gebruiksvriendelijk en afgestemd op verschillende initiatiefnemers, waarbij een integrale behandeling en advisering van aanvragen zo snel als mogelijk plaatsvindt	We starten met het opstellen van het Culemborgs omgevingsplan. *(Ontwikkeling)*
	In het voorjaar van 2025 is het plan van aanpak Omgevingsplan Culemborg door de gemeenteraad vastgesteld. In het plan van aanpak is beschreven op welke wijze een gemeentebreed omgevingsplan opgesteld kan worden. Door capaciteitsgebrek is dit nog niet opgepakt. Wel is in 2025 een start gemaakt met het opstellen van een gebiedsgericht omgevingsplan voor het Stationskwartier.
	We implementeren het werken met omgevingsprogramma's in de organisatie. *(Ontwikkeling)*
	We passen verschillende instrumenten van de Omgevingswet toe en werken hiermee om initiatieven, die aansluiten bij de gemeentelijke doelen, mogelijk te maken. *(Doorlopend)*

2. Grondexploitaties (niet bedrijventerrein)

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Integraal afgewogen ruimtelijke besluiten die ontwikkelingen in de gemeente mogelijk maken	In de projecten verbeteren we onze projectcontrole, afgestemd op de omvang, complexiteit en subsidievoorwaarden. De ervaringen die we in de Stationsomgeving opdoen, worden gebruikt voor de overige projecten. *(Ontwikkeling)*
	We voeren procesmanagement uit binnen de stedelijke ontwikkelingsprogramma's en projecten. Afhankelijk van het project kiezen we daarbij een faciliterende of actieve rol. *(Doorlopend)*
	We voeren risicomanagement uit binnen de stedelijke ontwikkelingsprogramma's en –projecten en actualiseren de uitkomsten periodiek. *(Doorlopend)*
	We actualiseren en sturen periodiek bij op het programmatisch en financieel meerjarenperspectief. *(Doorlopend)*
	We verhalen de gemeentelijke plankosten op initiatiefnemers, conform de wettelijke kaders. *(Doorlopend)*
	We werken aan de realisatie van het programma Woningbouwopgave 2020 - 2030. In het Meerjaren Programma Grondexploitaties deel III geven we ieder jaar een geactualiseerd beeld van de voortgang, samen met de meerjarige financiële impact voor de gemeentelijke middelen. *(Doorlopend)*

3. Wonen en bouwen

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Mensen die een woning zoeken in Culemborg vinden binnen een kortere tijd een bij hun woonwensen en budget passende woning in een prettige wijk en buurt. Nieuwbouwwoningen zijn toegankelijk, levensloopbestendig en geschikt voor een brede doelgroep.	Samen met onze partners stellen we een WoonWelzijnZorgvisie op, waarin we ons beleid voor de huisvesting van bijzondere doelgroepen beschrijven. *(Ontwikkeling)*
	Begin 2026 is de WonenwelzijnZorgvisie door de gemeenteraad vastgesteld.
	We heroverwegen het welstandsbeleid en actualiseren de welstandsnota tot een concept Nota Ruimtelijke Kwaliteit. *(Ontwikkeling)*
	We zijn gestart met de participatie. Door inzet van de beschikbare capaciteit op woningbouwplannen is er nog geen concept Nota Ruimtelijke Kwaliteit opgesteld.
	We geven uitvoering aan de regionale woondeal die we hebben afgesproken met het Rijk. *(Doorlopend)*
	Uitvoering prestatieafspraken met KleurrijkWonen en Huurdersbelangenvereniging. *(Doorlopend)*
	We geven uitvoering aan het woningbouwprogramma uit de Woonvisie. *(Doorlopend)*
De aan ons toegewezen statushouders krijgen op tijd een passende woning in een passende buurt, met voldoende begeleiding en voorzieningen om te integreren.	We realiseren een tijdelijke opvanglocatie voor vluchtelingen. *(Ontwikkeling)*
	We werken samen met KleurrijkWonen, Vluchtelingenwerk, ElkWelzijn en het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) aan de begeleiding en huisvesting van de aan ons toegewezen statushouders en hervestigde vluchtelingen. *(Doorlopend)*

4. Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
We werken toe naar een passende en robuuste soortenrijkdom (flora en fauna) voor Culemborg en directe omgeving in 2040. Daarbij is onze stad klimaatveranderingsbestendig.	We versterken in ieder geval één groenblauwe verbinding. *(Ontwikkeling)*
	In samenwerking met Waterschap Rivierenland, Provincie Gelderland, Rijkswaterstaat en belanghebbenden werken we aan een toegankelijk buitengebied. *(Ontwikkeling)*
	We stellen een groenbeheerplan op. *(Ontwikkeling)*
	Bij woningbouwprojecten hebben we aandacht voor leefbaarheid, biodiversiteit en klimaatadaptatie. *(Doorlopend)*
	We ondersteunen groene bewonersinitiatieven. *(Doorlopend)*
	We onttegelen en vergroenen versteende gebieden. *(Doorlopend)*
	We beheren onze groene openbare ruimte op een ecologische manier. *(Doorlopend)*
We realiseren speel- en beweegplekken passend voor de verschillende doelgroepen.	We realiseren nieuwe groene speel- en beweegplekken binnen de financiële mogelijkheden van de gemeente. *(Ontwikkeling)*
	Veel toestellen zijn verouderd en niet meer veilig om op te spelen. Daarom zijn we in 2025 gestart met het vernieuwen, aanpassen of soms verwijderen van speeltoestellen. Zo houden we onze speelplekken veilig en toekomstbestendig.

5. Begraafplaatsen en Crematoria

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Culemborg biedt voldoende mogelijkheden om te begraven.	We werken samen met de Beheersstichting Begraafplaatsen Culemborg (BBC). *(Doorlopend)*
	We volgen de beschikbaarheid van begraafplaatsen in Culemborg. *(Doorlopend)*

Welke ontwikkelingen waren er verder in 2025?

In dit programma waren er in 2025 verder geen ontwikkelingen.

Welke verbonden partijen leverden een bijdrage aan dit programma?

Omgevingsdienst Rivierenland (ODR)	
Betrokkenheid bij doelen uit dit programma	De ODR voert in mandaat de activiteiten uit op het gebied van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving voor de beleidsvelden 'bouwen' en 'milieu'. Nagenoeg alle ruimtelijke ontwikkelingen zijn alleen toegestaan als daarvoor vergunningen op grond van de Omgevingswet zijn verleend. Een goede uitvoering van dit omgevingsrecht door de ODR is randvoorwaardelijk voor het mogelijk maken van onze ruimtelijke ambities.
Belangrijkste ontwikkelingen in 2025	In 2025 is het werken onder de Omgevingswet (ingevoerd per 1 januari 2024) verder geïmplementeerd. ODR heeft in 2025 nagenoeg alle procedures die nog onder het oude omgevingsrecht waren ingediend afgehandeld. Verder is in 2025 veel aandacht uitgegaan naar het kunnen voldoen aan de robuustheidscriteria die vanuit het InterBestuurlijkProgramma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving worden gesteld.

C.V. Parijsch (PPS)	
Betrokkenheid bij doelen uit dit programma	De C.V. Parijsch bouwt in de wijk Parijsch een woonwijk met daarin aandacht voor een groene, prettige en sociale woonomgeving. Er wordt gezorgd voor woonruimte die passend is voor verschillende doelgroepen.
Belangrijkste ontwikkelingen in 2025	1.Er is gestart met de bouw van de parkeerhub in Borg & Buiten. Een belangrijk onderdeel van de deelmobiliteit die deze wijk zo uniek maakt en meer ruimte creëert voor groen. De parkeerhub wordt in het eerste kwartaal van 2026 opgeleverd. 2.De uitvoering van Borg & Buiten is in volle gang. Circa 200 woningen zaten in de uitvoeringsfase of zijn opgeleverd in 2025. 3.Daarnaast is er doorgewerkt aan ontwikkelplannen voor nog circa 260 woningen, onder andere de 50 tiny houses met mandelig hofje (de Heijmans Two).

Beleidsindicatoren

Indicator	Werkelijk 2024	Begroot 2025	Werkelijk 2025	Meetinstrument
Verplichte indicatoren				
36. Nieuw gebouwde woningen (per 1.000 woningen)	0,157	0,2	N.n.b	Woningbouwprogramma
37. Demografische druk	75,2%	75,2%	N.n.b	CBS

NB. de nummers voor de verplichte indicatoren komen overeen met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Actueel beleid en regelgeving

Wettelijk kader

- Omgevingswet inclusief AMvB's
- Wet kwaliteitsborging bouw

Lokale beleidskaders

- Stadsvisie "Culemborg stroomt"
- Omgevingsvisie Culemborg 2040
- Woonvisie 2017-2026
- Meervoudig duurzaam grondbeleid (vastgesteld in 2020)
- Groenbeleidsplan (vastgesteld in 2020)
- Biodiversiteitsplan (vastgesteld in 2021)
- Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan (vastgesteld in 2021)
- Masterplan stationsomgeving

Wat heeft het gekost?

Onderstaande tabel laat het resultaat van dit programma zien over het jaar 2025.

(Bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2025	Gewijzigde begroting 2025	Rekening 2025	Verschil 2025
Lasten	-10.456	-13.780	-9.603	4.176
Baten	4.922	7.434	6.680	-754
Saldo van baten en lasten	**-5.534**	**-6.345**	**-2.923**	**3.422**
Stortingen in reserves	0	-13.773	-13.773	0
Onttrekkingen aan reserves	0	14.546	14.336	-210
Mutaties reserves	**0**	**773**	**563**	**-210**
Totaal resultaat	**-5.534**	**-5.572**	**-2.361**	**3.211**

Toelichting op de afwijkingen

Incidentele winstneming CV Parijsch (overschot van € 1.125.000)

Het overschot van € 1.125.000 op CV Parijsch wordt verklaard door een incidentele winstneming in 2025. Deze winstneming is gebaseerd op de overeengekomen aandelenverhouding binnen de CV, waarbij de gemeente een aandeel van 3/8 heeft en Van Mourik een aandeel van 5/8. De winst is genomen op basis van de meest recente financiële inzichten en de voortgang van het project. Daarbij is uitgegaan van een financieel beheerste ontwikkeling van de CV, waarbij is gestuurd op het uitvoeren van de exploitatie binnen de bestaande financiële kaders. Een belangrijk uitgangspunt hierbij is geweest dat de CV geen aanvullende externe financiering hoeft aan te trekken. De winstneming sluit aan bij de voortgang, de financiële positie en liquiditeitsbehoefte van de CV op dit moment.

Grondexploitatie Lanxmeer (overschot van € 663.000)

Het overschot van € 663.000 op Lanxmeer wordt verklaard door een verlaging van de verliesvoorziening van de grondexploitatie. Deze verlaging volgt uit de actualisatie van de grondexploitatie, waarbij de kosten en opbrengsten opnieuw zijn beoordeeld op basis van de meest recente inzichten.

Daarbij is indexatie toegepast, zodat de ramingen aansluiten op het actuele prijsniveau. Uit de actualisatie blijkt dat de plankosten lager uitvallen dan eerder geraamd, op basis van een actuele inschatting van de nog uit te voeren werkzaamheden. Daarnaast worden voor kavel YZ hogere grondopbrengsten verwacht. Daartegenover staan iets hogere kosten voor voorbereiding, toezicht en uitvoering en enkele bijstellingen in rente en boekwaarden.

Per saldo leidt dit tot een verbetering van het financiële resultaat van het project, waardoor de verliesvoorziening kan worden verlaagd.

Realisatiestimulans (overschot van € 252.000)

Er is sinds 2025 een realisatiestimulans, gemeente krijgen in de periode 2025-2029 een bedrag van € 7.000 per woning waarvan de bouw in dat jaar is gestart. Voor 2025 betreft dit 36 woningen.

Exploitatie panden Stationskwartier (overschot van € 484.000)

De exploitatie van de panden die zijn aangekocht voor het Stationskwartier zijn budgetneutraal in de begroting opgenomen. Het exploitatieresultaat (positief of negatief) wordt via het jaarrekeningresultaat bestemd voor de reserve grondexploitatie. Voor 2025 betreft het een positief exploitatieresultaat van € 484.000.

Bouwleges (overschot van € 412.000)

(Bouw)leges zijn verschuldigd als de gemeente aan derden diensten verleend. Jaarlijks wordt daarvoor de legesverordening geactualiseerd. De ODR voert namens de gemeente taken uit op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Voor het in behandeling nemen van aanvragen om vergunningen zijn leges verschuldigd. Voor het uitvoeren van toezicht en handhaving kunnen geen leges in rekening worden gebracht.

De hoogte van het totaalbedrag aan ontvangen leges is afhankelijk van de hoeveelheid en soort vergunningen die verleend zijn en is dus nooit exact te begroten. In 2025 is een aantal bijzondere vergunningenprocedures behandeld met bijbehorende hoge legesbedragen (onder meer twee geweigerde vergunningen met een totaal legesbedrag van ca. 600.000 euro. Tegen deze legesoplegging is bezwaar ingediend en er loopt een juridisch procedure.

Opvanglocatie (overschot van € 328.000)
Er zijn nog kosten uit voorgaande jaren verantwoord onder de subsidieregeling, waardoor dit een voordeel oplevert in 2025.

Omgevingswet (overschot van € 324.000)
Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht geworden. Met de komst van de Omgevingswet is het omgevingsrecht drastisch gewijzigd en is een aantal nieuwe instrumenten geïntroduceerd. De belangrijkste zijn de omgevingsvisie, het omgevingsplan en de omgevingsprogramma's. De Omgevingsvisie (inmiddels vastgesteld) en het omgevingsplan zijn wettelijk verplichte instrumenten. Het instrument omgevingsprogramma heeft een meer vrijwillig karakter. Om op een juiste wijze invulling te geven aan het werken onder de Omgevingswet is dit budget beschikbaar gesteld. De belangrijkste taak die uit dit budget gefinancierd moet worden is het opstellen van het ene gemeentebrede omgevingsplan. Hiermee starten we in 2026 en dit zal doorlopen in de komende jaren. Voorgesteld wordt dat we deze middelen in een nieuw te vormen reserve omgevingswet stoppen.

Personeel, inhuur en doorbelasting naar projecten (tekort van € 620.000)
Binnen programma 9 zijn de uitgaven voor inhuur hoger uitgevallen dan begroot. Tevens is gebleken dat minder personele kosten konden worden doorbelast aan projecten dan vooraf was voorzien. In 2025 is sprake geweest van tijdelijke onderbezetting op enkele formatieplaatsen, waarbij is gekozen voor inzet van externe inhuurkrachten tegen hogere kosten. In 2026 zijn deze formatieplaatsen grotendeels opnieuw ingevuld met vast personeel. Als gevolg hiervan wordt verwacht dat de doorbelasting van personele kosten aan projecten in 2026 zal toenemen.

Binnen het totaal van de gemeentebegroting 2025 is het budget voor personeel en inhuur niet overschreden.

HAR-regeling (overschot van € 289.000)
Binnen het budget voor de uitvoering van de HAR is een financieel voordeel ontstaan. Dit positieve saldo is het gevolg van een combinatie van onzekerheden die vooraf niet konden worden ingeschat.

- Onzekere vergoeding per persoon;
- Onzekerheid over het aantal te plaatsen personen;
- Onzekerheid over de uitvoerbaarheid van hervestiging via de HAR

Voor een gedeelte (€ 200.000) van dit geld is een resultaatbestemming aangevraagd voor verplichtingen die we nog hebben in 2026.

Toegerekende rente (overschot van € 221.000)
De afwijking op de toegerekende rente houdt verband met hogere rentebaten en lagere rentelasten dan geraamd. Voor een inhoudelijke toelichting wordt verwezen naar programma Financiering en Algemene dekkingsmiddelen. Het effect is over alle programma's budgetneutraal.

Budget boomzorg (tekort van €120.000)
Het tekort op het onderhoudsbudget boomzorg komt door de kosten voor de inzet van een aannemers. Voor de vacatures van boomverzorger hebben zich geen geschikte kandidaten gemeld. Dit nadeel wordt vereffend met het voordeel op ambtelijke organisatie omdat vacatures niet zijn ingezet.

Budget haalbaarheidsonderzoeken en realisatie woningbouw (overschot € 210.000)
In het raadsvoorstel Meerjarenprogramma Grondexploitaties 2025 is vanuit de reserve grondexploitatie een budget van € 378.000 beschikbaar gesteld. Dit budget is bedoeld voor de uitvoering van haalbaarheidsonderzoeken en het realiseren van de woningbouwopgave, waaronder het uitvoeren van benodigde onderzoeken en het verbeteren en versnellen van processen. Ook valt hieronder het uitvoeren van haalbaarheidsonderzoeken voor niet-kostendekkende nieuwe projecten, zoals de Dr. Hockesingel.

In 2025 is dit budget niet volledig benut. Er lopen echter nog projecten waarvoor in 2026 mogelijk verplichtingen zullen ontstaan. In het raadsvoorstel Meerjarenprogramma Grondexploitaties 2026 wordt uw raad hierover verder geïnformeerd.

Budget klein materiaal buitendienst (overschot van € 80.000)
Er is minder klein materieel vervangen dan begroot, omdat het nog aan de technische eisen voldeed of nog gerepareerd kom worden.

Project Driehoek Rijksstraatweg/Honddijk (tekort van € 75.000)
Het tekort van € 75.000 op project Driehoek Rijksstraatweg/Honddijk - nu bekend als project Rijksrand en Hondshoven - wordt verklaard doordat de inzet vanuit de gemeente gedurende de looptijd van het project hoger is geweest dan oorspronkelijk geraamd. De afspraken over de inzet en bijbehorende kosten zijn vastgelegd in eerdere overeenkomsten en sindsdien niet herijkt op basis van actuele inzichten. In deze overeenkomsten is destijds geen mogelijkheid opgenomen om de inzet te verrekenen op basis van daadwerkelijk gemaakte uren, waardoor de aanvullende kosten niet kunnen worden doorbelast en binnen de grondexploitatie moeten worden opgevangen. Inmiddels is een geactualiseerde urenraming opgesteld, waarmee beter inzicht is verkregen in de benodigde inzet voor de resterende looptijd van het project. Daarnaast wordt het proces rondom het bepalen en vastleggen van plankosten in toekomstige overeenkomsten aangescherpt, zodat deze beter aansluiten bij de verwachte inzet en er meer flexibiliteit ontstaat om bij te sturen indien nodig.

Budget ODR (tekort van € 54.000)
De ODR voert voor de gemeente taken uit op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving op de domeinen 'bouwen' en 'milieu'. De jaarbegroting van de ODR wordt gebaseerd op ervaringscijfers van de voorbije jaren , eventueel aangevuld met bijzondere ontwikkelingen die voorafgaand aan het begrotingsjaar worden geïdentificeerd (zogenoemde maatwerkopdrachten). € 54.000,- meerwerk op een begroting van 1,8 miljoen euro is een relatieve kleine overschrijding. Zeker gezien de aanzienlijke meeropbrengsten op de leges over 2025 (412.000 euro). De grootste afwijkingen ten opzichte van de begroting zijn gemaakt op de producten 'vergunningverlening bouw' (overschrijding met ca. 1.400 uur) en op 'Juridische advisering' (onderschrijding met ca. 700 uur).

Reservemutaties (tekort van € 210.000)
Er is € 210.000 minder uitgegeven op het budget haalbaarheidsonderzoeken en realisatie woningbouwopgave, waardoor de onttrekking uit de reserve grondexploitatie lager is.

Investeringen

Onderstaande tabel geeft inzicht in de uitputting van de investeringskredieten over het jaar 2025 en de mate waarin deze kredieten doorlopen naar 2026

(Bedragen x € 1.000)	Krediet 2025	Besteding 2025	Stand 31/12/2025	Overhevelen naar 2026
Herinrichting speeltuin Mimaspad	39	54	-14	Ja
Camerasysteem Triosingel	19	0	19	Nee
Spelen met speelruimte	66	0	66	Ja
Jaarschijf speelvoorzieningen 2023	47	0	47	Ja
Vervanging Fiat Doblo VD-726-L (piket)	24	0	24	Ja
Vervanging Fiat Scudo VD-730-L (wijkbeheer)	23	0	23	Ja
Vorkheftruck Doosan T-62-GZN	33	28	6	Nee
Aanleg Skatebaan	142	163	-21	Nee
Speelvoorziening jaarschijf 2024	33	0	33	Ja
Tractie: Vervanging bermenfrees	27	0	27	Ja
Triosingel: toegangsverlening- en inbraaksysteem	125	0	125	Ja
Triosingel: Hekwerk	29	27	3	Ja
Triosingel: Camerasysteem	21	0	21	Ja
Tractie: Fietspadstrooier	22	0	22	Ja
Tractie: Vervanging strooier	22	0	22	Ja
Tractie: Tractor	58	0	58	Ja
Tractie: Tractor NGO	62	0	62	Ja
Triosingel: AV- Middelen	12	0	12	Ja
Triosingel: Audio kantine	12	0	12	Nee

(Bedragen x € 1.000)	Krediet 2025	Besteding 2025	Stand 31/12/2025	Overhevelen naar 2026
Tractie: Vervanging hefbrug	30	0	30	Ja
Vervanging sneeuwploeg	18	0	18	Ja
Tractie: Vervanging sneeuwborstel	17	0	17	Ja
Speelvoorzieningen	35	0	35	Ja
Tractie: sneeuwborstel Kubota	19	0	19	Ja
Tractie: sneeuwborstel NH	33	0	33	Ja
Tractie: Strooier Isuzu II	31	0	31	Ja
Tractie: Strooier Isuzu I	31	0	31	Ja
Tractie: Strooier Fendt 209	17	0	17	Ja
Triosingel: apparatuur (vaatwasser etc.)	19	0	19	Nee

Herinrichting speeltuin Mimaspad

De overschrijding is ontstaan doordat de daadwerkelijke kosten voor materialen en uitvoering hoger uitvielen dan in de ontwerpfase was begroot. Daarnaast zijn er onvoorziene kosten gemaakt voor het afvoeren en tijdelijk opslaan van grond, evenals voor de verplaatsing van een lantaarnpaal.

Spelen met speelruimte, speelvoorzieningen jaarschijf 2023/2024/2025

Er zijn de afgelopen jaren kredieten voor spelen overgeheveld, omdat eerst duidelijk moest worden hoe het beleid uitgevoerd kon worden. Deze kredieten waren onvoldoende om alle 405 speeltoestellen te behouden en te onderhouden. De afgelopen jaren is onderzocht wat kan binnen het beleid. Dit leidde er toe dat we in 2026 speeltoestellen zijn gaan vervangen, oude onveilige speeltoestellen verwijderen en tegelijk ook zorgen voor een nieuwe inrichting. Dit doen we per speelplek in overleg met de buurt. Een belangrijk uitgangspunt is dat er binnen 3 tot 5 minuten een speeltuin met volwaardige speeltoestellen aanwezig is. Op termijn gaan we daarom terug van 105 speeltuinen naar circa 70 volwaardige speeltuinen. De overige 35 plekken blijven wel beschikbaar voor natuurlijk spelen. Hier zijn echter geen speeltoestellen aanwezig waarvoor keuring en intensief onderhoud vereist is.

Tractie: vervanging Fiat Doblo en Fiat Scudo

De Fiat Doblo is doorgeschoven naar de kinderboerderij en zal mogelijk in 2027 vervangen worden. De Fiat Scudo is gedesinvesteerd. De verwachting is dat in het 3e kwartaal van 2026 een nieuw vervoermiddel wordt aangeschaft.

Vorkheftruck Doosan T-62-GZN

De nieuwe vorkheftruck is in juli aangeschaft.

Aanleg skatebaan
De skatebaan is aangelegd. De overschrijding wordt veroorzaakt door kosten van een vergunning welke door het Waterschap moest worden afgegeven. Daarnaast hebben in voorgaande jaren werkzaamheden door een projectleider plaatsgevonden welke niet waren meegerekend in het krediet.

Tractie: Vervanging bermenfrees
De planning is dat deze in het derde kwartaal van 2026 vervangen wordt.

Tractie: vervanging hefbrug
Deze voldoet nog en zal naar verwachting in 2027 vervangen worden.

Triosingel: AV-middelen, Audio kantine en apparatuur
In 2026 zal bekeken worden welke AV-middelen vervangen moeten worden op de Triosingel. De audio in de kantine is nog goed en de vervanging hiervan kan doorgeschoven worden naar 2030.
Krediet voor vervanging keukenapparatuur is niet nodig. Omdat het veelal gaat om vervangingen van onder de € 10.000 zal dit binnen de exploitatie opgevangen moeten worden.

Tractie: investeringen met betrekking tot gladheidsbestrijding (incl. tractor en tractor NGO)
In 2025 is het gladheidsbestrijdingsplan opgesteld. Hieruit bleek wat wij als gemeente nodig hebben aan materieel en machines om deze taak uit te voeren. In 2026 zal de aanbesteding van de middelen plaatsvinden. Gezien de lange levertijden van de machines en het materieel is het de vraag of deze nog voor het einde van het jaar geleverd kunnen worden.

Triosingel toegangsverlening- en inbraaksysteem en camerasysteem
In 2026 zal de uitvoering van het project voor de vervanging van het toegangsverleningssysteem voor stadskantoor, stadhuis en Triosingel gaan plaatsvinden.

Triosingel: hekwerk
Het hekwerk en schuifpoort zijn vervangen conform planning en offerte.

Programma 99. Financiering en Algemene dekkingsmiddelen

Visie

Met de Kadernota 2025-2028 heeft Culemborg gekozen voor een meerjarenoperatie richting een duurzaam financieel gezonde gemeente. Het is hierbij essentieel om niet alleen een evenwicht te krijgen tussen inkomsten en uitgaven, maar ook de reservepositie te verbeteren. In de meerjarenoperatie richten we ons allereerst op een sluitend saldo voor 2025, waarbij de komende jaren steeds opnieuw wordt beoordeeld welke maatregelen nodig zijn om de begroting financieel sluitend te krijgen en de reservepositie te verbeteren. Zo houden we enerzijds rekening met de onzekerheden in de financiering vanuit het Rijk, en hoeven we anderzijds pas nieuwe maatregelen te nemen op het moment dat deze onafwendbaar zijn.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

Beheer gebouwen en gronden

In 2025 is, conform het duurzaam meerjarenonderhoudsplan (DMJOP), verder gewerkt aan het beheer en verduurzamen van onze gebouwen. Daarnaast is, conform het besluit van de ombuigingen in de kadernota 2025-2028, onderzoek uitgevoerd naar de benodigde middelen voor het duurzame onderhoud van ons vastgoed en onze sportvoorzieningen. Ook is onderzocht welke investeringen nodig zijn om ons sportareaal de komende jaren op pijl te houden. De resultaten hiervan worden in 2026 opgeleverd.

Treasury

Treasury omvat alle activiteiten van de gemeente met betrekking tot geld, financiering, beleggingen, dividenden, en meer. Alle betaalde en ontvangen rentes worden binnen dit taakveld verantwoord. Vanaf dit taakveld wordt de reële rente (de werkelijke rente die we betalen, minus de inflatie) toegerekend aan andere taakvelden. Deze reële rente maakt op zijn beurt deel uit van de kapitaalslasten (afschrijvingen en rentekosten). De toerekening van rente geschiedt op basis van de boekwaarde van de investeringen aan het begin van het begrotingsjaar. Het rentepercentage voor 2025 is begroot op 1,25%. Door de hogere renteopbrengsten als gevolg van schatkistbankieren is het werkelijke rentepercentage aangepast naar 0,5%. Hiermee vallen ook de toegerekende rente aan andere taakvelden van alle programma's lager uit.

Onroerendezaakbelasting (OZB)

De grondslag voor de onroerendezaakbelastingen (OZB) is de Waardering Onroerende Zaken (WOZ)-waarde. De WOZ-waarde voor het belastingjaar 2025 wordt vastgesteld op basis van de waardepeildatum 1 januari 2024. Voor de opbrengst van de onroerendezaakbelasting is voor 2025 gerekend met een trendmatige verhoging van 3,45% en daarbovenop een eenmalige verhoging van 4%. De werkelijke opbrengsten komen overeen met geraamde opbrengsten.

Parkeerbelasting
In Culemborg geldt voor bepaalde delen van de binnenstad de verplichting om parkeerbelasting te betalen. Deze opbrengst draagt bij aan de dekking van de parkeervoorzieningen en het reguleren van het parkeren in de binnenstad. Na vaststelling door de raad van de tarieventabel Parkeerbelastingen 2025 Culemborg zijn de nieuwe tarieven zoals opgenomen in de ombuigingsgids (kadernota 2025-2028) gehanteerd. Daarmee is het eerste deel van de ombuiging gerealiseerd.

Algemene uitkering
De algemene uitkering uit het Gemeentefonds wordt vermeld in de circulaires die wij van het ministerie ontvangen. Voor de begroting baseren we ons op de jaarlijkse meicirculaire. In de jaarstukken 2025 zijn nog de september- en decembercirculaire verwerkt. Dit geeft een positief effect door compensatie van gemeentelijke tekorten op jeugd uit de afgelopen twee jaar (ook bekend als ‘toezegging van premier Schoof).

Hondenbelasting
De hondenbelasting wordt verhoogd van € 60 naar € 72 per jaar voor de eerste hond en van € 90 naar € 108 per jaar voor elke volgende hond. Deze verhoging is ook daadwerkelijk gerealiseerd in 2025.

Vastgoed (diverse objecten)
Conform de besluitvorming van de gemeenteraad is uitvoering gegeven aan de opdracht om te onderzoeken welke vastgoedobjecten kunnen worden afgestoten. Daarbij is onder andere gekeken naar het Stadskantoor en de Salaamander. In 2026 volgt besluitvorming over het Stadskantoor en wordt een volgende stap gezet in het afstoten van diverse objecten.

Welke ontwikkelingen waren er verder in 2025?

In dit programma waren er in 2025 verder geen ontwikkelingen.

Welke verbonden partijen leverden een bijdrage aan dit programma?

Belastingsamenwerking Rivierenland (BSR)	
Betrokkenheid bij doelen uit dit programma	BSR draagt bij door het tijdig, volledig, juist en optimaal opleggen en innen van de aanslagen lokale belastingen tegen zo laag mogelijke kosten.
Belangrijkste ontwikkelingen in 2025	• Per 1 januari 2025 is de gemeente Gorinchem toegetreden als deelnemer bij de BSR en heeft een aantal van de belastingtaken overgedragen; • Het bestuur van de BSR heeft zich verder ingezet voor de uitbreiding van het aantal deelnemers, volgens het rapport Berenschot. In december 2025 hebben een vijftal gemeenten verzocht om met ingang van 1 januari 2027 toe te mogen treden tot de gemeenschappelijke regeling BSR, te weten: de gemeenten Berg en dal, Beuningen, Druten, Heumen en Wijchen; • Bij de periodieke controle heeft de Waarderingskamer geconcludeerd dat BSR WOZ-waarden van hoge kwaliteit levert en op alle onderdelen van de WOZ-processen voldoet aan de gestelde kwaliteitseisen. Voor het eerst in haar bestaan heeft BSR het algemene oordeel "goed" met vier sterren behaald.

BNG Bank	
Betrokkenheid bij doelen uit dit programma	BNG Bank is van en voor de publieke sector. Alles wat BNG doet staat in het teken van maatschappelijke impact. Bij BNG draait het niet om zoveel mogelijk winst, maar om maximale maatschappelijke impact. Ambitie is dat BNG als natuurlijke partner er is voor het oplossen van maatschappelijke vraagstukken en dat ze daarin succesvol zijn.
Belangrijkste ontwikkelingen in 2025	BNG Bank is een belangrijke financieringspartner voor gemeenten, waaronder Culemborg. In 2025 heeft de bank haar rol als stabiele en betrouwbare financier van de publieke sector voortgezet. BNG Bank stelde ook in 2025 voldoende en betaalbare financiering beschikbaar voor gemeentelijke investeringen. Dit is van belang voor de realisatie van lokale opgaven, zoals woningbouw, verduurzaming en investeringen in maatschappelijke voorzieningen en infrastructuur. De aanhoudende vraag naar financiering in deze domeinen onderstreept het belang van een solide publieke financier. Daarnaast heeft BNG Bank verdere stappen gezet op het gebied van duurzaamheid. De bank richt zich nadrukkelijk op het financieren van projecten die bijdragen aan de energietransitie en heeft haar beleid verder in lijn gebracht met (inter)nationale klimaatdoelstellingen. Dit sluit aan bij de ambities van gemeenten om te verduurzamen en draagt bij aan de financierbaarheid van dergelijke projecten. Financieel gezien bleef BNG Bank in 2025 een stabiele partij met een sterke kredietwaardigheid en kapitaalpositie. Dit draagt bij aan gunstige financieringsvoorwaarden en continuïteit in de toegang tot financiering. Tot slot blijft BNG Bank voor gemeenten niet alleen een financier, maar ook een kennispartner. De bank ondersteunt met expertise op het gebied van financiering en duurzaamheid, wat van toegevoegde waarde kan zijn bij investeringsafwegingen.

Vitens N.V.	
Betrokkenheid bij doelen uit dit programma	Drinkwaterbeschikbaarheid en kwaliteit staan steeds meer onder druk. Samen met anderen werpen we onze blik vooruit en werken we aan een nieuw, duurzaam waterecosysteem. We koesteren de natuur als bron van ons drinkwater. Samen werken we eraan om die natuur nóg mooier en gezonder te maken. Iedereen kan iets bijdragen: in je eigen leefomgeving en in de waterwingebieden. Vitens gaat voor elke druppel duurzaam. Bij het winnen, zuiveren, leveren en gebruiken van drinkwater.
Belangrijkste ontwikkelingen in 2025	Vitens N.V. is als drinkwaterbedrijf verantwoordelijk voor de levering van betrouwbaar en betaalbaar drinkwater in een groot deel van Nederland, waaronder de regio van Culemborg. In 2025 stond de bedrijfsvoering van Vitens in belangrijke mate in het teken van het borgen van de leveringszekerheid van drinkwater. Door toenemende watervraag, bevolkingsgroei en economische ontwikkelingen bleef de druk op de beschikbare drinkwaterbronnen hoog. Vitens heeft daarom ingezet op uitbreiding en optimalisatie van de productiecapaciteit, alsmede op vraagbeheersing en bewustwording bij gebruikers. Daarnaast heeft Vitens verdere stappen gezet op het gebied van duurzaamheid en bronbescherming. Dit omvat onder meer investeringen in de bescherming van grondwaterbronnen en maatregelen gericht op het beperken van vervuiling (bijvoorbeeld door nutriënten en opkomende stoffen). Ook is ingezet op energiebesparing en reductie van de CO_2-uitstoot binnen de bedrijfsvoering. Een belangrijke ontwikkeling betrof tevens de omvangrijke investeringsopgave in infrastructuur. Vitens heeft in 2025 verder geïnvesteerd in het onderhoud en de vervanging van leidingen en installaties, mede om de betrouwbaarheid van het netwerk op lange termijn te waarborgen. Financieel opereerde Vitens binnen de kaders van gereguleerde tarieven, waarbij kostendekkendheid en betaalbaarheid voorop staan. De stijgende kosten voor investeringen, energie en materialen blijven daarbij een aandachtspunt.

Beleidsindicatoren

In dit programma zijn er geen beleidsindicatoren.

Wat heeft het gekost?

Onderstaande tabel laat het resultaat van dit programma zien over het jaar 2025.

(Bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2025	Gewijzigde begroting 2025	Rekening 2025	Verschil 2025
Lasten	-970	-730	-2.011	-1.281
Baten	76.500	79.266	80.893	1.627
Saldo van baten en lasten	**75.529**	**78.536**	**78.882**	**346**
Stortingen in reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	178	708	708	0
Mutaties reserves	**178**	**708**	**708**	**0**
Totaal resultaat	**75.708**	**79.244**	**79.590**	**346**

Toelichting op de afwijkingen

Toegerekende rente (tekort van € 1.115.000) (budgetneutraal over alle programma's)
Het tekort van € 1.115.000 op de toegerekende rente binnen dit programma wordt veroorzaakt door een verschil tussen de geraamde en de daadwerkelijk toegerekende rente. Door hogere rentebaten en lagere rentelasten dan vooraf begroot, is het saldo aan rentekosten dat kan worden doorbelast aan de programma's lager uitgevallen dan geraamd. Dit verschil hangt voornamelijk samen met enkele omvangrijke subsidies die reeds zijn ontvangen, maar waarvan de middelen op dit moment nog niet nodig zijn voor de uitvoering van het Stationskwartier. Deze middelen zijn conform de regels voor schatkistbankieren tijdelijk bij het Rijk ondergebracht, waardoor extra rentebaten zijn gerealiseerd.
Op andere programmaniveaus leidt dit tot een positief resultaat ten opzichte van de begroting. Per saldo is het effect over alle programma's daarmee budgetneutraal.

Algemene uitkering gemeentefonds (overschot van € 1.446.000)
Dit zijn de effecten van de septembercirculaire 2025 en decembercirculaire 2025. Hiervoor zijn ook 2 informatienotities verzonden naar de raad. GZDGCB2208665/2208702 en GZDGCB2395694/2395695

Het positieve effect wordt voor een groot deel veroorzaakt door compensatie van gemeentelijke tekorten op jeugd uit de afgelopen twee jaar (ook bekend als 'toezegging van premier Schoof), vervroegde verkiezingen Tweede kamer en wijzigingen in aantal maatstaven na definitieve vaststelling.

Schatkistbankieren (overschot van € 178.000)
In de Najaarsrapportage 2025 is, als gevolg van de ontvangst van enkele omvangrijke subsidies, een raming gemaakt van de extra renteopbrengsten uit middelen die conform de regels van het schatkistbankieren tijdelijk bij het Rijk zijn ondergebracht. De daadwerkelijk ontvangen rente is hoger uitgevallen dan geraamd, mede als gevolg van de renteontwikkeling. Deze rentebaten zullen ten gunste komen van de bestemmingsreserve Bovenwijkse voorzieningen

Opstalrechten transformatorhuisjes Liander (overschot van € 43.000)
In de laatste maanden van 2025 zijn nog 5 extra opstalrechten afgegeven aan Liander.

Vennootschapsbelasting (VPB) (tekort van € 256.000)
De gemeente is voor een aantal activiteiten, met name rondom grondexploitaties, vennootschapsbelastingplichtig. Dit betekent dat over de behaalde resultaten binnen deze activiteiten vennootschapsbelasting moet worden afgedragen.
Over het boekjaar 2024 is na afrekening gebleken dat de gemeente een bedrag terugontvangt van de Belastingdienst van € 98.000. Voor het jaar 2025 is op basis van de voorlopige berekening een voorschot voor de vennootschapsbelasting opgenomen van € 351.000. Het saldo dat hieruit voortvloeit wordt ten laste gebracht van de bestemmingsreserve grondexploitaties.

Lasten lokale heffingen (tekort van € 85.000)
Er is sprake van een nadeel van € 85.000 als gevolg van een noodzakelijke storting in de voorziening dubieuze vorderingen. Deze storting vindt plaats conform de geldende regelgeving en is gebaseerd op een ouderdomsanalyse van de openstaande vorderingen. De onderliggende opgave is aangeleverd door onze gemeenschappelijke regeling BSR.

Investeringen

In dit programma zijn er geen investeringen.

Paragrafen

Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering is een belangrijk aspect voor de ambtelijke organisatie om haar werk te kunnen doen. Wanneer we over bedrijfsvoering spreken, sluiten wij aan bij de definitie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken Koninkrijksrelaties (BZK):

"Bedrijfsvoering gaat over de bedrijfsprocessen waarmee de gemeente haar beleidsdoelstellingen kan realiseren, samen met de sturing en beheersing van die processen."

Voor een goede bedrijfsvoering zijn budget, personeel met kennis en kunde, infrastructuur, structuur, informatie en beheersinstrumenten nodig. Ook is een gezonde cultuur binnen de organisatie cruciaal om onze doelstellingen te bereiken.

In deze paragraaf worden - net als in de begroting - de volgende onderwerpen toegelicht:

1. Gemeentelijke organisatie
2. Grip op financiën
3. Personeel
4. Digitalisering
5. Informatiebeveiliging en privacy
6. Inkoop
7. Huisvesting gemeentelijke organisatie
8. Rechtmatigheid

De Bedrijfsvoeringsorganisatie West Betuwe (BWB) voert een deel van die taken uit. Over onze eigen inhoudelijke doelen en resultaten wordt in deze paragraaf gerapporteerd. Over de Bedrijfsvoeringsorganisatie zelf wordt in paragraaf Verbonden Partijen gerapporteerd. De financiële consequenties zijn opgenomen in het programma 99 Financiering en Algemene Dekkingsmiddelen.

Gemeentelijke organisatie

Vanuit de gemeentelijke organisatie werken ruim 200 professionals aan de producten en diensten van de gemeente Culemborg. Het merendeel van de medewerkers (tweederde) is dagelijks bezig met de uitvoering van beleid en besluiten. Zij zorgen voor een schoon, heel en veilig Culemborg en ondersteunen inwoners bij voorzieningen en hulpvragen. De overige medewerkers ontwikkelen beleid en ondersteunen de raad en het college bij het nemen van besluiten.

Sinds september 2024 werkt de organisatie in een nieuwe structuur met een driehoofdige directie en negen teams. In 2025 is deze structuur verder ingewerkt. De samenwerking binnen en tussen teams is verstevigd en rollen en verantwoordelijkheden zijn duidelijker belegd. Hiermee is een stevige basis gelegd voor de verdere ontwikkeling van de organisatie in de komende jaren.

Doorontwikkeling van de organisatiecultuur

In 2025 stond de doorontwikkeling van de cultuur van de gemeentelijke organisatie centraal. Daarbij zijn drie speerpunten benoemd. De speerpunten *Organisatievisie* en *Organisatieontwikkeling* worden hieronder toegelicht. Het derde speerpunt, *Grip op financiën*, wordt beschreven onder onderdeel 2.

Organisatievisie

In 2025 is een nieuwe organisatievisie opgesteld en vastgesteld. In gesprekken met medewerkers, de ondernemingsraad en het management is gewerkt aan een herkenbaar en toepasbaar document. De missie, visie, kernwaarden en organisatiedoelen geven richting aan ons dagelijks werk en onze ambities voor de toekomst. De visie is in 2025 geïntroduceerd in de organisatie en vormt vanaf 2026 de basis voor jaar- en teamplannen.

Organisatieontwikkeling

De organisatieontwikkeling richt zich op het versterken van de organisatiecultuur. De nieuwe organisatievisie vormt hiervoor het fundament. Nu de structuur staat en de samenwerking is verbeterd, ligt de focus op het verder ontwikkelen van competenties en vaardigheden, zoals eigenaarschap, integraal en teamoverstijgend (samen)werken en het versterken van de lerende organisatie. De ontwikkeling vindt plaats op drie niveaus:

- Individueel: medewerkers hebben gewerkt aan het versterken van hun vakmanschap en professionele vaardigheden via ontwikkelgesprekken, opleidingen en cursussen.
- Teams: alle teams hebben een eigen ontwikkelopgave bepaald en werken verder aan een teamplan dat aansluit bij de uitdagingen van het team.
- Collectief: teamleiders en directieleden spelen een centrale rol in de organisatiebrede ontwikkeling. De directie legt in het directieplan jaarlijks de ontwikkelaccenten vast, die worden vertaald naar de teamplannen. In 2026 wordt hier verdere uitvoering aan gegeven.

Taken en formatie in balans

Begin 2025 is de directie gestart met het traject Taken en formatie in balans. Aanleiding hiertoe was dat op diverse plekken in de organisatie zichtbaar werd dat de werkdruk te hoog werd, er permanent meer werk te doen is dan dat daar mensen voor zijn en het ziekteverzuim steeg. Tegelijkertijd verlieten op een aantal plekken medewerkers de organisatie, deels vanwege de werkdruk en deels vanwege betere arbeidsvoorwaarden bij vergelijkbare gemeenten.

Het doel van Taken en formatie in balans was om organisatorische keuzes te maken en politiek-bestuurlijke keuzes voor te bereiden om daarmee de werkdruk terug te dringen, zodanig dat de gemeentelijke organisatie de taken die op het bord van de gemeente liggen kan uitvoeren met de mensen die bij ons werken. Het traject is gestart met het in beeld brengen van de knelpunten, binnen teams en voor de organisatie als geheel. Vervolgens zijn de mogelijkheden onderzocht om tot besparingen te komen, waarbij de besparingen gebruikt zouden worden voor het oplossen van de knelpunten.

Tegelijkertijd zijn ook nieuwe, strenge, afspraken gemaakt over inhuur en vacatures. Eind 2025 is het traject afgerond. Het resultaat van het traject is:

- Verschillende knelpunten in de organisatie zijn opgelost door medewerkers nieuwe taken en rollen te geven. Tegelijkertijd zijn er afspraken gemaakt met partners om kwetsbaarheid te verminderen, is er bezuinigd op de ondersteunende taken en zijn de beleidsmedewerkers geschoold tot beleidsmedewerkers van de toekomst, waarmee zij ook breder inzetbaar kunnen zijn. Deze exercitie heeft formatie opgeleverd die gebruikt wordt voor noodzakelijke formatie uitbreiding in de uitvoering: het sociaal domein en bij realisatie en beheer.
- Tegelijkertijd is het niet gelukt om alle knelpunten op te lossen. Om het minimale niveau van dienstverlening te leveren, waarbij we voldoen aan de wettelijke normen, is investeren in de organisatie noodzakelijk. Hiervoor moeten afspraken gemaakt worden in de nieuwe raads- en collegeperiode.
- De uitgaven voor inhuur zijn fors gedaald.

Grip op Financiën

In 2024 is gestart met het traject Grip op financiën, met als doel om de sturing op de financiële huishouding van de gemeente structureel te versterken. Aanleiding hiervoor is de noodzaak om te werken aan een duurzaam financieel gezonde gemeente, mede gezien de beperkte groei van het Gemeentefonds in relatie tot de uitgaven en de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording door het college. Het streven is om financiële verrassingen en onverwachtse afwijkingen zoveel mogelijk te voorkomen door tijdiger en gerichter te sturen.

In 2025 zijn hierin belangrijke stappen gezet en is de basis verder op orde gebracht. Zo is het proces rondom budgethouders en budgetbeheerders eenduidiger ingericht en zijn maandelijkse budgetgesprekken ingevoerd. Dit heeft geleid tot een meer monitoringsmomenten van budgetten, waardoor afwijkingen eerder worden gesignaleerd en bijsturing tijdiger kan plaatsvinden. Ook zijn budgethouders en budgetbeheerders hierin actief meegenomen via instructiebijeenkomsten.

Daarnaast is geïnvesteerd in de verdere professionalisering van de financiële functie. Het team Financieel Advies is grotendeels op sterkte gebracht. Ook op het gebied van informatievoorziening en rapportagetools zijn stappen gezet. De begroting wordt niet langer in losse spreadsheet opgesteld maar in een rapportagetools die ook verder wordt doorontwikkeld. Voor de sturing op personeelskosten is een specifieke monitor ontwikkeld. In het fysiek domein wordt, waar noodzakelijk, gewerkt met urenregistratie om beter inzicht te krijgen in de inzet van capaciteit.

De ingezette maatregelen hebben geleid tot een duidelijke verbetering in de sturing en het financieel bewustzijn binnen de organisatie. Budgethouderschap is versterkt, onder andere door het verplicht stellen van budgetgesprekken op vaste momenten en door heldere kaders en verwachtingen binnen de planning- en controlcyclus.

In 2026 wordt verder gewerkt aan het verdiepen van de grip op financiën. Hierbij wordt onder andere gekeken naar de mogelijkheden om het begrotingssaldo nog dynamischer te monitoren. Tevens blijft de doorontwikkeling van rapportages, interne beheersing en risicomanagement onverminderd van belang.

Personeel

Over de doelstellingen en behaalde resultaten in 2025 is meer opgenomen in programma 1. Bestuur en Ondersteuning. Voor de organisatie zijn er verplichte kengetallen, die hieronder zijn opgenomen.

Indicator	Werkelijk 2024	Begroot 2025	Werkelijk 2025	Meet-instrument
Verplichte indicatoren				
Formatie (FTE per 1.000 inwoners)	6,4	6,4	6,4	Eigen gegevens
Bezetting (FTE per 1.000 inwoners)	5,9	5,9	5,8	Eigen gegevens
Overhead (Bedrag per inwoner)	€ 417	€ 337	€ 405	Eigen gegevens
Externe inhuur (Kosten inhuur als % van de totale loonsom)	27,8%	3,1%	23,9%	Eigen gegevens
Overheadkosten (% van de totale lasten)	10,4%	9,7%	10,1%	Eigen gegevens

Digitalisering

De landelijke overheid legt de laatste jaren steeds meer nadruk op transparantie en het verbeteren van de digitale toegankelijkheid van overheidsorganisaties. Twee belangrijke wetten ondersteunen deze ontwikkeling: de Wet open overheid (Woo) en de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv). De Woo heeft een eigen paragraaf in deze jaarstukken, daarin is meer informatie opgenomen over hoe de implementatie van deze wet in 2025 is verlopen.

Ook voor de Wmebv stond 2025 in het kader van verdere implementatie. Deze wet regelt dat inwoners en bedrijven officiële berichten (zoals bezwaarschriften) elektronisch naar bestuursorganen kunnen sturen. De papieren weg en afspraken aan de balie blijven bestaan, tenzij een bijzondere wet elektronische communicatie verplicht stelt. Per 1 januari 2026 moest het college de digitale kanalen aanwijzen voor formeel elektronisch verkeer, zodat rechtsgeldige digitale communicatie mogelijk is, die voldoet aan eisen van beveiliging, betrouwbaarheid en toegankelijkheid.

Eind 2025 heeft het college daarom een aanwijzingsbesluit genomen en besloten om te streven naar een uniforme manier van digitale dienstverlening. We maken daarom zoveel mogelijk specifieke webformulieren voor inwoners per product of dienst. Als dat niet kan of past, dan wordt het een generiek webformulier. En als beide mogelijkheden er niet zijn, dan wordt het gemeentelijk mailadres gebruikt als kanaal voor contact (info@culemborg.nl). We kiezen er bovendien voor dat we geen onderscheid maken tussen formele en informele berichten - en dus in principe alle producten of diensten digitaal willen aanbieden.

Het bouwen en inrichten van de formulieren vraagt tijd en aandacht. Daar wordt ook in 2026 nog energie in gestoken. Er komen ook dat jaar nog nieuwe of aangepaste webformulieren en kanalen.

Er geldt in de Wmebv ook een zorgplicht: bestuursorganen moeten passende ondersteuning bieden aan minder digitaal vaardige inwoners. Deze zorgplicht was al op 1 januari 2024 ingegaan. Bibliotheek Rivierenland biedt als Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) inwoners gratis ondersteuning: fysiek in de bibliotheek (aan de balie en tijdens inloopspreekuren), digitaal of telefonisch. Bij complexere vragen verwijst de bibliotheek door naar de gemeente.

Informatiebeveiliging en Privacy

In 2025 is uitvoering gegeven aan de in de begroting aangekondigde versterking van informatiebeveiliging en privacy. Op basis van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) zijn maatregelen risicogestuurd opgepakt. Daarbij zijn de eerste stappen gezet in de implementatie van Business Continuity Management (BCM) en het in kaart brengen van bedrijfskritische processen, waarmee de belangrijkste digitale risico’s inzichtelijk zijn gemaakt.

Voor de beheersing van informatiebeveiliging en privacy is een Information Security Management System (ISMS) aangeschaft en ingericht. Hiermee kan cyclisch worden gestuurd op beleid, risico’s, maatregelen en monitoring, conform de eisen van de BIO2 en AVG.

Incidenten en datalekken zijn gedurende het jaar periodiek gemonitord en gerapporteerd aan de directie en indien nodig aan de Autoriteit persoonsgegevens.

Met de versterking van informatiebeveiligingsmaatregelen wordt tevens invulling gegeven aan een belangrijke randvoorwaarde van de AVG: het passend beveiligen van persoonsgegevens van inwoners, ondernemers en medewerkers. In 2025 zijn Data Protection Impact Assessments (DPIA’s) uitgevoerd en verwerkingsovereenkomsten afgesloten voor verschillende applicaties en processen. Dit draagt bij aan de structurele borging van informatiebeveiliging en privacy.

Daarnaast is in 2025 gestart met de voorbereiding op de Cybersecuritywet (NIS2). Hierbij is ingezet op de versterking van risicomanagement, incident- en meldprocessen en de overgang naar BIO2. Voor toezicht en verantwoording wordt aangesloten bij bestaande structuren, zoals ENSIA. Deze audit is in het eerste kwartaal van 2026 succesvol afgerond.

In het nieuwe begrotingsjaar wordt voortgebouwd op deze basis, met verdere doorontwikkeling van het ISMS en de gefaseerde implementatie van de eisen uit de Cybersecuritywet (NIS2).

Inkoop

Goed inkopen en aanbesteden is niet eenvoudig. Er is sprake van een steeds fijnmaziger juridisch kader en markten waar schaarste meer regel dan uitzondering lijkt te worden. Ook de inkoopbehoefte verandert. Zo is ICT steeds meer verweven in alle inkopen. De wens om maatschappelijk verantwoord in te kopen is vanzelfsprekend geworden, net als goede afspraken over privacy. Al even vanzelfsprekend blijven ook scherpe prijsafspraken van belang. Immers: als eerlijke mededinging ervoor zorgt dat een goede prijs wordt betaald, dan draagt dit bij aan de financiële positie van de gemeenten.

De Europese Unie heeft op 22 oktober 2025 de nieuwe drempelbedragen voor Europese aanbestedingsprocedures 2026 en 2027 bekend gemaakt. De Europese Commissie stelt elke twee jaar nieuwe drempelbedragen vast voor overheidsopdrachten. Is de geraamde waarde van de aan te besteden opdracht gelijk aan of hoger dan het drempelbedrag, dan zijn wij als aanbestedende dienst verplicht om Europees aan te besteden.

Met ingang van 1 januari 2026 tot en met 31 december 2027 moeten vanaf de volgende drempelbedragen (‘Klassieke overheid’/Richtlijn 2014/24/EU) Europese aanbestedingsprocedures worden gevolgd. Tussen haakjes staan de drempelbedragen tot en met 31 december 2025.

1. opdrachten voor leveringen en diensten: € 216.000 euro exclusief btw (€ 221.000);
2. opdrachten voor werken: € 5.404.000 exclusief btw (€ 5.538.000);
3. opdrachten voor sociale en andere specifieke diensten: € 750.000 exclusief btw (€ 750.000).

Opvallend aan de nieuwe drempelbedragen is dat, ondanks de inflatie/prijsstijgingen, het drempelbedrag voor leveringen en diensten-opdrachten, maar ook voor werken-opdrachten omlaag zijn gegaan. De verlaging van de EU-drempelbedragen heeft hogere administratieve lasten en langere doorlooptijden van aanbestedingen voor de organisatie tot gevolg. Er moet namelijk ‘sneller/eerder’ Europees worden aanbesteed.

In 2025 zijn de eerste resultaten van de samen met de gemeenten Culemborg en Tiel en de Bedrijfsvoeringsorganisatie West-Betuwe aangekochte spendanalyse-tool zichtbaar geworden. Zo is met dit instrument managementinformatie over de beïnvloedbare inkoopuitgaven over de periode 2021-2024 gegenereerd.

Naar aanleiding van het besluit van het Algemeen Bestuur van Regio Rivierenland van 11 december 2024 om per 31 december 2025 de activiteiten van het Inkoopbureau Rivierenland te beëindigen, heeft in opdracht van de Secretarissenkring Rivierenland een regionaal samengestelde werkgroep zich in 2025 gebogen over het vraagstuk 'voorzien in alternatieve vormen van regionale inkoopondersteuning'.

De uitkomst daarvan heeft geleid tot een namens de gemeenten West Betuwe, Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Maas en Waal, Zaltbommel en een vijftal verbonden partijen doorlopen Europese aanbestedingsprocedure 'Inhuur flexibele schil inkoop'. Eind december 2025 is de opdracht definitief gegund.

Huisvesting gemeentelijk organisatie

De gemeentelijke organisatie werkt vanuit het stadskantoor in de Ridderstraat en de gemeentewerf aan de Triosingel. De gemeentewerf delen we met de hulpdiensten (politie, brandweer en ambulancedienst) en het stadskantoor met de BWB. In het stadhuis vergadert de gemeenteraad en is ruimte voor de raadsfracties. Het wordt ook ingezet voor representatieve doeleinden en grotere bijeenkomsten van de gemeentelijke organisatie. Onze huisvesting en facilitaire dienstverlening is duurzaam, (kosten-)efficiënt, prettig en bovenal veilig voor huurders en gasten. Bij het afsluiten van contracten en de levering van producten en diensten voeren we aanpassingen door om het gebruik van onze gebouwen duurzamer te maken. Waar mogelijk passen we actief social return toe, zodat we maatschappelijke waarde creëren. In het kader van mogelijke ombuigingen zijn we in 2025 gestart met een onderzoek naar mogelijke scenario’s voor het gemeentelijke stadskantoor. Dit zal in 2026 leiden tot besluitvorming.

Voor meer informatie:
Document Culemborg - informatienotitie - Voortgang motie gemeentelijk vastgoed van 14 september 2023 - 2405865 - iBabs Publieksportaal

Rechtmatigheidsverantwoording

Sinds enkele jaren is het college verantwoordelijk voor het afleggen van een rechtmatigheidsverantwoording, die wordt opgenomen in de jaarstukken. De rechtmatigheidsverantwoording zelf – de verklaring van het college – is verderop in de jaarrekening opgenomen. De plaats en tekst hiervan zijn voorgeschreven in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). In deze paragraaf Bedrijfsvoering volgt, ook conform het BBV, de toelichting aan de raad.

Achtergrond

In 2005 zijn er landelijk negen regels (criteria) opgesteld om te bepalen of de gemeente op de juiste manier met geld omgaat. Het college moet in de jaarrekening uitleg geven over hoe het deze negen criteria heeft toegepast. De eerste zes regels gaan vooral over de juistheid en volledigheid van de cijfers in de balans en het overzicht van baten en lasten, terwijl de laatste drie specifiek gaan over of de gemeente zich aan de regels houdt.

De negen regels (of criteria) zijn:

1. Juist berekend: de bedragen moeten kloppen.
2. Betaling op tijd: betalingen en verplichtingen moeten op het juiste moment gebeuren.
3. Juist adres: het geld moet bij de juiste ontvanger terechtkomen.
4. Volledige inkomsten: alle inkomsten moeten verantwoord worden.
5. Redelijke kosten: uitgaven moeten passen bij wat de gemeente doet, en er moet een redelijke tegenprestatie zijn.
6. Prestatie geleverd: de afgesproken dienst of goederen moeten geleverd zijn.
7. Binnen budget: uitgaven moeten binnen de goedgekeurde begroting passen.
8. Regels volgen: de gemeente moet zich aan de regels houden, zoals de voorwaarden bij subsidies.
9. Misbruik voorkomen: er moet goed gecontroleerd worden om misbruik van regelingen te voorkomen.

De wettelijke termen voor deze criteria zijn:

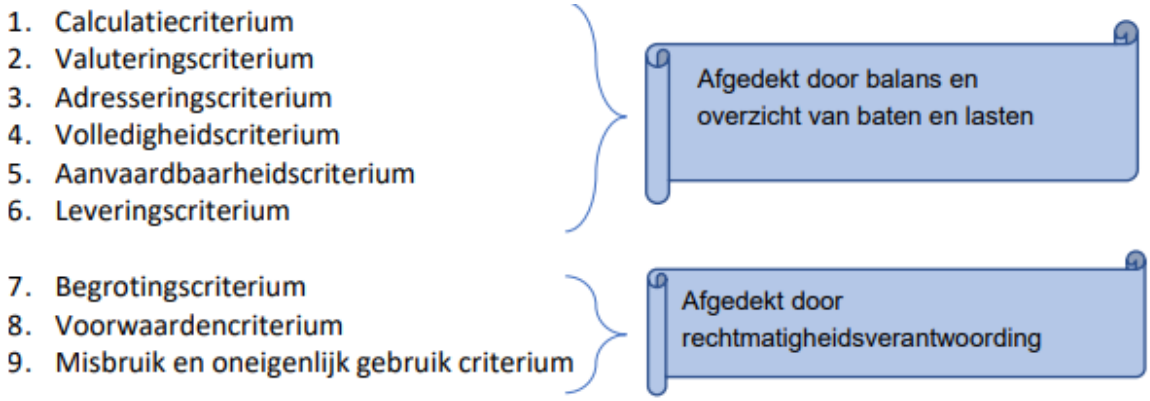

Wat is rechtmatigheid?

Rechtmatigheid betekent dat alles wat een gemeente doet, volgens de wet en regelgeving gebeurt. Dit geldt voor allerlei activiteiten van de gemeente, zoals aanbestedingen, arbeidsomstandigheden, subsidieverstrekking en informatieverstrekking. Mensen verwachten dat de overheid volgens de regels handelt. Bij de rechtmatigheidsverantwoording gaat het specifiek om het financieel beheer: alle inkomsten, uitgaven en veranderingen op de balans moeten volgens de regels zijn uitgevoerd.

Binnen de rechtmatigheidsverantwoording zijn drie begrippen belangrijk:

1. Afwijkingen: wanneer iets niet volgens de regels is gegaan (fouten) of wanneer het college niet zeker weet of iets wel volgens de regels is gegaan (onduidelijkheden).
2. Onrechtmatigheden (fouten): dit zijn duidelijke overtredingen van de regels bij financiële handelingen.
3. Onduidelijkheden: het college kan soms ondanks zorgvuldig onderzoek en na het inwinnen van advies niet vaststellen of iets wel of niet volgens de regels is gegaan.

Schematisch ziet dat er als volgt uit:

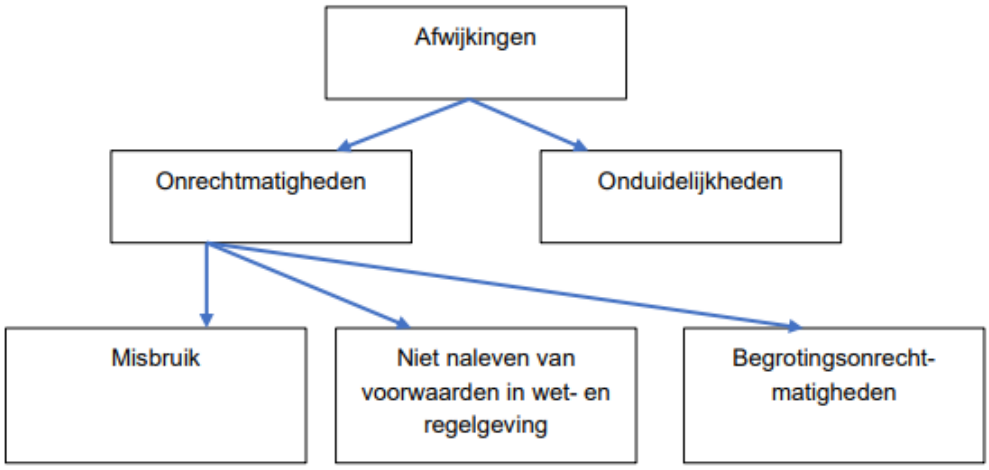

De drie criteria komen hierna aan de orde.

Begrotingscriterium

Als het college meer geld besteed dan de gemeenteraad heeft goedgekeurd met de begroting of afzonderlijke raadsbesluiten, dan is sprake van een overschrijding en een begrotingsonrechtmatigheid. De gemeenteraad heeft in de financiële verordening regels vastgesteld over wanneer een overschrijding acceptabel is. Dat is het geval als er ook extra inkomsten tegenover staan of er sprake is van een openeinderegeling.

Overschrijdingen die niet binnen die afspraken passen, moet het college toelichten in de rechtmatigheidsverantwoording. Hierover kan dan een debat in de raad plaatsvinden.

Het is ook een mogelijkheid dat het college minder geld besteed dan de raad heeft goedgekeurd met de begroting of afzonderlijke raadsbesluiten. Dat gebeurt bijvoorbeeld doordat doelen en activiteiten niet worden gerealiseerd of uitgevoerd of als sprake is van meer of minder inkomsten voor de gemeente dan begroot. Als het college dit in een tussentijdse rapportage of de jaarstukken aan de raad meldt, zijn dit in Culemborg geen begrotingsonrechtmatigheden.

Rapportagegrens en verantwoordingsgrens

De raad heeft eind 2024 in het controleprotocol twee grenzen vastgesteld die bepalen welke begrotingsafwijkingen het college wel en niet expliciet aan de raad voorlegt: de *rapportagegrens* (over wanneer iets wordt toegelicht) en de *verantwoordingsgrens* (over wanneer het college verantwoording aflegt).

De *rapportagegrens* is 0,1% van de totale lasten, in deze jaarstukken is dat € 107.401. Begrotingsafwijkingen boven deze grens lichten we toe in de paragraaf Bedrijfsvoering en tellen we mee in de verantwoording. Begrotingsafwijkingen onder deze grens zijn weliswaar formeel onrechtmatig (want ze wijken af van de vastgestelde begroting), maar worden bestuurlijk niet relevant genoeg geacht om afzonderlijk te melden.

Dat voorkomt dat de rechtmatigheidsverantwoording een technisch overzicht wordt van kleine, onvermijdelijke afwijkingen. Met andere woorden: de rapportagegrens zorgt voor focus op de onderwerpen die er bestuurlijk toe doen.

De *verantwoordingsgrens* is 2% van de totale lasten, exclusief toevoegingen aan reserves, in deze jaarstukken is dat € 2.148.020. Dit is het bedrag waarboven het college expliciet verantwoording aan de raad moet afleggen over de rechtmatigheid. Het gaat hier om het totaalbedrag van niet-acceptabele onrechtmatigheden, ofwel onrechtmatigheden boven de rapportagegrens, die niet passen binnen de uitzonderingen die de raad in de financiële verordening heeft toegestaan (zoals openeinderegelingen). Blijft het totaal onder de verantwoordingsgrens, dan concludeert het college dat de rechtmatigheid als geheel voldoende is geborgd. Wordt deze grens overschreden, dan legt het college gemotiveerd verantwoording af en licht toe wat er is misgegaan, waarom dit is gebeurd en welke maatregelen worden genomen. De verantwoordingsgrens voorkomt dat één of enkele incidenten direct leiden tot een zwaar oordeel. Pas als het totaal wezenlijk is, ontstaat een expliciete verantwoordingsplicht.

Bevindingen voor het begrotingscriterium

Voor het begrotingscriterium kijken we voor de investeringskredieten naar ieder krediet afzonderlijk en voor de overige budgetten naar de baten en lasten op programmaniveau, omdat dat het niveau is waarop de raad de begroting heeft geautoriseerd.

In deze jaarstukken zijn er geen investeringskredieten die dit jaar met meer dan € 107.401 zijn overschreden. Er is wel een begrotingsprogramma waarop de lasten zijn overschreden met meer dan € 107.401: programma 99 Financiering en Algemene Dekkingsmiddelen heeft een overschrijding van de lasten met ruim € 1,2 miljoen. Die overschrijding is veroorzaakt door:

- toerekening van rente: € 1,12 miljoen negatief, waartegenover op de andere programma's een positief resultaat staat, per saldo budgetneutraal. Dit gaat om een lagere boekhoudkundige doorbelasting, niet om een hogere uitgave. Daarmee is deze onrechtmatigheid acceptabel.
- vennootschapsbelasting: € 256.000 negatief. Dit bedrag kan vanwege de aard ervan pas aan het einde van het jaar becijferd worden en wordt gedekt vanuit de reserve grondexploitaties. Ook deze onrechtmatigheid is dus acceptabel.

Dat leidt tot het volgende overzicht:

Programma	Bruto afwijking	Niet-acceptabele afwijking	Toelichting niet acceptabele afwijkingen
99	-1.281	0	Niet van toepassing
Totaal	**-1.281**	**0**	

Er zijn verschillende programma's in deze jaarstukken waarop minder is uitgegeven dan begroot en/of meer of minder inkomsten zijn dan begroot. Dat zijn geen begrotingsonrechtmatigheden in de zin van onze financiële verordening. Maar het past ook niet goed bij ons streven om zoveel mogelijk realistisch te begroten. Onder 'Wat heeft het gekost' is bij elk programma toegelicht waardoor de afwijkingen zijn veroorzaakt en in de financiële samenvatting is de rode draad hiervan weergegeven. We overleggen het komende jaar met de auditcommissie of het nodig is aanpassingen voor te stellen in de manier waarop de raad tussentijds de begroting bijstelt.

Voorwaardecriterium

Dit criterium betekent dat de gemeente zich aan alle regels moet houden bij financiële handelingen, zoals subsidieverstrekkingen, inkopen en aanbestedingen.

Uit de controles daarop zijn twee bevindingen met een rechtmatigheidsfout gekomen, beide gaat het om de naleving van EU-aanbestedingswetgeving over 2025. Deze afwijkingen zijn respectievelijk € 65.090 en € 34.666 en zijn dus beide onder de rapportagegrens van € 107.401 en worden dus niet opgenomen in deze rechtmatigheidsverantwoording.

Categorie	Bedrag	Toelichting
Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	€ 0	

Afgelopen jaar is stevig gestuurd op de naleving van inkoop- en aanbestedingsregels. De twee relatief kleine afwijkingen die in de controle naar boven zijn gekomen, gaan over contracten die inmiddels beëindigd zijn. Voor 2026 doen zich deze vraagstukken daarom niet opnieuw voor.

Misbruik en Oneigenlijk gebruik (M&O) criterium

De gemeente moet voorkomen dat mensen en organisaties misbruik maken van regelingen, zoals subsidies of uitkeringen. Dit betekent dat het college controleert of de maatregelen om misbruik te voorkomen, goed werken. Eind 2023 heeft de raad hiervoor de notitie Voorkoming van Misbruik en Oneigenlijk gebruik gemeente Culemborg vastgesteld.

Fraude door eigen medewerkers (bijvoorbeeld valse facturen) valt niet onder de definitie van misbruik en hoeft niet in de rechtmatigheidsverantwoording te worden opgenomen. De accountant besteedt bij de accountantscontrole ook aandacht aan fraude en getroffen maatregelen om fraude te voorkomen.

Bevindingen M&O-criterium

Ook in 2025 zijn er binnen de gemeente Culemborg geen signalen, aanwijzingen of vermoedens geweest over misbruik of oneigenlijk gebruik van gemeentelijke regelingen.

Conclusie

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en investeringskredieten die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 1.281.000 bedraagt. Dit bedrag is in zijn geheel acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken. Per saldo is sprake van een netto overschrijding van € 0.

Omdat op de andere criteria geen overschrijdingen boven de rapportagegrens zijn ontstaan, blijven de totale onrechtmatigheden onder de verantwoordingsgrens van € 2.148.020.

Conclusie rechtmatigheid (bedragen x € 1.000)	Bedrag (Bruto)	Passend binnen financiële verordening; acceptabele afwijkingen	Bedrag (Netto)
Begrotingscriterium			
Overschrijding lasten programma's	-1.281	-1.281	0
Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	0	0	0
Voorwaardecriterium			
Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	0	0	0
M&O-criterium			
Bevindingen M&O-criterium	0	0	0
Totaal onrechtmatigheden	**-1.281**	**-1.281**	**0**

In de Jaarrekening is de officiële verklaring van het college opgenomen.

Lokale heffingen

Inleiding

In deze paragraaf bespreken we de lokale heffingen die de gemeente mag opleggen vanuit haar publiekrechtelijke taak. Lokale heffingen bestaan uit belastingen en rechten (retributies), die volgens de Gemeentewet worden gezien als gemeentelijke belastingen.

Belastingen

Belastingen worden gekenmerkt doordat er geen directe tegenprestatie tegenover staat. Met andere woorden: burgers leveren een bijdrage aan de algemene middelen van de gemeente, waaruit een deel van de gemeentelijke uitgaven wordt betaald.

Rechten

Rechten worden gekenmerkt door een directe relatie tussen de heffing en de gemeentelijke taak. Het doel is om deze heffingen 100% kostendekkend te maken. Dit betekent dat de geraamde opbrengsten niet hoger mogen zijn dan de verwachte kosten voor de gemeente om de taak uit te voeren.

Belangrijke ontwikkelingen

Met de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024 is de Legesverordening en bijbehorende tarieventabel grondig herzien. De jaren 2024 en 2025 zijn gebruikt als evaluatieperiode. Op basis van de evaluatie worden in overleg met de vakafdelingen waar nodig aanpassingen doorgevoerd in de legesverordening.

Gemeentelijke belastingen

Algemeen

De gemeente Culemborg heft de volgende belastingen:

- onroerendezaakbelasting*
- hondenbelasting*
- parkeerbelasting
- precariobelasting
- rioolheffing*
- toeristenbelasting

De heffingen gemerkt met een * worden verzorgd door de gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking Rivierenland (BSR). Tevens verzorgt BSR de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ).

Culemborg heeft de inzameling van huishoudelijk afval ondergebracht bij Avri, een gemeentelijk samenwerkingsverband op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Avri is verantwoordelijk voor de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval en grondstoffen, het beheer van de openbare ruimte en handhaving. De tarieven voor de afvalstoffenheffing worden jaarlijks vastgesteld door het algemeen bestuur van Avri.

Onroerendezaakbelasting

De grondslag voor de heffing van onroerendezaakbelastingen (OZB) is een percentage van de WOZ-waarde. De WOZ-waarde voor dit belastingjaar is bepaald naar waardepeildatum 1 januari 2024.

De in 2025 verzonden WOZ-beschikkingen kennen ten opzichte van belastingjaar 2024 een gemiddelde waardestijging voor de woningen van 8,6%. Voor de niet-woningen is sprake van een gemiddelde waardestijging van 1,5%.

De totaal in 2025 gerealiseerde opbrengst OZB is € 146.310 lager dan begroot. De gemiddelde WOZ-waarde van woningen (2025, peildatum 1-1-2024) is ongeveer € 460.000.

Tarieven OZB	2025	2024
Woningen:		
OZB Eigenarenbelasting	0,1018%	0,0992%
Niet woningen		
OZB Gebruikersbelasting	0,3627%	0,3696%
OZB Eigenarenbelasting	0,3422%	0,3452%

Rioolheffing

Op 3 oktober 2024 is het Water- en rioleringsprogramma 2025-2029 vastgesteld. Dit nieuwe plan is ingegaan per 1-1-2025. Alle financiële en personele aspecten rondom de verbrede rioleringszorg, inclusief grondwater, zijn in het Water- en rioleringsprogramma 2025-2029 verwerkt.

Binnen de gemeente Culemborg geldt als maatstaf van heffing een vast bedrag per eigendom. De rioolheffing wordt geheven van de eigenaar en bedraagt in 2025 € 280 per belastingobject.

De rioolheffing mag maximaal kostendekkend zijn en de gemeente Culemborg streeft ook naar 100% kostendekkendheid.

Het grootste gedeelte van de kosten die worden toegerekend aan de rioolheffing vallen binnen het taakveld 7.2 Riolering. Een aantal andere kosten vallen binnen andere taakvelden. Het betreft bijvoorbeeld kosten voor het opleggen en innen van de rioolheffing (taakvelden 0.61/0.62/0.64 lokale belastingen) of personele kosten van de buitendienst (taakveld 2.1 verkeer en vervoer) of onderhoud watergangen (taakveld 5.7 openbaar groen).

Kostendekking Rioolheffing, bedragen x €1.000		
Lasten taakvelden		
0.61/0.62/0.64 Lokale belastingen	142	
2.1 Verkeer en vervoer	345	
5.7 Openbaar groen	21	
7.2 Riolering	2.508	
Baten taakvelden (excl heffing)		
7.2 Riolering	-8	-/-
Nettolasten	3.008	
Toe te rekenen lasten:		
Overhead	566	
Toerekenbare BTW	309	
Totale lasten	**3.884**	
Opbrengst heffingen	-4.097	
Storting egalisatie voorziening	214	
Dekking		100%

Hondenbelasting

De hondenbelasting is, conform artikel 226 van de Gemeentewet, een algemene belasting. Hondenbelasting wordt geheven van de houder van één of meer honden. Het aantal honden is bepalend voor de hoogte van de belasting. Jaarlijks wordt door BSR een controle gehouden op het houden van honden. In onze gemeente zijn ongeveer 1.600 honden geregistreerd.

Tarieven hondenbelasting	2024	2025
1ste hond	€ 60,05	€ 72,05
2de hond	€ 92,10	€ 110,50
Kenneltarief	€ 447,00	€ 537,00

De gerealiseerde opbrengst hondenbelasting is conform begroting.

Toeristenbelasting

Voor personen van 12 jaar en ouder die in Culemborg verblijven en niet als inwoner zijn ingeschreven, wordt toeristenbelasting geheven. Dit is een algemene verblijfsbelasting van € 1,60 per overnachting. Vanwege het lage tarief wordt de belasting niet jaarlijks aangepast aan de inflatie. De laatste verhoging vond plaats in 2025. De belasting wordt na afloop van het belastingjaar opgelegd, dus in 2025 gaat het om de opbrengst over 2024.

In 2025 bedroeg de opbrengst € 26.000, wat € 419 hoger is dan begroot. Dit komt neer op 1,6% van het geraamde bedrag.

Precariobelasting

Precariobelasting is gebaseerd op artikel 228 van de Gemeentewet. Hierin is geregeld dat "terzake van het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond, een precariobelasting kan worden geheven".

Precariobelasting wordt na afloop van het belastingjaar opgelegd. In 2025 is daarom de precariobelasting 2024 opgelegd.

Parkeerbelasting

In Culemborg geldt in bepaalde delen van de binnenstad een parkeerbelasting. De opbrengsten hiervan worden ingezet om de kosten van parkeervoorzieningen te dekken en het parkeren in het centrum te reguleren. Sinds 2018 wordt uitvoering gegeven aan het beleid Verkeer in de binnenstad, wat heeft geleid tot een uniform en beter handhaafbaar parkeerbeleid in het centrumgebied.

Kosten naheffingsaanslag
Wanneer geen of onvoldoende parkeerbelasting op aangifte wordt voldaan, wordt bij controle een naheffingsaanslag parkeerbelasting opgelegd. Deze aanslag bestaat uit het tarief voor één uur parkeren, vermeerderd met kosten. In 2025 bedroegen deze kosten € 78,80.

De gerealiseerde opbrengst parkeren bedraagt circa. € 53.000,- hoger dan begroot.
De opbrengst voortkomende uit de naheffingsaanslagen zijn € 16.000,- lager dan geraamd.
Daarnaast zijn de gerealiseerde leges parkeerontheffingen ca. € 32.000,- lager dan begroot.

Kostendekking naheffingsaanslag parkeren, bedragen x €1.000		
Directe lasten (Inclusief rente)	88	
Directe baten (exclusief rente)	0	-/-
Nettolasten	89	
Toe te rekenen lasten:		
overhead (inclusief rente)	13	
BTW	26	
Totale lasten	128	
Opbrengst heffingen	59	
Dekking		46%

Gemeentelijke rechten

Algemeen

Onderstaand wordt een uitwerking gegeven van de volgende heffingen:

- Afvalstoffenheffing
- Marktgelden
- Bouwleges
- Overige heffingen

Leges algemeen

Afvalstoffenheffing

De tarieven voor de afvalstoffenheffing worden jaarlijks vastgesteld door het algemeen bestuur van Avri. De opbrengsten mogen alleen worden gebruikt voor de kosten van afvalinzameling en -verwerking. In 2025 bedroeg het basistarief € 341,00. Voor inwoners van Culemborg is hier een toeslag van € 3,99 aan toegevoegd voor het verwijderen van zwerfafval. Daarnaast is er een toeslag van € 4,27 voor luiers en/of incontinentiemateriaal.

Bouwleges

De opbrengst van bouwleges kan sterk variëren, afhankelijk van de omvang van ingediende bouwaanvragen. In 2025 bedroeg de legesopbrengst € 1.612.000 wat € 412.000 hoger is dan begroot. Deze opbrengst viel hoger uit dan verwacht in de najaarsrapportage, omdat er nog twee grote legesbedragen in rekening zijn gebracht voor de zonneparken.

Overige rechten/heffingen

De overige belastingen en rechten die onze gemeente heft, zijn geringer van omvang dan de belastingen die hiervoor genoemd zijn. Onder rechten vallen ook de leges die geheven worden voor de gemeentelijke dienstverlening (verstrekken van paspoorten, rijbewijzen, etc.). De hogere opbrengsten overige rechten/heffingen van € 76.000,- worden voornamelijk veroorzaakt door meer afgiften van reisdocumenten en identiteitskaarten en naturalisatieverzoeken.

Lokale lastendruk

Uit de rapporten over 2024 en 2025 van het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO), is onderstaand overzicht samengesteld van de lokale lastenontwikkeling in Culemborg. Hierbij is zowel een vergelijking gemaakt met buurgemeenten als met het landelijk gemiddelde.

Gemeente	Eenpersoonshuis-houden		Meerpersoonshuis-houdens		Rangnummer meerpersoonshuis-houdens	
	2024	2025	2024	2025	2024	2025
Buren	1.210	1.287	1.232	1.309	317	322
Culemborg	1.066	1.148	1.090	1.172	270	278
Houten	808	810	1.023	1.026	214	167
Maasdriel	1.003	1.076	1.031	1.111	227	250
Neder-Betuwe	1.077	1.107	1.096	1.127	272	260
Tiel	942	993	1.021	1.073	208	216
Vijfheerenlanden	956	973	1.046	1.073	243	217
West Betuwe	1.277	1.384	1.289	1.402	327	333
West Maas en Waal	963	1.050	974	1.069	162	211
Zaltbommel	1.096	1.164	1.121	1.189	283	287
Landelijk gemiddelde	911	964	994	1.053		

Kwijtscheldingsbeleid

De mogelijkheid tot kwijtschelding van lokale heffingen is vastgelegd in artikel 255 van de Gemeentewet. Gemeenten volgen hierbij meestal het rijksbeleid, zoals in de Uitvoeringsregeling staat, maar mogen bij de berekening van een kwijtscheldingsverzoek uitgaan van 100% van de bijstandsnorm, terwijl het Rijk 90% hanteert.

De behandeling van kwijtscheldingsverzoeken gebeurt door BSR. Sinds de afschaffing van het gebruikersdeel van de OZB is het aantal toegekende kwijtscheldingen minimaal. In 2025 zijn er voor de gemeente Culemborg dan ook geen kwijtscheldingen verleend door BSR.

Overzicht opbrengst gemeentelijke belastingen en rechten

In de onderstaande tabel staan de opbrengsten van de gemeentelijke belastingen en heffingen. De belangrijkste afwijkingen zijn al toegelicht in de betreffende paragrafen.

(bedragen x € 1.000)	Begroting	Gewijzigde	Rekening	Saldo
Belastingen op producenten	**9.651**	**9.651**	**9.208**	**-443**
OZB woningen	**5.626**	**5.626**	**5.554**	**-72**
Baten OZB, eigenaren (woningen)	5.626	5.626	5.554	-72
OZB niet-woningen	**3.687**	**3.687**	**3.627**	**-59**
Baten OZB, eigenaren (niet-woningen)	1.914	1.914	1.931	17
Baten OZB, gebruikers (niet-woningen)	1.773	1.773	1.696	-77
Economische promotie	**26**	**26**	**26**	**0**
Bevordering toerisme	26	26	26	0
Riolering	**312**	**312**	**0**	**-312**
Baten rioolrecht	312	312	0	-312
Belastingen op huishoudens	**4.038**	**4.038**	**4.227**	**188**
Hondenbelasting baten	**123**	**123**	**135**	**12**
Hondenbelasting baten	123	123	135	12
Riolering	**3.915**	**3.915**	**4.092**	**176**
Baten rioolrecht	3.915	3.915	4.092	176
Leges en andere rechten	**7.073**	**7.073**	**7.372**	**300**
Burgerzaken	**581**	**581**	**653**	**73**
Burgerlijke stand	26	26	32	6
Reisdocumenten en identiteitskaart	388	388	443	55
Rijbewijzen	117	117	118	2
Uittreksels en V.O.G.	26	26	29	4
Naturalisatieverzoeken	25	25	31	6
Parkeerbelasting	**485**	**485**	**522**	**37**
Parkeergelden	485	485	522	37
Openbare orde en veiligheid	**43**	**43**	**44**	**1**
Vergunningen A.P.V.	43	43	44	1
Verkeer en vervoer	**87**	**87**	**75**	**-12**
Verkeersbeleid	0	0	1	1
Aanleg kabels Nutsbedrijven	87	87	75	-12
Parkeren	**212**	**212**	**180**	**-32**
Autoluwe binnenstad	90	90	73	-17
Parkeervergunningen	122	122	107	-15
Economische promotie	**10**	**10**	**10**	**0**
Kermis, jaarmarkten en evenementen	10	10	10	0
Hulpmiddelen en diensten (WMO)	**0**	**0**	**14**	**14**
Vervoer - en hulpmiddelen	0	0	14	14
Afval	**4.455**	**4.455**	**4.262**	**-193**
Afvalverwerking Nedvang	260	260	0	-260
Afvalstoffenheffing	4.195	4.195	4.262	67
Wonen en bouwen	**1.200**	**1.200**	**1.612**	**412**
Omgevingsvergunning	1.200	1.200	1.612	412
Wonen	0	0	0	0
Totale lokale heffingen	**20.762**	**20.762**	**20.807**	**45**

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Net als alle andere gemeenten loopt de gemeente Culemborg risico's door:

- de steeds complexer wordende samenleving;
- de groei en veelzijdigheid van gemeentelijke activiteiten;
- continue veranderingen in wet- en regelgeving.

Risico's zijn dus onvermijdelijk, maar ook beheersbaar. Als dat nodig is, worden ze opgevangen met de beschikbare weerstandscapaciteit. Dit betreft alle vrij inzetbare middelen die gebruikt kunnen worden om onverwachte tegenvallers te dekken.

De paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing laat zien hoe goed de gemeente Culemborg de financiële gevolgen van risico's kan opvangen. Het weerstandsvermogen is een maat voor de stevigheid van de financiële positie en geeft aan in hoeverre de gemeente tegenvallers kan opvangen zonder dat het beleid of de uitvoering daardoor in gevaar komt.

Weerstandsvermogen = de mogelijkheid financiële tegenvallers op te vangen, zonder dat de normale begrotingsuitvoering en bedrijfsvoering (direct) aangepast hoeft te worden.

Het weerstandsvermogen is de optelsom van reserves, resultaten en mogelijkheden om belastingen te verhogen.

Het belangrijkste kengetal voor het weerstandsvermogen is de weerstandsratio. Het geeft aan hoe goed gemeente Culemborg financiële tegenvallers kan opvangen, zonder meteen te moeten bezuinigen op de normale uitgaven en activiteiten.

Weerstandsratio = weerstandsvermogen gedeeld door het totaal van de risico's.

Deze paragraaf gaat achtereenvolgend in op:

1. Beleid ten aanzien van het weerstandsvermogen;
2. Weerstandscapaciteit;
3. Risico's en beheersmaatregelen;
4. Weerstandsvermogen;
5. Kengetallen.

Weerstandscapaciteit incidenteel
> Algemene reserve
> Stille reserves
> Jaarrekeningresultaat

Weerstandscapaciteit structureel
> Begrotingssaldo
> Resterende belastingcapaciteit
> Onvoorzien

Risico's
Financiële gevolgen van onvoorziene gebeurtenissen, waarvan de omvang niet redelijkerwijs is in te schatten. Hieronder vallen niet de risico's waarvoor we verzekerd zijn, of waarvoor een budget of voorziening beschikbaar is.

Beleid ten aanzien van het weerstandsvermogen

Uitgangspunt van het beleid in de gemeente Culemborg is dat het weerstandsvermogen voldoende is als de benodigde weerstandscapaciteit (de financiële gevolgen van de risico's) gelijk is aan of lager is dan de beschikbare weerstandscapaciteit. Dit betekent dat de minimaal 1 moet zijn: in dat geval is er voldoende geld om de gevolgen van de risico's te dekken.

In de financiële spelregels - die we in elke begroting en jaarstukken hebben opgenomen - hebben we aanvullend vastgelegd dat dit in financieel krappe tijden kwetsbaar is. Als we tegenvallers ten laste van het weerstandsvermogen moeten brengen, lopen we bij een ratio van 1,0 gelijk het risico dat deze onder de grenswaarde daalt, waardoor onmiddellijk aanvulling nodig zou zijn en dus nieuwe ombuigingen. Het is daarom verstandiger om te streven naar een ratio die geldt als 'ruim voldoende'. Hiervoor is het nodig dat de spelregels streng worden nageleefd.

Bij het opstellen van de begroting en jaarrekening brengt gemeente Culemborg zijn risico's zorgvuldig in kaart, met speciale aandacht voor de financiële impact. We actualiseren daarbij de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit van de gemeente bestaat uit alle beschikbare middelen die ingezet kunnen worden om onverwachte en flinke kosten (risico's) op te vangen. Hierbij maken we een onderscheid tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit.

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen van de gemeente om onverwachte gebeurtenissen en eenmalige tegenvallers op te vangen, zonder dat dit direct invloed heeft op de dienstverlening en voorzieningen. Dit wordt ook wel het weerstandsvermogen van het vermogen genoemd.

De incidentele weerstandscapaciteit is als volgt:

Incidentele weerstandscapaciteit (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2024	Begroting na wijziging 2025	Rekening 2025
Algemene reserve	6.581	8.049	8.049
Bestemmingsreserves (Vrij besteedbare deel)	5.455	6.534	3.770
Stille reserves		0	0
Resultaat	7.537	66	8.297
Af: bestemmingsvoorstellen	-7.295	0	-3.915
Totale incidentele weerstandscapaciteit	**12.278**	**14.649**	**16.201**

Vrij besteedbare deel van de bestemmingsreserve neemt af doordat we geen rekening meer houden met de bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen.

Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit laat zien in hoeverre de gemeente onverwachte structurele tegenvallers kan opvangen zonder dat dit leidt tot bezuinigingen of aanpassingen in de (meerjaren)begroting. Dit wordt ook wel de weerstandscapaciteit van de exploitatie genoemd.

De structurele weerstandscapaciteit is als volgt:

Structurele weerstandscapaciteit (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2024	Begroting na wijziging 2025	Rekening 2025
Begrotingssaldo (voordelig)	0	0	0
Onbenutte belastingcapaciteit	0	530	661
Onvoorzien	0	0	0
Totale structurele weerstandscapaciteit	**0**	**530**	**661**

Totale weerstandscapaciteit

In onderstaand overzicht staat de totale weerstandscapaciteit. Dit is de incidentele weerstandscapaciteit en de structurele weerstandscapaciteit samen.

Totale weerstandscapaciteit (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2024	Begroting na wijziging 2025	Rekening 2025
Incidentele weerstandscapaciteit	12.278	14.649	16.201
Structurele weerstandscapaciteit	0	530	661
Totale weerstandscapaciteit	**12.278**	**15.179**	**16.862**

Risico's

Een risico is de onzekerheid dat een gebeurtenis zich voordoet, waarbij zowel positieve als negatieve effecten kunnen optreden. Gebeurtenissen waarvan beken is dat ze zich zullen voordoen, evenals gebeurtenissen die geen financiële gevolgen door de gemeente hebben, worden niet beschouwd als risico's bij het vaststellen van het weerstandsvermogen.

Hierna volgen de belangrijkste risico's die de gemeente op dit moment loopt. Bij het inschatten daarvan is bekeken hoeveel geld de gemeente mogelijk kan verliezen. Deze risico-inschattingen omvatten in een aantal gevallen bandbreedtes met een minimum en maximum. Door de “geschatte omvang” te vermenigvuldigen met de “waarschijnlijkheid/kans” kan per risico de financiële impact worden berekend. De som van deze bedragen vormt de benodigde weerstandscapaciteit.

Voor alle risico's zijn beheersmaatregelen opgenomen: maatregelen die we nemen om ervoor te zorgen dat het financieel effect minimaal is. Het beheersen van risico's is immers een continu proces.

We zien dat we – net als veel andere gemeenten – in de praktijk ook niet altijd een beroep hoeven doen op het weerstandsvermogen. In voorkomende gevallen zijn we vaak verzekerd, kunnen we tegenvallers dekken doordat er zich ook meevallers voordoen, hebben we een specifieke maatregel genomen (zoals een voorziening of reserve) of krijgen we van de rijksoverheid een specifieke uitkering (Covid, opvang Oekraïners).

Een aantal risico's is anders dan in de vorige begroting

De laatste keer dat de risico-inventarisatie is opgemaakt, was in de Programmabegroting 2026-2029. Er zijn deze keer geen nieuwe risico's toegevoegd, wel zijn er nieuwe ontwikkelingen verwerkt in een aantal risico's. Dat leidt tot nieuwe kansberekeningen. Zo is het bedrag voor de risico's in de openeinderegelingen in het sociaal domein verlaagd, evenals het bedrag bij de verstrekte leningen en garantstellingen. Daarnaast is de kans bij het risico op netcongestie fors verhoogd.

Pragmatische inventarisatie

Bij het inventariseren en wegen van de risico's hebben we dezelfde methodiek gebruikt als de afgelopen jaren. Dat is een pragmatische methodiek, die we graag verder willen professionaliseren, net als het risico*management* en de dagelijkse omgang met het beperken ervan. Onze accountant heeft ons gewezen op het belang daarvan - en dat onderschrijven we.

Met ingang van het begrotingsjaar 2028 wijzigt waarschijnlijk de wetgeving over de manier waarop risico's in de begroting en jaarstukken worden opgenomen. We werken toe naar een methodiek waarmee we uiterlijk in dat jaar het risicomanagement - passend bij de schaal van Culemborg - verder hebben ontwikkeld.

Risico-overzicht

(Bedragen x € 1.000)						
#	Proces/ Project	Risico	(Bandbreedte) Kans	Potentieel effect	Risico minimaal	Risico maximaal
1	Gerechtelijke procedures en planschade/nadeel-compensatie	Aanspraken derden	50% - 80%	1.600 - 2.250	800	1.800
2	Gemeentefonds	Hogere prijsstijgingen dan de indexering van de begroting	50% - 75%	500 - 750	250	563
3	Informatiebeveiliging	Datalekken, hacking en ransomware	25% - 50%	1.000 - 4.000	250	2.000
4	Personeel en organisatie	Niet kunnen invullen van openstaande vacatures in de gemeentelijke organisatie	70% - 90%	500 - 1.000	350	900
5	Openeinderegelingen sociaal domein	Onverwachte volumegroei en impact multiproblematiek	50% - 75%	750 - 1.000	375	750
6	Een schone stad behouden	Verontreinigde grond, dumpen drugsafval, onverwacht onderhoud en vandalismeschade	50%	250 - 1.000	125	500
7	Verstrekte leningen en garantstellingen	Uitblijvende (terug)betaling	0,25% - 0,5%	104.709	262	524
8	Rampen waar een gemeente zich niet op kan voorbereiden	Rampen en (sociale) calamiteiten van een buitengewone impact	15% - 25%	2.000	300	500
9	Verbonden partijen: partijen waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft	Risico's die niet zijn afgedekt door het weerstandsvermogen van de betreffende organisatie	15% - 25%	450 - 1.050	68	263
10	Gemeentebegroting	Realisatie ombuigingen gericht op duurzaam financieel evenwicht	25% - 50%	420	105	210

(Bedragen x € 1.000)						
#	Proces/ Project	Risico	(Bandbreedte) Kans	Potentieel effect	Risico minimaal	Risico maximaal
11	Netcongestie	Bouwstop, investeringen in aanvullende energievoorzieningen, ondersteuning van partners en noodmaatregelen	90%	2.000	1.800	1.800
12	Diverse processen	Totaal van de overige risico's met een gering bedrag of een kleine kans van optreden	50%	750 - 1.250	375	625
Totaal bandbreedte risico's (kans x financieel effect)					**5.059**	**10.434**

Toelichting op de risico's

1 Aanspraken derden

Ruimtelijke plannen en besluiten kunnen schade veroorzaken: planschade (onder de voormalige Wet ruimtelijke ordening) of nadeelcompensatie (onder de Omgevingswet). De gemeente kan hiervoor aansprakelijk worden gesteld. Er volgt dan een juridische procedure. Als de rechter een schadeclaim toekent, moet de gemeente die betalen. We zijn hier niet tegen verzekerd. Wel maken we in anterieure overeenkomsten de afspraak dat eventuele planschade voor rekening van de initiatiefnemer komt.

Daarnaast hebben te maken met de wettelijke aansprakelijkheid. Wettelijke aansprakelijkheid is verzekerd, maar we hebben wel een eigen risico van € 2.500,- per zaak.

2 Gemeentefonds

We zagen de afgelopen jaren een grillig verloop in de prijsontwikkelingen op de meeste beleidsterreinen. Dit heeft er ook toe geleid dat de prijzen sneller stegen dan de compensatie die Culemborg in het Gemeentefonds kreeg. Het Rijk heeft vorig jaar de nieuwe financieringssystematiek vervroegd ingevoerd. De groei van het gemeentefonds is nu gekoppeld aan de groei van het bruto binnenlands product (bbp). Uitgangspunt is dat het Gemeentefonds meerjarig de ontwikkeling van het nominaal bbp volgt. Het prijsaccres in het Gemeentefonds wordt gebaseerd op de CEP-raming van het Centraal Planbureau en is opgenomen in de meicirculaire. Dit hanteren we vanaf 2026 ook als uitgangspunt voor de uitgavenbudgetten. De budgetten zijn per categorie verhoogd met hetzelfde percentage en alleen toegepast op inflatiegevoelige budgetten. Alleen budgetten waarvoor afwijkende (landelijke) afspraken gelden, worden met een ander percentage geïndexeerd. Zo is vanaf 2026 voor de inkoopcontracten van Jeugdzorg en Wmo een afwijkend percentage gehanteerd. Deze worden gebaseerd op het ministerie van VWS berekende prijsindexcijfers.

3. Datalekken, hacking en ransomware

Als gemeente werken we met persoonsgegevens, wat risico's met zich meebrengt zoals fouten, gegevensverlies en onbevoegde toegang. Wanneer gevoelige informatie in verkeerde handen valt, kan de schade voor inwoners, ondernemers en de gemeente groot zijn. Uit onderzoek van IBM blijkt dat een datalek gemiddeld € 4 miljoen kost, vergelijkbaar met de € 4,2 miljoen schade bij gemeente Hof van Twente. De potentiële financiële impact is dus aanzienlijk, maar de daadwerkelijke impact hangt af van de aard en omvang van het incident.

Gemeente Culemborg investeert via BWB continu in een veilige IT-omgeving en besteedt met een bewustwordingsprogramma ook aandacht aan de menselijke factor. Als gemeente verwerken wij grote hoeveelheden gevoelige informatie en persoonsgegevens van inwoners. Dit brengt risico's met zich mee, zoals verwerkingsfouten, inbreuken op beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van informatie en ongeautoriseerde toegang. Wanneer gevoelige informatie in verkeerde handen terechtkomt, kan de schade voor inwoners en ondernemers aanzienlijk zijn. Daarnaast kan dit leiden tot financiële schade, verstoring van de dienstverlening, juridische risico's, reputatieschade en – bij nalatigheid – bestuurlijke boetes.

De belangrijkste lijnen in onze beheersing van deze risico's zijn:

- Beleidskaders en compliance: werken conform de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid), voorbereiden op de Cybersecuritywet en voldoen aan relevante Europese kaders, met periodieke actualisatie van beleid en plannen.
- Organisatorische maatregelen: heldere rollen en verantwoordelijkheden, risicogestuurd werken, het uitvoeren van DPIA's (Data Protection Impact Assessment) waar nodig, en afspraken met leveranciers en ketenpartners.
- Technische maatregelen: meerlaagse beveiliging (o.a. toegangsbeheer met MFA , Multi-Factor Authenticatie, patch- en kwetsbaarhedenmanagement, back-ups en hersteltests, logging en monitoring).
- Mens & gedrag: trainingen en campagnes voor veilig werken, inclusief phishing-simulaties en het delen van geleerde lessen uit incidenten.
- Incidentrespons: vastgelegde meld- en opschalingsprocedures, inclusief borging van nazorg en herstel.

Ondanks deze maatregelen blijft een restrisico aanwezig door externe dreigingen, menselijke fouten en afhankelijkheden in de keten. Het college wordt hierover periodiek geïnformeerd via managementrapportages en audits (ENSIA).

Aandachtspunten voor het komende jaar zijn het implementeren van de Cybersecuritywet (de implementatie van de Europese NIS2). Die stelt organisaties verplicht om risico's voor hun digitale systemen actief te beheersen, passende beveiligingsmaatregelen te treffen en ernstige cyberincidenten tijdig te melden. Hiermee wordt informatiebeveiliging nadrukkelijk een bestuurlijke verantwoordelijkheid en een integraal onderdeel van de bedrijfsvoering. Met de implementatie vergroten we de weerbaarheid verder(technisch en organisatorisch).

Verder blijven we werken aan het borgen van ketenafspraken en continueren we de bewustwording binnen de organisatie.

4. Niet kunnen invullen van openstaande vacatures in de gemeentelijke organisatie
Door de nog steeds krappe arbeidsmarkt moet gemeente Culemborg regelmatig kiezen voor inhuur. Niet alleen onze gemeentelijke organisatie hiermee te maken. Dit geldt voor alle gemeenten en zelfs voor de hele publieke sector. De krappe inhuurmarkt zorgt daardoor voor blijvend stijgende tarieven. Als een vacature te lang openstaat en we geen geschikte inhuur vinden, worden de zittende collega's steeds zwaarder belast. Dit leidt tot niet uitgevoerde werkzaamheden en verhoogt het risico op verzuim.

We houden daarom rekening met een tijdelijke verdubbeling van de loonkosten voor een vacature: het beschikbare vacaturegeld plus de extra kosten van inhuur. Als de werkdruk hierdoor leidt tot verzuim, stijgt het verzuimpercentage en neemt de inhuurbehoefte verder toe. Gemeente Culemborg investeert daarom in een goede, gezonde en prettige werkomgeving, werft actief en stuurt scherp op het inhuurbudget.

5. Openeinderegelingen sociaal domein
De kosten voor de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de uitvoering van de Jeugdwet blijven stijgen. Dit komt door indexaties, CAO-stijgingen en toenemende complexiteit. Vooral residentiële jeugdzorg en woningaanpassingen vanuit de Wmo kunnen per traject oplopen tot meer dan € 100.000. De gemeente werkt aan betere beoordeling van aanvragen en maakt afspraken om financiering via de juiste wet te laten verlopen, bijvoorbeeld voor jeugdigen van 18 tot 23 jaar. In deze jaarstukken is opgenomen dat dit afgelopen jaar een substantieel financieel effect heeft gehad. Meer hierover – en de vele andere maatregelen die we nemen om te sturen op onze uitgaven – is te vinden in begrotingsprogramma 7: Sociaal domein en Gezondheid. Tegelijkertijd blijft er een onzekerheid – en daarmee een risico – dat de ramingen onvoldoende zijn wanneer het beroep of de complexiteit stijgt. Er blijft dus ook een raming opgenomen in deze risicoparagraaf.

Gemeenten ontvangen van het Rijk een gebundelde uitkering (BUIG) voor de financiering van uitkeringen en zijn verantwoordelijk voor het beleid. De uitvoering gebeurt via de gemeenschappelijke regeling (GR) Werkzaak. Periodiek worden we hierover geïnformeerd via bestuursrapportages. Dit geldt ook voor de Participatiewet, die eveneens door Werkzaak wordt uitgevoerd. Eventuele financiële risico's worden eerst opgevangen binnen de bestaande budgetten van het programma Sociaal Domein.

6 Verontreinigde grond, dumpen drugsafval, onverwacht onderhoud en vandalismeschade
De gemeente loopt risico bij calamiteiten waarbij bodemverontreiniging ontstaat of wanneer anderen verontreinigingen ontdekken. Denk bijvoorbeeld aan het dumpen van drugsafval in 2017. De gemeente moet dit direct opruimen en de kosten voor de afvoer van het afval zijn hoog, ondanks verhaalmogelijkheden. Een tweede voorbeeld is aanleg van kabels- en leidingen. Als een verontreiniging wordt gevonden, bijvoorbeeld asbest in de grond, is de gemeente verantwoordelijk om direct te saneren.

De afgelopen jaren is door bezuinigingen op groot onderhoud, de gevolgen van corona en de beperkte capaciteit bij aannemers, een mogelijke achterstand in onderhoud wegen, kunstwerken, vervanging bomen en beschoeiingen ontstaan. Dit kan leiden tot onverwacht groot onderhoud, bijvoorbeeld na vorstschade of het inzakken van een beschoeiing. In 2025 zijn we gestart met het opstellen van nieuwe beheerplannen (groen, wegen, kunstwerken en openbare verlichting). Deze worden in 2026 opgeleverd.

Ieder jaar zien we vandalismeschade aan de sportaccommodaties. De kosten zijn van tevoren niet in te schatten of te begroten. Vandaar dat vandalismeschade als risico is opgenomen. We investeren in beheersmaatregelen als hekwerken, cameratoezicht en extra controle en toezicht op accommodaties.

7 Uitblijvende (terug)betaling van leningen

Gemeente Culemborg verstrekt beperkt leningen aan derden. Het gaat dan om het doorlenen aan bijvoorbeeld KleurrijkWonen, CV Parijsch en de Gelderlandfabriek. We zijn terughoudendheid bij het aangaan van nieuwe leningen. KleurrijkWonen trekt tegenwoordig zelf vaste geldleningen aan en de laatste lening aan Parijsch eindigde op 3 november 2025. De lening aan de Gelderlandfabriek is vergelijkbaar met CV Parijsch (wel met een andere looptijd). De gemeente volgt bij iedereen de (financiële) voortgang om zicht te houden op de terugbetaling.

Voor de verstrekking van duurzaamheidsleningen voor energieneutrale en aardgasvrije woningen is een revolverend Duurzaamheidsfonds opgericht. Leningen worden vanuit dit fonds verstrekt, en de aflossingen vloeien weer terug, waardoor het budget opnieuw ingezet kan worden. Voorafgaand aan het verstrekken van een lening voert de SVn een kredietwaardigheidsbeoordeling uit om te voorkomen dat leningen aan woningeigenaren worden verstrekt die niet kunnen terugbetalen.

De gemeente staat garant voor verschillende partijen, zoals Stichting Accommodatiebedrijf Culemborg, onder andere voor een lening van € 4,2 miljoen voor de bouw van Brede School Culemborg Oost. Als een partij niet aan de betalingsverplichtingen voldoet, kan de gemeente worden aangesproken. We zijn terughoudend met het aangaan van nieuwe garanties. De hoofdsom waarvoor de gemeente garant staat, neemt in de loop van de tijd af door aflossingen.

8 Rampen en (sociale) calamiteiten van een buitengewone impact

De gemeente en de veiligheidsregio zijn voorbereid op veelvoorkomende crises volgens het regionaal risicoprofiel, maar niet op elk mogelijk scenario. Naast klassieke fysieke rampen zoals branden, zijn er ook crises met een sociale component, zoals openbare ordeproblemen, ziekten, maatschappelijke onrust of een grootschalige, langdurige stroomstoring. Voor incidenten van "normaal" formaat zijn we als gemeente samen met de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid voorbereid en zijn rampenplannen beschikbaar. Er is een beperkt budget beschikbaar om een crisis van “normaal” formaat op te vangen. We hebben 9 beheersmaatregelen om dit risico zoveel mogelijk te beperken.

Hoogste prioriteit – direct versterken (essentieel voor basisweerbaarheid)

1. Versterken van crisisstructuren en rolvastheid
   - Zorg voor voldoende opgeleide en geoefende functionarissen (OvD-Bz, ROT-leden).
   - Oefen met onverwachte en complexe scenario's, inclusief sociale componenten.
2. Communicatie en informatievoorziening
   - Actualiseer communicatieprotocollen voor maatschappelijke onrust, ziekte-uitbraken en digitale uitval.
   - Zorg voor redundante communicatiemiddelen (bijv. portofoons, satelliettelefoons).
3. Samenwerking met ketenpartners
   - Maak concrete afspraken met politie, GGD, zorginstellingen, woningcorporaties en maatschappelijke organisaties.
   - Richt een netwerk op voor snelle afstemming bij sociale calamiteiten.

Middellange termijn – opbouwen en integreren (strategisch belangrijk)

4. Cyberweerbaarheid en digitale continuïteit
   - Versterk beveiliging van gemeentelijke systemen.
   - Oefen met scenario's waarin digitale dienstverlening uitvalt (burgerzaken, LCMS).
5. Opvang en verzorging van personen
   - Inventariseer opvanglocaties en voorzieningen voor langdurige inzet.
   - Maak draaiboeken voor registratie, privacy en inzet van vrijwilligers.
6. Versterken van maatschappelijke veerkracht
   - Stimuleer zelfredzaamheid van inwoners via voorlichting en burgerparticipatie.
   - Werk samen met buurtnetwerken en lokale initiatieven.

Lange termijn – ontwikkelen en evalueren (structureel verbeteren)

7. Scenarioplanning voor buitengewone rampen
   - Ontwikkel scenario's voor laagfrequente, hoog-impact incidenten (bijv. maatschappelijke ontwrichting, langdurige stroomuitval).
   - Verwerk deze in beleidsstukken en oefenprogramma's.
8. Financiële en logistieke voorbereiding
   - Breng noodbudgetten en logistieke middelen in kaart.
   - Onderzoek mogelijkheden voor regionale inkoop en gezamenlijke opslag.
9. Evaluatie en lerend vermogen
   - Zorg voor structurele evaluatie van oefeningen en inzetten.
   - Deel leerpunten actief binnen de regio en met andere gemeenten.

9 Verbonden partijen: risico's die niet zijn afgedekt door het weerstandsvermogen van de betreffende organisatie

Onze gemeenschappelijke regelingen geven in hun begroting en jaarrekening in de paragraaf Weerstandsvermogen hun eigen risico's weer, inclusief hoe zij deze met hun eigen weerstandscapaciteit afdekken. Niet alle GR'en hebben (conform afspraken met gemeenten) voldoende weerstandsvermogen om hun risico's voor 100% af te dekken. Eventuele restrisico's komen dus, als ze zich voordoen, voor rekening van de deelnemende gemeenten.

Daarom nemen wij ons aandeel in deze restrisico's van de gezamenlijke gemeenschappelijke regelingen op in onze risicotabel. Meer over de inhoud van deze risico's en eventuele beheersmaatregelen is opgenomen in de paragraaf Verbonden Partijen.

10 Realisatie ombuigingen gericht op duurzaam financieel evenwicht

In de begroting 2025 en de jaren daarna zijn diverse ombuigingen ingezet om het meerjarenperspectief structureel in evenwicht te brengen en toe te werken naar een duurzaam financieel gezonde gemeente. Er bestaat een risico dat deze ombuigingen niet allemaal tijdig worden gerealiseerd, maar dit risico neemt af naarmate de tijd verstrijkt. In de programmabegroting 2025 werd nog een mogelijk financieel effect van € 1.450.000 verwacht en in de jaarstukken 2024 € 700.000.

In de tussentijd worden steeds meer ombuigingen 'zeker' worden en is er voor een aantal nog niet gerealiseerde ombuigingen een raming opgenomen voor 2026. Omdat hier bij het opstellen van deze jaarstukken nog geen wijzigingen waren t.o.v. de begroting 2026, blijft het mogelijke financieel effect in deze jaarstukken gelijk. In de Programmabegroting 2027 actualiseren we dit bedrag opnieuw.

11. Netcongestie

Op dit moment is er sprake van netcongestie: er wordt op tijden teveel elektriciteit gevraagd of geleverd voor de beschikbare netcapaciteit. Daarom werken TenneT en lokale netbeheerder Liander hard aan verzwaring van het elektriciteitsnet. Culemborg is met Buren en Geldermalsen afhankelijk van onderstation Culemborg. Dit onderstation zal naar schatting veel eerder de maximale capaciteit bereiken dan voorheen ingeschat: begin 2027. Dit komt vooral door het kader van de Autoriteit Consument & Markt, dat vanaf 1 juli van kracht gaat zijn en nieuwe ontwikkelingen en berekeningen bij de netbeheerders.
De geplande uitbreiding is pas in 2035-2038 op zijn vroegst gerealiseerd. Dit betekent dat we te maken hebben met schaarste aan capaciteit op het elektriciteitsnet. En als we niks doen, betekent dit dat (woningbouw) ontwikkelingen in Culemborg voor lange tijd op slot gaan.

Op dit moment worden er al geen grootverbruik-aansluitingen meer afgegeven voor bedrijven en dergelijke. We onderzoeken met Liander wat er wel kan en hoe we met elkaar het energiesysteem willen invullen.

Het risico op een bouwstop is groot en heeft grote gevolgen voor de gemeente. Dat zijn niet alleen tegenvallende inkomsten van bouwleges en ozb door uitstel of afstel van bouwprojecten, maar ook personele kosten binnen de gemeente wanneer werkzaamheden wegvallen. Ook is er het risico dat gemeentelijke projecten als de vluchtelingenopvang geconfronteerd worden met hogere investeringen als er door een te kleine aansluiting aanvullende maatregelen nodig zijn om in de energievoorziening te voldoen. Daarnaast is er bij toenemende netcongestie aanvullende ondersteuning nodig aan partners in de stad, zoals KCB, KleurrijkWonen, VrijstadEnergie en warmte-initiatieven. Ten slotte is er het risico dat de gemeente regie en/of noodmaatregelen moet nemen bij structurele congestie.

We onderzoeken wat er aan alternatieve mogelijkheden zijn. We zetten hierbij in op:

- woningbouw: netneutraal bouwen en collectieve warmtevoorzieningen;
- ondernemen: op Pavijen met ondernemers kijken hoe we een en ander mogelijk kunnen maken door te onderzoeken hoe bedrijven gezamenlijk beter om kunnen gaan met de beschikbare capaciteit;
- mobiliteit: zorgen dat nieuwe laadpalen slim laden en slim aangesloten worden op een energiebron;
- decentraal energiemanagement: hoe verbinden we opwek, transport, opslag en een back-up energiebron met elkaar om te zorgen dat we slim met energie omgaan.

In deze jaarstukken is de kans voor dit risico fors omhoog gegaan, van 20% naar 90%. Aan het actuele financiële effect wordt nog gerekend. Hierop komen we bij de Programmabegroting 2027 terug.

12 Totaal van de overige risico's met een gering bedrag of een lage kans van optreden
Naast de genoemde risico's is er ook een categorie onvoorziene of restrisico's. Deze hebben vaak een lagere kans of kleinere financiële impact, en variëren sterk, van fiscaliteiten en arbeidsongeschiktheid tot leegstand en het wegvallen van leveranciers. We sturen binnen de verschillende programma's actief op deze risico's. Risico's die met de bedrijfsvoering te maken hebben, pakken we zoveel mogelijk samen met gemeente Tiel en West-Betuwe binnen BWB aan.

Weerstandsvermogen

Door de beschikbare weerstandscapaciteit af te zetten tegen de benodigde weerstandscapaciteit bepalen we het weerstandsvermogen.

De beschikbare weerstandscapaciteit is per 31-12-2025 € 16.8 miljoen. Het totaal van de risico's ligt (afgerond) tussen € 5.0 miljoen (minimaal risicoprofiel) en € 10.4 miljoen (maximaal risicoprofiel).

Dit geeft de volgende ratio's:

Bij een **minimaal** risicoprofiel is de ratio:
Beschikbare weerstandscapaciteit / Impact = € 16.8 miljoen / € 5.0 miljoen = 3,36

Bij een **maximaal** risicoprofiel is de ratio:
Beschikbare weerstandscapaciteit / Impact = € 16.8 miljoen / € 10.4 miljoen = 1,61

Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen moet worden vastgesteld welke ratio de gemeente nastreeft. Hierbij wordt gebruik gemaakt van onderstaande waarderingstabel.

Deze waardering is in samenwerking met de Universiteit van Twente tot stand gekomen en wordt door veel gemeenten als norm gehanteerd:

Beoordeling weerstandsvermogen	
Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
> 2,0	Uitstekend
1,4 < - < 2,0	Ruim voldoende
1,0 < - < 1,4	Voldoende
0,8 < - < 1,0	Matig
0,6 < - < 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

Conclusie
Per 31-12-2025 bedraagt de beschikbare weerstandscapaciteit van de gemeente Culemborg € 16,8 miljoen. Afgezet tegen het totale risicoprofiel resulteert dit in een ratio van 1,61 bij het maximale risicoprofiel en 3,36 bij het minimale risicoprofiel.

Op basis van de gehanteerde waarderingstabel valt de ratio van 1,61 in de categorie ruim voldoende. Dit betekent dat de gemeente in staat is om de financiële gevolgen van de geïnventariseerde maximale risico's in voldoende mate op te vangen.
Bij het minimale risicoprofiel is sprake van een ratio van 3,36, wat duidt op een uitstekend weerstandsvermogen.

Geconcludeerd kan worden dat het weerstandsvermogen van de gemeente solide is en voldoende financiële ruimte biedt om risico's op te vangen.

Kengetallen

Net zoals het voor een particulier belangrijk is om inzicht te hebben in zijn financiële positie – bijvoorbeeld door te weten of het inkomen toereikend is voor woonlasten, of er schulden zijn en of er sprake is van een financiële buffer – is het voor de gemeente Culemborg essentieel om inzicht te hebben in de manier waarop haar bezittingen zijn gefinancierd. Dit inzicht helpt om te beoordelen of de financiële positie solide is, of er sprake is van gezonde verhoudingen tussen eigen en vreemd vermogen, en of de gemeente in staat is om aan haar verplichtingen te voldoen, ook op de lange termijn.

Met behulp van vijf financiële kengetallen die betrekking hebben op de balans, begroting en jaarrekening, kan een nauwkeuriger beeld worden geschetst van de financiële positie van de gemeente Culemborg. Deze kengetallen geven inzicht in de verhouding tussen specifieke onderdelen van de begroting of balans en fungeren als hulpmiddel bij het beoordelen van zowel de huidige als de toekomstige financiële gezondheid van de gemeente. Ze maken trends en risico's zichtbaar en ondersteunen het maken van strategische keuzes op het gebied van financieel beleid.

In deze paragraaf nemen we vijf – vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verplichte – kengetallen op.

Kengetallen	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025
Netto schuldquote	50%	67%	41%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	43%	55%	36%
Solvabiliteitsratio	27%	25%	33%
Structurele exploitatieruimte	3,587%	0,470%	2,590%
Grondexploitatie	2,56%	2,20%	4,03%
Belastingcapaciteit	109,66%	110,00%	111,00%

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente financieel afhankelijk is van vreemd vermogen. Daarnaast geeft dit kengetal een indicatie van de druk van de rentelasten op de exploitatie én van de beschikbare investeringsruimte. In 2025 heeft de gemeente Culemborg langlopende leningen afgelost en het was niet nodig nieuwe leningen aan te trekken voor herfinanciering. De gemeente Culemborg had tijdelijk middelen uitgezet bij het ministerie van Financiën (in de 'schatkist' van het Rijk) welke ze heeft ingezet voor de aflossing van de leningen wat de netto schuldquote positief heeft beïnvloed.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote wordt zowel inclusief als exclusief doorgeleende gelden weergegeven, om inzicht te geven in het aandeel van uitgeleende middelen (zoals aan woningcorporaties) binnen de totale schuldenlast. Bij de berekening exclusief doorgeleende gelden worden deze leningen opgeteld bij de financiële activa. Een schuldquote onder de 100% duidt op een gezonde financiële positie. Voor Culemborg is dit het geval.

Solvabiliteitsratio

Dit cijfer drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen en geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente. Dit cijfer geeft dus een soort toekomstvisie weer. De solvabiliteitsratio van de gemeente Culemborg is boven de 20%, en wordt daarmee als voldoende beschouwd.

Structurele exploitatieruimte

Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen. De structurele exploitatieruimte toont het saldo van structurele baten en lasten (inclusief mutaties in reserves) als percentage van de totale baten.

Grondexploitatie

Dit cijfer geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren is. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee. Een grondexploitatie van 10% of hoger wordt beschouwd als kwetsbaar. De score van Culemborg valt binnen de 10% en heeft dus weinig risico.

Belastingcapaciteit

Dit cijfer geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde in het voorgaande jaar. Als dit percentage laag ligt, betekent het dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurt is een beleidskeuze. Culemborg zit boven het landelijk gemiddelde woonlasten en dat blijkt ook uit het kengetal.

Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Onderhoud kapitaalgoederen

Het gemeentelijk beleid ten aanzien van kapitaalgoederen is gericht op het behoud van deze goederen in goede staat. Indien sprake is van achterstallig onderhoud, wordt herstel nagestreefd om kapitaalverlies te voorkomen en de veiligheid te waarborgen. Periodiek onderhoud is noodzakelijk en wordt ondersteund door meerjarenonderhoudsrapportages. Door regelmatige inspecties van het kwaliteitsniveau blijven de financiële consequenties inzichtelijk en beheersbaar.

Kwaliteitsniveaus

Bij het opstellen van meerjarenonderhoudsplannen wordt uitgegaan van het voorkomen van kapitaalsvernietiging en het vermijden van achterstallig onderhoud. Het streven is dat alle kapitaalgoederen minimaal het kwaliteitsniveau ‘voldoende’ behalen. Dit wordt gerealiseerd door het uitvoeren van zowel klein als groot onderhoud, en waar nodig vervanging van onderdelen. In een overzichtstabel is per kapitaalgoed aangegeven wat het actuele kwaliteitsniveau is en op welke wijze dit wordt gemonitord.

Kapitaalgoed	Kwaliteitsniveau Jaarrekening 2025	Toelichting
Wegen	Niet bekend	De inspectie 2024 is ingevoerd in ons nieuwe beheerssysteem. Daarin is het doorrekenen nog niet ingericht. Op dit moment wordt nog aan de inrichting gewerkt. In 2026 wordt een nieuw wegenbeheerplan opgesteld en zal door derden de kwaliteit worden doorgerekend.
Openbare verlichting	Niet bekend	In 2025 zijn er 1758 storingen opgelost. Dit varieert van schade tot netwerkstoringen, meldingen van lichthinder en kapotte lampen. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door meer netwerkstoringen bij Liander en anderzijds door een verouderd armaturen-areaal. In het nieuwe beheerplan (2026-) maken we een doorrekening van hoe hier mee om te gaan.

Kapitaalgoed	Kwaliteitsniveau Jaarrekening 2025	Toelichting
Civieltechnische kunstwerken	Niet bekend	In 2024 is voor het eerst 20% (het oudste deel) van het areaal geïnspecteerd volgens de CUR 117 inspectie (CROW). In 2025 is hier op geacteerd, potentieel onveilige situaties zijn opgelost. In het nieuwe beheerplan (2026-) wordt het beheer van het areaal beter ingeregeld.
Riolering	We voldoen aan de functionele eisen die gesteld zijn in het water en rioleringsprogramma 2025-2029	Conform de Nederlandse normering van richtlijnen (NEN) en nationale Beoordelingsrichtlijnen (BRL) voeren wij o.a. rioolinspecties en visuele controles op water uit en op basis van telemetrie (op afstand meten van bepaalde parameters) meten en monitoren wij de rioolgemalen, overstorten en grondwaterniveaus.
Speeltoestellen	Niet bekend	Vanuit de verplichting vanuit het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (WAS) zijn alle keuringen en visuele controles uitgevoerd.

Meldingen openbare ruimte 2025

De meldingen die inwoners doen over de openbare ruimte vormen een belangrijke indicator voor de kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening. Zij geven inzicht in hoe schoon, heel en veilig de openbare ruimte wordt ervaren.

Onderstaande paragraaf bevat een overzicht van de meldingen in de openbare ruimte in 2025, afgezet tegen de jaren 2023 en 2024, uitgesplitst naar hoofdcategorieën.

In 2025 is het aantal meldingen gestegen ten opzichte van voorgaande jaren. Deze toename hangt grotendeels samen met de verbeterde toegankelijkheid van het meldingssysteem. Inwoners kunnen hun meldingen eenvoudiger doorgeven via het klantcontactcentrum of via de meldingen-app, die beschikbaar is op smartphones en tablets.
Het aantal meldingen die op categorie Reiniging zijn toegenomen, heeft te maken met de implementatie van het nieuwe hondenbeleid. Er zijn veel vragen binnengekomen, onder andere over de locaties van de afvalbakken voor de hondenpoepzakjes.
De toename op het aantal meldingen Verlichting komt door de vele storingen die als gevolg van netwerkstoringen bij Liander.

Hoofdcategorieën			
	2025	2024	2023
Reiniging	2.485	1.842	1.579
Calamiteiten	29	38	21
Groen en watergangen	627	787	567
Handhaving	1.296	671	237
Meubilair	277	349	254
Riolering	201	144	121
Verlichting	1.622	661	617
Verkeer/ wegen	911	442	209
Totaal aantal meldingen	7.448	4.934	3.605

Wegen, openbare verlichting en civieltechnische kunstwerken

Beleidskader

In het meerjarenplan voor onderhoud en rehabilitatie van wegen is het beleid voor het onderhoud van het gemeentelijke wegennet vastgelegd. Dit omvat alle openbare wegen, straten en pleinen. Het doel van het meerjarenplan is om de wegen op een voldoende onderhoudsniveau te houden en waar nodig te verbeteren.

Het beleidsplan voor openbare verlichting 2019-2023 wordt in 2026 geactualiseerd, maar dit heeft geen invloed op het onderhoud van de verlichting. Bij vervangingen en nieuwe installaties wordt duurzame Ledverlichting toegepast.

Het meerjarenplan voor civieltechnische kunstwerken biedt inzicht in het verwachte onderhoud van deze structuren.

Alle bovenstaande beheerplannen moesten in 2025 geactualiseerd worden. Er is al wel een start mee gemaakt maar de uiteindelijke afronding van de beheerplannen vindt in 2026 plaats.

Financiële consequenties

In 2025 heeft groot onderhoud van wegen, openbare verlichting en civieltechnische kunstwerken plaatsgevonden. De budgetten zijn beschikbaar gesteld middels kredieten en onttrekkingen aan voorzieningen.

In 2025 zijn de volgende uitgaven voor de vervanging en groot onderhoud van kapitaalgoederen geweest:

	Begroot 2025	Besteed 2025
Rehabilitatie wegen	360.000	110.537
Onderhoud Wegen	523.000	522.915
Onderhoud Openbare Verlichting	135.000	118.666
Onderhoud Civieltechnische Kunstwerken	175.020	27.617

Projecten 2025

In 2025 zijn de volgende projecten gestart of uitgevoerd:

Wegen:

- Voorbereiding Vier Dreven, groot onderhoud uitvoering 2026
- Afronding groot onderhoud Barbarakruid
- Parallelweg-West
- Welmoet Wijnaendts Franckenpad
- Paden Wilgenroos/Zwanenbloem
- Jodenkerkstraat
- Pad Groene Long
- Meidoornpad

Openbare verlichting:

- Voortzetten vervangen van overjarige masten en armaturen.

Civieltechnische kunstwerken:

- In 2025 is vervanging van de langzaam verkeersbrug tussen de Oostersingel en Josefschool voorbereid, in 2026 wordt dit uitgevoerd;
- Brug bij de Lekpoort is voorbereid en wordt in 2026 gerenoveerd.

Riolering en water

Beleidskader

Het beleidskader ligt vast in het water- en rioleringsprogramma 2025 t/m 2029. De belangrijkste punten uit het beleid zijn:

- De basis op orde: doelmatig beheer en onderhoud van de bestaande objecten;
- Inspelen op klimaatverandering bij nieuwbouw en beheeropgaven;
- Een kostendekkende rioolheffing.

Financiële consequenties

De kosten van het water- en rioleringsprogramma worden gefinancierd uit de inkomsten van de rioolheffing.

Projecten 2025

In 2025 is gewerkt aan de projecten volgens de jaarschijf 2025 uit het Water en rioleringsplan.

Er is onder andere gewerkt aan:

- Vervanging, renovatie en aanleg hemelwaterriool in de wijk Goilberdingen (Dijkzicht en Molenzicht) in combinatie met klimaatadaptieve maatregelen.
- Vervanging, renovatie en aanleg hemelwaterriool in de wijk Terweijde (Staatsliedenbuurt) in combinatie met klimaatadaptieve maatregelen.
- Vervanging, renovatie en aanleg hemelwaterriool Brahm- en Lehárstraat in de wijk Terweijde (Componistenbuurt) in combinatie met klimaatadaptieve maatregelen.
- Renovatie mechanische en elektrische installatie diverse hoofdgemalen
- Het onderzoek gestart naar en uitvoering van maatregelen ter verbetering waterkwaliteit in samenwerking met waterschap Rivierenland.
- Vervangen diverse duikers oppervlaktewater
- De watergangen stedelijk gebied Culemborg West zijn gebaggerd

Groen en spelen

Beleidskader

Groen speelt een cruciale rol in de identiteit van Culemborg, het creëren van een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving, het behoud en de vergroting van de biodiversiteit en de ontwikkeling van een klimaatbestendige stad. Het Groenbeleidsplan, dat op 14 mei 2020 door de gemeenteraad is vastgesteld, biedt een ontwikkelingsrichting voor het groen in de stad en dient tevens als toetsingskader voor nieuwe ontwikkelingen. Naar aanleiding van dit plan is het Biodiversiteitsplan Culemborg opgesteld, dat op 13 juli 2021 is goedgekeurd. In 2024 is uiteengezet waarop de gemeente zich de komende jaren richt op het gebied van versterking van biodiversiteit en klimaatadaptatie. Dit is vastgelegd in het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie en het programma Duurzaamheid.

De (her)inrichting van de speelplekken is afgestemd op het nieuwe speelbeleidsplan “Spelen met Speelruimte,” dat in 2020 door de Raad is vastgesteld. Dit plan biedt een visie op de speelruimte en de recreatieve mogelijkheden voor de kinderen en jongeren in Culemborg.

Om biodiversiteit te versterken, gaan we de komende jaren onder andere aan de slag met ons eigen groenbeheer. In 2025 is hiervoor een groenbeheerplan geschreven, de uitvoering hiervan volgt in 2026. Het toekomst en klimaatbestendig beheren van onze openbare ruimte is daarbij het uitgangspunt.

Daarnaast is ingezet op het implementeren van biodiversiteit en klimaatadaptatie in lopende herinrichtingsprojecten. En zijn bewonersinitiatieven rond groen en spelen in de openbare ruimte ondersteund door middel van advies. Wanneer het budget toereikend was, hebben we dit ingezet op het vergroenen van de versteende leefomgeving samen met bewoners (bijvoorbeeld kleinschalige geveltuinacties).

Afgelopen jaar zijn er veel bomen doodgegaan door de veranderingen in het klimaat. Aan de hand van uitkomsten van het groenbeheerplan uit 2025 gaan we aan de slag met het opstellen van een bomenherstelplan in 2026.

In 2025 is op het gebied van spelen de skatebaan aan de Otto van Reesweg opnieuw aangelegd en de speelplek op het Mimaspad gerenoveerd.

Vanwege de ombuigingen op het gebied van speelplekken is in 2025 door een extern bureau een onderzoek gedaan naar speelplekken in Culemborg en welke behouden moeten blijven. Hiervoor is een vervangingsplan opgesteld die in 2026 mee wordt gestart.

Financiële consequenties

De uitgaven voor het reguliere onderhoud en beheer van het groen en de speelplaatsen zijn opgenomen in de exploitatierekening.

Door klimaatverandering en ziektes zijn er meer bomen uitgevallen dan dat vervangen kon worden met het beschikbare budget. Een grote opgave was en is bijvoorbeeld het herstellen van het Rijksmonument 'Het Rondeel'. Hierdoor zijn meer kosten gemaakt voor het budget bomen.

Gebouwen

Met dit onderdeel in de paragraaf kapitaalgoederen wordt informatie verstrekt over de stand van zaken van de gemeentelijke vastgoedportefeuille.

Beleidskader

In 2025 is het onderhoud aan het gemeentelijk vastgoed uitgevoerd volgens het meerjarenonderhoudsplan (MJOP), dat jaarlijks wordt geactualiseerd op basis van inspecties. Hiermee wordt gestuurd op doelmatig onderhoud dat aansluit bij de actuele staat van de gebouwen. Ook in 2025 zijn de verduurzamingsmaatregelen (sinds 2021 onderdeel van het MJOP) verder meegenomen in de reguliere onderhoudsplanning. Waar nodig zijn duurzaamheidsmaatregelen gecombineerd met gepland onderhoud om efficiëntievoordelen te behalen. Grote investeringen en maatregelen die afwijken van de reguliere planning worden afzonderlijk ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

Omdat het huidige MJOP 5 jaar oud is, zijn we in 2025 is begonnen met het opstellen een nieuw Duurzaam Meerjarenonderhoudsplan (DMJOP). Door capaciteitsgebrek is het nieuwe onderhoudsplan nog niet gereed ultimo boekjaar en zal in 2026 worden afgerond.

Uitgevoerde werkzaamheden in 2025.

In 2025 is 76% van de geplande meerjaren onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd. Het resterende deel is vervallen of doorgeschoven naar een later jaar, bijvoorbeeld vanwege gewijzigde prioriteiten, afstemming met andere werkzaamheden of omdat de staat van het gebouw dit jaar geen directe ingreep vereiste. Hierdoor is de planning voor enkele panden geoptimaliseerd richting de komende onderhoudsjaren.

Financiële consequenties

Het planmatig onderhoud is in 2025 gedekt uit de voorziening "onderhoud gemeentelijke gebouwen". Per gebouw wordt jaarlijks een bijdrage in deze voorziening gestort, waardoor grotere onderhoudswerkzaamheden kunnen worden opgevangen zonder grote jaarlijkse schommelingen in de begroting.

Contractonderhoud en dagelijks klein onderhoud zijn, net als in voorgaande jaren, rechtstreeks vanuit de exploitatiebudgetten bekostigd. Deze werkwijze zorgt voor een stabiele en voorspelbare financiering van het vastgoedonderhoud.

Projecten en onderzoek

In 2025 is er onder andere gewerkt aan de volgende projecten en onderzoeken:

- MJOP: uitvoering: schilderwerk, keuringen en herstelwerkzaamheden, onderhoud installaties etc. (gehele jaar) diverse panden
- Project Zwembad de Waterlinie: ventilatieverbeterplan in zwembadruimte en technische ruimte uitgevoerd
- Project Brede School West optopping: opgestart, programma van aanpak en programma van eisen gemaakt.
- Sporthal Interweij: verlichting vervangen (Q4)
- Onderzoek naar verhuizing stadskantoor
- Onderzoek verzelfstandiging kinderboerderij
- Project Parkeergarage Borg en Buiten: start bouw (Q3)
- Molen: uitvoering inspectie wiekenkruis (Q3)

Financiering

Inleiding

De uitgaven en inkomsten van de gemeente lopen niet synchroon in de tijd. Soms leent de gemeente geld om tijdig betalingen te kunnen verrichten en soms heeft ze (tijdelijk) overtollige liquide middelen. Al deze geldstromen lopen via de treasuryfunctie, die de gemeente bij de Bedrijfsvoeringsorganisatie West-Betuwe heeft ondergebracht.

De uitvoering van de financieringsfunctie vindt plaats binnen de kaders die zijn vastgelegd in de Wet financiering decentrale overheden, afgekort Wet Fido. In deze wet zijn regels opgenomen voor de inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie bij de decentrale overheden. Op basis van deze regelgeving heeft de gemeente twee belangrijke instrumenten op het gebied van de treasury.

Ten eerste staan de spelregels en verantwoordelijkheden voor een goede uitvoering van de treasuryfunctie in het treasurystatuut. Dit statuut is geschreven om zoveel mogelijk de financiële risico's te beperken.

Ten tweede wordt jaarlijks bij zowel de begroting als de jaarrekening een financieringsparagraaf geschreven. In deze paragraaf komt het concrete beleid aan de orde, waarbij in de begroting de nadruk wordt gelegd op de plannen voor de toekomst en in de jaarrekening een verantwoording van het afgelopen jaar.

Algemeen

Naast de ontwikkeling van de omvang van de financieringsbehoefte is de renteontwikkeling een belangrijke factor.

In 2025 zette de daling van de rente zich sneller en krachtiger door dan vooraf werd verwacht. De Europese Centrale Bank (ECB) verlaagde in de loop van het jaar meerdere keren de beleidsrente, waarmee deze uitkwam op 2,00% voor de depositorente en 2,15% voor de herfinancieringsrente per juni 2025. Deze verlagingen volgden op een verdere afname van de inflatie richting de doelstelling van 2% en de gunstige transmissie van het monetair beleid. Daarmee kwam de feitelijke beleidsrente lager uit dan de eerder geprojecteerde bandbreedte van 2,25%-2,75%, wat resulteerde in gunstigere korte financieringsvoorwaarden voor decentrale overheden.

Aan de lange kant van de rentecurve bleef de daling echter achter. Waar was gerekend op een 10-jaars rente in de orde van 2,60%-2,90%, sloot de eurozone-lange rente 2025 af rond 3,22%-3,30%. Ook de Nederlandse 10-jaars rente bewoog gedurende het jaar binnen een hogere bandbreedte (2,61%-3,09%) dan verwacht. Deze hogere lange rente werd vooral beïnvloed door internationale onzekerheden en risicopremies, ondanks de versoepeling door de ECB.

De geldmarktrentes (Euribor) daalden juist wel duidelijk gedurende 2025, in lijn met de versoepelende koers van de ECB, waarbij bijvoorbeeld de 3-maands Euribor daalde van circa 2,74% naar 2,06% tussen januari en december 2025.

Samenvattend:

- Korte rente: sterker gedaald dan verwacht - positief voor kortlopende financiering.
- Lange rente: hoger dan voorzien - langlopende financiering bleef duurder dan geprojecteerd.
- Totaalbeeld: monetair beleid versoepelde sneller dan verwacht, maar marktdynamiek hield de lange rente relatief hoog.

Deze ontwikkelingen onderstrepen het belang van een gedifferentieerde financieringsstrategie: het voordeel van lage korte rentes benutten waar mogelijk, maar lange verplichtingen zorgvuldig wegen vanwege het hogere renteniveau op de kapitaalmarkt.

Specifiek

Op het gebied van financiering heeft de gemeente een relatief rustig jaar achter de rug. Er is in 2025 geen noodzaak geweest om extra geldmiddelen (noch kortlopend <1 jaar, noch langlopend >1 jaar) aan te trekken. De inkomsten van de gemeente dekten in ruim voldoende mate de uitgaven af.

Er is hier wel een aantekening bij te maken en wel dat deze overliquiditeit is ontstaan door een subsidie toekenning van de Rijksoverheid in aanloop naar het nog te realiseren project Stationsomgeving. Daar er voor dit project nog geen significante uitgaven zijn geweest, zijn deze middelen ingezet om de normale exploitatie uitgaven af te dekken.

Risicobeheer

Onder renterisico wordt verstaan de onzekerheid over de hoogte van toekomstige rente uitgaven en inkomsten. Voor de beheersing van de renterisico’s gelden een aantal concrete richtlijnen.

Renterisicobeheer

1. Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet bepaalt het bedrag waarvoor de gemeente maximaal kortlopende leningen mag afsluiten. Kortlopende leningen zijn leningen korter dan één jaar. Het maximum wordt volgens de Wet Fido berekend op basis van een vast percentage (8,5%) van het begrotingstotaal per 1 januari. Voor 2025 bedroeg de kasgeldlimiet € 8.875.000 gebaseerd op een begrotingstotaal van € 104.409.000

Zoals onderstaande tabel inzichtelijk maakt is de gemeente Culemborg in 2025 ruim binnen het vastgesteld kasgeldlimiet gebleven.

Kasgeldlimiet voor het begrotingsjaar 2025 (Bedragen x € 1.000)	Kw. 1	Kw. 2	Kw. 3	Kw. 4
Totaal Netto vlottende schuld/ overschot middelen	-23.176	-24.777	-27.541	-24.209
Toegestane kasgeldlimiet	8.875	8.875	8.875	8.875
Ruimte (+)/ Overschrijding	**32.051**	**33.652**	**36.416**	**33.084**

2. Renterisiconorm

Om het risico van renteaanpassing en herfinanciering bij langlopende leningen te beperken is de renterisiconorm geïntroduceerd. Deze norm houdt in, dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal per 1 januari. Het doel van de renterisiconorm is om tot een zodanig opbouw van de leningenportefeuille te komen dat het renterisico in voldoende mate wordt beperkt. Indien een leningenportefeuille gelijkmatig is opgebouwd, zal ook het renterisico over de vaste schuld gelijkmatig in de tijd verspreid zijn.

Renterisiconorm en renterisico vaste schulden (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2025
Begrotingstotaal	104.409
Vastgesteld Percentage	20
Renterisiconorm	20.882
Maximaal risico op vaste schuld	19.577
Ruimte (+)/ Overschrijding (-)	**1.305**

3. Renteschema

Om er voor te zorgen dat in de begroting en verantwoording de totale rentelasten inzichtelijk zijn, is in het Besluit begroting en verantwoording (BBV) opgenomen dat de paragraaf financiering in ieder geval inzicht geeft in de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend met behulp van de (omslag)rente.

Renteschema (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2025 na wijz.	Werkelijk 2025
De externe rentelasten over korte en lange financiering	1.373	1.166	1.065
De externe rentebaten	211	612	822
Totaal door te rekenen externe rente	**1.162**	**554**	**243**
De rente doorberekend aan de grondexploitatie	93	93	26
Rente projectfinanciering toegerekend aan betreffend taakveld	0	0	0
Saldo door te rekenen externe rente	**1.069**	**461**	**217**
Rente eigen vermogen	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
Rente voorzieningen	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
De aan taakvelden/ programma's toe te rekenen rente	**1.069**	**461**	**217**
De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente	1.287	1.288	239
Renteresultaat op het taakveld treasury			-22

Koersrisicobeheer

Vanwege het verplichte schatkistbankieren zijn er geen koersrisico's in het kader van het treasurybeleid. Aandelen van nutsbedrijven zijn uit hoofde van de publieke taak aangetrokken en worden niet als risicovolle beleggingen beschouwd. Het betreft hier aandelen in de NV BNG Bank, Vitens, Oiko, Bouwfonds en de Stichting Parijsch.
In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de instanties waarbij sprake is van een vorm van deelname in het kapitaal van de desbetreffende instelling.

Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Rating	Boekwaarde per 31-12-2025	Netto opbrengst 2025
Vitens	geen rating	27	0
Oiko	geen rating	100	1
NV BNG Bank	AAA	20	19
Cum. Pref. Bouwfonds		2	0
Stichting Parijsch		454	1.125
Totaal		**603**	**1.145**

Kredietrisico

A. Verstrekte geldleningen

In het verleden zijn leningen aan derden verstrekt. Het huidige beleid is vanwege het risico dat eraan verbonden is om hier terughoudend mee om te gaan. Om die reden is het vigerende beleid t.a.v. nieuw te vertrekken leningen "nee, tenzij".

Verstrekte leningen (bedragen x € 1.000)	Stand per 1-1-2025	Aflossingen 2025	Verstrekt 2025	Stand per 31-12-2025	Rente-gemiddelde	Looptijd
ST. Kleurrijk Wonen	7.706	2.475	0	5.231	1,98%	2033
ST Jachthaven	296	15	0	281	4,75%	2038
Gelderlandfabriek	150	0	0	150	0,36%	2035
Zorg om voedsel	10	10	0	0	0,00%	2023
Stichting TDFS	31	3	0	28	3,34%	2033
Totaal	**8.193**	**2.493**	**0**	**5.690**		

B. Garantstelling

In het verleden zijn garanties verstrekt aan met name woningbouwcorporaties of maatschappelijke organisaties. Ook hier voert de gemeente in verband met het risico een terughoudend beleid. In onderstaand tabel wordt een overzicht gegeven van de gegarandeerde geldleningen, waarbij een onderscheid is gemaakt tussen de garanties waarbij de gemeente als achtervang fungeert en de garanties waarbij de gemeente direct risicodrager is.

Gegarandeerde geldleningen (bedragen x € 1.000)	Stand per 1-1-2025	Opname 2025	Afname 2025	Stand per 31-12-2025
Particuliere woningbouw	46.508		1.508	45.000
Woningbouwcorporaties	50.839			50.839
Gemeente als achtervang	**97.347**		**1.508**	**95.839**
Culturele-/ sportvereniging/ zorg	3.313		133	3.180
Gemeente als directe risicodrager	**3.313**		**133**	**3.180**
Totaal	**100.660**		**1.641**	**99.019**

Interne liquiditeitsbeheer

Interne liquiditeitsrisico's worden beperkt door de financieringsactiviteiten te baseren op een liquiditeitsprognose. Om een goed inzicht te krijgen welke geldlening afgesloten moet worden en hoeveel er moet worden geleend en met welke looptijd is deze prognose zeer waardevol.

Om die reden is in 2023 een (vernieuwde) start gemaakt met het opstellen van een liquiditeitsprognose, waarbij inzichtelijk wordt gemaakt wat de werkelijke cashflow is versus de geprognotiseerde cashflow. In 2024 en 2025 is deze methode verder verfijnd om met deze cijfers zo goed mogelijk inzicht in het uitgaven- en inkomsten patroon te krijgen van de gemeente en hierdoor in een vroegtijdig stadium eventuele knelpunten in de liquiditeitsbehoefte te ondervangen.

Dit vroegtijdig anticiperen op de actuele liquiditeitspositie levert als voordeel op dat er geen onnodige of overhaaste leningen worden aangegaan. Een eventuele lening waar een goede prognose aan ten grondslag ligt kan in dat geval weloverwogen en goed doordacht worden aangetrokken. Hiermee willen we de rentelasten voor de gemeente zo laag mogelijk houden.

Het streven is om in 2026 een systeem te ontwikkelen waarin we nog accurater de werkelijkheid op de begroting kunnen laten aansluiten.

Dit alles met de restricties welke vanuit de wet Financiering decentrale overheden aan de gemeente zijn opgelegd.

Financiering

Kasgeldleningen

In 2025 is er geen aanleiding geweest om kasgeldlening(en) aan te trekken.
De aanwezige middelen waren voldoende om aan alle betaalverplichtingen te voldoen.

Vaste leningen

In het onderstaand overzicht wordt een beeld geschetst van het verloop van de vaste leningenportefeuille voor het jaar 2025. Het al dan niet aantrekken van geld hangt af van het verloop van kasstromen in de gemeente en het verschil tussen inkomsten en uitgaven. De financieringsbehoefte van de gemeente wordt bepaald door het verloop van verschillende kasstromen: liquiditeitsverloop vanuit de exploitatie, meerjarig investeringsplan, liquiditeitsverloop binnen grondexploitaties en herfinanciering van aflopende leningen.

In 2025 zijn er geen nieuwe langlopende leningen aangetrokken.

Mutaties in portefeuille (bedragen x € 1.000)	Bedragen	Rentepercentage
Stand per 1 januari 2025	**62.471**	**-/- 0,20% - 3,60%**
Nieuwe leningen		
Reguliere aflossingen	19.577	
Vervroegde aflossingen		
Stand per 31 december 2025	**42.894**	

Uitgezette leningen

In het verleden zijn leningen aan derden verstrekt. Het huidige beleid is vanwege het risico dat eraan verbonden is om hier terughoudend mee om te gaan. Om die reden is het vigerende beleid t.a.v. nieuw te vertrekken leningen "nee, tenzij".

Deelnemingen

Vanwege het verplichte schatkistbankieren zijn er geen koersrisico's in het kader van het treasurybeleid. Aandelen van nutsbedrijven zijn uit hoofde van de publieke taak aangetrokken en worden niet als risicovolle beleggingen beschouwd. Het betreft hier aandelen in de NV BNG Bank, Vitens, Oiko, Bouwfonds en de Stichting Parijsch.
In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de instanties waarbij sprake is van een vorm van deelname in het kapitaal van de desbetreffende instelling.

Omschrijvingen	Rating	Boekwaarde per 31-12-2025	Netto opbrengst 2025
Vitens	Geen rating	27	0
Oiko	Geen rating	100	1
NV BNG Bank	AAA	20	19
Cum. Pref. Bouwfonds		2	0
Stichting Parijsch		454	1125
Totaal		**603**	**1145**

Garantstelling

In het verleden zijn garanties verstrekt aan met name woningbouwcorporaties of maatschappelijke organisaties. Ook hier voert de gemeente een terughoudend beleid. In onderstaand tabel wordt een overzicht gegeven van de gegarandeerde geldleningen, waarbij een onderscheid is gemaakt tussen de garanties waarbij de gemeente als achtervang fungeert en de garanties waarbij de gemeente direct risicodrager is.

Gegarandeerde geldleningen (bedragen x € 1.000)	Stand per 1-1-2025	Opname 2025	Afname 2025	Stand per 31-12-2025
Particuliere woningbouw	46.508		1.508	45.000
Woningbouwcorporaties	50.839			50.839
Gemeente als achtervang	**97.347**		**1.508**	**95.839**
Culturele-/ sportvereniging/ zorg	3.313		133	3.180
Gemeente als directe risicodrager	**3.313**		**133**	**3.180**
Totaal	**100.660**		**1.641**	**99.019**

Relatiebeheer

Met de huisbankier BNG Bank vindt periodiek overleg plaats, waarbij aandacht wordt besteed aan eventuele nieuwe ontwikkelingen. In november 2025 heeft het recentste overleg plaatsgevonden. Tijdens dat gesprek is gebleken dat de faciliteiten als toereikend en de condities als marktconform kunnen worden beschouwd.

Kasbeheer

Het kasbeheer bestaat uit saldo- en liquiditeitenbeheer en het beheer van de geldstromen betreffende debiteuren en crediteuren. Er wordt op toegezien dat de liquiditeitspositie van voldoende omvang is om te garanderen dat de verplichtingen tijdig worden nagekomen. In onderstaande tabel wordt het beeld voor 2025 weergegeven. Het algehele beeld is dat de gemeente ruim voldoende liquide middelen bezat om aan al haar financiële verplichtingen te voldoen. Hierbij dient te worden aangetekend dat een groot deel van de beschikbare middelen afkomstig was van een subsidie van de Rijksoverheid voor het project "Stationskwartier". Aangezien er in 2025 nog geen noemenswaardige kosten voor dit project zijn gemaakt en deze middelen niet geoormerkt zijn, zijn zij ingezet voor de algemene financiering

In de maand december is er een relatief sterke daling zichtbaar van de liquiditeit, dit houdt verband met het uitlenen van 10 miljoen euro aan de partnergemeente West Betuwe.

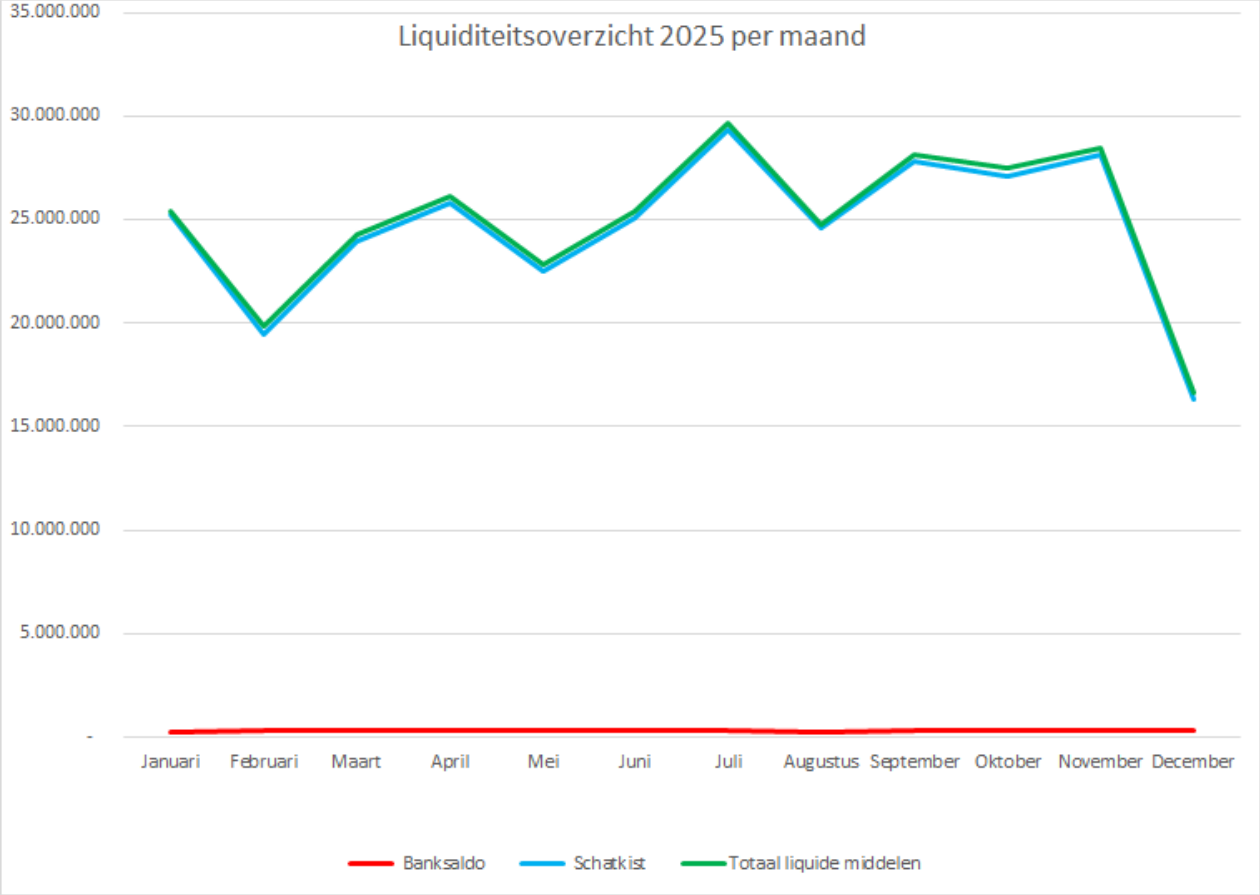

Schatkistbankieren:
De Regeling Schatkistbankieren decentrale overheden verplicht gemeenten eventuele overschotten in liquide middelen, die uitkomen boven een drempelbedrag te storten op een speciale bankrekening die de gemeente aanhoudt bij het Ministerie van Financiën. Het drempelbedrag is in 2025 vastgesteld op 2% van het begrotingstotaal met een minimum van € 1 miljoen. Het storten gebeurt dagelijks via het afromen van het saldo van de BNG bankrekening. In 2025 is er geen overschrijding van het drempelbedrag geweest.

Berekeningen benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1.000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	2.088	2.088	2.088	2.088
		Kwartaal 1	**Kwartaal 2**	**Kwartaal 3**	**Kwartaal 4**
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	322	327	321	330
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.766	1.761	1.768	1.759
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0
(1) Berekening drempelbedrag					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	104.410	104.410	104.410	104.410
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	104.410	104.410	104.410	104.410
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	0	0	0	0
(1) = (4b)*0,02 of (4c)*0,002+ €10,0 miljoen met een minimum van € 1.000.000		2.088	2.088	2.088	2.088
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	**Kwartaal 2**	**Kwartaal 3**	**Kwartaal 4**
(5a)		28.998	29.771	29.498	30.326
(5b)		90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)		322	327	321	330

Verbonden partijen

Inleiding

Veel gemeentelijke doelen worden niet alleen door de gemeente zelf gehaald, maar ook samen met andere organisaties. De manier waarop de gemeente met deze partijen samenwerkt, kan verschillen. Rond de gemeentelijke organisatie zijn verschillende lagen of ‘schillen’ te zien.

1. Het dichtst bij de gemeentelijke kern ligt dan de schil met de organisaties waarvoor de gemeente een financieel risico draagt en bestuurlijk (mede) verantwoordelijk is. Binnen deze schil liggen de gemeenschappelijke regelingen.
2. Meer naar buiten toe komen we bij de privaatrechtelijke rechtspersonen met een gemeentelijke deelname.
3. Daarnaast zijn er de organisaties die met behulp van een gemeentelijke subsidie een bijdrage leveren aan het realiseren van gemeentelijke doelstellingen. Met de meeste van deze organisaties hebben we meerjarige budgetcontracten afgesloten.

In deze paragraaf gaat het over samenwerkingsverbanden waarbij de gemeente Culemborg zowel bestuurlijk als financieel betrokken is. In de programma's van dit jaarverslag worden de belangrijkste ontwikkelingen van deze verbonden partijen in 2025 uitgelegd.

- Een bestuurlijk belang betekent dat de gemeente mee mag beslissen. Dit kan omdat de gemeente een plek heeft in het bestuur van een organisatie of omdat de gemeente stemrecht heeft.
- Een financieel belang betekent dat de gemeente geld aan de organisatie heeft gegeven. Dit geld kan verloren gaan als de organisatie failliet gaat of financiële problemen krijgt die de gemeente raken.

In 2019 heeft de gemeenteraad voor het laatst een Nota verbonden partijen vastgesteld. Onze gemeente heeft met veel organisaties een relatie, maar die voldoen niet allemaal aan de eerder genoemde criteria van verbonden partijen. De organisaties die wel aan de definitie van verbonden partijen voldoen, zijn onder te verdelen in:

- Gemeenschappelijke Regelingen;
- Vennootschappen en Coöperaties;
- Stichtingen en Verenigingen;
- Publiek-Private Samenwerkingen (PPS).

Om in lijn met artikel 15 lid 2 en artikel 26 van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) te rapporteren, worden voor verbonden partijen onder andere de volgende gegevens vermeld:

- De verwachte omvang van de bekostiging in het begrotingsjaar.
- De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en het einde van het begrotingsjaar.

Overzicht verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen

Regio Rivierenland						
Vestigingsplaats	Tiel					
Rechtpositie	Gemeenschappelijke regeling					
Openbaar	De Regio Rivierenland is een gemeenschappelijke regeling van acht gemeenten waarbinnen op regionaal niveau voor de gemeenten taken worden uitgevoerd op het gebied van verkeer en vervoer, milieu, ruimtelijke ordening en waterbeheersing, volkshuisvesting, onderwijs, economie, arbeidsmarkt, volksgezondheid en zorg (jeugdbeleid, Wmo). De gemeenschappelijke regeling voert zowel uitvoeringstaken als (strategische) beleidstaken uit.					
Bestuurlijk	Alle gemeenten zijn vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur (AB). Het AB bestaat uit acht leden en een onafhankelijk voorzitter. Elke gemeente heeft één zetel. Voorzitter van het AB is een gemeenschappelijk lid, dat door alle gemeenten gezamenlijk wordt aangewezen. De voorzitter van het AB heeft geen stemrecht in het AB. Het AB benoemt de leden van het Dagelijks Bestuur (DB) dat bestaat uit drie leden. Belang Culemborg: In 2025 heeft wethouder Wichgers zitting in het AB.					
Betrokkenen	De gemeenten Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel.					
Risico`s	Er zijn geen wezenlijk nieuwe risico's ten opzichte van voorgaande jaren. De belangrijkste financiële risico's blijven verbonden aan de contractgestuurde dienstverlening, waarbij gewerkt wordt met dienstverleningsovereenkomsten. Fluctuaties in de vraag naar diensten en personele inzet (zoals ziekte en inhuur) kunnen leiden tot financiële tegenvallers. Deze risico's worden opgevangen via de risicoreserve Contractgestuurde dienstverlening, waarbij een maximum van 30% van de uitgaven als toereikend wordt beschouwd. Daarnaast brengt de verdere flexibilisering van taken enige onzekerheid met zich mee in de bedrijfsvoering. Uit de eerdere integrale risico-inventarisatie blijkt dat de beschikbare algemene reserve toereikend is om de geïdentificeerde risico's af te dekken. Wel blijven externe factoren, zoals afhankelijkheid van subsidies en ontwikkelingen in de vraag, van invloed op de financiële positie.					
Programma	Bestuur en Ondersteuning					
Financiële bijdrage (x € 1.000)	**Bijdrage 2025**		**Eigen vermogen**		**Vreemd vermogen**	
	Budget	Realisatie	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2024	31-12-2025
	647	330	2.620	2.394	11.862	24.857

Avri						
Vestigingsplaats	Geldermalsen					
Rechtpositie	Gemeenschappelijke regeling					
Openbaar	De Avri is een gemeenschappelijke regeling van 8 gemeenten die taken uitvoert op het gebied van afvalinzameling en afvalbeheer, het beheer van de openbare ruimte en toezicht en handhaving van de openbare ruimte.					
Bestuurlijk	In het Algemeen Bestuur (AB) zijn alle betrokken gemeenten vertegenwoordigd en bestaat derhalve uit 8 leden. De voorzitter wordt door en uit het AB aangewezen. Het AB benoemt de leden van het Dagelijks Bestuur dat bestaat uit 3 leden, te weten een voorzitter en 2 door het AB uit zijn midden aan te wijzen leden. Belang Culemborg: Wethouder D. Bijvoet heeft zitting in het AB van Avri. Wethouder M. Wichgers is aangewezen als plaatsvervangend lid van het AB.					
Betrokkenen	De gemeenten Buren, Culemborg, West Betuwe, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Maas en Waal en Zaltbommel.					
Risico`s	In 2025 is bekend geworden dat het beleid van het Rijk met betrekking het plastic afval de komende jaren leidt een forse stijging van de afvalstoffenheffing.					
Programma	Duurzaamheid					
Financiële bijdrage (x € 1.000)	**Bijdrage 2025**		**Eigen vermogen**		**Vreemd vermogen**	
	Budget	Realisatie	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2024	31-12-2025
	0	0	1.903	1.290	56.240	57.324

Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ)	
Vestigingsplaats	Nijmegen
Rechtpositie	Gemeenschappelijke regeling
Openbaar	Uitvoering wettelijke taken van op gebied van brandweer (regionaal en lokaal), geneeskundige hulp bij ongevallen en rampen (GHOR) en regionale ambulancevoorziening (RAV) in de Veiligheidsregio Gelderland Zuid. Daarmee wordt aangesloten bij het gebied van de politieregio, waardoor een doelmatig georganiseerde én een gecoördineerde samenwerking tussen de parate diensten kan worden gerealiseerd.
Bestuurlijk	Alle deelnemende gemeenten zijn vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur (AB) door hun burgemeester; het Algemeen Bestuur telt 16 leden. Alle leden hebben 1 stem, tenzij er een besluit genomen moet worden over de jaarrekening, begroting, begrotingswijziging of het regionaal beheers-programma. Daarvoor geldt een gewogen stemrecht per 20.000 inwoners, waarbij elke gemeente minimaal 1 stem heeft. De burgemeester van de gemeente Nijmegen is uit hoofde van zijn functie van korpsbeheerder zowel voorzitter van het AB als het DB. Het DB bestaat uit 6 leden. Belang Culemborg: In 2025 heeft burgemeester J. Geurts zitting in het AB.
Betrokkenen	De gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Groesbeek, Heumen, Maasdriel, Neder-Betuwe, Nijmegen, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel.
Risico`s	**1. Financiële positie en weerstandsvermogen** Het weerstandsvermogen van de VRGZ bedraagt ultimo 2025 83% en ligt daarmee onder de benodigde weerstandscapaciteit. Bij het optreden van meerdere of grotere risico's kan dit leiden tot aanvullende financiële druk op deelnemende gemeenten. **2. Toenemende maatschappelijke opgaven** De VRGZ staat voor groeiende opgaven op het gebied van crisisbeheersing, weerbaarheid, klimaatontwikkelingen, natuurbrandrisico's en bescherming van vitale infrastructuur. De financiële gevolgen hiervan voor de VRGZ en de deelnemende gemeenten zijn nog niet volledig inzichtelijk. **3. Vastgoed en bedrijfsvoering** De komende jaren zijn investeringen voorzien in vastgoed, verduurzaming en de verdere ontwikkeling van de organisatie. Ook de voorgenomen ontvlechting van de bedrijfsvoering met de GGD gaat financiële gevolgen hebben voor de deelnemende gemeenten. **4. Arbeidsmarkt en vakbekwaamheid** Aanhoudende arbeidsmarktkrapte en stijgende kosten voor opleiding en vakbekwaamheid kunnen leiden tot hogere lasten voor de

	veiligheidsregio en daarmee mogelijk voor de deelnemende gemeenten.					
Programma	Veiligheid					
Financiële bijdrage (x € 1.000)	**Bijdrage 2025**		**Eigen vermogen**		**Vreemd vermogen**	
	Budget	Realisatie	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2024	31-12-2025
	2.534	2.519	9.635	9.500	72.556	73.832

Werkzaak Rivierenland

Vestigingsplaats	Geldermalsen					
Rechtpositie	Gemeenschappelijke regeling					
Openbaar	Werkzaak Rivierenland is een gemeenschappelijke regeling van 8 gemeenten die taken uitvoert op het gebied van de Participatiewet/ IOAW/IOAZ en Wet Sociale Werkvoorziening.					
Bestuurlijk	In het Algemeen Bestuur (AB) zijn alle betrokken gemeenten vertegenwoordigd en bestaat derhalve uit 8 leden. De voorzitter wordt door en uit het AB aangewezen. Het AB benoemt de leden van het Dagelijks Bestuur (DB) dat bestaat uit 3 leden; te weten een voorzitter en twee door het AB uit zijn midden aan te wijzen leden. Belang Culemborg: Wethouder D. Bijvoet heeft zitting in het AB.					
Betrokkenen	De gemeenten Buren (alleen voor Sociale Werkvoorziening), Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal (alleen voor Participatiewet; Sociale Werkvoorziening is elders belegd) en Zaltbommel.					
Risico`s	In 2025 was sprake van aanhoudende druk op de uitvoering van de Participatiewet, mede door de beperkte uitstroommogelijkheden voor inwoners met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Daarnaast speelde financiële onzekerheid een rol, onder andere door stijgende uitvoeringskosten en onduidelijkheid over landelijke middelen. Ook vroeg de inzet en ontwikkeling van middelen, zoals de vrijval van loonkostensubsidie, om nadere duiding en bestuurlijke aandacht. Tot slot bleef het een aandachtspunt om regionale ontwikkelingen goed te laten aansluiten op de lokale situatie en prioriteiten van Culemborg.					
Programma	Sociaal domein en Gezondheid					
Financiële bijdrage (x € 1.000)	**Bijdrage 2025**		**Eigen vermogen**		**Vreemd vermogen**	
	Budget	Realisatie	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2024	31-12-2025
	16.415	17.114	6.230	6.128	18.742	19.858

Regionaal Archief Rivierenland (RAR)						
Vestigingsplaats	Tiel					
Rechtpositie	Gemeenschappelijke regeling					
Openbaar	Het gemeenschappelijk beheer van de archiefbewaarplaats(en) van de deelnemers en van de daar naar toe overgebrachte archiefbescheiden, alsmede het toezicht op het beheer van de niet naar de archiefbewaarplaats(en) overgebrachte archiefbescheiden.					
Bestuurlijk	In het Algemeen Bestuur (AB) zijn de betrokken gemeenten vertegenwoordigd door een lid per deelnemende gemeente. Het Dagelijks Bestuur (DB) bestaat uit 3 – door het AB aan te wijzen – leden uit het AB. Belang Culemborg: Vanuit Culemborg heeft wethouder D. Bijvoet - de Wit zitting in het AB. Daarnaast is de Culemborgse raad vertegenwoordigd in de voorbereidende Besluit- en Oordeelsvormende Vergaderingen (BOV) ten behoeve van het AB.					
Betrokkenen	Deelnemende gemeenten zijn Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe en Zaltbommel.					
Risico`s	**1. Digitale ontwikkeling en archivering** De verdere digitalisering van archieven, de ontwikkeling van het e-depot en de implementatie van nieuwe archiefwettelijke eisen vragen blijvende investeringen in systemen, kennis en beheer. De financiële gevolgen hiervan kunnen voor de deelnemende gemeenten in de toekomst toenemen. **2. Personele kwetsbaarheid** In 2025 is sprake geweest van vacatures en personele uitval, waardoor werkzaamheden deels door externe partijen moesten worden uitgevoerd en projecten zijn doorgeschoven naar 2026. Hierdoor bestaat een risico op hogere kosten en vertraging van werkzaamheden. **3. Informatiebeveiliging en continuïteit** Het RAR benoemt cybercriminaliteit, afhankelijkheid van specialistische leveranciers en calamiteiten met schade aan gebouw en archieven als belangrijke risico's. Verstoringen kunnen gevolgen hebben voor de dienstverlening aan inwoners en gemeenten en tot extra kosten leiden. **4. Huisvesting en verduurzaming** Voor onderhoud en verduurzaming van de archiefvoorzieningen zijn investeringen noodzakelijk. Toekomstige onderhouds- en verduurzamingsmaatregelen kunnen leiden tot hogere lasten voor de deelnemers.					
Programma	Sport, Cultuur en Recreatie					
Financiële bijdrage (x € 1.000)	**Bijdrage 2025**		**Eigen vermogen**		**Vreemd vermogen**	
	Budget	Realisatie	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2024	31-12-2025
	395	374	637	1.013	77.816	6.543

Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal						
Vestigingsplaats	Tiel					
Rechtpositie	Gemeenschappelijke regeling					
Openbaar	Het recreatieschap behartigt de gezamenlijke belangen op het gebied van de infrastructuur voor openluchtrecreatie en toerisme op bovenlokaal niveau. Samen met het Natuur- en Recreatieschap Lingegebied en het Recreatieschap Over-Betuwe wordt deelgenomen in de B.V. Recreatie-maatschappij Rivierengebied. Via de uitvoeringsorganisatie Uit®waarde ontwikkelt, exploiteert en onderhoudt zij de toeristische en dagrecreatieve infrastructuur in het Rivierengebied.					
Bestuurlijk	In het Algemeen Bestuur (AB) zijn alle deelnemende gemeenten vertegenwoordigd, met dien verstande dat een lid en een plaatsvervangend lid wordt aangewezen. Het Dagelijks Bestuur wordt gevormd door de leden van het AB. Belang Culemborg: Wethouder M. Wichgers heeft zitting in het AB van het recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal.					
Betrokkenen	Deelnemende gemeenten zijn Buren, Culemborg, Druten, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe en West Maas en Waal.					
Risico`s	Met de verzelfstandiging is gekozen voor een model van maatschappelijk ondernemen. De B.V. Recreatiemaatschappij Rivierengebied is dus een maatschappelijke onderneming, gericht op het behartigen van maatschappelijke taken zonder aandeelhouderswaarden. Sinds 1 juli 1999 zijn dus alle taken door de Natuur- en Recreatieschappen in het Rivierengebied overgedragen aan de B.V. Recreatiemaatschappij Rivierengebied. Om die reden gelden de uitgangspunten van de Wet gemeenschappelijke regelingen niet langer voor de begroting van het recreatieschap.					
Programma	Sport, Cultuur en Recreatie					
Financiële bijdrage (x € 1.000)	**Bijdrage 2025**		**Eigen vermogen**		**Vreemd vermogen**	
	Budget	Realisatie	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2024	31-12-2025
	0	0	0	0	6.853	6.853

Belastingsamenwerking Rivierenland (BSR)						
Vestigingsplaats	Tiel					
Rechtpositie	Gemeenschappelijke regeling					
Openbaar	Samenwerking bij de heffing, invordering en kwijtschelding van de waterschapsbelastingen, afvalstoffenheffing en diverse andere gemeentelijke belastingen alsmede bij de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken (wet WOZ) en het beheer en de uitvoering van de Basisregistratie voor Adressen en Gebouwen (BAG). De verordende bevoegdheid blijft bij de gemeente.					
Bestuurlijk	Het Algemeen Bestuur (AB) bestaat uit zoveel leden als er deelnemers zijn, waarbij het Waterschap 2 leden benoemt. Uit het AB wordt een Dagelijks bestuur (DB) van 3 leden gekozen, bestaande uit een voorzitter en twee leden. Ten minste 1 van de DB-leden wordt gekozen uit de vertegenwoordiging namens het Waterschap. Belang Culemborg: Wethouder M. Peters heeft zitting in het AB.					
Betrokkenen	Het Waterschap Rivierenland, Regio Rivierenland (Avri) en gemeenten Culemborg, Gorinchem, Maasdriel, Montfoort, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal, Wijk bij Duurstede en IJsselstein.					
Risico`s	**1. Digitalisering en informatievoorziening.** BSR investeert doorlopend in digitalisering, gegevensbeheer, informatiebeveiliging en de uitvoering van wettelijke verplichtingen zoals de Woo. Nieuwe ontwikkelingen kunnen leiden tot aanvullende investeringen in systemen en processen. **2. Personele continuïteit.** De continuïteit van de dienstverlening aan inwoners en gemeenten blijft afhankelijk van de beschikbaarheid van voldoende gekwalificeerd personeel. Vacatures, ziekteverzuim en specialistische functies kunnen leiden tot extra inzet van externe capaciteit en hogere uitvoeringskosten. **3. Rechtmatigheid en aanbestedingen.** Bij de rechtmatigheidscontrole zijn aandachtspunten geconstateerd rondom aanbestedingen. Hoewel BSR hiervoor mitigerende maatregelen heeft getroffen, kunnen wijzigingen in wet- en regelgeving en interpretatieverschillen leiden tot extra beheersmaatregelen en uitvoeringslasten. **4. Financiële positie.** BSR beschikt niet over een algemeen weerstandsvermogen. Eventuele financiële risico's komen daarmee uiteindelijk voor rekening van de deelnemende gemeenten.					
Programma	Financiering en Algemene dekkingsmiddelen					
Financiële bijdrage (x € 1.000)	**Bijdrage 2025**		**Eigen vermogen**		**Vreemd vermogen**	
	Budget	Realisatie	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2024	31-12-2025
	571	458	363	297	11.132	12.042

GGD Gelderland-Zuid						
Vestigingsplaats	Nijmegen					
Rechtpositie	Gemeenschappelijke regeling					
Openbaar	Behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het terrein van de openbare gezondheidszorg en het uitvoeren van taken die in wet- en regelgeving aan de gemeenten of de GGD'en zijn opgedragen.					
Bestuurlijk	Alle betrokkenen zijn vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur (AB). Het AB telt 14 zetels. Het AB wijst uit zijn midden een voorzitter aan. Het Dagelijks Bestuur (DB) bestaat uit de voorzitter van het AB en minimaal 4 andere leden. Deze worden aangewezen door het AB. Belang Culemborg: Wethouder M. Peters heeft zitting in het AB.					
Betrokkenen	De gemeenten Berg en Dal, Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal, Zaltbommel, Beuningen, Druten, Heumen, Nijmegen en Wijchen.					
Risico`s	De belangrijkste (financiële) risico's voor de GGD zaten in CAO-wijzigingen, prijsstijgingen, fluctuaties in inkomsten, cybercriminaliteit/beveiligingsincidenten, epidemieën (extra personeelskosten), en het inspelen op ontwikkelingen zoals de (onzekere) toekomst van Veilig Thuis, de Omgevingswet en nieuwe wet- en regelgeving. Daarnaast waren ziekteverzuim, arbeidsmarktkrapte en arbo-risico's belangrijke factoren.					
Programma	Sociaal domein en Gezondheid					
Financiële bijdrage (x € 1.000)	**Bijdrage 2025**		**Eigen vermogen**		**Vreemd vermogen**	
	Budget	Realisatie	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2024	31-12-2025
	1.477	1.508	2.275	2.487	29.242	24.770

Omgevingsdienst Rivierenland (ODR)						
Vestigingsplaats	Tiel					
Rechtpositie	Gemeenschappelijke regeling					
Openbaar	De gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers ter zake van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht, waaronder tevens wordt begrepen het belang van een goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten Gelderland.					
Bestuurlijk	Alle betrokken gemeenten zijn vertegenwoordigd met één collegelid in het Algemeen Bestuur (AB). Het AB bestaat uit 9 leden. Het Dagelijks Bestuur (DB) bestaat naast de voorzitter van het AB uit drie leden. Belang Culemborg: Wethouder M. Wichgers is voorzitter van het DB en het AB.					
Betrokkenen	De deelnemers zijn het college van GS van de Provincie Gelderland en de colleges van de gemeenten Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas & Waal en Zaltbommel.					
Risico`s	In 2026 wordt door het ministerie van I&W beoordeeld of de ODR aan de robuustheidscriteria voldoet en of ze als zelfstandige Omgevingsdienst kan blijven bestaan.					
Programma	Wonen, Stedelijke vernieuwing en Ruimte					
Financiële bijdrage (x € 1.000)	**Bijdrage 2025**		**Eigen vermogen**		**Vreemd vermogen**	
	Budget	Realisatie	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2024	31-12-2025
	1.889	1.911	1.031	2.181	6.646	6.156

Bedrijfsvoeringsorganisatie West Betuwe (BvoWB)						
Vestigingsplaats	Culemborg					
Rechtpositie	Gemeenschappelijke regeling					
Openbaar	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het terrein van de bedrijfsvoeringstaken met als doel het verlagen van kosten, het verhogen van de kwaliteit, het verminderen van de kwetsbaarheid en het bieden van kansen aan medewerkers.					
Bestuurlijk	Iedere deelnemer wijst 1 lid van het bestuur aan. Het bestuur kiest uit zijn midden een voorzitter en een plaatsvervangend voorzitter. Belang Culemborg: Wethouder M. Peters heeft zitting in het bestuur en is voorzitter van de BvoWB.					
Betrokkenen	De deelnemers zijn de gemeenten Culemborg, Tiel en West Betuwe.					
Risico`s	Ook de bedrijfsvoeringsorganisatie West Betuwe heeft last van de krapte op de arbeidsmarkt. Wanneer vacatures moeilijk worden ingevuld, neemt de druk op zittend personeel toe en dat heeft vervolgens ook gevolgen voor de dienstverlening aan de gemeenten. Daarnaast bestaat onzekerheid bij de deelnemers over de toekomstige inrichting van de samenwerking, mede door de besluitvorming rond de uittreding van Tiel. Ook landelijke vertragingen in wet- en regelgeving, zoals bij de implementatie van de NIS2-richtlijn, brengen risico's met zich mee doordat projecten moeten worden uitgesteld.					
Programma	Bestuur en Ondersteuning					
Financiële bijdrage (x € 1.000)	**Bijdrage 2025**		**Eigen vermogen**		**Vreemd vermogen**	
	Budget	Realisatie	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2024	31-12-2025
	6.245	5.906	1.859	1.819	4.280	4.671

Uitvoeringsorganisatie Breedbandnetwerk Rivierenland (UBR)						
Vestigingsplaats	Tiel					
Rechtpositie	Gemeenschappelijke regeling					
Openbaar	UBR heeft als doel een breedbandnetwerk in het buitengebied van de deelnemende gemeenten aan te leggen, te beheren en te onderhouden.					
Bestuurlijk	In het Algemeen Bestuur (AB) zijn alle deelnemende gemeenten vertegenwoordigd. Belang Culemborg: Wethouder M. Wichgers heeft zitting in het AB van UBR.					
Betrokkenen	De gemeenten zijn Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel.					
Risico`s	Er zijn geen risico's. Het is een succesvol winstgevend project.					
Programma	Economie					
Financiële bijdrage (x € 1.000)	**Bijdrage 2025**		**Eigen vermogen**		**Vreemd vermogen**	
	Budget	Realisatie	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2024	31-12-2025
	0	0	564	1.112	34.881	32.403

Rekenkamer Rivierenland						
Vestigingsplaats	-					
Rechtpositie	Gemeenschappelijke regeling					
Openbaar	Het belang ter behartiging waarvan deze regeling is aangegaan, is het instellen van een gemeenschappelijke rekenkamer als bedoeld in artikel 81l van de Gemeentewet.					
Bestuurlijk	De Rekenkamer Rivierenland is een gemeenschappelijk orgaan conform artikel 1 juncto artikel 8, tweede lid van de Wgr. Hieraan is geen bestuur verbonden. Hiermee is de Rekenkamer Rivierenland weliswaar niet aan te merken als verbonden partij, maar voor de helderheid en overzichtelijkheid wordt de Rekenkamer Rivierenland wel in deze paragraaf meegenomen.					
Betrokkenen	Rekenkamer Rivierenland is een samenwerkingsverband van de gemeenten Buren, Culemborg en West Betuwe. Per 1 januari 2025 is gemeente West Maas en Waal toegetreden.					
Risico`s	**1. Personele continuïteit en vervanging** De rekenkamerorganisatie is beperkt van omvang, waardoor uitval van medewerkers direct gevolgen kan hebben voor de uitvoering van onderzoeken en ondersteuning. Vervanging bij ziekte kan leiden tot extra kosten en druk op de begroting. **2. Beperkte financiële buffer** Hoewel de gemeenschappelijke regeling voorziet in een bestemmingsreserve tot maximaal 20% van de deelnemersbijdragen, beschikt de rekenkamer over een beperkte financiële buffer. Tegenvallers die niet binnen de begroting kunnen worden opgevangen kunnen leiden tot aanvullende bijdragen van deelnemende gemeenten.						
Programma	Bestuur en Ondersteuning					
Financiële bijdrage (x € 1.000)	**Bijdrage 2025**		**Eigen vermogen**		**Vreemd vermogen**	
	Budget	Realisatie	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2024	31-12-2025
	39	33	0	0	0	0

Vennootschappen en coöperaties

BNG Bank						
Vestigingsplaats	Den Haag					
Rechtpositie	Naamloze vennootschap					
Openbaar	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs, cultuur en openbaar nut (publieke sector). Met specifieke financiële dienstverlening draagt BNG Bank bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarnaast streeft BNG Bank naar een redelijk rendement voor haar aandeelhouders.					
Bestuurlijk	De gemeente Culemborg heeft geen zetel in het Bestuur en de Raad van commissarissen van BNG Bank. De gemeente heeft als aandeelhouder in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders een bestuurlijk belang. De gemeente heeft 8.775 aandelen met een nominale waarde van € 19.910 in haar bezit.					
Betrokkenen	De Staat is houder van de helft van de aandelen. De andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een waterschap.					
Risico`s	Voor gemeenten zijn de risico's met betrekking tot BNG Bank beperkt, maar niet afwezig. De volgende aandachtspunten zijn relevant: **Marktrisico (renteontwikkelingen)**: schommelingen in de rente op de kapitaalmarkt kunnen invloed hebben op de financieringslasten van gemeenten. Hoewel BNG Bank stabiele financiering biedt, blijven tarieven afhankelijk van marktomstandigheden. **Krediet- en tegenpartijrisico:** BNG Bank heeft een hoge kredietwaardigheid, maar blijft als financiële instelling blootgesteld aan risico's op de (internationale) kapitaalmarkt. Een verslechtering van de kredietpositie kan indirect effect hebben op financieringsvoorwaarden. **Regelgevingsrisico:** wijzigingen in wet- en regelgeving voor banken (bijvoorbeeld kapitaaleisen) kunnen van invloed zijn op de kredietverlening en prijsstelling. **Concentratierisico:** gemeenten zijn in belangrijke mate afhankelijk van een beperkt aantal financiers, waaronder BNG Bank. Dit kan de flexibiliteit beïnvloeden bij het aantrekken van financiering. **Duurzaamheids- en transitierisico's**: strengere duurzaamheidscriteria kunnen op termijn invloed hebben op de financierbaarheid van bepaalde projecten.					
Programma	Financiering en Algemene dekkingsmiddelen					
Financiële bijdrage (x € 1.000)	**Bijdrage 2025**		**Eigen vermogen**		**Vreemd vermogen**	
	Budget	Realisatie	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2024	31-12-2025
	0	0	0	0	0	0

Vitens N.V.						
Vestigingsplaats	Zwolle					
Rechtpositie	Naamloze vennootschap					
Openbaar	De uitoefening van een publiek (drink-)waterbedrijf in de ruimste zin van het woord. Dat houdt onder meer in: winning, productie, transport, verkoop en distributie van water en verder het verrichten van alles dat met de publieke watervoorziening verband houdt of daarvoor bevorderlijk kan zijn.					
Bestuurlijk	De aandeelhouders hebben geen directe bemoeienis met de dagelijkse gang van zaken binnen het bedrijf. Een Raad van Commissarissen houdt toezicht. De gemeente Culemborg heeft als aandeelhouder in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders een bestuurlijk belang. De gemeente is houder van 26.705 aandelen in deze vennootschap.					
Betrokkenen	Behalve Vattenfall zijn gemeenten en provincies in het voorzieningsgebied aandeelhouder van Vitens, dat is opgezet als naamloze vennootschap.					
Risico`s	De belangrijkste risico's met betrekking tot Vitens zijn als volgt: **Leveringszekerheid**: door toenemende vraag en beperkingen in beschikbare vergunningen voor waterwinning kan de leveringszekerheid onder druk komen te staan, met name in piekperiodes. **Vergunningen en regelgeving:** het verkrijgen en behouden van vergunningen voor waterwinning is complex en tijdrovend, en afhankelijk van provinciale en landelijke besluitvorming. **Waterkwaliteit en bronbescherming:** vervuiling van grondwater (bijvoorbeeld door landbouw, industrie of opkomende stoffen zoals PFAS) kan leiden tot hogere zuiveringskosten en beperkingen in inzetbare bronnen. **Investeringsopgave en kostenontwikkeling:** de noodzakelijke investeringen in infrastructuur en capaciteit zijn omvangrijk. Stijgende kosten (o.a. materiaal en energie) kunnen druk zetten op tarieven en financiële positie. **Klimaatverandering**: langere droge periodes en extremere weersomstandigheden vergroten de druk op de beschikbaarheid van zoetwater en het functioneren van het systeem.					
Programma	Financiering en Algemene dekkingsmiddelen					
Financiële bijdrage (x € 1.000)	**Bijdrage 2025**		**Eigen vermogen**		**Vreemd vermogen**	
	Budget	Realisatie	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2024	31-12-2025
	0	0	0	0	0	0

C.V. Parijsch (PPS)						
Vestigingsplaats	Culemborg					
Rechtpositie	Commanditaire Vennootschap (CV)					
Openbaar	Op 18 december 1995 heeft de gemeente een samenwerkingsovereenkomst gesloten met Joh. Mourik & Co. Holding B.V., genaamd de ontwikkelingsmaatschappij Parijsch. De stichting Parijsch treedt op als beherend vennoot van de CV Parijsch. In de loop van de jaren is deze overeenkomst enkele keren herzien. In 2021 hebben de partners de afspraken voor de nog te ontwikkelen delen van Parijsch Zuid vastgelegd in de 'Samenwerkingsovereenkomst Parijsch Zuid'.					
Bestuurlijk	Als deelnemer in de stichting heeft de gemeente een bestuurlijk belang. Het doel van de initiële samenwerkingsovereenkomst was het tot ontwikkeling brengen van het initiële plangebied tot woningbouw. Aanvullend hebben de partijen voor het plangebied Parijsch-Zuid uitgangspunten vastgesteld tot kwaliteitsverbetering van de woningbouwontwikkeling, om daarmee aan te sluiten op de ontwikkelingen in de woningmarkt en in het vakgebied van gebiedsontwikkeling. Daarmee geven ze invulling aan het raadsbesluit hierover (18-1-2018). Het financieel belang is het bedrag dat de gemeente als werkkapitaal heeft gestort in de stichting. Financiële risico's die verbonden zijn aan de grondexploitatie van het plan. Belang Culemborg: Burgemeester Marinka Mulder is voorzitter van het stichtingsbestuur CV ontwikkelmaatschappij Parijsch.					
Betrokkenen	Joh. Mourik & Co. Holding B.V. te Groot-Ammers: 5/8 deel Gemeente Culemborg: 3/8 deel					
Risico`s	De noodzakelijke ambtelijke inzet ligt hoger dan op dit moment geraamd.					
Programma	Wonen, Stedelijke vernieuwing en Ruimte					
Financiële bijdrage (x € 1.000)	**Bijdrage 2025**		**Eigen vermogen**		**Vreemd vermogen**	
	Budget	Realisatie	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2024	31-12-2025
	0	0	17.989	n.n.b.	24.480	n.n.b

Stichtingen en verenigingen

Stichting Accommodatiebedrijf Culemborg						
Vestigingsplaats	Culemborg					
Rechtpositie	Stichting					
Openbaar	Het duurzaam exploiteren van de Brede School Culemborg-Oost (BSCO).					
Bestuurlijk	De stichting heeft bestuurders uit onze ambtelijke organisatie.					
Betrokkenen	De gemeente Culemborg.					
Risico`s	De gemeente staat garant voor de lening van € 4,2 miljoen die de stichting is aangegaan voor de bouw van de Brede School Culemborg Oost. Als de stichting niet aan de aflossing- of betalingsverplichtingen voldoet, wordt een beroep gedaan op de gemeente. Meer hierover is opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.					
Programma	Onderwijs					
Financiële bijdrage (x € 1.000)	**Bijdrage 2025**		**Eigen vermogen**		**Vreemd vermogen**	
	Budget	Realisatie	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2024	31-12-2025
	0	0	-89	-89	3.693	3.693

Grondbeleid

Inleiding

De paragraaf Grondbeleid is een vast onderdeel van de begrotings- en verantwoordingscyclus van de gemeente. In deze paragraaf krijgt u informatie over:

- het grondbeleid van de gemeente Culemborg;
- relevante ontwikkelingen en kaders, waarbinnen wij het grondbeleid uitvoeren;
- onze projecten en activiteiten, met inzicht in de financiële resultaten;
- de risico's die zich binnen de projecten voordoen;
- de financiële gevolgen van de projecten voor de gemeentelijke jaarrekening.

Artikel 16 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) stelt eisen aan de inhoud van deze paragraaf en hieraan is voldaan. Het voeren van grondbeleid en het uitvoeren van projecten is echter complexe materie. Dat vraagt op onderdelen meer toelichting dan in een paragraaf in de jaarrekening kan worden gegeven.

Daarom wordt ook dit jaar weer, tegelijk met de jaarrekening, het Meerjarenprogramma grondexploitatie (MPG) uitgebracht. Hierin wordt met meer diepgang een toelichting gegeven op de projecten en activiteiten van de gemeente. Het MPG is formeel geen onderdeel van de jaarrekening, maar het helpt u om de inhoud van de jaarrekening en de begroting op het gebied van grondexploitaties nog beter te duiden. Op deze wijze kan het MPG van betekenis zijn als instrument ten behoeve van de kaderstellende en controlerende rol van de raad. De cijfers in het MPG 2026 sluiten aan bij de jaarrekening 2025.

Het Grondbeleid

Visie op het grondbeleid in relatie tot de doelstellingen van de begrotingsprogramma's
Het hoofddoel van het grondbeleid is het bereiken van een goed gebalanceerde gebiedsontwikkeling. Met de nota Grondbeleid 2020 willen we een gebalanceerde gebiedsontwikkeling bereiken door drie aspecten integraal af te wegen:

1. ruimtelijke inpassing: getoetst wordt in hoeverre een ruimtelijke ontwikkeling aansluit op de ruimtelijke kaders.
2. maatschappelijke effecten: in beeld wordt gebracht hoe goed een project scoort op de vastgestelde kerndoelen door het label hoog, midden of laag.
3. optimale businesscase: er wordt getoetst op de elementen: sluitende grondexploitatie, risicoprofiel versus weerstandscapaciteit en de effecten op de gemeentelijke begroting op de lange termijn.

De afweging tussen de verschillende belangen is een politieke keuze. Door in de verschillende grondexploitaties en in het meerjarenprogramma grondexploitaties (MPG) de brede afweging centraal te stellen, bieden we het bestuur de mogelijkheid deze keuze te

maken.

Wijze waarop wij grondbeleid uitvoeren

Als voorkeursrol kiest de gemeente voor het zoveel mogelijk toepassen van het regie-faciliterend grondbeleid. Het uitgangspunt is dat de gemeente bij gewenste grondexploitaties meestal geen eigen grond heeft of actief grond wil verwerven, maar vooral ontwikkelingen van derden mogelijk wil maken en hierbij actief faciliteert. Marktpartijen of particulieren ontwikkelen hierbij voor eigen rekening en risico grondposities. De gemeente beperkt zich tot haar publiekrechtelijke rol, wat inhoudt dat zij kaders en randvoorwaarden vaststelt in ruimtelijke plannen. Daarnaast is de gemeente verantwoordelijk voor de aanleg van voorzieningen van openbaar nut die aan de ontwikkeling gerelateerd zijn, en de kosten die hiervoor worden gemaakt, worden verhaald op de initiatiefnemer.

Ondanks dat in Culemborg is gekozen voor de voorkeursrol van regie-faciliterend grondbeleid als uitgangspunt, sluit dit niet volledig de deur voor het incidenteel toepassen van een (deels) actieve rol zoals bijvoorbeeld voor het Stationskwartier van toepassing is. In dat geval verwerft de gemeente zelf grondposities om bepaalde specifieke doelen te bereiken. Selectief kan, mits goed beargumenteerd, worden voorgesteld om actief grondbeleid toe te passen. Hiervoor is besluitvorming door de raad een voorwaarde. In de nota is opgenomen wanneer er sprake kan zijn van actief grondbeleid.

Ontwikkelingen

De projectenportefeuille

Ieder voorjaar actualiseren we de lopende grondexploitatieberekeningen en leggen deze ter vaststelling voor aan de raad. Dit doen we bij de vaststelling van het meerjarenprogramma grondexploitaties (MPG) deel I en II, mits het om administratieve en niet-significante actualisaties gaat. Indien het een significante wijziging betreft (bijvoorbeeld een programmatische wijziging in een plan), dan vragen we de raad daarover expliciet om besluitvorming.

In het najaar presenteren we deel III van het meerjarenprogramma grondexploitaties (MPG). Hierin geven we de stand van zaken van het programma Realisatie Woningbouwopgave 2030. Ook geven we een financiële vooruitblik op deel I en II van het MPG en gaan we in op de gevolgen van nieuwe wetten en regels.

Gebruikte parameters

Voor de berekeningen maken we gebruik van parameters voor rente en inflatie. We monitoren de ontwikkeling van de parameters voor de gebiedsontwikkeling en indien noodzakelijk doen we voorstellen om deze aan te passen.

Parameters	2026	2025
Rekenrente	0,50%	1,50%
Kostenstijging Grond-, Weg- en Waterbouw		
2026	3,50%	3,50%
2027	2,50%	2%
Vanaf 2028	2%	2%
Grondopbrengstenstijging Woningbouw		
2026	2%	5%
2027	2%	2%
Vanaf 2028	2%	2%
Grondopbrengstenstijging Niet-Woningbouw		
2026	2%	1%
2027	2%	2%
Vanaf 2028	2%	2%

Uurtarieven

We gebruiken de taakvelden in het Rekenmodel voor de berekening van de plankosten bij kostenverhaal (plankostenscan) en gaan voor de tarieven uit van de meest actuele tarieven gepubliceerd op de site van Informatiepunt Leefomgeving.

Resultaten grondexploitatie

Bouwgrond in Exploitatie	Boekwaarde 31-12-2024	Boekingen 2025 Kosten	Resultaatneming	Boekwaarde 31-12-2025
Actieve grondexploitaties				
Jan van Riebeecks-traat	90-	526-	-	617-
Pavijen V	2.895-	50-	256-	3.202-
Lanxmeer	4.721-	62-	-	4.783-
Subtotaal	7.706-	639-	256-	8.601-
Verliesvoor-zieningen	5.117	1.131-	-	3.986
Totaal	**2.588-**	**1.771-**	**256-**	**4.615-**

Bouwgrond in Exploitatie	Prognose op eindwaarde Kosten	Opbrengsten	Resultaat	Einde looptijd	Percentage of completion
Actieve grondexploitaties					
Jan van Riebeecks-traat	1.150-	1.798	32	2028	35%
Pavijen V	986-	11.614	7.427	2031	75%
Lanxmeer	7.244-	8.041	3.986-	2030	45%

In de tabel 'resultaten grondexploitatie' staat een actuele voorspelling van de verwachte opbrengsten van bouwgrondprojecten waar de gemeente actief bij betrokken is. Per 1 januari 2026 zijn er drie projecten met een vastgestelde grondexploitatie: Jan van Riebeeckstraat, Lanxmeer en Pavijen V.

Stationsomgeving

De gemeente heeft in juli 2021 en juli 2022 in delen van de Stationsomgeving op basis van de Wvg het voorkeursrecht gevestigd, omdat de gemeente voornemens is het gebied te transformeren naar woningbouw. Op grond daarvan heeft de gemeente de volgende panden aangekocht:

- Industrieweg 2b/Randweg 14 € 10.000.000
- Parallelweg West 4 € 641.360

De aankopen staan als 'warme grond' op de balans.

Buiten het plangebied is het pand Beesdseweg 7 (voorheen Carrier) aangekocht. Dit pand is aangekocht om bedrijven die moeten worden verplaatst in verband met ontwikkeling van de Stationsomgeving een plek te bieden.

Medio 2024 heeft de gemeente het masterplan vastgesteld, eind 2025 is de gebiedsexploitatie vastgesteld.

Begin 2025 is er een nieuw voorbereidingskrediet vastgesteld (GZDGCB1694936/1694937) ter hoogte van € 1.700.000.

De voorbereidingskredieten en uitputting hiervan vindt u in onderstaande tabel:

Plan & apparaatskosten	Beschikbaar Raadskrediet		Saldo	Lasten	Baten	Restant
2022	1.400.000	Boekwaarde	973.502	1.023.502	50.000	426.498
2023	1.200.000	Boekwaarde	575.947	907.497	331.550	0
2024	200.000	Boekwaarde	1.300.469	1.424.661	124.192	-476.416
2025	1.700.000	Boekwaarde	933.358	1.359.918	426.560	766.642
2026	766.642	Boekwaarde	NNB	NNB	NNB	NNB
Totaal	**5.266.642**		**3.783.276**	**4.715.578**	**932.302**	**716.724**

Het (negatieve) saldo van de baten en lasten van ca. € 3,8 mln. vindt u als kosten van onderzoek en ontwikkeling onder de immateriële vaste activa.

Gedetailleerde informatie over de projecten en programma's kunt u vinden in het raadsvoorstel MPG 2026.

De gemeente heeft eind 2025 de gebiedsexploitatie financieel vastgesteld. In 2026 wordt gewerkt aan een nieuw op te richten gemeentelijke entiteit waarbij de gebiedsexploitatie daadwerkelijk kan worden geopend. Bij het openen van deze gebiedsexploitatie en aanvullende projecten gaan de voorbereidingskredieten over naar de specifieke administratieve projecten.

Prognose te verwachten tussentijdse winstneming

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording moeten winsten uit grondexploitatie worden genomen als daar voldoende zekerheid over bestaat. In de grondexploitatie van het complex Pavijen V is er sprake van een verwacht voordelig resultaat (winst).

Voor het berekenen van de winst gebruiken we de percentage-of-completion methode (POC-methode). Dit betekent dat we tussentijds winst nemen, afhankelijk van hoeveel werk er al is gedaan en hoeveel grond al is verkocht. Als er nog onzekerheden zijn over de opbrengsten of kosten die nog moeten komen, dan mogen berekende en goed onderbouwde risico's worden afgetrokken van de tussentijdse winst.

In de volgende tabel wordt de (tussentijdse) winstneming van het complex Pavijen V in de jaarrekening 2025 gepresenteerd.

Bouwgrond in exploitatie	Totaal geraamd	Reeds eerder genomen	Nu te nemen
Actieve Grondexploitaties			
Pavijen V	24.463	-17.036	-256
Totaal	**24.463**	**- 17.036**	**- 256**

Risico's en reserves

Reserve grondexploitatie in relatie tot risico's van de grondbedrijfsfunctie

Voor het taakveld grondexploitatie is een aparte reserve ingesteld. Aan deze reserve worden (tussentijdse) winsten uit grondprojecten toegevoegd. Er worden ook bedragen uit gehaald om verliezen op plannen op te vangen, om restwerkzaamheden van afgesloten projecten te betalen en voor andere activiteiten.

Eind 2025 is de werkelijke stand van de reserve grondexploitatie € 2,6 miljoen. In dit bedrag zijn toekomstige winsten en verwachte verliezen van nieuwe projecten nog niet meegenomen. Daarnaast is er sinds dit jaar een reserve stationskwartier, de stand van deze reserve was eind 2025 € 12,6 miljoen.

De ondergrens van deze reserve wordt bepaald door het totaal gewogen negatieve risico van alle grondprojecten. Deze ondergrens is nodig om genoeg geld achter de hand te hebben als risico's echt optreden. De totale risico's staan in de tabel met de risicoanalyse van de grondexploitatie.

Gewogen negatieve Risico's (Bedragen x € 1.000)	31-12-2025
Projectspecifiek	
Pavijen V	827
Lanxmeer	567
Jan van Riebeeckstraat	57
Stationskwartier	3880
Parijsch Zuid	32
Subtotaal	**5363**
Particuliere initiatieven	49

De reserve grondexploitatie is onderdeel van het weerstandsvermogen van de gemeente. Om risico's zo veel mogelijk te voorkomen en ook kansen te benutten, worden binnen de projecten passende maatregelen genomen. De risicoanalyse wordt regelmatig bijgewerkt op basis van nieuwe inzichten. Dit kan ertoe leiden dat de hoogte van de risicodekking wordt aangepast.

Subsidieplafonds

Wat hebben we bereikt en gedaan?

Het jaarlijkse subsidieprogramma is vastgesteld en uitgevoerd. Met dit programma worden subsidies doelgericht ingezet om onze wettelijke taken en maatschappelijke doelen te realiseren. Het richt zich onder andere op het ondersteunen van activiteiten en initiatieven die bijdragen aan een stad waarin iedereen kan meedoen, zich veilig voelt en de zorg krijgt die nodig is. Daarnaast is ingezet op het in stand houden van belangrijke voorzieningen.

Wat heeft het gekost

De verstrekte subsidies zijn grotendeels in lijn met het subsidieprogramma. Bij de vergelijking tussen de gewijzigde begroting en de realisatie zijn echter enkele verschillen zichtbaar. Hieronder worden de belangrijkste verklaringen toegelicht.

Binnen het programma Economie wordt het verschil verklaard door de indexering van het Ondernemersfonds conform de onderliggende afspraken.

Binnen het programma Onderwijs deden zich enkele financiële meevallers voor door terugvorderingen bij het peuterspeelzaalwerk, gebaseerd op werkelijke aantallen kinderen in peuteropvang.

Binnen het programma Sport, Cultuur en Recreatie wordt het verschil voornamelijk verklaard door een administratieve verschuiving: de lasten zijn als subsidie begroot, maar via een andere plaats in de begroting toegekend (budgetneutraal).

Binnen het programma Sociaal Domein en Gezondheid wordt het verschil voornamelijk verklaard door afrekeningen over 2024 en verschuivingen binnen de inzet van het Sociaal team Culemborg.

Beleidsterrein (Bedragen x € 1.000)	Subsidiebudget 2025	
	Vastgesteld	Gerealiseerd
Veiligheid	19	19
Economie	306	313
Onderwijs	387	347
Sport, Cultuur en Recreatie	1.498	1.451
Sociaal Domein en Gezondheid	4.675	4.658
Totaal	**6.885**	**6.788**

Wet open overheid

In 2025 zijn verdere stappen gezet in het versterken van openbaarheid, transparantie en de toegankelijkheid van de organisatie. Deze paragraaf beschrijft de voortgang op het gebied van de Wet open overheid (Woo), met aandacht voor actieve openbaarmaking en de ontwikkeling van de informatiehuishouding als randvoorwaarde voor duurzame transparantie.

Actieve openbaarmaking

In 2025 is gewerkt aan de implementatie en openbaarmaking van de verplichtingen voor actieve openbaarmaking zoals opgenomen in artikel 3.3 van de Woo (tranche 2). Deze tranche omvat de volgende informatiecategorieën:

- Ontwerpen van wet- en regelgeving met adviesaanvraag (artikel 3.3, eerste lid, onder c)
- Vergaderstukken van decentrale overheden (artikel 3.3, tweede lid, onder c)
- Agenda's en besluitenlijsten van bestuurscolleges (artikel 3.3, tweede lid, onder d)
- Jaarplannen en jaarverslagen (artikel 3.3, tweede lid, onder g)
- Woo-verzoeken en Woo-besluiten (artikel 3.3, tweede lid, onder i)

We zijn erin geslaagd alle categorieën uit tranche 2 openbaar te maken, met uitzondering van de categorie Adviezen. Deze informatiecategorie is op dit moment nog niet actief openbaar gemaakt. Wel zijn in 2025 de benodigde technische en organisatorische voorbereidingen gestart. Na afronding hiervan zal deze categorie conform de wettelijke vereisten worden ontsloten.

Daarnaast is de formele inwerkingtreding van de tranches 2, 3 en 4 van artikel 3.3 Woo door het Rijk uitgesteld. Uit recente communicatie blijkt dat nog wordt gewerkt aan de noodzakelijke technische en organisatorische randvoorwaarden voor verantwoorde invoering. Naar verwachting wordt in het tweede kwartaal van 2026 meer duidelijkheid gegeven over de aangepaste planning.

Informatiehuishouding

Een robuuste informatiehuishouding vormt een essentiële randvoorwaarde voor duurzame en betrouwbare openbaarmaking. In 2025 zijn stappen gezet om deze verder te versterken.

In het vierde kwartaal is gestart met de ontwikkeling van een uniform publicatieproces voor Woo-gerelateerde documenten. Dit proces richt zich op een consistente, tijdige en juridisch juiste openbaarmaking van informatie.

Daarnaast zijn voorbereidingen getroffen voor de aanschaf van een Woo-platform. Dit platform zal in 2026 worden ingericht en geïmplementeerd en ondersteunt de organisatie bij het voldoen aan de wettelijke verplichtingen voor actieve openbaarmaking.

Met de inzet van dit platform wordt beoogd om informatie beter vindbaar, doorzoekbaar en duurzaam toegankelijk te maken voor inwoners en ondernemers. Hiermee wordt niet alleen voldaan aan de Woo-verplichtingen, maar ook bijgedragen aan een transparante en toegankelijke overheid.

Jaarrekening

Overzicht van baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2025	Gewijzigde begroting 2025	Rekening 2025	Verschil 2025
Lasten	**-104.617**	**-118.119**	**-107.401**	**10.718**
Bestuur en Ondersteuning	-16.574	-18.693	-17.463	1.230
Veiligheid	-3.956	-4.009	-3.982	27
Verkeer, Vervoer en Waterstaat	-4.451	-4.319	-4.375	-56
Economie	-899	-1.034	-965	70
Onderwijs	-4.404	-5.694	-5.060	633
Sport, Cultuur en Recreatie	-6.038	-6.609	-6.185	424
Sociaal domein en Gezondheid	-48.814	-49.964	-47.168	2.796
Duurzaamheid	-8.055	-13.287	-10.588	2.699
Wonen, Stedelijke vernieuwing en Ruimte	-10.456	-13.780	-9.603	4.176
Financiering en Algemene dekkingsmiddelen	-970	-730	-2.011	-1.281
Baten	**103.674**	**116.357**	**114.384**	**-1.973**
Bestuur en Ondersteuning	1.060	1.153	1.176	24
Veiligheid	43	62	68	6
Verkeer, Vervoer en Waterstaat	376	403	587	184
Economie	140	205	402	197
Onderwijs	356	1.593	1.194	-400
Sport, Cultuur en Recreatie	959	1.203	1.334	131
Sociaal domein en Gezondheid	9.780	11.000	10.924	-77
Duurzaamheid	9.538	14.037	11.127	-2.910
Wonen, Stedelijke vernieuwing en Ruimte	4.922	7.434	6.680	-754
Financiering en Algemene dekkingsmiddelen	76.500	79.266	80.893	1.627
Saldo van baten en lasten	**-944**	**-1.762**	**6.983**	**8.745**
Stortingen in reserves	-30	-14.602	-14.602	0
Onttrekkingen aan reserves	980	16.430	15.915	-515
Mutaties reserves	**950**	**1.828**	**1.314**	**-515**
Totaal resultaat	**6**	**66**	**8.297**	**8.230**

Incidentele baten en lasten

Op grond van artikel 28c van het BBV is het verplicht een overzicht van incidentele baten en lasten in de jaarrekening op te nemen.

In dit overzicht zijn posten opgenomen die naar hun aard incidenteel zijn. Hierbij is aangesloten bij de richtlijnen uit de notitie incidentele baten en lasten van de Commissie BBV en de handreiking van de provincie inzake het onderscheid tussen structurele en incidentele baten en lasten.

Baten en lasten worden als incidenteel aangemerkt wanneer deze voor een afgebakende periode worden geraamd en er sprake is van een (objectief bepaalbare) einddatum. Dit kunnen zowel éénmalige als meerjarige tijdelijke posten zijn. Structurele baten en lasten zijn daarentegen posten die voor onbepaalde tijd worden geraamd, waarbij geen einddatum is vastgesteld.

Bij de afbakening is tevens rekening gehouden met het karakter van bepaalde posten. Schommelingen in bijvoorbeeld kapitaallasten, de algemene uitkering en de verstrekking van uitkeringen worden beschouwd als onderdeel van reguliere (autonome) ontwikkelingen en worden daarom niet als incidenteel aangemerkt. Ook periodiek terugkerende lasten met een vast patroon, zoals verkiezingen, worden als structureel beschouwd en niet in dit overzicht opgenomen.

Het doel van dit overzicht is om externe belanghebbenden inzicht te geven in het structurele en reële begrotingsevenwicht. Alleen incidentele baten en lasten van materiële omvang worden opgenomen. Voor de jaarrekening 2025 is hiervoor een ondergrens van € 10.000 gehanteerd.

Nr.	Taakveld	Onderwerp (Bedragen x € 1.000)	Werkelijke lasten 2025	Werkelijke baten 2025
1	2.1	Nagekomen waterschapsheffing wegen	38	
2	2.1	Teruggaaf Liander netwerkkosten	-83	
3	0.4	Noodstroomvoorziening stadskantoor	158	161
4	0.2	Kosten tussentijdse verkiezing	107	
5	3.2	Tussentijdse winst grondexploitatie Pavijen		257
6	2.1	Vergoeding UPV zwerfafval	33	153
7	0.3	Opstalrechten Liander		95
8	6.1	Afwikkeling CNO Bellweg	-81	
9	4.2	Verwijderen portocabins Brede School Oost	32	
10	4.2	Haalbaarheidsonderzoeken IHP	86	
11	8.2	Winstneming CV Parijsch		1.125
12	8.2	Verlagen verliesvoorziening Lanxmeer		663
13	5.3	Opstellen cultuurvisie	23	
14	5.2	Corrosie zwembad	187	
15	5.2	Onderhoud buitensportvelden	141	
16	0.4	Kosten onderzoek grote opgaven	108	
17	0.11	BR Kosten onderzoek grote opgaven		108
18	4.2	Calamiteiten onderwijsgebouwen	86	
19	6.1	Wijkaanpak Schoolhof	445	
20	5.6	Decentralisatiemiddelen bibliotheken	28	100
21	7.1	Transitie 0 - 4 jarige naar GGD	83	
22	0.4	Schatkist bankieren		578
23	0.7	Realisatiestimulans		252
24	0.7	Septembercirculaire: mutatie Algemene Uitkering Gemeentefonds		1.254
25	8.3	Bouwleges zonneparken		412
26	0.11	BR Internationale samenwerking	81	
27	0.11	BR Bovenwijkse voorziening	400	
28	0.11	BR Parkeercompensatiefonds		23
29	0.11	BR Energietransitie	248	
30	0.11	BR Vereveningsfonds	10	
31	0.11	BR Stationskwartier	12.600	
32	0.11	BR Grondexploitatie		12.798
		Totaal incidentele lasten en baten	**14.730**	**17.979**

Toelichting op de incidentele baten en lasten

1. Nagekomen waterschapsheffing wegen
In 2025 zijn aanslagen waterschapsheffing over voorgaande jaren (2023 en 2024) ontvangen die niet eerder waren geraamd. Het betreft een afrekening over afgesloten boekjaren en heeft daarmee een incidenteel karakter.

2. Teruggaaf Liander netwerkkosten
Vanwege een onjuist gehanteerd tarief heeft Liander met terugwerkende kracht (2018–2025) netwerkkosten terugbetaald. Deze correctie over voorgaande jaren is eenmalig en daarmee incidenteel.

3. Noodstroomvoorziening stadskantoor
In 2025 is de vervanging van de noodstroomvoorziening afgerond. De hiermee samenhangende lasten en de ontvangen verzekeringsuitkering hebben betrekking op een eenmalig project en worden daarom als incidenteel aangemerkt.

4. Kosten tussentijdse verkiezing
De in 2025 gehouden tussentijdse verkiezing voor de Tweede Kamer was niet voorzien bij het opstellen van de begroting. De hiermee samenhangende kosten en de ontvangen rijkscompensatie zijn incidenteel van aard.

5. Tussentijdse winst grondexploitatie Pavijen
Bij de herziening van de grondexploitatie per 1 januari 2026 is een tussentijdse winstneming verantwoord. Winstnemingen binnen grondexploitaties zijn afhankelijk van projectvoortgang en worden als incidenteel beschouwd.

6. Vergoeding UPV zwerfafval
In 2025 zijn vergoedingen ontvangen over 2023 en 2024 in het kader van de UPV-regeling. Dit betreft een nabetaling over voorgaande jaren en is daarmee incidenteel.

7. Opstalrechten Liander
In 2025 zijn meerdere opstalrechten gevestigd voor transformatorhuisjes. De bijbehorende vergoedingen zijn afhankelijk van specifieke projecten en hebben geen structureel karakter.

8. Afwikkeling CNO Bellweg
In 2025 heeft de financiële afwikkeling van 2024 plaatsgevonden, inclusief terugontvangst van te hoog bevoorschotte kosten. Dit betreft een eenmalige correctie en is incidenteel.

9. Verwijderen portocabins Brede School Oost
De kosten voor het verwijderen van tijdelijke portocabins en het beëindigen van het contract zijn eenmalig en hangen samen met het beëindigen van een tijdelijke voorziening.

10. Haalbaarheidsonderzoeken IHP
De in 2024 beschikbaar gestelde middelen voor haalbaarheidsonderzoeken zijn in 2025 afgerond. Het betreft een afgebakend onderzoekstraject met een tijdelijk karakter.

11. Winstneming CV Parijsch
De gemeente heeft in 2025 een winstuitkering ontvangen uit de CV Parijsch. Deze uitkering is afhankelijk van projectresultaten en wordt daarom als incidenteel aangemerkt.

12. Verlagen verliesvoorziening Lanxmeer
Bij de herziening van de grondexploitatie is de verliesvoorziening neerwaarts bijgesteld. Dit betreft een eenmalige bijstelling op basis van actuele inzichten en is incidenteel.

13. Opstellen cultuurvisie
De kosten hebben betrekking op een tijdelijk traject voor het opstellen van een nieuwe cultuurvisie en bijbehorend participatieproces. Dit betreft een afgebakende activiteit.

14. Corrosie zwembad
De aanpak van corrosie betreft een tijdelijke herstelmaatregel buiten het reguliere onderhoudsprogramma en wordt daarom als incidenteel aangemerkt.

15. Onderhoud buitensportvelden
Het uitgevoerde deelherstel betreft een eenmalige ingreep om versnelde slijtage te voorkomen en valt buiten het reguliere onderhoudsniveau.

16. Kosten onderzoek grote opgaven
De kosten hebben betrekking op een eenmalig onderzoeksprogramma, gefinancierd uit een hiervoor gevormde reserve. Het betreft een tijdelijk traject gericht op ombuigingen.

17. Bestemmingsreserve Kosten onderzoek grote opgaven
Dit betreft de onttrekking aan de bestemmingsreserve ter dekking van de incidentele onderzoekskosten. De mutatie volgt het incidentele karakter van de onderliggende uitgaven.

18. Calamiteiten onderwijsgebouwen
De uitgevoerde werkzaamheden zijn het gevolg van onverwachte technische gebreken. Deze vallen buiten regulier onderhoud en hebben een incidenteel karakter.

19. Wijkaanpak Schoolhof
De inzet van middelen betreft een tijdelijk programma dat tot en met 2025 uit incidentele middelen is gefinancierd. Ook de vervolgbekostiging (2026–2027) heeft een tijdelijk karakter.

20. Decentralisatiemiddelen bibliotheken
Het betreft een tijdelijke decentralisatie-uitkering (2025–2026) met een vastgestelde looptijd. Zowel de ontvangen middelen als de bestedingen zijn daarom incidenteel.

21. Transitie 0–4 jarigen naar GGD
De kosten hebben betrekking op een afgebakende implementatiefase van de overdracht van taken. Dit betreft een eenmalig transitietraject.

22. Schatkistbankieren
De rentebaten in 2025 zijn gerealiseerd op tijdelijk bij het Rijk uitgezette middelen in het kader van schatkistbankieren. Deze middelen hangen samen met ontvangen subsidies voor het Stationskwartier. De rentebaten zijn afhankelijk van kaspositie en renteontwikkeling en hebben daarmee een incidenteel karakter. Voorgesteld wordt deze baten toe te voegen aan de bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen

23. Realisatiestimulans
De gemeente komt naar verwachting in aanmerking voor een bijdrage uit de regeling realisatiestimulans voor betaalbare woningbouw. Op basis van de richtlijnen van de Commissie BBV is deze bate in 2025 verantwoord, aangezien de aanspraak voldoende concreet en betrouwbaar is. De middelen hebben een tijdelijk karakter en worden daarom als incidenteel aangemerkt. De middelen worden toegevoegd aan de bestemmingsreserve vereveningsfonds volkshuisvesting (zie post 30).

24. Septembercirculaire – mutatie Algemene Uitkering
De mutatie in 2025 wordt in belangrijke mate veroorzaakt door incidentele componenten, waaronder compensatie van tekorten in de jeugdzorg over voorgaande jaren en effecten van bijzondere rijksbesluiten (o.a. verkiezingen en herijking maatstaven). Structurele effecten zijn separaat beoordeeld; het incidentele deel is in dit overzicht opgenomen.

25. Bouwleges zonneparken
De hogere opbrengst in 2025 hangt samen met een beperkt aantal grootschalige aanvragen voor zonneparken. De opbrengsten zijn projectgebonden en niet jaarlijks terugkerend en worden daarom als incidenteel aangemerkt.

26. Bestemmingsreserve Internationale samenwerking
Dit betreft een toevoeging aan de bestemmingsreserve op basis van een eenmalige beleidskeuze. De mutatie is incidenteel.

27. Bestemmingsreserve Bovenwijkse voorziening
De toevoeging aan de bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen betreft de in 2025 gerealiseerde rentebaten uit schatkistbankieren (zie post 22), die voortvloeien uit tijdelijk bij het Rijk aangehouden subsidiegelden voor het Stationskwartier. Gezien de directe samenhang worden deze middelen toegevoegd aan de reserve, zodat zij beschikbaar blijven voor het beoogde doel. De mutatie heeft een incidenteel karakter.

28. Bestemmingsreserve Parkeercompensatiefonds
De storting is gekoppeld aan een specifieke ontwikkeling waarbij niet op eigen terrein kon worden voorzien in parkeren. Dit betreft een projectgebonden, incidentele mutatie.

29. Bestemmingsreserve Energietransitie
De onttrekking betreft inzet van de reserve voor een specifiek investeringsproject. Dit is een afgebakende, incidentele besteding.

30. Bestemmingsreserve Vereveningsfonds
De storting in de bestemmingsreserve vereveningsfonds volkshuisvesting houdt direct verband met de in 2025 verantwoorde baten uit de realisatiestimulans (zie post 23). De middelen worden hiermee geoormerkt voor de realisatie van betaalbare woningbouw en bijbehorende bovenwijkse voorzieningen. De mutatie heeft een incidenteel karakter, aangezien deze voortkomt uit een tijdelijke rijksregeling.

31. Bestemmingsreserve Stationskwartier
De omvangrijke toevoeging aan de reserve bouwgrondexploitatie hangt samen met (tussentijdse) winstnemingen binnen grondexploitaties conform de BBV-voorschriften (percentage of completion-methode).

Deze winstnemingen zijn gebaseerd op actuele grondexploitaties, waarbij risico's, kosten en opbrengsten opnieuw zijn beoordeeld. De mutatie is afhankelijk van voortgang en marktomstandigheden binnen projecten en heeft daarmee een incidenteel karakter.
De reserve fungeert als buffer voor risico's binnen lopende en toekomstige grondexploitaties en ter afdekking van reeds genomen besluiten.

32. Bestemmingsreserve Grondexploitatie
De mutaties in de reserve bouwgrondexploitatie betreffen het totaal van winstnemingen en (eventuele) bijstellingen vanuit diverse grondexploitaties. Deze posten zijn per definitie incidenteel, aangezien zij voortkomen uit projectmatige ontwikkelingen en jaarlijkse herzieningen van grondexploitaties. De omvang van deze mutaties kan jaarlijks sterk fluctueren afhankelijk van voortgang, verkoopresultaten en actualisatie van risico-inschattingen. Dit maakt dat deze baten niet als structureel kunnen worden beschouwd.

Structureel Resultaat

Om te bepalen of er in de jaarrekening sprake is van een structureel evenwicht dient inzichtelijk te worden gemaakt te worden welke incidentele baten en lasten de jaarrekening bevat. In artikel 28, onderdeel c, van het BBV is daarom geregeld, dat de toelicht op het overzicht van baten en lasten ten minste een overzicht van de gerealiseerde incidentele baten en lasten per programma bevat.

Met het opnemen van alleen een (verplicht) cijfermatig overzicht van incidentele baten en lasten ontstaat nog niet automatisch het inzicht of er sprake is van een structureel jaarrekeningsaldo.

Het structureel jaarrekeningresultaat wordt bepaald door het gerealiseerde jaarrekeningresultaat te corrigeren voor het saldo van incidentele baten en lasten. Hiermee ontstaat inzicht in het resultaat dat resteert indien incidentele effecten buiten beschouwing worden gelaten.

Bedragen x € 1.000	2025
Resultaat van baten en lasten	8.297
Saldo toevoegingen en onttrekking reserves	-257
Jaarrekening resultaat	**8.040**
Saldo van incidentele baten en lasten	-3.249
Structureel jaarrekening resultaat	**4.791**

Structurele reservemutaties

(bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Gewijzigde begroting	Rekening 2025	Verschil 2025
Onttrekkingen aan reserves	**602**	**570**	**548**	**-22**
BR dekking kapitaallasten verkeer en vervoer	0	0	0	0
BR Buurtbudgetten	33	33	11	-22
BR dekking Kapitaallasten onderhoud en beheer	569	537	537	0
Stortingen in reserves	**-30**	**-805**	**-805**	**0**
BR dekking kapitaallasten verkeer en vervoer	0	-775	-775	0
BR Buurtbudgetten	-30	-30	-30	0
Totaal Structurele reservemutaties	**573**	**-235**	**-257**	**-22**

Wet normering topinkomens

Gegevens over 2024

Bedragen x € 1	Harst, D.M. van der	Kruijswijk Jansen, E.J.
Functiegegevens		
Functie	Griffier	Gemeente-secretaris
Aanvang en einde functievervulling	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking		
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	85.035,00	123.926,00
Beloningen betaalbaar op termijn	13.007,00	20.655,00
Subtotaal	*98.042,00*	*144.581,00*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	233.000	233.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terug ontvangen	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	**98.042,00**	**144.581,00**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens over 2025

Bedragen x € 1	Harst, D.M. van der	Kruijswijk Jansen, E.J.
Functiegegevens		
Functie	Griffier	Gemeente-secretaris
Aanvang en einde functievervulling	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking		
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	89.988,00	126.266,00
Beloningen betaalbaar op termijn	13.510,00	20.933,00
Subtotaal	*103.498,00*	*147.199,00*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	246.000	246.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terug ontvangen	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	**103.498,00**	**147.199,00**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Balans

(bedragen x € 1.000)	31-12-2025	31-12-2024
Vaste activa	**105.720**	**109.646**
Immateriële vaste activa	**3.100**	**2.433**
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	3.078	2.409
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	21	24
Materiële vaste activa	**93.773**	**95.862**
Gronden uitgegeven in erfpacht	76.590	78.901
Economisch nut met heffingen	10.882	11.560
Maatschappelijk nut	6.301	5.401
Financiële vaste activa	**8.847**	**11.351**
Deelnemingen	603	603
Leningen aan woningbouwcorporatie	5.231	7.706
Leningen aan deelnemingen	430	456
Overige uitzettingen met een rente-typische looptijd 1 jr of langer	2.584	2.586
Vlottende activa	**43.275**	**46.267**
Voorraden	**4.726**	**3.043**
Onderhanden werken	4.615	2.966
Gereed product en handelsgoederen	111	77
Uitzettingen < 1 jaar	**35.606**	**40.012**
Vorderingen op openbare lichamen	17.315	13.735
Uitzettingen in Rijks schatkist	16.316	25.212
Overige uitzettingen	1.975	1.065
Liquide middelen	**190**	**214**
Liquide middelen	190	214
Overlopende activa	**2.753**	**2.998**
NTO Overige nog te ontvangen bedragen en de nog vooruitbetaald bedragen die ten laste van volgende b	2.753	2.998
Totaal Activa	**148.995**	**155.913**

Recht op verliescompensatie Vennootschapsbelasting	0	0

(bedragen x € 1.000)	31-12-2025	31-12-2024
Vaste passiva	**103.998**	**115.323**
Eigen vermogen	**48.814**	**41.830**
Algemene reserves	8.049	6.581
Bestemmingsreserves	32.468	27.712
Gerealiseerd resultaat	8.297	7.537
Voorzieningen	**12.019**	**10.751**
Voorzieningen ter egalisering van kosten (BBV artikel 44 lid 1c)	7.097	7.097
VZ bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen en van derden verkregen middelen specifiek bes	-790	-1.003
Voorzieningen middelen van derden	5.712	4.657
Vaste schulden met een rente-typische looptijd van 1 jr of langer	**43.165**	**62.742**
Onderhandse leningen	42.908	62.485
Overige Schulden	90	90
Waarborgsommen	167	167
Vlottende passiva	**44.997**	**40.589**
Netto vlottende schulden < 1 jr	**4.054**	**4.822**
Netto vlottende schulden	4.054	4.822
Overlopende passiva	**40.943**	**35.767**
Nog te betalen overige schulden	4.797	5.684
Ontvangen voorschotten overheidslichamen voor uitkeringen met specifiek bestedingsdoel ter dekking v	36.146	30.083
Totaal Passiva	**148.995**	**155.913**
Gegarandeerde geldleningen	99.016	100.660

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft. En op basis van de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden opgenomen voor zover zij op balansdatum een feitelijk recht vormen.

Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Personeelslasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en op basis van de Notitie van de Commissie BBV een voorziening wordt gevormd voor verlofsparen en bovenwettelijk verlof van een niet vergelijkbare volume.

De programma-indeling in 2025 is gelijk aan de indeling van 2024 waardoor de vergelijkende cijfers in de financiële tabellen juist staan weergegeven. We leggen verantwoording af over de volgende programma's:

- Programma Bestuur en Ondersteuning
- Programma Veiligheid
- Programma Verkeer, Vervoer en Waterstaat
- Programma Economie
- Programma Onderwijs
- Programma Sport, Cultuur en Recreatie
- Programma Sociaal domein en Gezondheid
- Programma Duurzaamheid
- Programma Wonen, Stedelijke vernieuwing en Ruimte
- Programma Financiering en Algemene dekkingsmiddelen

Binnen de programma's zijn de cijfers ingedeeld naar taakvelden. De taakvelden zijn ook gelijk gebleven.

Balans - Activa

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen van derden, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.
De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief zijn onder de volgende voorwaarden geactiveerd:

- Het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen.
- De technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien staat vast.
- Het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut genereert.
- De uitgaven die aan het actief toe te rekenen zijn, zijn betrouwbaar zijn vast te stellen.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden volledig afgeschreven in maximaal vijf jaar.

De onder de kosten van onderzoek en ontwikkeling geactiveerde voorbereidingskosten voor grondexploitaties voldoen aan de volgende voorwaarden:

- de kosten passen binnen de kostensoortenlijst (artikel 6.2.4) van het Bro; en
- de kosten blijven maximaal vijf jaar geactiveerd staan onder de immateriële vaste activa. Na maximaal vijf jaar hebben de kosten geleid tot een actieve grondexploitatie, danwel worden deze afgeboekt ten laste van het jaarresultaat; en plannen tot ontwikkeling van de grond waarvoor de voorbereidingskosten worden gemaakt, hebben bestuurlijke instemming, blijkend uit een raads- of – indien gedelegeerd – collegebesluit.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd indien aan de volgende vereisten is voldaan:

- Er is sprake van een investering door een derde.
- De investering draagt bij aan de publieke taak.
- De derde heeft zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren op een wijze zoals is overeengekomen.
- De bijdrage kan door de gemeente worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Op de geactiveerde bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven, waarbij de afschrijvingsduur maximaal gelijk is aan de verwachte gebruiksduur van de activa (bij derden) waarvoor de bijdrage aan derden is verstrekt.

Materiële vaste activa met economisch nut

Deze materiële vaste activa (waaronder bedrijfs- en kantoorgebouwen, scholen en vervoermiddelen) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. Slijtende investeringen worden vanaf het jaar na afsluiting van het krediet lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut waarvan het investeringskrediet na 1 januari 2012 beschikbaar is gesteld worden geactiveerd. De afschrijvingstermijn is niet langer dan de verwachte toekomstige levensduur. Het investeringsbedrag wordt volledig geactiveerd, onder aftrek van bijdragen van derden.

De volgende materiële vaste activa worden afgeschreven in:

Automatisering	3-7 jaar: automatiseringsapparatuur
Inventaris	10 jaar: telefooninstallaties 10 jaar: meubilair
Vervoermiddelen	7-10 jaar: aanhangwagens, personenauto’s en lichte motorvoertuigen
Gebouwen	50 jaar: nieuwbouw woonruimten en schoolgebouwen 50 jaar: nieuwbouw kantoren en bedrijfsgebouwen (restwaarde 0-30%) 50 jaar: nieuwbouw tijdelijke woonruimten en tijdelijke Bedrijfsgebouwen 25 jaar: renovatie, restauratie/aankoop woonruimten, en schoolgebouwen 25 jaar: renovatie, restauratie en aankoop kantoren en bedrijfsgebouwen 50 jaar: sporthallen/gymzalen 25 jaar: renovatie, sporthallen/gymzalen 15 jaar: technische installaties in gebouwen 10 jaar: zonnepanelen

Terreinen	10-30 jaar: speelvoorzieningen 12 jaar: kunstgrasvelden toplaag 40 jaar: kunstgrasvelden onderlaag 30 jaar: sportterreinen 10-50 jaar: groenvoorzieningen
Infrastructuur	maximaal 60 jaar: rioleringen; volgens Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) maximaal 50 jaar: wegen, pleinen en rotondes 25 jaar: bruggen, hout 60 jaar: bruggen, beton/staal 40 jaar: openbare verlichting, masten 30 jaar: openbare verlichting, led-panels, led-armaturen 20 jaar: openbare verlichting, armaturen (geen led), kabels (bovengronds)

Via een raadsbesluit kan gemotiveerd afgeweken worden van deze termijnen.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen verkrijgingsprijs minus de reeds gedane aflossingen. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Als de waarde van de aandelen onverhoopt structureel daalt tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Vlottende activa

Voorraden, Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

Het startpunt van een grondexploitatie is het raadsbesluit met de vaststelling van het complex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de grondexploitatie geopend en kunnen vervaardigingskosten worden geactiveerd.

De onderhanden werken grondexploitatie zijn opgenomen tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de opbrengst wegens verkopen. Indien de boekwaarde de marktwaarde van de grond overschrijdt, wordt een afwaardering naar de lagere marktwaarde verantwoord/wordt een voorziening voor het verwachte negatieve resultaat getroffen. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten (limitatief opgesomd in de kostensoortenlijst zoals opgenomen artikel 6.2.4 van het Besluit ruimtelijke ordening), welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs worden daarnaast een redelijk deel van de indirecte kosten opgenomen en is de werkelijk over vreemd vermogen betaalde rente over het boekjaar toegerekend. De rente is toegerekend over de boekwaarde van de grondexploitatie per 1 januari van het betreffende boekjaar.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd wordt tussentijds naar rato van de voortgang van de kosten en de opbrengsten winst worden genomen. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd

Vorderingen en overlopende activa
De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten.
Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Passiva

Vaste passiva

Eigen vermogen
Onder het eigen vermogen zijn opgenomen de algemene reserves en bestemmingsreserves, evenals het gerealiseerd resultaat.

Voorzieningen
Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (al opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudsegalisatievoorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid over onderhoud nader uiteengezet.
Naar aanleiding van de CAO Gemeenten is er bij verlofsparen sprake van arbeidskostengerelateerde verplichtingen die geen voorspelbare opbouw of afbouw kennen. Hier is een voorziening voor gevormd dat aansluit op de Notitie van de Commissie BBV. Omvang van de voorziening is gelijk aan het bovenwettelijke verlof per balansdatum. Dit is inclusief het verlofsparen en daarnaast is rekening gehouden met opslag sociale lasten.

Vaste schulden
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva
De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen
Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de paragraaf financiering zijn de borg- en garantstellingen gespecificeerd en toegelicht.

Grondslagen voor resultaatbepaling
De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Onder baten worden verstaan de baten die rechtstreeks aan het jaar zijn toe te rekenen en die in het jaar als gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

De lasten worden bepaald met inachtneming van de hierboven vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. Conform het BBV worden de mutaties in reserves, zowel bij de begroting als bij de rekening, separaat verantwoord. Zowel het totaal van saldo van baten en laten als het resultaat zijn hierdoor inzichtelijk.

Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota BBV-rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, en ook de baten en lasten over de specifiek uitkeringen op grond van artikel 17 Financiële verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
    - Voor het Voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader 2025 zoals door de gemeenteraad is vastgesteld op 11 december 2025;
    - Voor het Begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderscheidingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de gemeenteraad zijn gemeld. In overeenstemming met de financiële verordening worden deze als tijdig aangemerkt wanneer deze worden toegelicht in de jaarrekening.

- Ten aanzien van het M&O-criterium is de beleidsnotitie M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening, die eind 2025 met terugwerkende kracht tot 1 januari 2025 is vastgesteld. Dit betekent dat:
  - Een verantwoordingsgrens van 2% van de lasten exclusief toevoegingen aan reserves is gehanteerd voor fouten en onduidelijkheden gezamenlijk;
  - Een rapporteringstolerantie van 0,1% geldt.

Toelichting activa

Immateriële vaste activa

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2024	Investeringen	Bijdragen derden	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2025
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	24	0	0	3	21
Kosten onderzoek en ontwikkeling	2.409	679	0	0	3.078
Totaal Immateriële vaste activa	**2.433**	**679**	**0**	**3**	**3.099**

De toename in kosten van onderzoek en ontwikkeling komt door de voorbereidingskosten die zijn gemaakt voor de toekomstige ontwikkelingen in:

- € 674.000 Stationskwartier;
- € 4.000 Carrier locatie.

Materiële vaste activa

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2024	Investeringen	Bijdragen derden	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2025
Gronden uitgegeven in erfpacht	**79.085**	**916**	**10**	**3.217**	**76.774**
Gronden en terreinen	26.068	0	0	452	25.617
Bedrijfsgebouwen	42.739	446	0	1.561	41.623
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken EN	3.216	0	0	341	2.874
Vervoermiddelen	649	31	0	128	552
Machines, apparaten en installaties	3.600	415	10	448	3.558
Overige materiele vaste activa	2.813	24	0	287	2.550
Economisch nut met heffingen	**11.560**	**0**	**0**	**678**	**10.882**
Investeringen met EN waarvoor tbv heffing	11.560	0	0	678	10.882
Maatschappelijk nut	**5.217**	**1.548**	**26**	**624**	**6.115**
Grond-, weg- en waterwerken MN voor 1-1-2017	326	0	0	175	151
Grond-, weg- en waterwerken MN vanaf 1-1-2017	4.891	1.548	26	449	5.964
Totaal Materiële vaste activa	**95.862**	**2.464**	**35**	**4.519**	**93.771**

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen zijn o.a.:

Bedrijfsgebouwen:
Voorbereidingskrediet nieuwbouw KWC € 406.000

Vervoermiddelen:
Overname 2 leaseauto's € 31.000

Machines, apparaten en installaties:
Vervanging noodstroomvoorziening stadskantoor € 236.000
Verlichting hockeyvelden en kynologenclub € 63.000
AV middelen Huis van de Stad € 28.000
Tractiemiddel; Vorkheftruck Doosan € 27.000
Overige materiële vaste activa:
Sportmaterieel sporthal Interweij € 24.000

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken maatschappelijk nut:
Verkeersveiligheid Beethovenlaan € 188.000
Rehabilitatie Meidoornpad € 100.000
Rehabilitatie wegen € 78.000
Uitvoeringsplan openbare verlichting 2022/2023 € 143.000
Investeringen gemeentelijk rioleringsplan (GRP) € 769.000
Aanleg skatebaan € 163.000

Financiële vaste activa

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2024	Investeringen	Bijdragen derden	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2025
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	603	0	0	0	603
Leningen aan woningbouwcorporaties	7.706	0	0	2.475	5.231
Leningen aan deelnemingen	456	0	0	25	430
Overige langlopende leningen	2.586	675	667	0	2.584
Totaal Financiële vaste activa	**11.351**	**675**	**667**	**2.500**	**8.847**

Toelichting op de belangrijkste mutaties van de financiële vaste activa:

- Leningen aan woningbouwcorporaties; mutaties betreffen de reguliere aflossingen
- In 2025 zijn via Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland duurzaamheidsleningen verstrekt aan particulieren. Deze zullen in de loop der jaren worden afgelost.

Voorraden

(Bedragen x € 1.000)	31-12-2025	31-12-2024
Onderhanden werken	4.615	2.966
Gereed product en handelsgoederen	111	77
Totaal Voorraden	**4.726**	**3.043**

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie (Bedragen x € 1.000)	Stand per 31-12-2024	Investeringen	Opbrengsten
Pavijen	2.895	50	0
Lanxmeer	72	62	0
Jan van Riebeeck	0	617	0
	2.967	**729**	**0**

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie (Bedragen x € 1.000)	Winstuitname/ afsluiten complex	Boekwaarde per 31-12-2025	Voorziening Verlieslatend complex	Stand per 31-12-2025
Pavijen	256	3.202	0	3.202
Lanxmeer	0	4.783	-3.986	797
Jan van Riebeeck	0	617	0	617
	256	**8.601**	**-3.986**	**4.615**

Winstuitname

Bij de grondexploitatie Pavijen is in 2025 een tussentijdse winst genomen van € 256.000.

Verliesvoorzieningen
Voor de grondexploitatie Lanxmeer is een verliesvoorziening getroffen op eindwaarde.

Parameters
In de grondexploitatie zijn de volgende parameters gebruikt:

1. Rente 0,5%
2. Indexatie: Uitgaven 2,5% - 3,5%
3. Inkomsten 1% - 5%

De verwachte opbrengsten aan het einde van het project zijn op eindwaarde (kosten en opbrengsten inclusief indexatie en rente).

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie (Bedragen x € 1.000)	Kosten	Opbrengsten	Looptijd	Resultaat
Pavijen V	986	-11.614	2031	7.427
Lanxmeer	7.244	-8.041	2031	-3.986
Jan v. Riebeeckstraat	1.150	-1.798	2028	32
Totaal	**9.380**	**-21.453**		**3.473**

Uitzettingen met een rente-typische looptijd < 1 jr

(Bedragen x € 1.000)	31-12-2025	31-12-2024
Vorderingen op openbare lichamen	17.315	13.735
Uitzettingen in Rijks schatkist	16.316	25.212
Overige uitzettingen	1.975	1.065
Totaal Uitzettingen < 1 jaar	**35.606**	**40.012**

Vorderingen op openbare lichamen
De belangrijkste vorderingen op de openbare lichamen hebben voornamelijk betrekking op:

- Verstrekte kortlopende kasgeldlening : € 10.000.000
- belastingdienst (Btw-compensatiefonds): € 6.391.000
- vorderingen openbare lichamen: € 923.000.

Schatkistbankieren

De Regeling Schatkistbankieren decentrale overheden verplicht gemeenten eventuele overschotten in liquide middelen, die uitkomen boven een drempelbedrag te storten op een speciale bankrekening die de gemeente aanhoudt bij het Ministerie van Financiën. Het drempelbedrag is vastgesteld op 2% van het begrotingstotaal met een minimum van € 1 miljoen. Het storten gebeurt dagelijks via het afromen van het saldo van de BNG bankrekening.

Overige vorderingen

De overige vorderingen bestaan uit:

- debiteuren: € 2.027.000
- debiteuren bijstand: € 136.000
- rekeningcourant SVN 9471 € 95.000

Voorzieningen oninbaarheid

In de debiteurensaldi zijn dubieuze posten begrepen, waarvoor voorzieningen zijn getroffen:
dubieuze debiteuren belastingen: € 147.000
dubieuze debiteuren algemeen: € 195.000

Liquide middelen

(Bedragen x € 1.000)	31-12-2025	31-12-2024
Liquide middelen	190	214
Totaal Liquide middelen	**190**	**214**

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende component:

- BNG 28.50.01.728: € 190.000

De liquide middelen staan ter vrije beschikking.

Overlopende activa

(Bedragen x € 1.000)	31-12-2025	31-12-2024
NTO Overige nog te ontvangen bedragen en de nog vooruitbetaald bedragen die ten laste van volgende b	2.753	2.998
Totaal Overlopende activa	**2.753**	**2.998**

De Overlopende activa bestaat uit :

- Nog te ontvangen bedragen € 1.770.000
- Vooruitbetaald bedragen € 456.000
- Nog te ontvangen Rente € 512.000

Overlopende Activa (Bedragen x € 1.000)	Stand per 31-12-2024	Besteed bedrag	Ontvangen bedragen	Stand per 31-12-2025
A16 Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	0	14	0	14
C92 Informatiepunten	0	29	29	0
Totaal	**0**	**43**	**29**	**14**

Toelichting passiva

Eigen vermogen

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde	Resultaat	Onttrekkingen	Stortingen	Boekwaarde
Algemene reserves	**6.581**	**0**	**-6.069**	**7.537**	**8.049**
Algemene reserve	6.581	0	-6.069	7.537	8.049
Bestemmingsreserves	**27.712**	**0**	**-17.141**	**21.896**	**32.467**
Bestemmingsreserve	1.226	0	-1.821	517	-78
Vluchtelingenopvang	511	0	0	0	511
Flexibele	24	0	0	0	24
Internationale	179	0	-81	0	98
dekking kap.lasten	2.529	0	-113	0	2.416
Flexibiliteit en mobiliteit	73	0	0	0	73
reorganisatie	0	0	0	0	0
Ravijnjaar	0	0	0	1.000	1.000
Onderzoek, plannen en	0	0	-108	350	242
Precariobelasting	2.025	0	0	0	2.025
dekking kapitaallasten	73	0	0	775	848
dekking Kapitaallasten	1.676	0	-148	0	1.528
Parkeercompensatiefonds	235	0	0	23	259
dekking kapitaallasten	986	0	-58	0	928
Dekking kapitaallasten sport	1.120	0	-99	0	1.021
Dekking kapitaallasten	1.428	0	-119	0	1.309
Internationale	-56	0	0	0	-56
Buurtbudgetten	76	0	-11	30	95
Energietransitie	1.036	0	-248	0	788
Grondexploitatie	10.009	0	-12.798	5.428	2.640
bovenwijkse voorzieningen	2.623	0	0	1.163	3.786
GVVP	1.938	0	-1.538	0	400
Stationskwartier	0	0	0	12.600	12.600
Vereveningsfonds	0	0	0	10	10
Totaal Eigen vermogen	**34.293**	**0**	**-23.210**	**29.433**	**40.516**

Algemene reserve	
Aard/reden	
Het vormen van een financiële buffer voor het opvangen van risico's waarvoor geen bestemmingsreserve of voorziening is gevormd of die ontoereikend zijn.	
Onttrekkingen	
Budgetoverhevelingen 2024	1.226
Besluitpunt 2e Jaarstukken 2024	242
	1.468

Reserve bovenwijkse voorzieningen	
Aard/reden	
Deze reserve is bestemd ter dekking van projecten en voorzieningen met een bovenwijks karakter.	
Toevoegingen	
Toerekening Rentebaten	400
Overboeking Bovenwijkse voorziening	763
	1.163

Reserve internationale samenwerking	
Aard/reden	
Deze reserve is bedoeld voor structurele bijdragen aan lokale organisaties op het terrein van internationale duurzame ontwikkeling.	
Onttrekkingen	
Primitieve begroting	81

Reserve buurtbudgetten	
Aard/reden	
Deze reserve is ingesteld met het doel het vergroten van betrokkenheid van bewoners bij hun buurt door het intensiveren van communicatie en participatie. Dit vindt onder meer plaats door het werken met wijkteams en samenwerking met partners.	
Toevoegingen	
Jaarlijkse storting	11
Onttrekkingen	
Buurtbudgetten 2024	30

Reserve grondexploitatie	
Aard/reden	
De reserve bouwgrondexploitatie is gevormd uit resultaten op de grondexploitaties uit het verleden. Door vroegtijdige winstnemingen vinden er nu eerder toevoegingen plaats. De reserve is bestemd voor het afdekken van lopende verplichtingen, van voorgenomen besluiten en als buffer om tegenvallers in de lopende exploitaties op te vangen.	
Toevoeging aan reserve	
Resultaat Grexen 2024	5.428
Onttrekkingen	
Budget haalbaarheidsonderzoeken en woningbouwlocaties	198
Overhevelingen Stationskwartier	12.600
	12.798

Reserve GVVP	
Aard/reden	
De reserves GVVP heeft als doel om de kosten, die naar verwachting met dit project gemoeid zijn, af te dekken.	
Onttrekkingen	
Fietsroute centrum- Parijsch (overhevelen naar Reserve kapitaallasten)	775
Overstorting naar VZ bovenwijks	763
	1.538

Reserve Parkeercompensatiefonds	
Aard/reden	
Het bekostigen van parkeervoorzieningen, die moeten worden gemaakt, omdat de aanvrager van een bouwplan niet op de eigen kavel kan voorzien in de parkeerplaatsen	
Onttrekking Parkeercompensatie fonds	
Onttrekking Parkeercompensatie fonds	23

Reserve kapitaallasten	
Aard/reden	
Dit is een zogenaamde geblokkeerde reserve omdat de middelen in deze reserve zijn bestemd om de afschrijvingslasten van reeds uitgevoerde specifieke investeringen af te dekken.	
Toevoegingen	
Dekking kapitaallasten fietsroute centrum-Parijsch (van Reserve GVVP)	775
Onttrekkingen	
Dekking kapitaallasten diverse investeringen	537

Reserve Energietransitie	
Aard/reden	
Beschikbaar houden van incidentele middelen energietransitie.	
Onttrekkingen	
Investeringsagenda: Waterstof voor ondernemers	248

Reserve Vereveningsfonds	
Aard/reden	
Het vereveningsfonds heeft als doel om sociale en betaalbare woningbouw te stimuleren en deze via financiële bijdragen flexibel over woningbouwprojecten in de gemeente te verdelen.	
Toevoegingen	
Ontvangst vanuit een antispeculatiebeding	10

Reserve Ravijnjaar	
Aard/reden	
Beschikbaar houden van middelen bestemd voor opvangen van het ravijnjaar	
Toevoegingen	
Dekking Ravijnjaar	1.000

Reserve Onderzoekskosten	
Aard/reden	
Bij de jaarrekening van 2024 is besloten een reserve in te stellen om kosten die voortvloeien uit onderzoeken die nodig zijn om de gewenste ombuigingen te kunnen realiseren te kunnen dekken.	
Toevoegingen	
Dotatie conform besluitvorming jaarrekening 2024	350
Onttrekkingen	
Kosten onderzoek beheer openbare ruimte, buitensport, beheer gemeentelijk vastgoed en verzelfstandiging kinderboerderij	108

Reserve Stationskwartier	
Aard/reden	
De middelen in deze reserve zijn om het tekort op fase 1 (€ 7,6 miljoen) van het project te dekken plus een risicobuffer van € 5 miljoen	
Toevoegingen	
Overheveling vanuit de reserve grondexploitatie	12.600

Voorzieningen

(bedragen x € 1.000)	Boek-waarde 01-01-2025	Dotaties	Aanwendingen	Vrijval	Boek-waarde 31-12-2025
Verplichtingen en verliezen, alsmede risico's waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten (BBV art. 44.1. a/b)	**3.152**	**1.041**	**368**	**0**	**3.825**
Pensioenen Wethouders	2.347	971	102	0	3.216
Wachtgelden Wethouders	0	0	0	0	0
Bovenwettelijk verlof	196	0	0	0	196
Verlofsparen	110	70	0	0	180
Reorganisatie	58	0	21	0	37
Nog te betalen kosten afgesloten grondexploitaties	441	0	245	0	196
Egalisering van kosten (BBV art. 44.1.c)	**5.732**	**1.792**	**1.410**	**0**	**6.114**
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	2.569	926	547	0	2.948
Onderhoud wegen	2.576	522	394	0	2.704
Onderhoud Zwembad	0	82	0	0	82
Baggeronderhoud	432	256	469	0	219
Beschoeiingen watergangen	155	6	0	0	161
Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven (BBV art. 44.1.d) en voor van derden verkregen middelen (BBV art. 44.2)	**1.865**	**2.037**	**0**	**1.825**	**2.077**
Riolering	1.825	0	0	1.825	0
Egalisatie voorziening riolering	40	2.037	0	0	2.077
Totaal Voorzieningen	**10.749**	**4.870**	**1.778**	**1.825**	**12.016**
Dub. Deb.	210	133	0	2	341

- De **voorziening voor pensioenen van (voormalige) wethouders** is bedoeld voor hun huidige en toekomstige pensioenverplichtingen. De hoogte van deze verplichting is berekend door een actuaris, op basis van onder andere de opgebouwde rechten, levensverwachting en rente. Dit is gedaan volgens de BZK-methode.

- De **voorziening wachtgeld wethouders** is gevormd voor de afwikkeling van het wachtgeld van de vertrokken wethouders.

- De **voorziening nog te betalen kosten afgesloten grondexploitaties** is gevormd voor de resterende uitgaven voor project Sprokkelenburg voor een bedrag van € 196.000.

- Op basis van de nieuwe CAO is het voor een ambtenaar mogelijk om verlof te sparen met een bepaald doel. Dat doel kan dan bijvoorbeeld zijn om een sabbatical periode op te nemen, maar ook om eerder met pensioen te gaan. Aangezien er bij verlofsparen sprake is van arbeidskostengerelateerde verplichtingen die een niet voorspelbare opbouw en daarmee ook onvoorspelbare afbouw kennen, dient hier een voorziening voor gevormd te worden." Het BBV geeft aan dat er een voorziening moet worden opgenomen voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van niet gelijke omvang. Bij alle uren die conform de CAO-gemeenten als bron kunnen dienen voor het verlofsparen is sprake van een niet gelijke omvang van de opbouw en afbouw. Hierdoor is de jaarlijkse omvang van deze arbeidskostengerelateerde verplichting niet gelijk. Voor deze verlofuren moet dan ook een **voorziening verlofsparen** op de balans worden opgenomen.

- De **voorziening onderhoud wegen** is gebaseerd op het meerjarenplan wegen welke tot en met het jaar 2025 loopt. In 2026 wordt een nieuw wegenbeheerplan opgesteld. Het onderhoud van diverse straten (o.a. herinrichting Barbarakruid, herstraten pad Groene Long, Parallelweg- West, halfverharding Welmoet Wijnaendts Franckenpad), asfaltonderzoeken en gladheidsbestrijdingsplan zijn ten laste van de voorziening gebracht.

- De **voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen** is gebaseerd op het meerjarenplan onderhoud aan die gebouwen. Er vindt jaarlijks een vaste storting plaats vanuit de exploitatie. De werkelijke kosten voor groot onderhoud zijn aan de voorziening onttrokken. In 2025 heeft o.a. onderhoud stadskantoor (€ 107k), onderhoud Sporthal Interweij (o.a. verlichting) €64k, onderhoud Triosingel € 73.000, kleedlokalen sportpark Parijsch (douchbesturingssystemen) € 102.000, onderhoud Theater De Fransche School € 28.000 en inhuur adviesdiensten (€ 37k).

- De **voorziening onderhoud zwembad** betreft het deel dat de gemeente zelf extra reserveert om het groot onderhoud na 2029 te kunnen bekostigen. Optisport voert de exploitatie en onderhoud (volgens het MJOP) uit. Hiervoor ontvangen zij van de gemeente een exploitatie en onderhoudsbijdrage. Vanaf 2029 bestaat de kans dat saldo van de voorziening niet voldoende is om groot onderhoud uit te voeren. Om dit op te kunnen vangen heeft de gemeente een voorziening onderhoud zwembad gevormd.

- De **voorziening baggeronderhoud gemeentelijke wateren** wordt aangewend om de omvang van waterberging op een wettelijk niveau te houden; de dotatie is gebaseerd op de gemiddelde jaarlijkse kosten. In 2025 hebben baggerwerkzaamheden plaatsgevonden in Culemborg-West en vijvers Lanxmeer. Waterschap Rivierenland heeft € 171.000 extra bijgedragen aan deze kosten. Deze bijdrage is als een extra storting in de voorziening opgenomen.

- De **voorziening groot onderhoud beschoeiingen watergangen** wordt gebruikt voor het groot onderhoud van de beschoeiingen; de jaarlijkse dotatie is gebaseerd op het vastgestelde plan. Het beheerplan loopt tot en met 2025 en er zal een nieuw plan opgesteld worden in 2026. In 2025 zijn geen kosten ten laste van de voorziening gebracht.

- De **egalisatievoorziening riolering** is ingesteld voor het in stand houden van het rioleringsnetwerk en het voldoen aan de wettelijke normen, welke gelden voor het waterbeheer. Op basis van de werkelijke kosten en opbrengsten vindt een vereffening plaats.

- In 2025 is er een nieuw GRP in werking getreden. De spaarvoorziening is opgeheven, er is alleen nog een **egalisatievoorziening** op het tarief te egaliseren.

Vaste schulden met een rente-typische looptijd van 1 jr of langer

(Bedragen x € 1.000)	31-12-2025	31-12-2024
Onderhandse leningen	42.908	62.485
Overige Schulden	90	90
Waarborgsommen	167	167
Totaal Vaste schulden met een rente-typische looptijd van 1 jr of langer	**43.165**	**62.742**

De rentelast in 2025 voor langlopende leningen bedroeg € 1.065.475.

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jr

(Bedragen x € 1.000)	31-12-2025	31-12-2024
Netto vlottende schulden	4.054	4.822
Totaal Netto vlottende schulden < 1 jr	**4.054**	**4.822**

De netto vlottende schulden bestaan uit:

- Crediteuren € 4.054.000

Overlopende passiva

(Bedragen x € 1.000)	31-12-2025	31-12-2024
Nog te betalen overige schulden	4.797	5.684
Ontvangen voorschotten overheidslichamen voor uitkeringen met specifiek bestedingsdoel ter dekking v	36.146	30.083
Totaal Overlopende passiva	**40.943**	**35.767**

De overige schulden die nog moeten worden betaald, zijn dit jaar kleiner geworden. Deze schulden bestaan vooral uit:

- een bedrag van € 165.000 aan Rekening-courant SVN
- een bedrag van € 138.000 aan vooruit ontvangen geld van verschillende partijen
- een post van € 68.000 voor de btw-aangifte
- een bedrag voor nog te betalen kosten € 4.400.000.

Overlopende Passiva (Bedragen x € 1.000)	Stand per 31-12-2024	Ontvangsten	Uitgaven	Vrijgevallen	Stand per 31-12-2025
J9 WBI Subsidie	7.638	0	0	0	7.638
J18 Nationale programma Lokale Warmtetransitie	0	209	0	0	209
J55 Subsidie energiearmoede	68	0	63	0	5
J94 Verduurzaming slecht Geïsoleerde woningen	1.260	540	107	0	1.693
J95 Nationaal programma Lokale Warmtetransitie	0	165	165	0	0
D8 Onderwijsachterstand Beleid	448	816	742	0	522
D14 COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	80	0	80	0	0
D19 Tijdelijk onderwijshuisvesting ontheemden	152	0	152	0	0

Overlopende Passiva (Bedragen x € 1.000)	Stand per 31-12-2024	Ontvangsten	Uitgaven	Vrijgevallen	Stand per 31-12-2025
D23 Regeling Bibliotheken	176	0	176	0	0
E104 Bovenplanse infrastructuur	10.234	10.717	0	0	20.951
K28 CDOKE gelden	183	1.024	507		700
G10 Inburgering	808	257	356	0	709
G13 Onderwijsroute	51	0	36	0	15
H4 SPUK Sport	188	244	152	188	92
H8 Regeling SPUK Akkoord 2020-2022	15	0		15	0
H21 Cliëntondersteuning	50	0	0	0	50
H25 IJsbanen en Zwembaden	0	0	0	0	0
H30 Brede SPUK	58	494	412	0	140
H32 Meerkosten Energie Openbare zwembaden	118	0	0	118	0
M16 Bekostigingsregeling	7.536	0	7.536	0	0
Provincie Stationsomgeving	545	0	0	0	545
Provincie Stationshub	132	0	132	0	0
Provincie Jan van Riebeeck	114	0	0	0	114
Provincie Watertoren	79	81	0	0	160
Ontwikkelingen tijdelijke opvang Bijdrage COA	0	2.446	0	0	2.446
A14B Lokale aanpak Radicalisering, Extremisme en terrorisme	0	0	0	0	0
A20B Radicalisering extremisme en terrorisme 2023-2025	0	80	23	0	57
C75B Regiodeals 3e Tranche	0	0	0	0	0
H35B SPUK integraal zorgakkoord	15	168	168	0	15

Overlopende Passiva (Bedragen x € 1.000)	Stand per 31-12-2024	Ontvangsten	Uitgaven	Vrijgevallen	Stand per 31-12-2025
J117B Soortmanagementplan	91	0	76	0	15
CmK Gelden	0	27	0	0	27
HGKM Nijmegen	38	18	25	0	31
Laaggeletterdheid Tiel	7	17	0	14	10
Totaal	**30.084**	**17.303**	**10.908**	**335**	**36.145**

Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

De inventarisatie van de financiële verplichtingen, waaraan wij ons als gemeente hebben verbonden, maar die niet direct uit de balans blijken geeft het volgende beeld:

Onderwerp (activiteit)	Periode tot en met	Contractwaarde ultimo 2025
1. Verlofsaldi medewerkers gemeente Culemborg per 31 december 2025	2025	€ 780.000
2. Diverse EU-contracten en andere doorlopende contracten	2025	€ 2.742.590
3. Garantstellingen	2025	€ 99.016.000
4. Eigen bijdrage CAK	2025	€ 0

Toelichting op deze activiteiten

De verlofuren van de medewerkers per einde boekjaar zijn gewaardeerd tegen het gemiddelde loonkostenniveau met een opslag van 50% voor sociale lasten;

1. Betreft diverse aanbestede contracten, die nog doorlopen naar volgende jaren. Het gaat om Vattenfall Sales Nederland bv., Green Choice Zakelijk bv, Gebr. M. en W. Bron bv, BoomTotaalzorg, Gebr. De Ronde, Mandatis h.o.d.n. Melior Verzekeringen, Ecclesia bv h.o.d.n de Keijzer bv Brandverzekeringen, Haskoning Nederland bv en Dijkhuizen bv.

2. De gemeente staat garant voor leningen die verband houden met woningbouw voor zowel particulieren (hypotheken) als woningbouwcoöperaties. Garant staan betekent in dit geval dat de gemeente de rente- en aflossingsverplichtingen van de leningen (deels) garandeert. De gemeente is ook de zogenaamde achtervang voor leningen verstrekt onder WSW-borging. WSW staat voor Waarborgfonds Sociale Woningbouw. woningbouwcoöperaties kunnen bij bankinstellingen leningen krijgen voor sociale woningbouw als het WSW garant staat. De garantstelling geldt voor 50% van de aflossingen en rente.

3. De gemeente Culemborg krijgt overzichten van het Centraal Administratie Kantoor (CAK) met verschillende gegevens. Op deze overzichten staan geen inkomensgegevens. Daardoor kan de gemeente niet controleren of de eigen bijdragen per persoon kloppen en of alles compleet is. Omdat het CAK de eigen bijdrage vaststelt, heeft de wetgever bepaald dat dit niet de verantwoordelijkheid is van de gemeente. De gemeente Culemborg kan daarom geen zekerheid geven over de hoogte en juistheid van de eigen bijdragen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die invloed hebben op 2025.

Rechtmatigheidsverantwoording

De rechtmatigheidsverantwoording nemen we op aan de hand van een landelijk voorgeschreven, letterlijk overgenomen, tekst. Een uitgebreide toelichting is opgenomen in de paragraaf Bedrijfsvoering.

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium.

In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving.

Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 11 december 2025 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht. Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 2.148.020 De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV van september 2025.

Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 1.281.000 bedraagt. Dit is lager dan de daarvoor gestelde grens van € 2.148.020. Van de niet

rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens het volledige bedrag acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

In de paragraaf Bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Overzicht van taakvelden

(bedragen x € 1.000)	Baten	Lasten	Saldo
Bestuur en Ondersteuning	**1.365**	**-17.463**	**-16.098**
0.1Bestuur	0	-3.436	-3.436
0.10Mutaties reserves	189	0	189
0.2Burgerzaken	653	-1.254	-601
0.4Overhead	523	-12.773	-12.250
Veiligheid	**68**	**-3.982**	**-3.914**
1.1Crisisbeheersing en brandweer	0	-2.545	-2.545
1.2Openbare orde en veiligheid	68	-1.437	-1.369
Verkeer, Vervoer en Waterstaat	**735**	**-5.173**	**-4.438**
0.10Mutaties reserves	148	-798	-650
2.1Verkeer en vervoer	394	-3.951	-3.557
2.2Parkeren	180	-418	-238
2.3Recreatieve havens	13	0	13
2.5Openbaar vervoer	0	-6	-6
Economie	**402**	**-965**	**-563**
3.1Economische ontwikkeling	6	-693	-687
3.2Fysieke bedrijfsinfrastructuur	307	-50	256
3.3Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	4	-92	-88
3.4Economische promotie	85	-130	-45
Onderwijs	**1.251**	**-5.060**	**-3.809**
0.10Mutaties reserves	58	0	58
4.1Openbaar basisonderwijs	0	-125	-125
4.2Onderwijshuisvesting	316	-2.834	-2.518
4.3Onderwijsbeleid en leerlingzaken	878	-2.102	-1.224
Sport, Cultuur en Recreatie	**1.552**	**-6.185**	**-4.634**
0.10Mutaties reserves	218	0	218
5.1Sportbeleid en activering	242	-709	-467
5.2Sportaccommodaties	786	-2.670	-1.884
5.3Cultuurpresentatie, cultuurproductie en	9	-682	-674
5.4Musea	0	-569	-569
5.5Cultureel erfgoed	92	-756	-665
5.6Media	205	-799	-594

(bedragen x € 1.000)	Baten	Lasten	Saldo
Sociaal domein en Gezondheid	**10.935**	**-47.198**	**-36.263**
0.10Mutaties reserves	11	-30	-19
6.1Samenkracht en burgerparticipatie	653	-5.098	-4.445
6.22Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	0	-1	-1
6.23Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	72	-4.256	-4.184
6.3Inkomensregelingen	9.012	-14.861	-5.849
6.4WSW en beschut werk	0	-3.261	-3.261
6.5Arbeidsparticipatie	0	-1.185	-1.185
6.60Hulpmiddelen en diensten (WMO)	78	-1.241	-1.163
6.711Huishoudelijke hulp (WMO)	0	-3.111	-3.111
6.712Begeleiding (WMO)	0	-2.488	-2.488
6.713Dagbesteding (WMO)	0	-427	-427
6.751Jeugdhulp ambulant lokaal	0	-5.247	-5.247
6.752Jeugdhulp ambulant regionaal	0	-26	-26
6.753Jeugdhulp ambulant landelijk	0	-316	-316
6.761Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	-1.644	-1.644
6.762Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	-356	-356
6.763Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	-20	-20
6.791PGB WMO	0	-125	-125
6.792PGB Jeugd	0	-275	-275
6.811Beschermd wonen (WMO)	758	-324	434
6.812Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	7	-6	1
6.821Jeugdbescherming	0	-356	-356
6.822Jeugdreclassering	0	-48	-48
7.1Volksgezondheid	343	-2.494	-2.150
Duurzaamheid	**11.374**	**-10.588**	**786**
0.10Mutaties reserves	248	0	248
7.2Riolering	5.924	-4.552	1.372
7.3Afval	4.262	-3.906	356
7.4Milieubeheer	940	-2.131	-1.190
Wonen, Stedelijke vernieuwing en Ruimte	**21.016**	**-23.377**	**-2.361**
0.10Mutaties reserves	14.336	-13.773	563
5.7Openbaar groen en (openlucht) recreatie	549	-4.257	-3.708
7.5Begraafplaatsen en crematoria	0	-41	-41
8.1Ruimte en leefomgeving	993	-1.360	-367
8.2Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	3.216	-1.184	2.032
8.3Wonen en bouwen	1.922	-2.760	-839

(bedragen x € 1.000)	Baten	Lasten	Saldo
Financiering en Algemene dekkingsmiddelen	**81.601**	**-2.011**	**79.590**
0.10Mutaties reserves	708	0	708
0.3Beheer overige gebouwen en gronden	189	-327	-138
0.5Treasury	841	-814	27
0.61OZB woningen	5.554	-591	4.963
0.62OZB niet-woningen	3.627	-55	3.573
0.63Parkeerbelasting	522	-1	521
0.64Belastingen overig	188	-14	175
0.7Algemene uitkeringen en overige uitkeringen	69.971	0	69.971
0.8Overige baten en lasten	0	47	47
0.9Vennootschapsbelasting (VpB)	0	-256	-256
Totaal	**130.299**	**-122.002**	**8.297**

Verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (SiSa)

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A20B	**Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)** SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20B/01*	Beschikkingskenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20B/02*	Naam taak/project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20B/03*	Bestedingen (jaar T) komen overeen met activiteitenplan per taak/project (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: A20B/04*	Besteding uitvoering activiteiten (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A20B/05*	Cumulatieve besteding uitvoering activiteiten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20B/06*
			1 060268 Gemeente Nijmegen	4338711	Generieke preventie-projecten	Ja	€ 18.675	€ 18.675
			2 060268 Gemeente Nijmegen	4338711	Gerichte preventie-projecten	Nee	-€ 48.431	€ 7.349
			3 060268 Gemeente Nijmegen	4338711	Analyse	Nee	-€ 8.500	€ 0
			4					
			5					
			6					
			7					
			8					
			9					
			10					
			11					
			12					
			13					
			14					
			15					
			16					
			17					
			18					
			Kopie gemeente(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20B/07*	Kopie Beschikkingskenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20B/08*	Kopie Naam taak/project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20B/09*	Afwijking t.o.v. aanvraag overeengekomen (Ja/nee) in (jaar T) per taak/project - bij Ja is indicator 11 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20B/10*	Toelichting afwijking besteding (jaar T) volgens activiteitenplan per taak/project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20B/11*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20B/12*
			1 *060268 Gemeente Nijmegen*	4338711	Generieke preventie-projecten	Nee		Ja
			2 *060268 Gemeente Nijmegen*	4338711	Gerichte preventie-projecten	Ja	projectvoorbereidingen waren	Ja
			3 *060268 Gemeente Nijmegen*	4338711	Analyse	Ja	projectvoorbereidingen waren	Ja
			4			•		
			5					
			6					
			7					
			8					
			9					
			10					
			11					
			12					
			13					
			14					
			15					
			16					
			17					
			18					

FIN	B2	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: B2/01*	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/03*	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	
			0	8	Ja	Nee	Nee	
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/06*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/08*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/09*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/10*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*
			€24.299	€ 238.566	€0	€0	€0	€0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*
			€0	€0	€0	€0	€0	€0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	**Totaal** Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/24*	
					€0	€ 0	€24.299	
BZK	C62	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/02*				
			€ 1.650	Nee				
BZK	C92	**Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C92/01*	Bedrag doorgeschoven naar t+1 *Aard controle R* *Indicator: C92/02*	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/03*	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/04*	Aantal gebruikte leermiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/05*	
			€ 29.090	€ 0	2	1.134	12	

OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Let op bij correctie verder verwerken bij indicator 05* *Aard controle R* *Indicator: D8/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/05*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D8/06*
			€ 488.982	€ 388.220	€ 22.362	-€ 157.767	€ 531.040	€ 447.744
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/07*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/08*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/09*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/10*		
		1	060216 Gemeente Culemborg	€ 0	060216 Gemeente Culemborg	€ 0		
		2						
		100						
OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*			
			€ 80.000	€ 0	€ 0			
			Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*	Opgebouwde reserve (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D14/06*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/07*		
			€ 0	€ 80.029	€ 29	Ja		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/08*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/09*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/10*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/11*		
		1						
		2						
		10						
OCW	**D23**	**Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen**	Beschikkingsnummer/referentienummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D23/01*	Aard van de activiteit besteding (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D23/02*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D23/03*	Indien van toepassing: bedrag dat wordt meegenomen van 2025 naar 2026. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D23/04*	Aard van de activiteit Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D23/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D23/06*
		1	SB240198	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorzieng	€ 176.000	€ 0	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorzieng	€ 176.000
		2						
		100						
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D23/07*					
		1	Ja					
		2						
		100						
IenW	**E104**	**Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/01*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T-1) *Geldt alleen voor SiSa 2023 of SiSa 2024* *Aard controle R* *Indicator: E104/02*	Totale besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E104/03*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/04*	Cumulatieve aantal woningen bouw gestart (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/05*	Cumulatieve aantal betaalbare woningen bouw gestart (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/06*
		1	*IENW/BSK-2024/206233*		€ 0	€ 0	55	55
		2						
		3						
		4						
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/07*	Cumulatieve aantal woningen opgeleverd (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/08*	Cumulatieve aantal betaalbare woningen opgeleverd (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/09*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/10*		
		1	IENW/BSK-2024/206233	55	55	Nee		
		2						
		3						
		4						
			Naam infrastructurele voorziening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/11*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T-1) per infrastructurele voorziening *Geldt alleen voor SiSa 2023 of SiSa 2024* *Aard controle R* *Indicator: E104/12*	Totale besteding (jaar T) per infrastructurele voorziening *Aard controle R* *Indicator: E104/13*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) per infrastructurele voorziening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/14*	Infrastructurele voorziening afgerond? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/15*	
		1	*Alle vier*		€ 0	€ 0	Nee	
		2						
		40						
IenW	**E120**	**Regeling specifieke uitkering stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2030**	Totale besteding (Jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E120/01*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator E120/02*	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E120/03*	Project afgerond (alle maatregelen) t/m Jaar T?(ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E120/04*		
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E120/05*	Per maatregel, maatregel afgerond t/m (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E120/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E120/07*	Eventuele toelichting, indien noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E120/08*		
		1						
		2						
		50						
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			€ 0	Nee				
SZW	G2A	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2024** Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1) (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2A/01*	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2A/02*	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2A/03*	Besteding (jaar T-1) IOAW Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicator: G2A/04*	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicator: G2A/05*	Besteding (jaar T-1) IOAZ Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicator: G2A/06*
			1 060216 Gemeente Culemborg	€ 7.690.827	€ 94.723	€ 365.046	€ 16.835	€ 106.692
			2					
			100					
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2A/07*	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicator: G2A/08*	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud zelfstandigen Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicator: G2A/09*	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud zelfstandigen (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicator: G2A/10*	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) *Aard controle R* *Indicator: G2A/11*	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2A/12*
			1 060216 Gemeente Culemborg	€ 0	€ 66.037	€ 9.098	€ 0	€ 609.995
			2					
			100					
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2A/13*	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2A/14*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2A/15*	Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T-1) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) *Aard controle D2* *Indicator: G2A/16*		
			1 060216 Gemeente Culemborg	€ 1.184	€ 0	€ 0		
			2					
			100					
SZW	G3	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2025** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
SZW	G3A	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_totaal 2024** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G3B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G3)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3A/01*	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/02*	Baten (jaar T-1) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/03*	Baten (jaar T-1) vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/04*	Besteding (jaar T-1) Bob Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/05*	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/06*
			1 060216 Gemeente Culemborg	€ 0	€ 11.883	€ 6.889	€ 0	€ 0
			2					
			100					
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T-1 (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T -1 (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire

				Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	
			Aard controle n.v.t. *Indicator: G3A/07*	*Aard controle R* *Indicator: G3A/08*	*Aard controle R* *Indicator: G3A/09*	*Aard controle R* *Indicator: G3A/10*	*Aard controle R* *Indicator: G3A/11*	*Aard controle R* *Indicator: G3A/12*	
		1	060216 Gemeente Culemborg	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		2							
		100							
SZW	G4	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) gemeentedeel 2025** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente	
			Aard controle n.v.t. *Indicator: G4/01*	*Aard controle R* *Indicator: G4/02*	*Aard controle R* *Indicator: G4/03*	*Aard controle R* *Indicator: G4/04*	*Aard controle R* *Indicator: G4/05*	*Aard controle R* *Indicator: G4/06*	
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente			
			Aard controle n.v.t. *Indicator: G4/07*	*Aard controle R* *Indicator: G4/08*	*Aard controle R* *Indicator: G4/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*			
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Nee			
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Nee			
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Nee			
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Nee			
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Nee			
		6	Totaal	0	0	N.v.t.			
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)		
			Aard controle n.v.t. *Indicator: G4/11*	*Aard controle R* *Indicator: G4/12*	*Aard controle R* *Indicator: G4/13*	*Aard controle R* *Indicator: G4/14*	*Aard controle R* *Indicator: G4/15*		
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)						
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)						
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)						
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)						
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)						
		6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente			
			Aard controle n.v.t. *Indicator: G4/16*	*Aard controle R* *Indicator: G4/17*	*Aard controle D2* *Indicator: G4/18*	*Aard controle R* *Indicator: G4/19*			
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0			
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0			
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0			
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0			
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0			
		6	Totaal	0	0	0			
SZW	G4A	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) totaal 2024** Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). Dit totaal (jaar T-1) regeling G4B + (jaar T-1) regeling G4 blijkt uit de vaststellingsbeschikking die uw gemeente van het Ministerie van SZW over 2023 heeft ontvangen. De gegevens uit die beschikking neemt u hier op.	Welke regeling betreft het? Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Baten (jaar T-1) levensonderhoud Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (aflossing) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam		
			Aard controle n.v.t. *Indicator: G4A/01*	*Aard controle R* *Indicator: G4A/02*	*Aard controle R* *Indicator: G4A/03*	*Aard controle R* *Indicator: G4A/04*	*Aard controle R* *Indicator: G4A/05*		
		1	Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 900	€ 0		
		2	Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 300	€ 2.440		
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 65	€ 0		
		4	Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
		5	Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			Kopie regeling	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (overig) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T-1) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam			
			Aard controle n.v.t. *Indicator: G4A/06*	*Aard controle R* *Indicator: G4A/07*	*Aard controle R* *Indicator: G4A/08*	*Aard controle R* *Indicator: G4A/09*			
		1	Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 0	0	0			
		2	Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 141	0	0			
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	0	0			
		4	Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	0	0			
		5	Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 0	0	0			
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T - 1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T-1) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T -1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam			
			Aard controle n.v.t. *Indicator: G4A/10*	*Aard controle R* *Indicator: G4A/11*	*Aard controle D2* *Indicator: G4A/12*	*Aard controle R* *Indicator: G4A/13*			
		1	Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0			
		2	Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0			

			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			4	Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			5	Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
SZW	G10	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2025** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Besteding (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/01*	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03*		
				€ 327.361	€ 0	Ja		
SZW	G12	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2025** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03*		
				€ 0	€ 0	Nee		
SZW	G12A	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ totalen 2024** Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G12B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G12)		Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12A/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G12A/02*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G12A/03*		
			1	061680 Gemeente Aa En Hunze	€ 0	€ 0		
			2					
			20					
SZW	G13	**Onderwijsroute_ deel gemeente 2025** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/01*	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/02*	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/03*	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/04*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G13/05*
				€ 15.167	€ 0	€ 0	€ 0	Ja
VWS	H4	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025** Gemeenten		Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende uitkering *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*			
				€ 243.776	€ 151.259			
				Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken *Aard controle R* *Indicator: H4/03*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/06*	
				€ 123.469	€ 27.790	€ 0	N.v.t.	
VWS	H21	**Specifieke uitkering cliëntondersteuning**		Gerealiseerde activiteit Inzet projectleiding en/of Onderzoek lokale versterking functie (in jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H21/01*	Toelichting - indien bij H21/01 indicator Nee is ingevuld is een toelichting verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H21/02*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H21/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H21/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H21/05*
				Nee	omstandigheden is er niets begonnen (Personeel wat weg ging/wisselde). Dit heeft gezorgd voor vertraging maar in 2026 wordt er gestart. Het project zal lopen in 2026.	€ 0	€ 0	Nee
VWS	H30	**Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026**		Totaalbedrag (jaar T) toegekend *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/01*	Reservering 2025 voor 2026 (maximaal 10% van toegekende budget 2025 kan worden meegenomen naar 2026) *Aard controle R* *Indicator: H30/02*	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H30/03*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H30/04*	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/05*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/06*
				€ 493.755	€ 49.375	€ 400.431	€ 1.467.956	Ja	N.v.t.
				Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/08*				
				N.v.t.	Nee				
VWS	H35B	**Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)**		Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H35B/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H35B/02*			
			1	060216 Gemeente Culemborg	€ 189.335			
			2					
			3					
VRO	J9	**Specifieke uitkering woningbouwimpuls** **Tranche 1 t/m 7** Gemeenten		Projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/01*	Aantal woningen waarvan bouw is gestart in (jaar T) komt overeen met fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/02*	Afgesproken datum van start bouw van de eerste woning uit de projectaanvraag binnen 3 jaar na toekenning gehaald? (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: J9/03*	Aantal woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/04*	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/05*	Aantal gerealiseerde woningen (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/06*
			1	2021-0000645814	Nee	Ja	55	55	55
			2						
			20						
				Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/07*	Uitvoering WBI-maatregelen verloopt conform fasering projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/08*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: J9/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/10*	Opbrengsten (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: J9/11*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/12*
			1	2021-0000645814	Nee	1359918	€ 15.306.938	€ 426.560	€ 704.011
			2						

			20						
				Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/13*	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/14*	Toelichting afwijking(en) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/15*	Eindverantwoording/ project afgerond (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/16*		
			1	2021-0000645814	Ja		Nee		
			2						
			20						
VRO	J15B	**Regiodeals 6e tranche** SiSa tussen medeoverheden		Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J15B/01*	Kenmerk/ beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J15B/02*	Naam actielijn/ programmalijn/ pijler *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J15B/03*	Besteding van de Rijksbijdrage per actielijn/ programmalijn/ pijler (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: J15B/04*	Besteding regionale financiering (jaar T) per actielijn/ programmalijn/ pijler. *Aard controle R* *Indicator: J15B/05*	
			1	050026 Regio Rivierenland	260000283		€ 0	€ 0	
			2						
			3						
			4						
			5						
			6						
			7						
			8						
			9						
			10						
			11						
			12						
			13						
			14						
			15						
			16						
			17						
			18						
			19						
			20						
			21						
			22						
			23						
			24						
			25						
			26						
			27						
			28						
			29						
			30						
				Hieronder verschijnt de code conform de keuzes gemaakt bij indicator C66B/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J15B/06*	Totale cumulatieve besteding van de Rijksbijdrage per actielijn/ programmalijn/ pijler (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: J15B/07*	Totale cumulatieve besteding regionale financiering (t/m jaar T) per actielijn/ programmalijn/ pijler. *Aard controle R* *Indicator: J15B/08*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J15B/09*		
			1	*050026 Regio Rivierenland*	€ 0	€ 0			
			2						
			30						
				Totale compensabele BTW (t/m jaar T) deel rijksbijdrage *Aard controle R* *Indicator: J15B/10*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J15B/11*				
				€ 0	Nee				
VRO	J17	**Realisatiestimulans**		Aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling. *Aard controle D1* *Indicator: J17/01*	Geprognotiseerde aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T+1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J17/02*	Correctie aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T-1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling. *Aard controle D1* *Indicator: J17/03*			
				36	36	0			
				Aantal betaalbare woningen bouw gestart in jaar T in het NPLV-gebied, waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J17/04*	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling (excl. Compensabele Btw) . *Aard controle R* *Indicator: J17/05*	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling. *Aard controle R* *Indicator: J17/06*	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling (excl. Compensabele Btw). *Aard controle R* *Indicator: J17/07*	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling. *Aard controle R* *Indicator: J17/08*	
			1						
			2						
VRO	J18	**Regeling specifieke uitkering isolatieopgave Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie**		Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J18/01*	Besteding (jaar T) uitgesplitst in indicatoren J18/03 en J18/04 *Aard controle R* *Indicator: J18/02*	Besteding (jaar T) ten behoeve van het aanstellen of aannemen van een regiocoördinator en/of organiseren of inhuren van expertise voor of op andere wijze ondersteunen van de isolatieopgave in de regio zoals bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel a en onderdeel b *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J18/03*	Besteding (jaar T) ten behoeve van het organiseren van een regionaal afstemmingsoverleg en/of op regionaal niveau naar behoefte leggen van een verbinding met andere bovenlokale opgaven die gerelateerd zijn aan de isolatieopgave zoals bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a en onderdeel b *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J18/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J18/05*	
			1	2025-0000114604	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
			2						
VRO	J55	**Aanpak energiearmoede**		Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/01*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: J55/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/03*	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/04*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: J55/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/06*
				54	€ 6.534	€ 6.534	5	€ 605	€ 605
				Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/07*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: J55/08*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/09*			
				59	€ 107.541	€ 202.904			

			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J93/10*	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J93/11*	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J93/12*	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J93/13*	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J93/14*	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J93/15*
			0	0	0	59	590	0
VRO	J94	**Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J94/01*	Besteding (jaar T), in J94/06 t/m J94/08 opgesplitst *Aard controle R* *Indicator: J94/02*	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a *Aard controle D1* *Indicator: J94/03*	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2024) of een WOZ-waarde van boven 1 477.000 *Aard controle D1* *Indicator: J94/04*	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III en bijlage IV besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2 en tranche 3). *Aard controle R* *Indicator: J94/05*	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b *Aard controle R* *Indicator: J94/06*
			1 *LAAE-036/7844*	107.412	80	1	0	0
			2 *LAAE-035/6304*	0	0	0	0	0
			100 *LAAE-037/6306*	0	0	0	0	0
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel c *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J94/07*	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J94/08*	Eindverantwoording (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J94/09*			
			1 20.548	86.864	Nee			
			2 0	0	Nee			
			100 0	0	Nee			
VRO	J95	**Regeling specifieke uitkering regionale structuur Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: J95/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J95/02*	Activiteiten verricht conform aanvraag (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J95/03*	Eventuele toelichting - verplicht als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J95/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J95/05*	
			1 165.383	1 165.383	Ja		Ja	
VRO	J117B	**Regeling specifieke uitkering versnelling natuurinclusief isoleren** SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J117B/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: J117B/02*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: J117B/03*			
			1 030005 Provincie Gelderland	76.000	114.000			
			2					
			Kopie provinciecode *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J117B/04*	Status SMP (nog niet gestart/in ontwikkeling/afgerond) *Aard controle D2* *Indicator: J117B/05*	Gebruik van pre-SMP (Ja/Nee) *Aard controle D2* *Indicator: J117B/06*	Verwachte opleverdatum SMP(dd/mm/jj) *Aard controle D2* *Indicator: J117B/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J117B/08*	
			1 030005 Provincie Gelderland	in ontwikkeling	Nee		Nee	
			2					
KGG	K28	**Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid**	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel *Aard controle R* *Indicator: K28/01*	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel *Aard controle R* *Indicator: K28/02*	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten *Aard controle R* *Indicator: K28/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: K28/04*	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle R* *Indicator: K28/05*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: K28/06*
			€ 169.018	€ 229.089	€ 102.520	€ 1.470.149	€ 7.076	€ 8.819
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: K28/07*					
			Nee					
AenM	M16	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne** Gemeenten	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M16/01*	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle R* *Indicator: M16/02*	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M16/03*	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten *Aard controle R* *Indicator: M16/04*	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie *Aard controle R* *Indicator: M16/05*	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO) *Aard controle R* *Indicator: M16/06*
			€ 0			€ 0	€ 0	€ 12.809
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M16/07*	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M16/08*	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M16/09*	Periode vanaf wanneer de eigen bijdrage is ingevoerd *Aard controle D2* *Indicator: M16/10*	Periode vanaf wanneer de verhoging eigen bijdrage is ingevoerd *Aard controle D2* *Indicator: M16/11*	
			€ 0	€ 1.632	€ 0	1-jan-25	1-okt-25	
			Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 verminderd met 09 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M16/12*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M16/13*				
			€ 14.441	€ 2.243.673				

Overige Gegevens

ETL ASSURANCE & OVERHEIDSACCOUNTANTS

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de gemeenteraad van Gemeente Culemborg

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2025

Ons oordeel
Wij hebben de jaarrekening 2025 van de gemeente Culemborg gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2025 en van het vermogen van de gemeente Culemborg op 31 december 2025 alsmede van de financiële rechtmatigheid over 2025 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), de begroting en de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen zoals opgenomen in het normenkader dat bij besluit van 11 december 2025 door de gemeenteraad is vastgesteld.

De jaarrekening bestaat uit:
1. het overzicht van baten en lasten over 2025;
2. de balans per 31 december 2025;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen
4. de rechtmatigheidsverantwoording over 2025;
5. de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
6. de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het Meerjarig controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening 2025 en verder van de gemeente Culemborg dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 11 december 2025 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2025 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van Gemeente Culemborg zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel
Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden bezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit
Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 2.148.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt 2% van de totale lasten exclusief de toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 en 3 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2025. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de gemeenteraad overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven EUR 107.400 rapporteren, dit betreft 0,01% van de totale lasten exclusief mutaties aan reserves, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, sisa- of WNT-redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's
Als onderdeel van ons proces van het identificeren van frauderisico’s, evalueren wij factoren met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, het oneigenlijk toe-eigenen van activa, omkoping en corruptie. Wij hebben de frauderisicofactoren geëvalueerd om te overwegen of deze factoren een indicatie vormen voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg zijn van fraude.

Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de gemeente en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het college van burgemeester en wethouders inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de gemeenteraad toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan. Wij hebben de door ons onderkende risico’s besproken met het college, de gemeentesecretaris, overige medewerkers binnen de ambtelijke organisatie die betrokken zijn bij de totstandkoming van de jaarrekening en de auditcommissie. Gemeente Culemborg beschikt in opzet over een interne frauderisicoanalyse. Er is geen beschrijving van het frauderisicomanagement opgenomen in de jaarstukken.

Naast het betrekken van de interne frauderisicoanalyse hebben wij op basis van onze beroepsregels de volgende aanvullende werkzaamheden uitgevoerd in het kader van fraude:
- Uitvoeren van een eigen risicoanalyse per proces waarin de drie kenmerken van fraude: rationalisatie, druk en gelegenheid worden afgezet tegen de kans en de impact;
- Frauderisico’s besproken met de auditcommissie, het college en de directie;
- Beoordelen of nevenfuncties van het college en de directie aanleiding geven tot een verhoogd frauderisico;
- Beoordelen of er signalen zijn voor een verhoogd risico op fraude vanuit notulen, persberichten en andere (openbare) publicaties;
- Analyse van de financiële administratie op ongebruikelijke boekingen, zoals onverwachte verschuivingen tussen budgetten en/of kredieten;
- Controle van het gunningsproces van inkoop- en aanbestedingstransacties;
- Controle van de prestatielevering in het inkoopproces;
- Nadere werkzaamheden van een proces/transactie in het kader van onvoorspelbaarheid.

Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden hebben wij de volgende frauderisico’s geïdentificeerd

Frauderisico	Aanpak
Risico dat grondverkopen niet gebaseerd zijn op zakelijke transacties	Vastgesteld of er sprake is van grondverkopen met een materiële omvang door: • Kennis te nemen van de paragraaf Grondbeleid in de jaarstukken • Kennis te nemen van het verloopoverzicht van de materiële vaste activa en voorraden in de jaarrekening • In de auditfile op taakveld 3.2 en taakveld 8.1, 8.2 en 8.3 te zoeken op opbrengsten uit grondverkopen • Inlichtingen in te winnen bij de klant Indien er sprake is van grondverkopen met een materiële omvang hebben we onderstaande werkzaamheden uitgevoerd: • De auditfile verkregen en alle grondverkopen die individueel een omvang hebben hoger dan 25% van de uitvoeringsmaterialiteit geselecteerd. • Voor alle transacties een specificatie verkregen van de omvang en meterprijs • Voor alle transacties de brondocumenten, verkregen zoals de notariële afrekening, koopovereenkomst en akte van levering • Inlichtingen ingewonnen bij de klant wat de grondslag is geweest voor de gehanteerde meterprijs (grondprijzenbrief, taxatie, onderhandelingsproces, etc) • De verkregen inlichtingen geverifieerd met brondocumenten, zoals externe taxaties en de door de raad vastgestelde grondprijzenbrief • Zelfstandig aanvullend onderzoek naar de zakelijkheid van de meterprijs op basis van openbare bronnen, zoals het Kadaster.
Risico dat het management haar positie kan gebruiken om de interne beheersing te doorbreken	• De auditfile verkregen en alle memoriaal-boekingen groter dan 25% van de uitvoeringsmaterialiteit geselecteerd die hebben plaatsgevonden vanaf periode 12. • Vastgesteld of deze boekingen verband houden met het reguliere afsluitproces. • Inlichtingen verkregen van het college indien memoriaalboekingen niet passen binnen het reguliere afsluitproces • Inlichtingen van het college geverifieerd aan de hand van brondocumenten, zoals college- en raadsbesluiten en facturen.

Frauderisico	Aanpak
Risico dat de ingeschatte fasering bij de berekening van de waardering van de grondexploitaties Pavijen V en Lanxmeer onjuist is	• Kennisgenomen van het MPG 2025 en vastgesteld dat deze aansluit met de jaarrekening • Kennisgenomen van de exploitatie-berekeningen van de grondexploitaties waarvan de fasering is ingeschat als significant risico. De berekeningen aangesloten met het MPG 2025 en rekenkundige juistheid vastgesteld. • Kennisgenomen van de Outlook 2026 van extern specialist Metafoor. • Fasering zoals uit de exploitatieberekening blijkt besproken met planeconomen. Hierbij met een professioneel kritische instelling beoordeeld of de fasering redelijk is in het totale project op basis van werkelijke voortgang van de activiteiten, aanwezige overeenkomsten met ontwikkelaars en bouwbedrijven. Daarnaast de logische opbouw van de fasering beoordeeld tussen investeren en grondleveringen. • Kennisgenomen van de look-back van de gemaakte inschatting uit 2024 die zijn opgenomen in het MPG en deze besproken met de klant. Hierbij overwogen of de afwijking tussen de werkelijkheid en de eerder gemaakte schattingen invloed hebben op de kwaliteit van de schattingen in het MPG 2026.

Uit bovenstaande werkzaamheden zijn geen bijzonderheden geconstateerd.

Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie
Onze verantwoordelijkheden inzake het beoordelen van de door de gemeente gehanteerde veronderstellingen inzake haar financiële risico's in relatie tot de financiële positie zijn beschreven in het hoofdstuk "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening". Bij het invullen van onze verantwoordelijkheden hebben wij, rekening houdend met de materialiteit voor de jaarrekeningcontrole een aantal werkzaamheden uitgevoerd, waaronder:

- Het kennis nemen van de in jaarstukken opgenomen paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing", waarin het college de relatie heeft gelegd tussen de onderkende risico's, de benodigde weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen. Ten aanzien van deze analyse hebben wij overwogen of deze alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van de controle van de jaarrekening kennis hebben;
- Het vaststellen of de volgens het BBV verplichte financiële kengetallen in lijn liggen met de gangbare normen;
- Het kennis nemen van de in de begroting 2025 opgenomen paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing, waaruit geen aanvullende risico's blijken ten opzichte van de jaarrekening;
- Het inwinnen van inlichtingen bij het college van burgemeester en wethouders en het management over hun kennis van het niet in staat kunnen zijn om financiële risico's op te kunnen vangen vanuit de reguliere bedrijfsvoering en van eventuele financiële risico's die zijn ontstaan na de periode van de door de gemeenteraad en college van burgemeester en wethouders verrichte werkzaamheden in het kader van het opstellen van de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Uit de analyse van het college blijkt dat de bandbreedte van het weerstandsvermogen in 2025 tussen 1,6 en 3,4 is. Beide liggen boven de norm van 1,0 die de gemeenteraad heeft gesteld. Vorig jaar lag de bandbreedte nog tussen 1,1 en 2,5. Wij zijn ven mening dat de gepresenteerde bandbreedte van het weerstandsvermogen te positief is berekend. Het college betrekt wederom enkele bestemmingsreserves bij de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit. In het BBV is echter bepaald dat dit niet mogelijk is. Er mag uitsluitend rekening worden gehouden met reserves die daadwerkelijk vrij aanwendbaar zijn, de algemene reserves. Indien er geen rekening gehouden wordt met bestemmingsreserves, dan daalt de bandbreedte van het weerstandsvermogen tussen 1,2 en 2,5.

Uit de analyse van de financiële positie blijkt dat de financiële positie van gemeente Culemborg voldoende is. Dat oordeel is verdedigbaar, maar moet wel met nuance worden gelezen. De gunstige ontwikkeling van de kengetallen wordt mede veroorzaakt door een sterke incidentele rekeningresultaten in de laatste jaren, hogere baten dan begroot en een investeringsrealisatie die achterblijft bij eerdere verwachtingen. Met andere woorden: er is sprake van een grote positieve invloed op de kengetallen door incidentele voordelen en het feit dat niet alle ambities konden worden uitgevoerd door de beperkte capaciteit binnen de organisatie. Tegelijkertijd signaleren we dat de solvabiliteit de komende jaren (sterk) zal afnemen als u alle ambities wilt realiseren. Tevens zal dit leiden tot een toename in de netto-schuldquote.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd
In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2025 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, eerste lid, onderdelen n en o, Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie
De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De andere informatie bestaat uit het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen. Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten
Ingevolge artikel 213 lid 3 (b) van de Gemeentewet hebben wij onderzocht of de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen als bedoeld in artikel 17 Financiële-verhoudingswet (hierna: de specifieke uitkeringen) rechtmatig tot stand zijn gekomen. In de jaarrekening is verantwoordingsinformatie opgenomen over deze specifieke uitkeringen (de sisa-bijlage).

Naar ons oordeel zijn de baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2025 met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - Regeling Informatieverstrekking sisa.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen, in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - de Regeling Informatieverstrekking sisa. In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. Het is onze verantwoordelijkheid een redelijke mate van zekerheid te krijgen voor ons oordeel ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet. Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Bado en de Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2025, zoals opgenomen in de Nota procedure aanlevering sisa-verantwoordingsinformatie 2025 in bijlage 2 van de Regeling Informatieverstrekking sisa. Wij hebben bij de controle van de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen als gevolg van fraude of fouten niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren of de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening en getrouw weergeven van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2025 en van het vermogen op 31 december 2025 alsmede van de financiële rechtmatigheid over 2025 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), de begroting en de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen zoals opgenomen in het normenkader dat bij besluit van 11 december 2025 door de gemeenteraad is vastgesteld. In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening. De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het Protocol voor de accountantscontrole van de jaarrekening 2025-2026 van de gemeente Culemborg dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 11 december 2025 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2025, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:
- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing,
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van de gemeente;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij zijn verantwoordelijk voor het plannen en uitvoeren van de controle van de jaarrekening om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen met betrekking tot de in de jaarrekening van de gemeente opgenomen financiële informatie ten aanzien van activiteiten uitgevoerd door uitvoeringsorganisaties van de gemeente als basis voor het vormen van een oordeel over de jaarrekening.

Tevens zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de beoordeling van de controlewerkzaamheden die in het kader van de controle van de jaarrekening van de gemeente zijn uitgevoerd. Wij dragen de volledige verantwoordelijkheid voor onze controleverklaring.

Wij communiceren met de gemeenteraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Hoofddorp, 1 juli 2026
ETL Assurance & Overheidsaccountants B.V.

J.G. Schuijt MSc RA

Bijlage Financiële Spelregels

Op weg naar een duurzaam financieel gezonde gemeente is enige financiële discipline nodig. Daarom herhalen wij in deze begroting onze financiële spelregels.

Wettelijke eisen

Rijk en provincie stellen eisen aan onze begrotingen en jaarrekeningen.

Structureel sluitende begroting

De Gemeentewet schrijft voor dat wij een structureel sluitende begroting moeten opstellen. Dat wil simpelweg zeggen, dat alle structurele lasten gedekt moeten worden door structurele baten. De provincie ziet erop toe of wij als gemeente aan deze eis voldoen. Daartoe moeten wij onze begroting (voor 15 november) inzenden.

Een structureel sluitende begroting is een begroting waarbij het eerste begrotingsjaar meteen sluitend is. Onder een structureel sluitende begroting wordt ook verstaan een begroting die weliswaar in het eerste jaar van de meer-jarencyclus niet sluit, maar die binnen de komende vier jaar wel tot een reëel sluitend geheel gaat komen.

Tijdig en juist

Naast het voorschrift van een structureel sluitende begroting gelden er ook nog eisen over tijdigheid van de stukken en een juiste verantwoording via de jaarrekeningen.

Gemeentelijke spelregels

We werken met 9 spelregels voor onze financiële huishouding.

1. Behoedzame en reële ramingen

Alle begrotingsposten (zowel de uitgavenbudgetten als de inkomstenramingen) zijn gebaseerd op de reële verwachtingen bij de betreffende taak of dat product. Voor de bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen betekent dit dat deze in overeenstemming zijn met de bijdragen, zoals die in de vastgestelde begroting van die gemeenschappelijke regeling zijn opgenomen.

Onderdeel van een reële raming is ook dat alle te verwachten kosten (en opbrengsten) inzichtelijk worden gemaakt en dat er dus geen investeringen in nieuwe activiteiten plaatsvinden, waarbij niet alle structurele exploitatielasten in beeld worden gebracht.

2. Structurele uitgaven worden structureel gedekt

Alle structurele uitgaven worden gedekt door structurele inkomsten. Incidentele uitgaven kunnen zowel worden gedekt met incidentele als met structurele middelen. Dat betekent dat voor incidentele uitgaven ook gemeentelijke reserves ingezet kunnen worden. Voor investeringen, waarop wij moeten afschrijven, is het mogelijk om de afschrijvingslasten te dekken via de reserve kapitaallasten. Dan moet deze reserve bij aanvang het volledige investeringsbedrag bevatten, om dekking gedurende de gehele looptijd te kunnen waarborgen.

3. Integrale afweging

Het gebrek aan middelen noodzaakt tot het maken van duidelijke keuzes. Nieuw beleid en uitbreiding van bestaand beleid is alleen maar mogelijk als daartoe ruimte is. En als die ruimte er is, zal goed afgewogen moeten worden welke gewenste activiteiten dan de voorkeur verdienen. Zulke afwegingen kunnen alleen maar goed plaatsvinden op geëigende momenten, waarbij alles tegen elkaar kan worden afgewogen en ook bewuste keuzes gemaakt kunnen worden. In onze gemeentelijke cyclus zijn dat de kadernota en de programmabegroting.

Daarbij is de rol van de kadernota vooral het stellen van de kaders en het kiezen van de richtingen, terwijl de programmabegroting dan de concrete vertaling wordt, waarbij de laatste ontwikkelingen nog kunnen worden meegenomen. Alleen op die momenten is het mogelijk alle gewenste (nieuwe) activiteiten op een goede en integrale manier af te wegen tegen de beschikbare mogelijkheden.

Dat betekent ook dat bij de andere momenten in de planning- en controlcyclus geen nieuw beleid kan worden ingebracht. En dat de voor- en najaarsrapportage alleen bedoeld zijn om te monitoren of de uitvoering van het bestaande beleid in de pas blijft lopen met de daartoe beschikbaar gestelde middelen.

4. Risicomanagement optimaliseren

Alle gemeentelijke activiteiten zijn onderhevig aan risico's. Om te voorkomen dat wij plotseling verrast worden met zogenaamde onvoorziene tegenvallers, is het noodzakelijk om in de hele organisatie continu aandacht te hebben voor risicomanagement. En dat niet alleen door de risico's op te sommen en in een paragraaf te zetten, maar ook door concreet te werken aan en met beheersmaatregelen om de risico's in te perken.

5. Opvangen van tegenvallers

Tegenvallers door onvoorziene hogere lasten of lagere baten worden in eerste aanleg binnen het eigen budget (taakveld of programma) opgevangen. Structurele problemen worden ingebracht bij de kadernota en/of begroting voor de integrale afweging. Incidentele problemen worden in eerste instantie zelf opgelost en worden voor de meer brede afweging via de voor- of najaarsrapportage aan de raad voorgelegd.

6. Terughoudendheid bij aanbod van subsidies

Potentieel te ontvangen subsidies zijn alleen aantrekkelijk als deze passen binnen het gemeentelijk beleid. En indien wij dus voor de door ons gewenste nieuwe activiteiten van derden middelen kunnen verkrijgen, dan zullen we daar zeker op inzetten. Als wij gebruik (willen) maken van externe bronnen en bijdragen dan is het ook hier noodzakelijk om het volledige structurele en meerjarige financiële beeld (inclusief de risico's) in beeld te brengen en op basis daarvan keuzes te maken. We moeten geen activiteiten oppakken omdat een derde ons middelen aanbiedt, terwijl wij vervolgens in onze (meer-jaren)begroting er problemen door gaan verkrijgen.

7. Nieuw beleid alleen als dit onontkoombaar en onuitstelbaar is

Bij spelregel 3 is aangegeven dat nieuw beleid en uitbreiding van bestaand beleid alleen mogelijk is als daartoe ruimte is. We scherpen deze spelregel aan: we besluiten alleen over nieuw beleid, uitbreiding of intensivering van beleid als dit onontkoombaar en onuitstelbaar zijn. Bij de huidige inzichten is er immers vrijwel geen financiële ruimte voor nieuw beleid. Wanneer er besloten wordt tot nieuw beleid, uitbreiding of intensivering, dan is de dekking ervan onderdeel van dat besluit. Om het begrotingssaldo niet verder te belasten, dient die dekking te bestaan uit geoormerkte rijksmiddelen of extra ombuigingen.

8. Meevallers worden toegevoegd aan de algemene reserve

Om ons weerstandsvermogen te versterken, is het noodzakelijk om financiële meevallers toe te voegen aan de algemene reserve. Financiële meevallers zijn in ieder geval in beginsel niet bedoeld om nieuw beleid mee te dekken.

9. We streven naar een hogere weerstandsratio

In ons huidige financieel beleid streven we naar een weerstandsratio van 1,0 bij het maximale risicoprofiel. Dit wil zeggen dat we precies genoeg weerstandsvermogen aanhouden om alle risico's op te vangen. Een ratio van slechts 1,0 maakt ons kwetsbaar. Als we tegenvallers ten laste van het weerstandsvermogen brengen lopen we bij een ratio van 1,0 gelijk het risico dat deze onder de grenswaarde van 1,0 daalt en derhalve onmiddellijk aanvulling nodig is en dus nieuwe ombuigingen. Het is daarom verstandiger om te streven naar een ratio die geldt als 'ruim voldoende'. We willen de komende vier jaar toegroeien naar deze verhoogde waarde, die een bandbreedte heeft van 1,4 tot 2,0. Hiervoor is het nodig dat de spelregels streng worden nageleefd.